

MODERNE TAAL- EN LETTERKUNDE

FACULTEIT GEESTESWETENSCHAPPEN

UNIVERSITEIT LEIDEN

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0724

© 2019 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.



INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE OPLEIDINGEN IN DE VISITATIEGROEP MODERNE TAAL- EN LETTERKUNDE VAN UNIVERSITEIT LEIDEN	7
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDINGEN	7
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING.....	9
SAMENSTELLING VAN HET PANEL	9
WERKWIJZE VAN HET PANEL.....	10
OVERZICHT OORDELEN ALLE OPLEIDINGEN	14
LANDELIJK CURSUSAANBOD MASTERLANGUAGE.....	17
B DUTCH STUDIES/NEDERLANDKUNDE.....	21
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	21
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING.....	23
BIJLAGE A: BEOOGDE LEERRESULTATEN.....	31
BIJLAGE B: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	34
BIJLAGE C: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	37
B NEDERLANDSE TAAL EN CULTUUR.....	39
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	39
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING.....	41
BIJLAGE A: BEOOGDE LEERRESULTATEN.....	49
BIJLAGE B: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	51
BIJLAGE C: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	54
M NEERLANDISTIEK	55
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	55
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING.....	57
BIJLAGE A: BEOOGDE LEERRESULTATEN.....	65
BIJLAGE B: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	68
BIJLAGE C: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	73



B ENGELSE TAAL EN CULTUUR	75
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	75
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING.....	77
BIJLAGE A: BEOOGDE LEERRESULTATEN.....	85
BIJLAGE B: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	87
BIJLAGE C: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	88
B TAALWETENSCHAP.....	89
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	89
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING.....	91
BIJLAGE A: BEOOGDE LEERRESULTATEN.....	99
BIJLAGE B: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	101
BIJLAGE C: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	108
B DUITSE TAAL EN CULTUUR	109
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	109
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING.....	111
BIJLAGE A: BEOOGDE LEERRESULTATEN.....	118
BIJLAGE B: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	120
BIJLAGE C: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	122
B FRANSE TAAL EN CULTUUR.....	123
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	123
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING.....	125
BIJLAGE A: BEOOGDE LEERRESULTATEN.....	133
BIJLAGE B: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	135
BIJLAGE C: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	138
B ITALIAANSE TAAL EN CULTUUR	139
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	139
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING.....	141

BIJLAGE A: BEOOGDE LEERRESULTATEN.....	149
BIJLAGE B: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	151
BIJLAGE C: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	154
M LITERARY STUDIES.....	155
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	155
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING.....	157
BIJLAGE A: BEOOGDE LEERRESULTATEN.....	165
BIJLAGE B: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	167
BIJLAGE C: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	172
M LINGUISTICS.....	173
SUMMARY JUDGEMENT.....	173
DESCRIPTION OF THE STANDARDS FROM THE ASSESSMENT FRAMEWORK FOR LIMITED PROGRAMME ASSESSMENTS	175
APPENDIX A: INTENDED LEARNING OUTCOMES	183
APPENDIX B: OVERVIEW OF THE CURRICULUM	187
APPENDIX C: THESES AND DOCUMENTS STUDIED BY THE PANEL	197
ALGEMENE BIJLAGEN	199
BIJLAGE 1: BEZOEKPROGRAMMA.....	201

Dit rapport is vastgesteld op 19 juli 2019.

RAPPORT OVER DE OPLEIDINGEN IN DE VISITATIEGROEP MODERNE TAAL- EN LETTERKUNDE VAN DE UNIVERSITEIT LEIDEN

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2016).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDINGEN

Bacheloropleiding Dutch Studies/Nederlandkunde

Naam van de opleiding:	Dutch Studies/Nederlandkunde
CROHO-nummer:	56055
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	Nederlandse Letterkunde Nederlandse Taalkunde Nederlandse Kunstgeschiedenis Nederlandse Geschiedenis
Locatie(s):	Leiden
Variant(en):	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Inleverdatum NVAO:	01/11/2019

Bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur

Naam van de opleiding:	Nederlandse Taal en Cultuur
CROHO-nummer:	56804
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Locatie(s):	Leiden
Variant(en):	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Inleverdatum NVAO:	01/11/2019

Masteropleiding Neerlandistiek

Naam van de opleiding:	Neerlandistiek
CROHO-nummer:	60849
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	Oudere Nederlandse Letterkunde Moderne Nederlandse Letterkunde Nederlandse Taalkunde Taalbeheersing van het Nederlands Nederlandkunde
Locatie(s):	Leiden
Variant(en):	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Inleverdatum NVAO:	01/11/2019

Bacheloropleiding Engelse taal en cultuur

Naam van de opleiding:	Engelse Taal en Cultuur
CROHO-nummer:	56806
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Locatie(s):	Leiden
Variant(en):	voltijd, deeltijd
Onderwijstaal:	Engels
Inleverdatum NVAO:	01/11/2019

Bacheloropleiding Taalwetenschap

Naam van de opleiding:	Taalwetenschap
CROHO-nummer:	56803
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Locatie(s):	Leiden
Variant(en):	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands, Engels
Inleverdatum NVAO:	01/11/2019

Bacheloropleiding Duitse taal en cultuur

Naam van de opleiding:	Duitse Taal en Cultuur
CROHO-nummer:	56805
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Locatie(s):	Leiden
Variant(en):	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Inleverdatum NVAO:	01/11/2019

Bacheloropleiding Franse taal en cultuur

Naam van de opleiding:	Franse Taal en Cultuur
CROHO-nummer:	56808
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Locatie(s):	Leiden
Variant(en):	voltijd, deeltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Inleverdatum NVAO:	01/11/2019

Bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur

Naam van de opleiding:	Italiaanse Taal en Cultuur
CROHO-nummer:	56809
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Locatie(s):	Leiden
Variant(en):	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Inleverdatum NVAO:	01/11/2019

Masteropleiding Literary Studies

Naam van de opleiding:	Literary Studies
CROHO-nummer:	60813
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	English Literature and Culture French Literature and Culture German Literature and Culture Italian Literature and Culture Literature in Society. Europe and Beyond
Locatie(s):	Leiden
Variant(en):	voltijd, deeltijd
Onderwijstaal:	Nederlands, Engels
Inleverdatum NVAO:	01/11/2019

Masteropleiding Linguistics

Naam van de opleiding:	Linguistics
CROHO-nummer:	60815
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	Chinese Linguistics English Linguistics French Linguistics German Linguistics Italian Linguistics Comparative Indo-European Linguistics Language and Communication Language Diversity of Africa, Asia and Native America Theoretical and Experimental Linguistics Translation in Theory and Practice
Locatie(s):	Leiden
Variant(en):	voltijd, deeltijd
Onderwijstaal:	Engels
Inleverdatum NVAO:	01/11/2019

Het bezoek van het visitatiepanel Moderne Taal- en Letterkunde aan de Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Leiden vond plaats op 22, 23 en 24 januari 2019.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Universiteit Leiden
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 7 januari 2019 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de bacheloropleidingen Dutch Studies/Nederlandkunde, Nederlandse Taal en cultuur, Taalwetenschap, Duitse Taal en cultuur, Engelse Taal en cultuur, Franse Taal en cultuur en Italiaanse Taal en cultuur,



en de masteropleidingen Neerlandistiek, Literary Studies en Linguistics van de Universiteit Leiden beoordeelde bestond uit:

- Em. prof. F. (Frank) Willaert, emeritus hoogleraar Oudere Nederlandse Letterkunde aan de Universiteit Antwerpen (België) [voorzitter];
- Prof. dr. P.A.J.M. (Peter-Arno) Coppen, hoogleraar Vakdidactiek en schoolvakontwikkeling op de wetenschapsgebieden taal, cultuur en geschiedenis aan de Radboud Universiteit;
- Em. prof. dr. O.C.M. (Olga) Fischer, emeritus hoogleraar Taalkunde van de Germaanse talen, in het bijzonder de Engelse Taalkunde aan de Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. F. (Folkert) Kuiken, bijzonder hoogleraar Nederlands als tweede taal en meertaligheid aan de Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. K. (Karen) Lahousse, universitair hoofddocent (Franse) Taalkunde aan de KU Leuven (België);
- J.C. (Jolanda) Rozendaal MA, masterstudent Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Taal- en Cultuurwetenschappen aan de Universiteit Utrecht [student-lid];
- Prof. dr. B. (Benjamin) Biebuyck, gewoon hoogleraar Duitse letterkunde aan de Universiteit Gent (België) [referent Duitse Taal en cultuur];
- Prof. dr. B. (Bart) van den Bossche, hoogleraar Italiaanse Literatuur aan de KU Leuven (België) [referent Italiaanse Taal en cultuur].

Het panel werd ondersteund door dr. A. (Anna) Sparreboom en drs. E. (Erik) van der Spek, die optraden als secretaris.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

De bacheloropleidingen Dutch Studies/Nederlandkunde, Nederlandse taal en cultuur, Engelse taal en cultuur, Taalwetenschap, Duitse taal en cultuur, Franse taal en cultuur, Italiaanse taal en cultuur en de masteropleidingen Neerlandistiek, Literary Studies en Linguistics aan de Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Leiden maken onderdeel uit van de visitatiegroep Moderne Taal- en Letterkunde. In de periode januari 2019 tot en met juni 2019 beoordeelde het panel in totaal 55 opleidingen aan 6 universiteiten.

Het visitatiepanel bestond uit de volgende leden:

- Em. prof. F. (Frank) Willaert, emeritus hoogleraar Oudere Nederlandse Letterkunde aan de Universiteit Antwerpen (België) [voorzitter];
- Prof. P. (Petter) Aaslestad, professor in Scandinavische Literatuur, verbonden aan de Norwegian University of Science and Technology (NTNU) in Noorwegen, en voorzitter van de Norwegian Association of Researchers (Noorwegen);
- Prof. dr. P.A.J.M. (Peter-Arno) Coppen, hoogleraar Vakdidactiek en schoolvakontwikkeling op de wetenschapsgebieden taal, cultuur en geschiedenis aan de Radboud Universiteit;
- Prof. dr. S. (Stef) Craps, hoofddocent in Engelse literatuur aan de Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. M.B.H. (Martin) Everaert, hoogleraar Taalwetenschap aan de Universiteit Utrecht;
- Em. prof. dr. O.C.M. (Olga) Fischer, emeritus hoogleraar Taalkunde van de Germaanse talen, in het bijzonder de Engelse Taalkunde aan de Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. E.J. (Liesbeth) Korthals Altes, hoogleraar Algemene Literatuurwetenschap aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- Dr. M. (Maartje) Kouwenberg, beleidsmedewerker bij het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO);
- Prof. dr. F. (Folkert) Kuiken, bijzonder hoogleraar Nederlands als tweede taal en meertaligheid aan de Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. K. (Karen) Lahousse, universitair hoofddocent (Franse) Taalkunde aan de KU Leuven (België);
- Prof. dr. S.L. (Sarah) de Lange, bijzonder hoogleraar aan de afdeling Politicologie van de Universiteit van Amsterdam;

- Prof. dr. K. (Katja) Lochtman, professor in Duits en Engels aan de Vrije Universiteit Brussel (België);
- Prof. dr. W.M. (Wander) Lowie, hoogleraar in Engels, Taalwetenschap en Toegepaste Taalwetenschap aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- Em. prof. M.J.H. (Maaïke) Meijer, auteur en honorair hoogleraar aan Maastricht University;
- Prof. dr. J.F. (Josep) Quer, research professor aan het Institutó Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA) van de Universitat Pompeu Fabra (Spanje);
- Prof. dr. P.J. (Paul) Smith, hoogleraar Franse literatuur aan de Universiteit Leiden;
- Drs. L. (Livia) Verstegen, directeur/eigenaar Verstegen & Stigter culturele projecten;
- Prof. H. (Helen) Wilcox, professor in English Literature aan Bangor University in Wales (Groot-Brittannië);
- O. (Onno) van Wilgenburg MA, teamleider Voortgezet Onderwijs Talen bij het Nuffic;
- J.C. (Jolanda) Rozendaal MA, masterstudent Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Taal- en Cultuurwetenschappen aan de Universiteit Utrecht;
- T. (Tamara) van Seggelen BA, masterstudent Nederlandse Taal en Cultuur aan de Radboud Universiteit;
- H.M. (Hanne) Stegeman, bachelorstudent Engelse Taal en Cultuur en Mediastudies aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- Prof. dr. B. (Benjamin) Biebuyck, gewoon hoogleraar Duitse letterkunde aan de Universiteit Gent (België) [referent Duitse Taal en Cultuur];
- Prof. dr. B. (Bart) van den Bossche, hoogleraar Italiaanse Literatuur aan de KU Leuven (België) [referent Italiaanse Taal en Cultuur];
- Prof. dr. B.W. (Ben) Dhooge, professor en onderzoeker aan het departement Languages and Cultures, sectie Slavic and East-European Studies, van de Universiteit Gent (België) [referent Slavische Talen en Culturen];
- Prof. dr. S. (Sebastiaan) Faber, professor in Hispanic Studies aan Oberlin College (Verenigde Staten) [referent Spaanse Taal en Cultuur];
- Dr. B. (Babs) Gezelle Meerburg, docente aan de NHL Stenden Hogeschool in Leeuwarden en Groningen voor de bachelor- en masteropleiding tot leraar Frysk [referent Minorities and Multilingualism];
- Em. prof. dr. H.L.M. (Hub) Hermans, emeritus hoogleraar Moderne Romaanse letterkunde en cultuurkunde, in het bijzonder de Spaanse, aan de Rijksuniversiteit Groningen [referent Romaanse Talen en Culturen];
- Prof. M. (Máire) Ní Mhaonaigh, professor in Celtic & Medieval Studies aan St John's College van de University of Cambridge (Groot-Brittannië) [referent Keltische Talen en Cultuur Universiteit Utrecht];
- Prof. dr. B. (Bart) Philipsen, hoogleraar German Literature & Theatre Studies aan de KU Leuven (België) [referent Duitse Taal en Cultuur Universiteit Utrecht];
- Prof. dr. A. (Arvi) Sepp, lector Duitse literatuur aan de Universiteit Antwerpen, gastdocent aan het Institute of Jewish Studies in Antwerpen and Senior Lector Translation Studies aan de Vrije Universiteit Brussel (België) [referent Duitse Taal en Cultuur];
- Prof. dr. P. (Pierre) Schoentjes, professor in Franse Literatuur aan de Universiteit Gent (België) [referent Franse Taal en Cultuur].

Voor elk bezoek is een (sub)panel samengesteld, waarbij rekening is gehouden met de expertise, onafhankelijkheid en beschikbaarheid van de panelleden.

Projectleider van de visitatiegroep Moderne Taal- en Letterkunde was dr. Anna Sparreboom, medewerker van QANU. Zij was tevens secretaris van het panel tijdens de bezoeken aan de Universiteit Leiden en de Vrije Universiteit Amsterdam. Zij bezocht tevens de start- en slotvergaderingen van het panel van de bezoeken aan de Universiteit van Amsterdam en de Radboud Universiteit. Tijdens de bezoeken aan de Universiteit Leiden, de Universiteit van Amsterdam en de Rijksuniversiteit Groningen werd het panel ondersteund door drs. Erik van der Spek, freelance medewerker van QANU. Tijdens de bezoeken aan de Universiteit van Amsterdam en de Radboud Universiteit werd het panel ondersteund door mr. Hester Minnema (onder supervisie van dr. Anna



Sparreboom), freelance medewerker van QANU. Tijdens het bezoek aan de Universiteit Utrecht werd het panel ondersteund door drs. Linda te Marvelde en dr. Joke Corporaal (onder supervisie van drs. Linda te Marvelde), tevens freelance medewerkers van QANU.

Vanaf 1 mei 2019 werd Anna Sparreboom vanwege zwangerschapsverlof als projectleider vervangen door dr. Els Schröder (visitatie Rijksuniversiteit Groningen) en dr. Alexandra Paffen (visitatie Universiteit Utrecht). De projectleiders en secretarissen voerden regelmatig overleg. Jaira Azaria MA, medewerker van QANU, droeg zorg voor de coördinatie van de (concept-)rapporten zodat de consistentie en vergelijkbaarheid tussen alle rapporten werd gewaarborgd.

Vorbereiding

Op 15 oktober 2018 vond een uitgebreid vooroverleg plaats met de voorzitter waarin de projectleider hem informeerde over de taakstelling en werkwijze van het panel in het algemeen en de rol van de voorzitter in het bijzonder, en een toelichting gaf op de van toepassing zijnde beoordelingskaders.

Op 20 november 2018 hield het panel zijn startvergadering, waar de projectleider de panelleden informeerde over de taakstelling, algemene werkwijze en de formele kaders. Het panel maakte tijdens de startvergadering afspraken over de werkwijze in voorbereiding op de bezoeken. Voor elke gespreksronde werden representatieve gesprekspartners geselecteerd. Het bezoekprogramma is in dit rapport opgenomen als algemene bijlage 1.

De opleidingen schreven ter voorbereiding op de visitatie een zelfevaluatierapport. Deze werden na ontvangst door de projectleider gecontroleerd op kwaliteit en volledigheid en vervolgens doorgestuurd aan de panelleden. De panelleden bestudeerden de zelfevaluatierapporten en bijlagen en formuleerden op basis hiervan vragen en aandachtspunten ter voorbereiding op het bezoek. Ook formuleerden de panelleden per opleiding punten die hen in positieve zin opvielen.

Naast de zelfevaluatierapporten bestudeerde het panel voorafgaand aan het bezoek een selectie van eindwerken. Het panel maakte op basis van de lijst afgestudeerden van de periode 2014-2018 een selectie met een evenwichtige spreiding in cijfers, afstudeervarianten en begeleiders. Zoals afgesproken met de NVAO werden vanwege de hoeveelheid te beoordelen opleidingen niet 15 maar 8 scripties per opleiding geselecteerd. Aan de aanvullende voorwaarden voor het hanteren van een aangepaste werkwijze bij de scriptieselectie (gezamenlijke examencommissie en aantoonbare overlap in de programma's), die werden gesteld door de NVAO, is voldaan.

Bezoek

Het visitatiebezoek aan Universiteit Leiden vond plaats op 22, 23 en 24 januari 2019. Bij de start van het bezoek hield het panel een vooroverleg waarin de eerste bevindingen en vragen en aandachtspunten werden besproken en waarin het panel afspraken maakte over de taakverdeling. De panelleden bespraken ook hun bevindingen ten aanzien van de (beoordeling van de) bestudeerde scripties.

Tijdens het bezoek heeft het panel eveneens onderwijs- en toetsmateriaal en verslagen van de opleidings- en examencommissie bestudeerd. Een overzicht van het bestudeerde materiaal is opgenomen in bijlage C van elke opleiding. Het panel sprak met studenten en docenten, het management en verantwoordelijken, alumni en vertegenwoordigers van de examencommissies en de opleidingsbesturen.

Het panel gebruikte het laatste deel van het bezoek voor een intern overleg om de voorlopige bevindingen vast te stellen. Ter afsluiting gaf de voorzitter een korte mondelinge toelichting aan alle belangstellenden, waarin hij de belangrijkste observaties van het panel deelde.

IJking

Om de consistentie van de beoordeling binnen de visitatiegroep te waarborgen, hield het panel na de eerste drie bezoeken aan de Universiteit Leiden, de Universiteit van Amsterdam en de Vrije

Universiteit een ijkingsoverleg. Tijdens dit overleg, dat plaatsvond op 9 april 2019, is de werkwijze geëvalueerd, zijn een aantal terugkerende inhoudelijke thema's besproken, en zijn de oordelen op de standaarden per gevisiteerde opleiding vastgesteld. Bij het ijkingsoverleg waren aanwezig: Frank Willaert (voorzitter), Wander Lowie, Folkert Kuiken en Helen Wilcox namens het panel, en Anna Sparreboom, Erik van der Spek, Hester Minnema en Alexandra Paffen namens QANU.

Na het laatste bezoek in juni in het cluster vond op 5 juli 2019 een tweede ijkingsoverleg plaats waar de overige opleidingen zijn besproken. Tijdens dit bezoek is eveneens kort stilgestaan bij de opleidingen die reeds tijdens het eerste ijkingsoverleg waren besproken. Bij dit tweede ijkingsoverleg waren aanwezig: Frank Willaert (voorzitter) en Wander Lowie (via Skype) namens het panel, en Erik van der Spek, Hester Minnema, Joke Corporaal (via Skype) en Alexandra Paffen namens QANU. Ook de bevindingen van Helen Wilcox namens het panel, en bijdragen van Els Schröder en Linda te Marvelde namens QANU zijn tijdens dit overleg behandeld.

Het programma van Masterlanguage is uitvoerig besproken na het bezoek aan de Universiteit Utrecht in juni. Alle ijkende panelleden hebben de uiteindelijke tekst goedgekeurd. Deze tekst is vastgesteld op 19 juli.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat vervolgens voor aan de projectleider voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de projectleider het rapport naar de faculteit met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De feitelijke onjuistheden werden na overleg tussen de projectleider en de voorzitter door de secretaris gecorrigeerd. Vervolgens werd het rapport door het panel vastgesteld en toegestuurd aan de Faculteit Geesteswetenschappen en aan het College van Bestuur van de Universiteit Leiden.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden en de opleiding als geheel gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een Associate Degree-programma, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de basiskwaliteit en vertoont tekortkomingen op meer aspecten.

Voldoende

De opleiding voldoet over de volle breedte van de standaard aan de basiskwaliteit.

Goed

De opleiding steekt systematisch uit boven de basiskwaliteit.

Excellent

De opleiding steekt systematisch ver uit boven de basiskwaliteit en geldt als een internationaal voorbeeld.



OVERZICHT OORDELEN ALLE OPLEIDINGEN

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Dutch Studies/Nederlandkunde

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

Bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	goed
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

Masteropleiding Neerlandistiek

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	goed
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

Bacheloropleiding Engelse taal en cultuur

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	goed
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

Bacheloropleiding Taalwetenschap

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	goed
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

Bacheloropleiding Duitse taal en cultuur

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	goed
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

Bacheloropleiding Franse taal en cultuur

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	goed
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende

Algemeen eindoordeel voldoende

Bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende

Algemeen eindoordeel voldoende

Masteropleiding Literary Studies

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	goed
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende

Algemeen eindoordeel voldoende

Master's programme Linguistics

Standard 1: Intended learning outcomes	satisfactory
Standard 2: Teaching-learning environment	satisfactory
Standard 3: Student assessment	satisfactory
Standard 4: Achieved learning outcomes	satisfactory

General conclusion satisfactory

De voorzitter van het panel, em. prof. F. (Frank) Willaert, en de projectleider, dr. A. (Anna) Sparreboom, verklaren dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 19 juli 2019.



LANDELIJK CURSUSAANBOD MASTERLANGUAGE

Masterlanguage (MaLa) is het landelijke cursusaanbod voor talenstudenten die staan ingeschreven bij de universitaire masteropleidingen Letterkunde, Taalwetenschappen, Oudheidstudies en Neerlandistiek. Masterlanguage is een initiatief van het Disciplineoverleg Letteren en Geschiedenis (DLG) en heeft als doelstelling de brede expertise op het gebied van de talen landelijk beschikbaar te stellen. Het MaLa-programma wordt gezamenlijk ontwikkeld en aangeboden door de Universiteit van Amsterdam, Universiteit Leiden, Rijksuniversiteit Groningen, Radboud Universiteit Nijmegen, Universiteit Utrecht en de Vrije Universiteit.

Het panel Moderne Taal- en Letterkunde besteedt bij alle visitaties aandacht aan het aanbod en gebruik van Masterlanguage in opleidingen op het gebied van de moderne talen, letterkunde, en taalwetenschappen. Het panel van het cluster Regiostudies bestudeert en beoordeelt gelijktijdig het aanbod op het gebied van de Klassieke talen en Oudheidstudies. Het panel Moderne Taal- en Letterkunde heeft bij het bezoek aan de Universiteit Utrecht een apart gesprek gevoerd met de landelijke coördinator van Masterlanguage om een compleet beeld te krijgen van het functioneren van het MaLa-programma.

Organisatie

Masterlanguage heeft één centraal loket dat bestaat uit een landelijke coördinator, een beleidsmedewerker, en een secretaresse. De landelijke coördinator rapporteert aan het Regieorgaan en aan het DLG. Elke taal heeft een landelijk vakteam dat bestaat uit een docent van elk van de deelnemende universiteiten. Dit vakteam is verantwoordelijk voor het MaLa-cursusaanbod op het gebied van de betreffende taal. Onder deze verantwoordelijkheid vallen ontwikkeling van cursussen, vaststelling en bewaking van het cursusniveau en organisatie van extracurriculaire activiteiten. Elk vakteam heeft een vakteamvoorzitter die de processen binnen het vakteam aanstuurt en de schakel vormt met het MaLa-loket. De vakteamvoorzitters zijn verenigd in de Programmaraad. Deze raad voert de centrale regie over het MaLa-cursusaanbod en bewaakt mede de afstemming en kwaliteit van het totale cursusaanbod.

In het academisch jaar 2017-2018 is een stuurgroep in het leven geroepen. Deze stuurgroep bestaat uit vice-decanen en/of onderwijsdirecteuren van de deelnemende universiteiten. De stuurgroep heeft een adviserende rol en biedt ondersteuning bij het uitzetten van het MaLa-beleid binnen de instellingen. Masterlanguage valt vanaf 2019 onder het Nationaal Platform voor de Talen. De voorzitter van het Talenplatform is voorzitter van de MaLa-stuurgroep.

Aanbod

Masterlanguage biedt studenten in de moderne talen de mogelijkheid om in de keuzeruimte van hun masteropleiding cursussen in de doeltaal te volgen. Sinds de start van Masterlanguage in het academisch jaar 2013-2014 worden er cursussen verzorgd op het gebied van de talen Duits, Engels, Frans, Italiaans, Nederlands en Klassieke talen. Spaans is vanaf studiejaar 2017-2018 aan het cursusaanbod toegevoegd. MaLa-onderwijs wordt gegeven in de doeltaal (met uitzondering van de Klassieke talen). Voor elke taal bestaat het aanbod elk semester uit één of twee cursussen van 5 EC die altijd op vrijdag worden ingeroosterd. Met instellingen is afgesproken om op vrijdag geen – of in ieder geval zo min mogelijk – lokaal masteronderwijs te programmeren, zodat studenten in de gelegenheid zijn om MaLa-cursussen te volgen.

Het panel heeft de MaLa-cursussen bestudeerd en stelt vast dat het MaLa-aanbod onderzoeksgericht is en functioneert als een aanvulling op het bestaande cursusaanbod. MaLa geeft de mogelijkheid expertise te bundelen en het aanbod voor studenten te verbreden. Het panel concludeert dan ook dat het aanbod van MaLa een belangrijke en waardevolle toevoeging kan zijn aan het vakkenpakket van masterstudenten taal- en letterkunde. Met name voor studenten Duits, Frans, Spaans en Italiaans biedt het MaLa-aanbod de nodige verrijking op het lokale aanbod voor studenten.



Het cursusaanbod van 2019-2020 wordt voor het eerst meerjarig (3 jaar) vastgelegd met vaste cursustitels en een vaste cursusbeschrijving. Het voordeel van deze (nieuwe) programmering is dat het MaLa-cursusaanbod in de Onderwijs- en Examenreglementen (OERen) van de deelnemende instellingen opgenomen kan worden. Hierdoor zullen naar verwachting de betrokken organisatiepartijen (examencommissies, programmacoördinatoren, onderwijsdirecteuren, docenten) meer vertrouwd raken met het MaLa-onderwijs. Het kan ook een aantal processen versoepelen. Studenten hoeven dan bijvoorbeeld niet meer voor iedere cursus instemming van een examencommissie te hebben voor deelname aan MaLa-onderwijs. De coördinator informeert het panel dat er een check zal plaatsvinden om te onderzoeken of de cursussen daadwerkelijk in de OERen van de deelnemende opleidingen zijn opgenomen.

Instream

De instroom in sommige cursussen is laag, soms zelfs zo laag dat de cursus wordt afgelast. Bij minder dan drie deelnemers komt een cursus te vervallen. Er zijn voor de lage instroom een aantal mogelijke oorzaken. De meeste studenten volgen Mala-onderwijs in hun vrije keuzeruimte, maar die ruimte is betrekkelijk klein, en daarbovenop kunnen ze ook kiezen uit lokaal aanbod. Ook was er tot nu toe nog geen landelijke afstemming over de wijze waarop (lokaal) de voorlichting over MaLa plaatsvindt. Daar komt nog bij dat studenten tot nu toe altijd toestemming moesten vragen aan de examencommissie van hun universiteit om een MaLa-cursus te kunnen volgen. Deze extra stap in het inschrijfproces werkte mogelijk afremmend. Door cursussen op te nemen in de Onderwijsexamenreglementen van de verschillende instellingen zou deze stap niet meer nodig zijn. Uit gesprekken blijkt verder dat studenten de reistijd naar andere instellingen als belemmerend ervaren. De inzet van *blended learning* zou deze hobbel in de toekomst mogelijk weg kunnen nemen.

Voorlichting

De voorlichting over het MaLa-aanbod valt onder de verantwoordelijkheid van de instellingen. Tijdens de voorlichting over de lokale masterprogramma's vindt in principe ook de voorlichting over Masterlanguage plaats. Er is een inhoudelijke basispresentatie beschikbaar die aangepast kan worden aan de betreffende masteropleiding. In 2019-2020 lanceert MaLa een promotiecampagne om het cursusaanbod meer bekendheid te geven. Studenten worden verder doorverwezen naar de website van Masterlanguage, waarin het volledige cursusaanbod en alle praktische informatie opgenomen staat. De MaLa-website heeft onlangs een nieuwe inrichting gekregen, zodat informatie voor zowel studenten als docenten aantrekkelijker wordt gepresenteerd en beter toegankelijk is. De website is van wezenlijk belang, omdat het de toegangspoort is tot het cursusaanbod en de cursusinschrijving. Het panel adviseert alle deelnemende instellingen om het MaLa-programma bij studenten onder de aandacht te brengen door ze actief te wijzen op deze website en/of door Masterlanguage met vaktitels en alle mogelijke specificaties van inhoud, leerdoelen, docenten, plaats en tijd online op te nemen.

De landelijke coördinator informeert het panel dat de lokale (doeltaal)docenten van de deelnemende instellingen een sleutelrol spelen bij het promoten van en informeren rond de MaLa-vakken. Deze lokale docenten zijn echter vaak onvoldoende vertrouwd met het aanbod van Masterlanguage waardoor zij geen stimulerende rol spelen bij het kiezen voor MaLa-vakken. Daarnaast begrijpt het panel dat een aantal mastercoördinatoren van de verschillende deelnemende instellingen (nog) niet open staat voor het opnemen van het MaLa-aanbod in hun masterprogramma omdat zij vrezen hierdoor studenten te verliezen voor bepaalde (kwetsbare) vakken uit het lokale aanbod. Om dit probleem te ondervangen worden voorstellen gedaan om te komen tot inbeddingsstrategieën in de lokale masteropleidingen waarbij MaLa-cursussen een deel van de stage, het stageonderzoek en/of een deel van de masterscriptie vervangen of in de vrije ruimte opgenomen worden en zo het lokale cursusaanbod niet bedreigen. Het panel is geïnformeerd dat het opofferen van een deel van de masterscriptie ten behoeve van MaLa-aanbod is gesuggereerd door een van de deelnemende instellingen voor een specifieke educatieve opleiding. Volgens het panel moet deze oplossingsrichting gespecificeerd worden en niet zonder meer als optie moeten worden gepresenteerd.

Kwaliteitsborging

Iedere cursus wordt in principe verzorgd door twee docenten, elk afkomstig van een andere universiteit. Een van de twee docenten is tevens coördinator van de cursus. De Programmaraad houdt via de vakteams toezicht op de kwaliteit van de docentuur. De kwaliteitsborging van elke cursus valt onder de verantwoordelijkheid van het instituut dat de cursus aanbiedt (het penvoerende instituut). De coördinator van het vak – die verbonden is aan het penvoerende instituut – is verantwoordelijk voor het opstellen van de studiehandleiding, toetsen, de toetsdossiers, et cetera voor alle studenten die deelnemen aan het MaLa-vak. De examencommissie van het instituut waar de student staat ingeschreven als hoofdvakstudent en van welke de student na afronding van het programma het diploma ontvangt is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit en kwaliteitszorg van het gehele programma dat door de student gevolgd is.

Het panel vindt Masterlanguage een mooi initiatief, beschrijft de organisatiestructuur als logisch, en constateert dat het cursusaanbod relevant en interessant is voor masterstudenten. Uit de evaluaties van de cursussen blijkt ook dat de kwaliteit door studenten positief wordt beoordeeld. Het panel ziet de samenwerking van (twee) docenten van verschillende universiteiten in een cursus, én het feit dat studenten kennismaken met collega-studenten en docenten van andere instellingen als een verrijking voor alle betrokken partijen. De kwaliteit van het cursusaanbod is in de optiek van het panel goed geborgd. Door verschillende redenen is de animo voor Masterlanguage de afgelopen jaren beperkt geweest, maar het panel heeft er vertrouwen in dat de genomen maatregelen ertoe zullen bijdragen dat studenten in de toekomst meer van het aanbod gebruik gaan maken.

B DUTCH STUDIES/NEDERLANDKUNDE

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

Nederlandkunde/Dutch Studies is een bacheloropleiding die zich specifiek richt op buitenlandse studenten. Het programma biedt een combinatie van taalverwerving, literatuur, taalkunde en regiostudie (vooral Nederlandse kunstgeschiedenis en geschiedenis). De opleiding Dutch Studies heeft vier afstudeerrichtingen: Letterkunde, Taalkunde, Kunstgeschiedenis en Geschiedenis. Het panel is positief over het profiel van deze opleiding. Niveau en oriëntatie zijn in lijn met de internationale eisen die gesteld worden aan een academische masteropleiding.

De beoogde leerresultaten weerspiegelen de breedte van de opleiding en zijn wat betreft niveau en oriëntatie passend voor een wetenschappelijke bacheloropleiding. Het panel constateert dat hoewel de opleiding breed is opgezet, de studenten voldoende mogelijkheden tot verdieping hebben. Daardoor zijn er ook voldoende mogelijkheden om aansluitende masteropleidingen te volgen. De internationale instroom en de *international classroom* die daarvan het gevolg is, zorgen in de beleving van het panel in dit geval voor een verrijking.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding heeft te maken met instromende studenten die sterk kunnen verschillen in hun taalniveau. Daarom heeft de opleiding flexibele leerroutes ingericht; afhankelijk van het taalniveau kunnen studenten een aantal taalverwervingscolleges overslaan. Het panel is van mening dat de opleiding een breed en interessant programma aanbiedt. De flexibele opzet ziet het panel als een sterk punt van de opleiding.

Samenhang wordt bereikt met behulp van vier leerlijnen: taalverwerving/taalvaardigheid, taalwetenschap, cultuurwetenschap en academische vaardigheden. Voor elke leerlijn zijn bovendien specifieke keuzepakketten ontwikkeld. De werkvormen sluiten aan bij de leerlijnen en de studenten worden intensief begeleid. De opleiding biedt de studenten volgens het panel een onderwijsleeromgeving die hun in staat stelt om de beoogde leerresultaten te realiseren.

Het panel stelt vast dat het team van docenten goed gekwalificeerd is en dat er voldoende aandacht uitgaat naar de professionalisering van docenten. De staf heeft voldoende inhoudelijke expertise voor de uiteenlopende studierichtingen.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding heeft een toetsbeleid en toetsprocedures ontwikkeld die bijdragen aan de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing. Het panel is positief over de hoeveelheid toetsen bij taalvaardigheid en de variatie in de toetsvormen. Uit het toetsplan blijkt dat de verschillende vakken de leerresultaten goed afdekken. Verder stelt het panel vast dat de bachelorscriptie beoordeeld wordt door twee onafhankelijke beoordelaars. De beoordelingen en eindcijfers van de scripties in de steekproef kwamen grotendeels overeen met die van het panel.

Het panel stelt vast dat de examencommissie op een goede manier invulling geeft aan haar taken. De examencommissie borgt de kwaliteit van toetsen en het binnen de opleiding gerealiseerde niveau.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De bacheloropleiding Dutch Studies wordt afgerond met een bachelorscriptie en een mondeling examen, die samen het gerealiseerde eindniveau laten zien. Op basis van gesprekken met alumni en een selectie van recent voltooide eindwerken constateert het panel dat studenten de beoogde leerresultaten behalen.



De uitstroom naar de (Nederlandse) arbeidsmarkt is beperkt, een groot deel van de studenten keert terug naar het land van herkomst. De opleiding heeft geen systematisch overzicht van waar de alumni terechtkomen.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Nederlandkunde/Dutch Studies is een bacheloropleiding die zich specifiek richt op buitenlandse studenten. Het programma bestaat uit een combinatie van taalverwerving, literatuur, taalkunde en regiostudie (vooral Nederlandse kunstgeschiedenis en geschiedenis). Het is de enige opleiding in Nederland en Vlaanderen die zich op deze doelgroep richt. De opleiding Dutch Studies heeft vier afstudeerrichtingen: Letterkunde, Taalkunde, Kunstgeschiedenis en Geschiedenis.

De opleiding vereist geen voorkennis van de Nederlandse taal, zodat studenten uit de hele wereld zich kunnen inschrijven. In het eerste jaar ligt het accent op de taalverwerving, zodat studenten vanaf het tweede jaar vrijwel alle colleges in het Nederlands kunnen volgen. In het tweede en derde jaar neemt het aandeel taalverwerving af, het aandeel van de regiostudie wordt dan juist steeds groter. Het panel ziet een logische ontwikkeling in deze opzet.

De opleiding ziet de combinatie van taalverwerving en regiostudies als een *unique selling point*. Een sterk punt is bovendien dat de opleiding onderwijs bij uitstek aanbiedt in een *international classroom*, met studenten uit de hele wereld. Studenten leren hierdoor dat er cultureel bepaalde perspectieven zijn op het onderwerp van hun studie. Het panel is positief over het profiel van de opleiding en kan zich vinden in deze opvatting.

Dutch Studies trekt naast de reguliere bachelorstudenten een aanzienlijke groep studenten die geen bachelordiploma ambiëren te halen: zij volgen slechts een deel van het programma. Daarbij gaat het om uitwisselingsstudenten (binnen de EU) en SAP-studenten (Study Abroad Program, studenten van buiten de EU).

Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten van de opleiding staan vermeld in de Onderwijs- en examenregeling (OER) (zie ook Appendix A). De beoogde leerresultaten bestaan uit een facultair deel en een opleidingsspecifiek deel. Voor taalvaardigheid sluiten de beoogde leerresultaten aan bij het Europees Referentiekader voor de Talen (CEFR=Common European Framework of Reference for Languages). Aan het einde van de opleiding behalen de studenten qua taalverwerving niveau B2 (gesproken interactie, gesproken productie en schrijven) en C1 (luisteren en lezen). Het panel heeft gevraagd of het niet mogelijk is om over de gehele linie een C1-niveau te behalen. De opleiding geeft in reactie hierop aan dat dit met name voor de Chinese studenten te hoog gegrepen is, maar dat veel West-Europese studenten wel dat niveau (of hoger) behalen. Het panel gaat akkoord met deze toelichting.

De opleiding heeft vijf sets van beoogde leerresultaten: één algemene set en één voor elke specialisatie. Elke set is opgebouwd conform de Dublin-descriptoren. De beoogde leerresultaten in categorie I van de Dublin-descriptoren geven aan dat alle studenten een basiskennis verwerven van de Nederlandse taalkunde, letterkunde, geschiedenis en kunstgeschiedenis en dat ze leren de samenhang te zien tussen deze gebieden. Bovendien maken ze kennis met de voornaamste concepten, instrumenten en onderzoeksmethoden van de genoemde vakgebieden.

Voor de specialisatie Letterkunde (beoogde leerresultaten categorie II) krijgen de studenten een overzicht van Nederlandstalige literaire schrijvers, stromingen en werken vanaf de middeleeuwen tot heden. Daarnaast leren ze kritisch te reflecteren op de literatuurgeschiedenis en maken ze kennis



met de belangrijkste theorie voor de analyse van poëzie en proza. Voor de Taalkunde (beoogde leerresultaten categorie III) krijgen studenten een inleiding in de Nederlandse fonologie, morfologie, syntaxis en semantiek. De beoogde leerresultaten van categorie IV, Kunstgeschiedenis, zijn gericht op kennis van de beeldende kunst in Nederland en Vlaanderen vanaf de middeleeuwen tot heden en van de belangrijkste kunsthistorische disciplines en methodes. Deze afstudeerrichting maakt de opleiding ook geschikt voor studenten die in de culturele sector willen werken. Voor Geschiedenis (beoogde leerresultaten categorie V), krijgen studenten een overzicht van de Nederlandse geschiedenis vanaf de prehistorie tot heden en verwerven ze kennis over belangrijke onderzoeksmethoden.

De opleiding ziet een sterk punt in de brede opzet van het programma en in het feit dat de studenten de Nederlandse taal op een hoog niveau leren beheersen. Het panel vroeg zich wel af of de breedte van de opleiding geen problemen oplevert bij de aansluiting op vervolgopleidingen. De vertegenwoordigers van de opleiding geven aan dat de studenten kunnen doorstromen naar de Leidse master Neerlandistiek; daarnaast kunnen ze, afhankelijk van hun studierichting en de invulling van hun keuzeruimte, ook een master European Studies of kunstgeschiedenis volgen. De commissie is van mening dat er voldoende aansluiting is op vervolgopleidingen.

Overwegingen

Het panel is positief over het profiel van de bacheloropleiding Dutch Studies/Nederlandkunde. Niveau en oriëntatie zijn wat het panel betreft in lijn met de internationale eisen die gesteld worden aan een academische bacheloropleiding. Het profiel is uniek, zowel binnen Nederland als daarbuiten. Geen enkele andere opleiding biedt de combinatie van het leren van Nederlands op een hoog niveau met een breed palet aan (sociaal-)historische, culturele en literaire vakken.

De beoogde leerresultaten weerspiegelen de breedte van de opleiding en zijn wat betreft niveau en oriëntatie passend voor een wetenschappelijke bacheloropleiding. Het panel constateert dat hoewel de opleiding breed is opgezet, de studenten voldoende mogelijkheden tot verdieping hebben. Daardoor zijn er ook voldoende mogelijkheden om aansluitende masteropleidingen te volgen. Het feit dat de opleiding ook kunstgeschiedenis aanbiedt, maakt de opleiding ook geschikt voor studenten die in de culturele sector willen werken.

Conclusie

Bacheloropleiding Dutch Studies/Nederlandkunde: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De opleiding heeft te maken met instromende studenten die sterk kunnen verschillen in hun taalniveau. Daarom heeft de opleiding flexibele leerroutes ingericht. Aan het begin van het eerste jaar wordt het taalniveau getoetst; op basis daarvan wordt een leerroute uitgestippeld. Daarvoor biedt de opleiding drie instapniveaus:

- een A-groep voor beginners zonder voorkennis van het Nederlands;
- een B-groep voor studenten met enige kennis van het Nederlands, die vrijstelling voor enkele taalverwervingscursussen krijgen;
- een groep met ruime kennis van het Nederlands; deze groep kan de taalvaardigheidscolleges van het eerste jaar overslaan.

Curriculum

In het eerste jaar ligt veel nadruk op het verwerven van de Nederlandse taal (30 EC), met name voor de studenten in de A-groep (zie Appendix B voor een overzicht van het programma). Daarnaast is er aandacht voor Taalanalyse (5 EC). Verder zijn er inleidingen in de Nederlandse

kunstgeschiedenis (10 EC), de cultuurgeschiedenis (5 EC) en de hedendaagse samenleving (Dutch Debates, 5 EC). Hierdoor vormen de studenten zich een beeld van de vier afstudeerrichtingen. Daarnaast maakt het kerncurriculumvak Wetenschapsfilosofie (5 EC) deel uit van het programma in het eerste jaar. Dit vak wordt in het Engels gegeven.

Studenten die in de B-groep zijn ingedeeld, volgen taalverwervingscursussen die aan hun niveau zijn aangepast (in plaats van de Basis cursus Taalverwerving). In het tweede semester volgen ze al enkele vakken uit het tweede jaar.

In het tweede jaar krijgen de studenten het vak Mondelinge communicatietechnieken (5 EC) en Inleidingen in de Nederlandse letterkunde (10 EC), de Taalkunde (10 EC) en de Geschiedenis (10 EC). Daarnaast krijgen ze de methoden en technieken voor letterkundig, taalkundig en historisch onderzoek aangeleerd (5 EC). Ten slotte volgen de studenten voor 20 EC aan taalverwervingscolleges.

In het derde jaar bereiden de studenten zich voor op hun scriptie, onder meer via de cursus Academisch schrijven (5 EC). Ze volgen een kerncurriculumvak van 5 EC. Daarnaast kiezen ze een keuzepakket van 30 EC, vaak op het gebied van de gekozen specialisatie. Het derde jaar wordt afgesloten met een mondeling specialisatietentamen (5 EC) en het BA-werkstuk (10 EC).

Het programma wordt gestructureerd met behulp van drie leerlijnen: 1. Taalverwerving/ taalvaardigheid, 2. Taalwetenschap en 3. Cultuurwetenschap. De eerste leerlijn is gericht op het verwerven van het Nederlands. De tweede leerlijn omvat de vakken die horen bij de specialisatie Taalkunde. De vakken die horen bij de specialisaties Letterkunde, Kunstgeschiedenis en Geschiedenis vallen onder de leerlijn Cultuurwetenschap. Het panel kan zich vinden in deze structurering en constateert bovendien dat alle beoogde leerresultaten in het programma zijn geïntegreerd.

Studenten die hun eindwerkstuk gaan schrijven, zijn vrij in hun onderwerpskeuze en zoeken zelf een begeleider. De studenten worden begeleid tijdens het scriptieseminar. Ze dienen hun bachelorscriptie in het Nederlands te schrijven.

Onderzoekend leren

De opleiding sluit aan bij de universitaire onderwijsvisie 'Learning@LeidenUniversity', waarbinnen Onderzoekend leren een door de Faculteit verkozen speerpunt is. De student leert van bestaand onderzoek en door zelf onderzoek te doen. Het onderwijs wordt in toenemende mate gestuurd door onderzoeksvragen, met name in de specialisatiefase. Studenten leren zelf nieuwe vragen te stellen en een wetenschappelijk perspectief te ontwikkelen. De student doorloopt een onderzoeksvraaggestuurd curriculum. In het begin verwerft de student kennis op basis van onderzoeksvragen, aan het einde van de opleiding doet hij zelf onderzoek. Het onderzoekend leren wordt verder getraind in een aparte leerlijn academische vaardigheden. In die leerlijn komen ook zaken als studievaardigheden en *time management* aan de orde.

Werkvormen

De werkvormen verschillen per leerlijn. De colleges taalverwerving worden alle als werkgroep gegeven (met aanwezigheidsplicht). Een deel van de bijeenkomsten vindt plaats in de talenpracticumzalen van de Leidse universiteit; daardoor kunnen de studenten optimaal oefenen met spreken en luisteren. Binnen de leerlijn Taalwetenschap worden hoorcolleges en werkcolleges afgewisseld; in de werkcolleges passen de studenten de inzichten uit de hoorcolleges toe. In de leerlijn Cultuurwetenschappen zijn er in het begin vooral hoorcolleges; daarbij is voldoende ruimte voor interactie, vragen en respons. Daarnaast zijn er ook werkcolleges en colleges met interactieve werkvormen, zoals het college Analyse van Nederland in moderne films. Voor alle drie de leerlijnen geldt dat de specialistische colleges multimediaal van opzet zijn, waarbij de docenten gebruik maken van Powerpoint, beeld, film en geluid. Het panel ziet voldoende diversiteit in de werkvormen.



Docenten

Het panel heeft kennisgemaakt met een vertegenwoordiging van het docententeam. De taalkunde- en taalverwervingsdocenten zijn aangesloten bij het onderzoeksinstituut Leiden University Centre for Linguistics (LUCL) en de cultuurdocenten bij het Leiden University Centre for the Arts in Society (LUCAS). Een groot deel van de docenten heeft in de afgelopen jaren hun BKO gehaald, zodat nu alle docenten hierover beschikken. Alle docenten zijn intensief bij het onderwijs betrokken. Het panel is van mening dat de opleiding over voldoende en goed gekwalificeerde docenten beschikt.

Aansluiting op de arbeidsmarkt

Voor veel (buitenlandse) studenten is deze bacheloropleiding het academische eindstation; een deel van deze studenten heeft ook al een universitaire opleiding in het thuisland gevolgd. Mede daarom besteedt de opleiding veel aandacht aan de voorbereiding op de arbeidsmarkt; dit vindt zo veel mogelijk plaats in het curriculum zelf. Daarnaast is er elk jaar een alumnibijeenkomst en wordt enkele malen per jaar een gast uit de beroepspraktijk uitgenodigd. In het derde jaar kunnen de studenten stage lopen, maar de opleiding geeft aan dat daar weinig gebruik van wordt gemaakt. Een probleem daarbij is dat een stage vaak leidt tot studievertraging. Het panel is van mening dat de opleiding goede stappen maakt om de studenten voor te bereiden op de arbeidsmarkt en nodig is hen uit daarmee door te gaan.

Studeerbaarheid

De heterogeniteit van de instroom zorgt voor grote verschillen in taalniveaus. Veel studenten hebben moeite met het hoge studietempo en dan met name met de taalverwerving. Hoewel de opleiding daarmee rekening houdt door verschillende leerpaden aan te bieden, blijven sommige studenten (met name studenten afkomstig uit Azië) de nodige aandacht vragen. De studeerbaarheid wordt bevorderd door het grote aantal toetsen (vooral voor taalverwerving). Studievertraging treedt vooral op in het derde jaar, omdat de studenten dan hun specialisatie kiezen en colleges moeten volgen samen met moedertaalsprekers. Het blijkt de anderstalige studenten veel meer tijd te kosten om de opgegeven literatuur te bestuderen. Ook het bachelor-eindwerkstuk, dat de studenten in het Nederlands moeten schrijven, ervaren veel studenten als een uitdaging. Ze worden hierop voorbereid in de BA3-cursus Academisch schrijven en ze worden begeleid tijdens de scriptieseminars.

Het panel heeft uitgebreid met de vertegenwoordigers van de opleiding gesproken over de verschillende ingangsniveaus van de studenten en de oplossingen die de opleiding daarvoor biedt. Het panel is van mening dat de opleiding het programma flexibel heeft ingericht, maar begrijpt ook dat er grenzen zijn aan die flexibiliteit. Sommige studenten moeten (aanzienlijk) meer tijd investeren in zelfstudie. De docenten geven vaak extra aandacht aan de Chinese studenten, bijvoorbeeld na afloop van een college. Het panel is van mening dat de opleiding veel investeert in de studeerbaarheid en dat het programma voldoende studeerbaar is.

Het is het panel gebleken dat er geen studievereniging is voor Dutch Studies. Veel studenten zijn lid van een studievereniging vanuit het land van herkomst. Het panel is van mening dat deze studenten ook deel moeten kunnen nemen aan de studievereniging van Neerlandistiek en adviseert de opleiding dit mogelijk te maken.

Overwegingen

Het panel is van mening dat de opleiding een breed en interessant programma aanbiedt, dat is toegesneden op de specifieke doelgroep van buitenlandse studenten. De flexibele opzet, die aansluit bij de diverse instroom, ziet het panel als een sterk punt van de opleiding. De opbouw van de leerlijnen is helder en bevat duidelijke regels over de volgorde van de vakken. Voor elke leerlijn zijn bovendien specifieke keuzepakketten ontwikkeld. Het panel waardeert de investering in onderwijsinnovatie, die tot uiting komt in het gebruik van film, beeld en geluid.

De werkvormen sluiten aan bij de leerlijnen en de studenten worden intensief begeleid. Hoewel het programma pittig is voor een deel van de studenten, investeert de opleiding veel in de

studeerbaarheid. De opleiding biedt de studenten een onderwijsleeromgeving die hun in staat stelt om de beoogde leerresultaten te realiseren.

Het panel stelt vast dat het team van docenten goed gekwalificeerd is en dat er voldoende aandacht uitgaat naar de professionalisering van docenten. De staf heeft voldoende inhoudelijke expertise voor de uiteenlopende studierichtingen. Het is goed dat alle docenten inmiddels beschikken over een BKO.

Conclusie

Bacheloropleiding Dutch Studies/Nederlandkunde: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Facultair toetsbeleid

Alle opleidingen in de moderne taal- en letterkunde aan de Leidse Faculteit der Geesteswetenschappen hanteren hetzelfde model voor de toetsplannen. Zo'n toetsplan bestaat uit twee delen; in het eerste deel is vastgelegd in welke cursussen de diverse beoogde leerresultaten worden getoetst, het tweede deel omschrijft de gebruikte toetsvormen en de deeltaetsen per cursus.

Docenten kunnen bij het opstellen en beoordelen van toetsen gebruikmaken van de facultaire handleiding *Tips voor Toetsen* waarin concrete tips zijn opgenomen voor het ontwerpen, samenstellen, afnemen en evalueren en verbeteren van toetsen, evenals het samenstellen van beoordelingsmodellen voor verschillende toetsvormen. Daarnaast bevat de handleiding onder andere een checklist voor het samenstellen, beoordelen en redigeren van open vragen en een model met uitleg over het maken van een toetsmatrijs.

Systeem van toetsing Dutch Studies

Het toetsbeleid van de bacheloropleiding Dutch Studies is gebaseerd op de facultaire en opleidingsspecifieke OER en de Regels en richtlijnen van de examencommissie. Het panel heeft inzage gehad in het toetsplan van de opleiding. Hierin is de relatie tussen de beoogde leerresultaten en de cursussen duidelijk gemaakt. Het toetsplan laat zien dat alle beoogde leerresultaten op passende wijze getoetst worden. Verder heeft het panel vastgesteld dat er voldoende variatie in de toetsvormen is.

De opleiding Dutch Studies heeft veel toetsen; bij alle vakken wordt gewerkt met deeltcijfers. Dit bevordert de spreiding van studie-inspanningen. Met name de colleges taalverwerving kennen een groot aantal toetsmomenten, soms zelfs wekelijks. Vrijwel alle toetsen zijn summatief en tellen mee voor het eindresultaat; het grote aantal toetsen geeft de studenten veel ruimte om een slecht cijfer te compenseren. Het panel is van mening dat het grote aantal toetsen aansluit bij het aangeboden onderwijs (vooral taalverwerving) en bij de doelgroep van buitenlandse studenten.

Het systeem van toetsing stelt de opleiding in staat om te bepalen of de studenten de beoogde leerresultaten hebben behaald. De daaraan verbonden leerdoelen, werkvormen en toetsvormen staan per vak omschreven in de e-StudieGids. De docenten die de cursussen verzorgen maken ook de toetsen, waarbij het vierogenprincipe wordt toegepast. Hetzelfde geldt voor het antwoordmodel. Ook de taalverwervingstoetsen worden met het vierogenprincipe opgesteld. Het tentamen spreekvaardigheid wordt door twee docenten afgenomen en beoordeeld; hiervoor is een scoringsformulier ontwikkeld.



Het panel constateert dat de toetsing van de cursussen valide en betrouwbaar is. Volgens de opleiding heeft de kwaliteitsborging geleid tot een groter bewustzijn bij de docenten van de eisen die aan toetsen worden gesteld.

Scriptiebeoordeling

Het panel stelt vast dat scripties altijd beoordeeld worden door twee door de examencommissie aangewezen beoordelaars. De eerste en tweede beoordelaar komen onafhankelijk tot hun beoordeling op basis van de facultair vastgelegde beoordelingscriteria en slaan hun beoordelingsformulieren op in een elektronisch systeem. De student ontvangt een automatisch gegenereerd derde formulier waarin de beoordelingen van de twee beoordelaars worden gecombineerd.

Het visitatiepanel heeft een selectie van acht eindwerken beoordeeld. Het panel kan zich vinden in de oordelen van de scriptiebegeleider en tweede lezer. Wel is het panel van mening dat de relatie tussen de uitgeschreven commentaren en het uiteindelijke cijfer niet altijd volledig transparant is. Het beoordelingsformulier (de verantwoording van het oordeel in woorden) is gekoppeld aan de Dublin-descriptoren, maar de weg van deze oordelen naar het eindcijfer is niet altijd navolgbaar. Het is het panel duidelijk geworden dat de beide beoordelaars in overleg tot een cijfer komen; dat is niet altijd het gemiddelde en het vloeit ook niet altijd één-op-één voort uit de geformuleerde oordelen. Het panel heeft begrip voor deze gang van zaken en studenten lieten weten de beoordeling voldoende transparant te vinden. Toch raadt het panel aan om de totstandkoming van het cijfer inzichtelijker te maken op het beoordelingsformulier.

Op basis van de gesprekken tijdens het locatiebezoek, de aangeleverde documentatie over toetsen en de steekproef concludeert het panel dat de beoordeling van scripties valide, betrouwbaar en onafhankelijk is en zorgvuldig verloopt.

Examencommissie

Er is een gezamenlijke examencommissie voor drie opleidingen: de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur, de bacheloropleiding Dutch Studies en de masteropleiding Neerlandistiek. De examencommissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris en heeft een extern lid dat tevens toetsdeskundige is. De toetsdeskundige doet bijvoorbeeld statistische analyses van alle cijfers binnen een opleiding, zodat zichtbaar wordt of een cursus te makkelijk of te moeilijk is. De toetsdeskundige zit in meerdere examencommissies en heeft daardoor een breed beeld van de kwaliteit van toetsing en de werkwijze van de examencommissies aan de faculteit. De ambtelijk secretaris is eveneens actief voor meerdere examencommissies en heeft een belangrijke rol in de standaardisering van de werkwijze en professionalisering van die commissies. Door deze dakpansgewijze overlap tussen de examencommissies zijn de kennisuitwisseling en consistentie in procedures van de commissies in de faculteit geesteswetenschappen in de optiek van het panel goed geborgd.

Deze examencommissie van de opleidingen Nederlands, Dutch Studies en Neerlandistiek stelt zich ten doel de toetsing in alle cursussen (inclusief de beoordeling van het eindwerkstuk) in een driejarige cyclus te controleren op kwaliteit, validiteit en betrouwbaarheid. Daarnaast beoordeelt de examencommissie jaarlijks het toetsplan. Verder is de examencommissie verantwoordelijk voor de toekenning van studiepunten voor cursussen die de studenten in het buitenland volgen, voor verlening van vrijstellingen, en voor de toetsing van keuzevakkenpakketten die de studenten samenstellen.

De examencommissie benoemt elk jaar een aantal speerpunten; in de afgelopen jaren heeft de commissie zich onder meer gericht op de beoordeling van scripties en de introductie van de facultaire scriptieformulieren. Deze formulieren zijn inmiddels ingevoerd en zijn substantiëler geworden. De examencommissie beoordeelt regelmatig steekproeven van scripties. Daarbij kijkt de commissie onder meer naar consistentie in beoordelingen: als een docent structureel te hoog zit, wordt hij daarop aangesproken. Daarnaast is de borging verder gsystematiseerd, er zijn afspraken gemaakt

over welke documenten bewaard dienen te worden. Verder is er een document opgesteld met alle afspraken binnen de opleiding, dat onder meer kan dienen als geheugensteuntje en als introductie van nieuwe docenten.

Het panel constateert dat de toetsing valide en betrouwbaar is. Volgens de opleiding heeft de kwaliteitsborging geleid tot een groter bewustzijn bij de docenten van de eisen die aan toetsen worden gesteld.

Overwegingen

In de afgelopen periode heeft de opleiding een toetsbeleid en toetsprocedures ontwikkeld die bijdragen aan de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing. Het panel heeft een goed beeld gekregen van het toetsbeleid van de bacheloropleiding Dutch Studies. Het panel is positief over de hoeveelheid toetsen en is van mening dat dit aansluit bij het aangeboden onderwijs (vooral taalverwerving) en bij de doelgroep van buitenlandse studenten. Daarnaast waardeert het panel de variatie in toetsvormen en het feit dat er voldoende herkansingsmogelijkheden zijn.

De beoordeling van de eindwerken is versterkt door de invoering van het facultaire beoordelingsformulier voor scripties en het nieuwe scriptieseminar. Uit het toetsplan blijkt dat de verschillende vakken de beoogde leerresultaten goed afdekken. Verder stelt het panel vast dat de bachelorscriptie beoordeeld wordt door twee onafhankelijke beoordelaars. De beoordelingen en eindcijfers van de scripties in de steekproef kwamen grotendeels overeen met die van het panel.

Het panel is met name te spreken over de aanpak van de examencommissie. Goede punten zijn de driejarige borgingscyclus, de introductie (en verbetering) van de facultaire scriptieformulieren en de archivering van alle relevante documenten. Daarnaast hanteert de opleiding een document met alle afspraken op het gebied van toetsing, dat ook gebruikt wordt voor de introductie van nieuwe docenten. De ambtelijk secretaris is eveneens een versterking van de examencommissie, omdat deze secretaris de commissie veel werk uit handen neemt en bovendien bijdraagt aan de afstemming tussen verschillende examencommissie. Tot slot is ook het extern lid een versterking; de leden van de commissie roemen haar toetsexpertise en statistische analyses.

Samenvattend: hoewel de beoordeling van de eindwerken niet altijd transparant is, ziet het panel dat de opleiding op dit gebied grote voortgang heeft geboekt. De werkzaamheden van de Examencommissie dragen daar in belangrijke mate toe bij.

Conclusie

Bacheloropleiding Dutch Studies/Nederlandkunde: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

De bacheloropleiding Dutch Studies wordt afgerond met een bachelorscriptie en een mondeling examen, die samen het gerealiseerde eindniveau laten zien. Daarnaast komt het eindniveau tot uiting in de mate waarin de studenten hun weg vinden in een vervolgopleiding of in het afnemend beroepenveld.

Voorafgaand aan de visitatie heeft het panel acht bachelorscripties van de bacheloropleiding Dutch Studies gelezen. Het panel constateert dat de eindwerkstukken over het algemeen een voldoende academisch niveau hebben, maar het panel kwam wel een aantal nipte voldoendes tegen. Het taalniveau is wisselend; bij sommige eindwerken was het panel verrast over de hoge kwaliteit van het Nederlands, andere bevatten relatief veel taalfouten. In het algemeen is het panel van mening dat in de gelezen selectie het beoogde eindniveau (B2 voor schrijven) wel wordt gehaald. De



verwerking van de literatuur en de gehanteerde methode is over het algemeen in orde. Ook kwam het panel interessante invalshoeken en verrassende vraagstellingen tegen.

De studentenpopulatie is heel divers; een groot deel is uitwisselingsstudent. Het aantal studenten dat de bacheloropleiding afrondt, is beperkt tot zeven à acht per jaar, in sommige jaren nog minder. Daarbij keren veel studenten na afloop van de opleiding terug naar het land van herkomst, wat het moeilijk maakt om ze te volgen. Sommige studenten worden docent Nederlands bij een universiteit in hun eigen land; met een aantal van hen onderhoudt de opleiding contact. De opleiding en het panel zijn van mening dat de afgestudeerden breed inzetbaar zijn; bijvoorbeeld als communicatiedeskundige, vertaler, tolk, medewerker bij een uitgeverij of bij een ambassade. De doorstroom naar masteropleidingen is zeer beperkt, mede omdat veel studenten al een opleiding in hun thuisland hebben gevolgd.

Overwegingen

Op basis van gesprekken met alumni en een selectie van recent voltooide eindwerken constateert het panel dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. De eindwerken bestrijken een groot deel van het brede vakgebied en laten een passend niveau zien.

Conclusie

Bacheloropleiding Dutch Studies/Nederlandkunde: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

EINDOORDEEL

Het panel heeft standaard 1, 2, 3 en 4 van de bacheloropleiding Dutch Studies/Nederlandkunde beoordeeld als 'voldoende'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Dutch Studies/Nederlandkunde* als 'voldoende'.

BIJLAGE A: BEOOGDE LEERRESULTATEN

Graduates of the programme have attained the following learning outcomes, listed according to the Dublin descriptors:

I.

A. Knowledge and understanding

a) knowledge and understanding of the content and scope of the discipline of Dutch language, culture and society, and thus of the foundation and the historical development of the Dutch language.

- an overview of the main writers, movements and works of Dutch literature;
- an overview of the history of the Netherlands and of Dutch art and cultural history, and aspects of contemporary Dutch culture and society;

b) knowledge and understanding of the key terms, instruments, research methods and techniques of the history of the Netherlands, Dutch literature and linguistics, and art and cultural history.

B. Applying knowledge and understanding

a) the ability to apply acquired knowledge and insights in the discipline of Dutch Language and Culture, and to construct arguments in this context, as well as to undertake problem-solving activities.

b) the ability to use acquired knowledge and insights to form an opinion related to new topics in the discipline of Dutch Language and Culture, while including relevant academic and, where applicable, social and ethical aspects.

C. Judgement

the ability, using the acquired knowledge and understanding, to independently form a well-reasoned opinion on a topic in the discipline of Dutch language, culture and society that they have not yet covered including the reflection of relevant scientific and, if applicable, social and ethical issues.

D. Communication

the ability to explain the knowledge and insights acquired, in clear terms and supported by sound arguments, in a verbal and written report that meets the criteria set by the Dutch Studies discipline.

E. Learning Skills

a) the ability to be self-critical, in particular the ability to put culturally instilled attitudes into perspective and to reflect on that.

b) the learning skills that are required to follow a relevant master's programme.

II.

In addition to the above learning outcomes, the following learning outcomes apply for the specialisation Literary Studies:

Knowledge and understanding

a) have knowledge and understanding of a limited but representative body of primary texts and authors from the Middle Ages to the present day and important approaches in the discipline;

Applying knowledge and understanding

b) are able to apply the knowledge and understanding they have acquired by placing the most important writers, texts and movements in a literary-historical context;

Judgement

c) are able to analyse a literary text in a scholarly way and to report on this.



III.

In addition to the above learning outcomes, the following learning outcomes apply for the specialisation Linguistics:

Knowledge and understanding

a) have knowledge of basic Dutch phonological, morphological, syntactical and semantic terms;

Applying knowledge and understanding

b) are able to apply the knowledge and understanding acquired through the most important research questions, research methods, theories and findings to the field of second language acquisition;

Judgement

c) are able to analyse spoken and written language in a scholarly way and to report on this.

IV.

In addition to the above learning outcomes, the following learning outcomes apply for the specialisation Art History:

Knowledge and understanding

a) have knowledge of aspects of visual arts in the Netherlands from the Middle Ages to the present day and have an understanding of the most important approaches in the discipline;

Applying knowledge and understanding

b) are able to apply the acquired knowledge and understanding by placing the most important Dutch works of arts and movements, the influence of Dutch art abroad and the interaction between Dutch and foreign artists in a historical and cultural context;

Judgement

c) are able to analyse the above art-history topics in a scholarly way and to report on this.

V.

In addition to the above learning outcomes, the following learning outcomes apply for the specialisation History:

Knowledge and understanding

a) have knowledge of aspects of the history of the Netherlands from prehistory down to the present day and important approaches in the discipline;

Applying knowledge and understanding

b) are able to apply the knowledge and understanding they have acquired by placing the most important developments in a historical and (inter)cultural context;

Judgement

c) are able to analyse a historical topic in a scholarly way and to report on this.

VI.

Graduates have a command of the Dutch Language at the levels specified below, according to the Common European Framework of Reference for Languages:

	Propaedeutic	Bachelor
Listening	B1/B2	C1
Reading	B1/B2	C1
Spoken interaction	B1	B2
Spoken production	B1	B2
Writing	B1	B2

Furthermore, each humanities programme at Leiden University trains students in the general academic skills formulated by the Faculty.

BIJLAGE B: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

Jaar 1

Semester 1:

Programma-onderdelen	Weging	EC
Basiscursus 1A - Taalverwerving I	100	15
Dutch Painting 1400 – 1950: Introduction to the Art History of the Netherlands, Cultuurwetenschap I	100	10
Academische vaardigheden	100	-
Dutch Debates – Topical Questions in Dutch Society, Cultuurwetenschap I	200	5
Totaal		30

Semester 2:

Programma-onderdelen	Weging	EC
Lezen/Woordenschat 1B - Taalverwerving I	200	5
Schrijven/Grammatica 1B - Taalverwerving I	200	5
Spreken/Luisteren 1B - Taalverwerving I	200	5
Taalanalyse -Taalwetenschap I	200	5
Analyse van Nederland in moderne films, Cultuurwetenschap I	200	5
Kerncurriculum: Philosophy of Science*	200	5
Totaal		30

Jaar 2

Semester 1:

Programma-onderdelen	Weging	EC
Mondelinge communicatietechnieken - Taalvaardigheid II	300	5
Grammatica – Taalvaardigheid II	300	5
Woordenschat/Schrijven, Taalvaardigheid II	300	5
Vijftien eeuwen Nederlands, Taalwetenschap II	200	5
Nederlandse letterkunde 1: Van Middeleeuwen tot Verlichting, Cultuurwetenschap II	200	5
Nederlandse geschiedenis 1: Van Prehistorie tot Patriottentijd, Cultuurwetenschap II	200	5
Totaal		30

Semester 2:

Programma-onderdelen	Weging	EC
Mondelinge communicatietechnieken- taalvaardig- heid II (ook in semester 1, de EC zijn daar meegere- kend)	300	-
Grammatica/Schrijven - Taalvaardigheid II	300	5
Analyse literaire teksten, Taalvaardigheid II	300	5
Inleiding linguïstiek – Taalwetenschap II	200	5
Methoden en technieken van letterkundig, taalkundig en historisch onderzoek – Academische vaardigheden	300	5
Nederlandse letterkunde 2: Van Romantiek tot heden, Cultuurwetenschap II	200	5
Nederlandse geschiedenis 2: Van Napoleon tot Wilders, Cultuurwetenschap II	200	5
Totaal		30



jaar 3

Semester 1:

Programma-onderdelen	Weging	EC
Academisch schrijven, Taalvaardigheid III	300	5
Verdiepingsmodule specisatie **	300	5
Kerncurriculumvak naar keuze (afhankelijk van de gekozen specialisatie) ***		5
Propedeuse Kerncurriculum: Inleiding Historische Wetenschappen	100	(5)
Kerncurriculum: Inleiding Literatuurwetenschap	200	(5)
Kerncurriculum: Inleiding World Art Studies	200	(5)
Kerncurriculum: Inleiding Taalwetenschap	100	(5)
Minor (15 EC)		15
Totaal		30

Semester 2:

Programma-onderdelen	Weging	EC
Minor (15 EC)		15
Kerncurriculum: Wetenschapsfilosofie*	200	5
Seminar BA-werkstuk	400	0
BA-eindwerkstuk Nederlandkunde/Dutch Studies	400	10
Totaal		30

BIJLAGE C: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek acht eindwerken bestudeerd van de bacheloropleiding Dutch Studies/Nederlandkunde. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in hard copy en deels via de elektronische leeromgeving):

- Gids Kwaliteitszorg FGW
- Handleiding examencommissies FGW
- Handleiding OLCs FGW
- Kwaliteitsborging toetsing handreiking
- Onderwijsvisie Learning @ Leiden University
- Regels en richtlijnen examencommissie 2018-19
- Tips bij Toetsen
- Visual Onderwijsvisie met nieuwe benaming
- Notulen van de opleidingscommissies
- Notulen van de examencommissies
- Onderwijs- en Examenreglementen van alle opleidingen
- Opleidingskaarten over alle opleidingen met informatie over instroom, doorstroom, studiesucces en evaluatieresultaten
- Cursusbeschrijvingen en syllabi van geselecteerde cursussen (2 per opleiding)

B NEDERLANDSE TAAL EN CULTUUR

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

Het panel constateert dat de bacheloropleiding Nederlands recent een aantal hervormingen heeft doorgevoerd. Tot die hervormingen behoren een vergroting van de keuzeruimte, meer mogelijkheden om een stage te volgen en de introductie van een nieuwe leerlijn Media. De nieuwe leerlijn heeft geleid tot een verbreding van het programma; het panel kan zich hierin vinden. Het programma heeft door deze aanpassing niet aan diepte ingeboet, terwijl de keuzevrijheid wel is toegenomen.

Het panel heeft gezien dat de beoogde leerresultaten een goed beeld geven van het eindniveau van de studenten. De beoogde leerresultaten zijn wat betreft niveau en oriëntatie passend voor een wetenschappelijke bacheloropleiding.

Samenvattend is het panel positief over het profiel van de opleiding en de genoemde actualisering. Het panel ziet een team met een duidelijke visie dat nadenkt over innovatieve oplossingen en daarbij breedte en diepte weet te combineren.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma (180 EC) bestaat uit een verplicht deel en een specialisatiefase, beide van 90 EC. De opleiding kent vijf specialisaties: Media, Moderne Nederlandse Letterkunde, Oudere Nederlandse Letterkunde, Nederlandse Taalkunde en Taalbeheersing van het Nederlands. Het panel is van mening dat het programma evenwichtig en doordacht is opgebouwd. De leerlijnen zijn helder gedefinieerd en geven structuur aan het programma. Er is voldoende samenhang en het programma biedt mogelijkheden voor verbreding en verdieping. De studeerbaarheid is goed en de opleiding is zich bewust van potentiële knelpunten. Verder is het panel ervan overtuigd dat de opleiding beschikt over deskundige docenten.

Het panel ziet verbeterpunten in de internationale positionering van de opleiding. Hoewel er sprake is van internationale samenwerking (onder andere met Zuid-Afrika), constateert het panel dat die samenwerking voor een groot deel het resultaat is van de inspanningen van individuele docenten. Het panel adviseert om de samenwerking met andere universiteiten (met afdelingen Neerlandistiek) te versterken. Verder is het panel van mening dat de opleiding zich meer moeite zou moeten getroosten om studenten een stage of studieonderdeel in het buitenland te laten volgen en hierover pro-actiever kan communiceren.

De opleiding heeft ervoor gekozen om geen aparte methodevakken meer aan te bieden, maar de methodologische aspecten te integreren in de taal- en letterkundevakken. Daarbij is de statistische expertise binnen de vaste staf een aandachtspunt. Het panel adviseert om de statistiek steviger neer te zetten en er ook studiepunten aan toe te kennen.

Standaard 3: Toetsing

Het panel is van mening dat het toetsbeleid bij de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur goed is opgezet. Het beleid en de procedures die de opleiding hanteert, dragen bij aan de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing. De cijfers en beoordelingen van de scripties in de steekproef van het panel kwamen in grote lijnen overeen met de becijfering door de staf. Het panel raadt wel aan de totstandkoming van het cijfer duidelijker op de beoordelingsformulieren te onderbouwen.

Het panel is positief over de aanpak van de examencommissie. Goede punten zijn de driejarige borgingscyclus, de facultaire scriptieformulieren en de archivering van alle relevante documenten.



Daarnaast hanteert de opleiding een document met alle afspraken op het gebied van toetsing, dat ook gebruikt wordt voor de introductie van nieuwe docenten. De ambtelijk secretaris en het extern lid zorgen beiden voor een inhoudelijke versterking van de examencommissie.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Het panel heeft acht bachelorscripties van de opleiding Nederlandse taal en cultuur gelezen. Het panel constateert dat de eindwerkstukken een voldoende academisch niveau hebben. Het merendeel van de bachelorstudenten kiest voor een vervolgopleiding; in 75% van de gevallen is dat de masteropleiding Neerlandistiek aan de Universiteit Leiden. De alumni die de commissie gesproken heeft, zijn positief over hun opleiding. Op basis van gesprekken met alumni en een selectie van eindwerken constateert het panel dat studenten de beoogde leerresultaten behalen.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Het curriculum van de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur is recent herzien. Het nieuwe programma geldt vanaf het collegejaar 2018-2019. Deze herziening is enerzijds gemotiveerd door adviezen van de visitatiecommissie, de midterm-reviewcommissie (2016) en de opleidingscommissie, anderzijds door (landelijk) dalende instroomcijfers. Daarom heeft de opleiding een modernisering doorgevoerd met de volgende kernpunten:

- een nieuwe specialisatie Media;
- integratie van inhoud en methode in plaats van aparte methodecursussen;
- meer keuzeruimte en mogelijkheden voor stage.

Profilering

Het profiel van de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur komt in hoofdlijnen overeen met dat van andere vergelijkbare bacheloropleidingen in Nederland. Een belangrijk accent is de nieuwe leerlijn en specialisatie op het gebied van media (naast de traditionele leerlijnen op het gebied van oude(re) en moderne letterkunde, taalkunde en taalbeheersing). Deze nieuwe leerlijn weerspiegelt volgens de opleiding de toegenomen rol van media in de opleiding, de arbeidsmarkt en de samenleving. Het gaat hierbij om zowel oude als nieuwe media, dus enerzijds bijvoorbeeld handschriften en brieven, anderzijds Facebook en WhatsApp. Deze media worden bestudeerd van uit een Neerlandistisch perspectief, waarbij de wisselwerking tussen media, taal en cultuur centraal staat. Met de keuze voor dat Neerlandistisch perspectief onderscheidt de opleiding zich naar eigen zeggen van de opleidingen Mediastudies aan andere universiteiten. Binnen de leerlijn Media worden bovendien digitale vaardigheden geoefend en maken de studenten kennis met belangrijke corpora, bronnen en tools.

Naast de nieuwe leerlijn c.q. specialisatie heeft de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur nog een aantal andere kenmerken. Onderzoekend leren staat centraal, waarbij de opleiding zo veel mogelijk gebruik maakt van concrete onderzoeksvragen afkomstig uit het onderzoek van de docenten. De methodische aspecten zijn in de nieuwe opzet geïntegreerd in het onderwijs; dat geldt ook voor het vaardighedenonderwijs. Over methodologie worden dus geen aparte cursussen meer gegeven. Andere kenmerken zijn een theoriegestuurde vakbeoefening en gelijkwaardigheid van de diachrone en synchrone benadering.

Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn vastgelegd in de Onderwijs- en Examenregeling (OER) (zie ook Appendix A). Ze bestaan uit een facultair deel voor alle Leidse geesteswetenschappelijke opleidingen, en een opleidingsspecifiek deel. Het facultaire deel bevat leerresultaten voor onderzoeksvaardigheden, schriftelijke en mondelinge presentatievaardigheden, en leervaardigheden.

Een afgestudeerde van de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur beschikt volgens het aanvraagdossier over wetenschappelijke kennis van en inzicht in de Nederlandse taalkunde, letterkunde, taalbeheersing en media. Hij kan die gebruiken in onderzoek en praktijk en is in staat hierover op academisch niveau te communiceren. Hij is gekwalificeerd voor een aansluitende masteropleiding en voor beroepen in onderwijs, media, communicatie en cultuur. Een student die daarnaast de educatieve minor heeft gevolgd, heeft een lesbevoegdheid voor de onderbouw van



havo, vwo en vmbo-t. Er zijn afzonderlijke beoogde leerresultaten voor de vijf specialisaties, inclusief de nieuwe specialisatie media.

Overwegingen

Het panel constateert dat de bacheloropleiding Nederlands recent een aantal hervormingen heeft doorgevoerd, zoals de introductie van een nieuwe leerlijn Media. Het is het panel gebleken dat aan deze hervorming een grondige reflectie over de neerlandistiek van de toekomst is voorafgegaan. De nieuwe leerlijn heeft geleid tot een verbreding van het programma; het panel begrijpt de overwegingen van de opleiding en kan zich hierin vinden.

Het panel heeft gezien dat de beoogde leerresultaten een goed beeld geven van het eindniveau van de studenten. De beoogde leerresultaten zijn wat betreft niveau en oriëntatie passend voor een wetenschappelijke bacheloropleiding. De aanpassing van het programma heeft tot gevolg gehad dat de leerresultaten nog eens kritisch tegen het licht zijn gehouden. De belangrijkste wijziging is de toevoeging van nieuwe leerresultaten die betrekking hebben op de nieuwe leerlijn Media. Het panel kan zich vinden in de toevoeging en invulling van deze nieuwe leerresultaten.

Afgestudeerden van de bacheloropleiding zijn gekwalificeerd voor een aansluitende masteropleiding en voor beroepen in onderwijs, media, communicatie en cultuur. Een student die daarnaast de educatieve minor heeft gevolgd, heeft een lesbevoegdheid voor de onderbouw van havo, vwo en vmbo-t.

Samenvattend is het panel positief over het profiel van de opleiding en de actualisering die recent is doorgevoerd. Het panel ziet een team met een duidelijke visie dat nadenkt over innovatieve oplossingen en daarbij breedte en diepte weet te combineren.

Conclusie

Bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'goed'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Het programma (180 EC) bestaat uit een verplicht deel van drie opeenvolgende semesters (90 EC; eerste en tweede jaar) en een specialisatiefase die eveneens uit drie opeenvolgende semesters bestaat (90 EC, tweede en derde jaar) (zie bijlage B voor een overzicht van het programma). De opleiding kent vijf specialisaties:

- Media
- Moderne Nederlandse Letterkunde
- Oudere Nederlandse Letterkunde
- Nederlandse Taalkunde
- Taalbeheersing van het Nederlands

In het verplichte deel volgen de studenten in elke discipline drie cursussen van 5 EC; in totaal dus 75 EC. Daarnaast is er een algemeen deel van 15 EC: dit bestaat uit de cursus *Geschiedenis van de Nederlandse taal*, de vaardighedencursus *Schrijven en presenteren* en de kerncurriculumcursus *Wetenschapsfilosofie*.

Zoals hierboven is aangegeven is de opzet van het programma met ingang van het studiejaar 2018-2019 gewijzigd. De belangrijkste aanpassingen zijn de toevoeging van de nieuwe leerlijn Media en de vergroting van de keuzeruimte. Deze wijzigingen hebben tot gevolg gehad dat het verplichte deel van het programma (dat door alle studenten wordt gevolgd) is afgenomen met 25 EC (van 115 naar 90 EC). Het panel vroeg zich af wat deze afname betekent voor het behalen van de beoogde

leerresultaten. De vertegenwoordigers van de opleiding hebben aangegeven dat het programma als geheel niet aan diepte heeft ingeboet, maar dat de keuzevrijheid is toegenomen. De opleiding stelt hoge eisen aan de keuzevakken en een substantieel deel daarvan bestaat uit gebonden vakken, waarin veel Neerlandistische onderdelen aan de orde komen. Het panel is het eens met de uitleg van de opleiding. Het panel constateert bovendien dat alle beoogde leerresultaten in het programma zijn geïntegreerd.

Samenhang wordt vooral aangebracht door de vijf leerlijnen, die corresponderen met de vijf specialisaties. Binnen elke leerlijn stijgt het niveau gedurende de eerste drie semesters, wat tot uiting komt in toegenomen diepgang en zelfwerkzaamheid. Een nieuwe ontwikkeling in het curriculum is de integratie van de methodecursussen (die voorheen apart werden gegeven) in de vakinhoudelijke cursussen. Daarbij wordt training in methodische aspecten gekoppeld aan relevant onderzoek, wat ook zorgt voor samenhang tussen onderwijs en onderzoek. Het panel is van mening dat de leerlijnen zorgen voor een duidelijke opbouw.

Het (nieuwe) programma biedt ruimte om een stage te lopen, zonder dat dit tot studievertraging hoeft te leiden (wat in de oude situatie vaak wel het geval was). Tot nu toe schommelt het percentage studenten dat een stage volgt tussen de 5% en de 30%. De opleiding zegt ernaar te streven zo veel mogelijk studenten een stage te laten volgen; hiermee beantwoordt de opleiding aan een breed gevoelde behoefte bij zowel de studenten als het werkveld. Het panel is van mening dat de toegenomen ruimte voor een stage een goede ontwikkeling is.

Onderzoekend leren en werkvormen

De opleiding sluit aan bij de universitaire onderwijsvisie *Onderzoekend leren*. De student leert van bestaand onderzoek en door zelf onderzoek te doen. Het onderwijs wordt in toenemende mate gestuurd door onderzoeksvragen, met name in de specialisatiefase. Studenten leren zelf nieuwe vragen te stellen en een wetenschappelijk perspectief te ontwikkelen. De student doorloopt een onderzoeksvraaggestuurd curriculum. In het begin verwerft de student kennis op basis van onderzoeksvragen, aan het einde van de opleiding doet hij zelfstandig onderzoek.

De werkvormen verschillen per leerlijn, maar er zijn een aantal werkvormen die in alle leerlijnen terugkomen. Elke leerlijn bevat hoorcolleges en werkcolleges. In de werkcolleges passen de studenten de inzichten uit de hoorcolleges toe. Bovendien maken de studenten tijdens de werkcolleges kennis met de onderzoeksmethoden die binnen die leerlijn van belang zijn, inclusief de bijbehorende corpora, databestanden en tools.

Internationale gerichtheid

Het panel heeft zich afgevraagd in hoeverre de opleiding recht doet aan de naam Nederlandse taal en cultuur. Die naam roept de vraag op in hoeverre het programma ruimte biedt aan cultuur in bredere zin, dus buiten de literatuur. Daarnaast vraagt het panel zich af of er voldoende aandacht is voor Nederlandstalige literatuur van buiten de landsgrenzen. De vertegenwoordigers van de opleiding hebben het panel deels gerustgesteld op dit vlak. Bij de letterkundecolleges komt ook cultuur in bredere zin aan bod, in lijnen naar bijvoorbeeld de (kunst)geschiedenis en religie. Keuzemodules krijgen regelmatig een bredere invulling, bijvoorbeeld in een cursus over Nederlands-Indië. Verder doen sommige docenten taalkundig of literatuuronderzoek waarbij een internationaal perspectief wordt gehanteerd. Met Zuid-Afrika bestaat een structureel samenwerkingsverband: elk jaar wordt een keuzevak door een Zuid-Afrikaanse collega gedoceerd, afwisselend taalkunde of letterkunde. Het panel is van mening dat een aantal individuele docenten het goed doet, ook in internationaal verband, maar adviseert wel om de samenwerking met andere universiteiten (met afdelingen Neerlandistiek) te versterken.

Nauw verwant met het internationale netwerk is de rol van buitenlandverblijf en stage. In het nieuwe programma is er in principe ruimte voor een stage in het buitenland. Eén keer per jaar is er een voorlichtingsbijeenkomst, vorig jaar hebben tien studenten gebruik gemaakt van de mogelijkheid een aantal maanden in het buitenland te studeren (gemiddeld studeren er zo'n 40 studenten binnen



een cohort). Het panel constateert dat de randvoorwaarden voor een buitenlandverblijf zijn vervuld, maar adviseert de opleiding wel om hierover meer en pro-actiever te communiceren.

Studeerbaarheid

De studenten geven aan geen grote struikelblokken in het programma te ervaren. Het programma wordt als logisch ervaren. De studielast wordt gespreid over de semesters met in het eerste jaar bij veel vakken een tussentijds tentamen halverwege ieder semester en een eindtentamen aan het einde ervan. Hoorcolleges worden zo veel mogelijk aan het begin van een week gepland, werkcolleges aan het einde van de week; dit biedt voldoende ruimte voor verdieping en toepassing.

Potentiële struikelblokken zijn de literatuurtentamens, die vooral een probleem vormen als studenten meerdere cursussen letterkunde tegelijkertijd kiezen. Dit is een punt van aandacht in het overleg tussen de Letterkundedocenten. Daarnaast lopen sommige studenten vertraging op bij het eindwerkstuk. Daarom is in 2014 een seminar rond de bachelorscriptie ingesteld, dat bedoeld is om deze problematiek op te lossen.

Docenten

De meeste docenten hebben volgens de aanvraag een BKO en ruime onderwijservaring. De expertise van de docenten dekt het programma inhoudelijk af. Een uitzondering vormt de expertise in statistische, experimentele en computationele methoden, die geleidelijk aan belangrijker worden; hierin wordt nu voorzien door tijdelijk personeel. Dit gebrek aan structurele statistische expertise ziet de opleiding als een verbeterpunt.

De docenten zijn actief in het onderzoek en brengen hun onderzoek in het onderwijs in. Voorbeelden zijn *Nederlandse literatuur in mondiaal perspectief* bij Moderne Letterkunde en *Taalvariatie en -verandering* bij Taalkunde. Het onderwijs van de docenten wordt twee keer per jaar geëvalueerd; de resultaten worden besproken in de opleidingscommissie.

De docenten geven aan dat ze een hoge werkdruk ervaren. Dat dwingt hen soms om te kiezen voor de meer urgente werkzaamheden: het onderwijs gaat dan altijd voor, maar dat gaat ten koste van andere werkzaamheden. De docenten geven aan dat de structuur van de faculteit complex is; het grote aantal programma's en lagen vraagt veel van de management- en beheerstructuur.

Overwegingen

In hoofdlijnen is het panel positief over het programma van de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur. Het panel is van mening dat het programma evenwichtig en doordacht is opgebouwd. De leerlijnen zijn helder gedefinieerd en geven structuur aan het programma. Er is voldoende samenhang en het programma biedt mogelijkheden voor verbreding en verdieping. De studeerbaarheid is goed en de opleiding is zich bewust van potentiële knelpunten. Verder is het panel ervan overtuigd dat de opleiding beschikt over deskundige docenten.

De opleiding heeft ervoor gekozen om geen aparte methodevakken meer aan te bieden, maar de methodologische aspecten te integreren in de taal- en letterkundevakken. Dit biedt volgens de opleiding de mogelijkheid om de verschillende onderzoeksmethoden aan te passen aan de te onderzoeken data. Ook statistiek is geïntegreerd, maar dit vak wordt op dit moment door een promovendus gegeven; statistische expertise binnen de vaste staf is een aandachtspunt. Het panel is van mening dat de opleiding op dit vlak zichzelf enigszins kwetsbaar heeft gemaakt. Het panel adviseert om statistiek steviger neer te zetten en er ook studiepunten aan toe te kennen.

Conclusie

Bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Alle opleidingen in de moderne taal- en letterkunde aan de Leidse Faculteit der Geesteswetenschappen hanteren hetzelfde model voor de toetsplannen. Zo'n toetsplan bestaat uit twee delen; in het eerste deel is vastgelegd in welke cursussen de diverse beoogde leerresultaten worden getoetst, het tweede deel omschrijft de gebruikte toetsvormen en de deoltoetsen per cursus.

Docenten kunnen bij het opstellen en beoordelen van toetsen gebruikmaken van de facultaire handleiding *Tips voor Toetsen* waarin concrete tips zijn opgenomen voor het ontwerpen, samenstellen, afnemen en evalueren en verbeteren van toetsen, evenals het samenstellen van beoordelingsmodellen voor verschillende toetsvormen. Daarnaast bevat de handleiding onder andere een checklist voor het samenstellen, beoordelen en redigeren van open vragen en een model met uitleg over het maken van een toetsmatrijs.

Systeem van toetsing bij Nederlandse taal en cultuur

Het toetsbeleid van de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur is gebaseerd op de facultaire en opleidingsspecifieke OER en de Regels en richtlijnen van de examencommissie. Het panel heeft inzage gehad in het toetsplan van de opleiding. Hierin is de relatie tussen de leerresultaten en de cursussen duidelijk gemaakt. Het toetsplan laat zien dat alle leerresultaten op passende wijze getoetst worden. Verder heeft het panel vastgesteld dat er voldoende variatie in de toetsvormen is.

De toetsen worden gemaakt door de betrokken docenten, waarbij het vierogenprincipe wordt toegepast. Dat geldt ook voor de antwoordmodellen, die gehanteerd worden bij de beoordeling. In 2016 heeft de examencommissie een toetsworkshop over toetsmatrijzen georganiseerd. Studenten krijgen bij elke toets feedback en bij elke toets wordt een inzagemoment georganiseerd.

Studenten die hun eindwerkstuk gaan schrijven, melden zich bij de voorzitter van de sectie (afstudeerrichting) waarbinnen hun werkstuk valt. De voorzitter wijst de scriptiebegeleider en tweede lezer aan; deze werkwijze is gekozen omdat de voorzitter een goed beeld heeft van de expertise van de docenten en hun werkdruk. Van elk 'paar' van eerste en tweede lezer moet minimaal één van beide gepromoveerd zijn. Vervolgens is er een startgesprek of startbijeenkomst. Alle studenten nemen deel aan het scriptieseminar dat per sectie wordt georganiseerd. De beoordeling van het eindwerkstuk vindt plaats aan de hand van het facultaire online scriptiebeoordelingssysteem. De beide beoordelaars beoordelen het eindwerkstuk onafhankelijk van elkaar; bij verschil van mening kan een derde beoordelaar worden ingeschakeld, die dan door de examencommissie wordt aangewezen.

Scriptiebeoordeling

Het visitatiepanel heeft een selectie van acht eindwerken beoordeeld. Het panel kan zich vinden in de oordelen van de scriptiebegeleider en tweede lezer. Wel is het panel van mening dat de relatie tussen de uitgeschreven commentaren en het uiteindelijke cijfer niet altijd volledig transparant is. Het beoordelingsformulier (de verantwoording van het oordeel in woorden) is gekoppeld aan de Dublin-descriptoren, maar de weg van deze oordelen naar het eindcijfer is niet altijd navolgbaar. Het is het panel duidelijk geworden dat de beide beoordelaars in overleg tot een cijfer komen; dat is niet altijd het gemiddelde en het vloeit ook niet altijd één-op-één voort uit de geformuleerde oordelen. Het panel heeft begrip voor deze gang van zaken en studenten lieten weten de beoordeling voldoende transparant te vinden. Toch raadt het panel aan om de totstandkoming van het cijfer inzichtelijker te maken op het beoordelingsformulier.

Het panel stelt vast dat scripties altijd door twee door de examencommissie aangewezen beoordelaars worden beoordeeld. De eerste en tweede beoordelaar komen onafhankelijk tot hun beoordeling op basis van de facultair vastgelegde beoordelingscriteria en slaan hun beoordelingsformulieren op in een elektronisch systeem. De student ontvangt een automatisch



gegenereerd derde formulier waarin de beoordelingen van de twee beoordelaars worden gecombineerd. Op basis van de gesprekken tijdens het locatiebezoek, de aangeleverde documentatie over toetsen en de steekproef concludeert het panel dat de beoordeling van scripties valide, betrouwbaar en onafhankelijk is en zorgvuldig verloopt.

Examencommissie

Er is een gezamenlijke examencommissie voor drie opleidingen: de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur, de bacheloropleiding Dutch Studies en de masteropleiding Neerlandistiek. De examencommissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris en heeft een extern lid dat tevens toetsdeskundige is. De toetsdeskundige doet bijvoorbeeld statistische analyses van alle cijfers binnen een opleiding, zodat zichtbaar wordt of een cursus te makkelijk of te moeilijk is. De toetsdeskundige zit in meerdere examencommissies en heeft daardoor een breed beeld van de kwaliteit van toetsing en de werkwijze van de examencommissies aan de faculteit. De ambtelijk secretaris is eveneens actief voor meerdere examencommissies en heeft een belangrijke rol in de standaardisering van de werkwijze en professionalisering van die commissies. Door deze dakpansgewijze overlap tussen de examencommissies zijn de kennisuitwisseling en consistentie in procedures van de commissies in de Faculteit Geesteswetenschappen in de optiek van het panel goed geborgd.

De examencommissie van de opleidingen Nederlands, Dutch Studies en Neerlandistiek stelt zich ten doel alle cursussen (inclusief de beoordeling van het eindwerkstuk) in een driejarige cyclus te controleren op validiteit en betrouwbaarheid. Daarnaast beoordeelt de examencommissie jaarlijks het toetsplan. Verder is de examencommissie verantwoordelijk voor de toekenning van studiepunten voor cursussen die de studenten in het buitenland volgen, voor verlening van vrijstellingen, en voor de toetsing van keuzevakkenpakketten die de studenten samenstellen.

De examencommissie benoemt elk jaar een aantal speerpunten; in de afgelopen jaren heeft de commissie zich onder meer gericht op de beoordeling van scripties en de introductie van de facultaire scriptieformulieren. Deze formulieren zijn inmiddels ingevoerd en zijn substantiëler geworden. De examencommissie beoordeelt regelmatig steekproeven van scripties. Daarbij kijkt de commissie onder meer naar consistentie in beoordelingen: als een docent structureel te hoog zit, wordt hij daarop aangesproken. Daarnaast is de borging verder gsystematiseerd, er zijn afspraken gemaakt over welke documenten bewaard dienen te worden. Verder is er een document opgesteld met alle afspraken binnen de opleiding, dat onder meer kan dienen als geheugensteuntje en als introductie voor nieuwe docenten.

Het panel constateert dat de toetsing over het algemeen valide en betrouwbaar is. Volgens de opleiding heeft de kwaliteitsborging geleid tot een groter bewustzijn bij de docenten van de eisen die aan toetsen worden gesteld.

Overwegingen

Het panel is van mening dat het toetsbeleid bij de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur goed is opgezet. Het beleid en de procedures die de opleiding hanteert dragen bij aan de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing. Het vierogenprincipe wordt gehanteerd bij zowel de totstandkoming als (waar nodig) de beoordeling van de toetsen. Het toetsplan laat zien dat alle leerresultaten op passende wijze getoetst worden. Verder heeft het panel vastgesteld dat er voldoende variatie in de toetsvormen is.

Het panel heeft geconstateerd dat de scriptiebeoordeling zorgvuldig verloopt: de eerste en tweede beoordelaar komen onafhankelijk tot hun beoordeling op basis van de facultair vastgelegde beoordelingscriteria. Het panel kan zich vinden in de scriptiebeoordelingen van de scriptiebegeleider en tweede lezer en de cijfers van de scripties in de steekproef. Het raadt echter aan de totstandkoming van het cijfer duidelijker op de beoordelingsformulieren te onderbouwen.

Het panel is met name te spreken over de aanpak van de examencommissie. Goede punten zijn de driejarige borgingscyclus, de introductie (en verbetering) van de facultaire scriptieformulieren en de archivering van alle relevante documenten. Daarnaast hanteert de opleiding een document met alle afspraken op het gebied van toetsing, dat ook gebruikt wordt voor de introductie van nieuwe docenten. De ambtelijk secretaris is eveneens een versterking van de examencommissie, omdat deze secretaris de commissie veel werk uit handen neemt en bovendien bijdraagt aan de afstemming tussen verschillende examencommissie. Tot slot is ook het extern lid een versterking; de leden van de commissie roemen haar toetsexpertise en statistische analyses.

Samenvattend: hoewel de beoordeling van de eindwerken niet altijd transparant is, ziet het panel dat de opleiding op dit gebied grote voortgang heeft geboekt. De werkzaamheden van de examencommissie dragen daar in belangrijke mate toe bij.

Conclusie

Bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Het gerealiseerde eindniveau komt vooral tot uiting in de bachelorscriptie en in de mate waarin de studenten hun weg vinden in een vervolgopleiding of in het afnemend beroepenveld.

Het panel constateert op basis van de steekproef dat de eindwerkstukken een voldoende academisch niveau hebben. De scripties zijn goed gestructureerd en presenteren controleerbare gegevens op een heldere manier. Het panel zag in de eindwerken onder meer onderzoek dat nieuwe wegen inslaat, duidelijke onderzoeksvragen, een heldere schrijfstijl, een uitgebreide corpusanalyse en een goede verantwoording. In een aantal werken trof het panel verder een kritische benadering en een actuele thematiek aan. Daarnaast zag het panel ook een aantal verbeterpunten, bijvoorbeeld in de methodologische aanpak, de relevantie van de onderzoeksvraag en de actualiteit van de gehanteerde bronnen. Het panel is van mening dat de eindwerken laten zien dat de studenten de beoogde leerresultaten realiseren.

Het gerealiseerde niveau valt ook af te leiden uit de positie van afgestudeerden op de arbeidsmarkt. De bachelorstudenten kiezen in grote meerderheid voor een vervolgopleiding; in 75% van de gevallen is dat de masteropleiding Neerlandistiek aan de Universiteit Leiden. Daarbij volgt een substantieel aantal studenten ook de educatieve master. De directe uitstroom naar de arbeidsmarkt (meestal het onderwijs) is klein. De alumni die de commissie gesproken heeft, zijn positief over hun opleiding en bevestigden dat hun bacheloropleiding hen voldoende heeft voorbereid op hun vervolgopleiding of eerste baan.

Overwegingen

Op basis van gesprekken met alumni en een selectie van recent voltooide eindwerken constateert het panel dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. De eindwerken bestrijken een groot deel van het brede vakgebied en laten een passend niveau zien.

Conclusie

Bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.



EINDOORDEEL

Het panel heeft standaard 1 van de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur beoordeeld als 'goed' en standaard 2, 3 en 4 als 'voldoende'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur* als 'voldoende'.

BIJLAGE A: BEOOGDE LEERRESULTATEN

Afgestudeerden van de opleiding hebben de onderstaande leerresultaten bereikt, gerangschikt volgens de Dublin-descriptoren:

I.

a. Kennis en inzicht

- i. kennis van en inzicht in de neerlandistiek d.w.z. in (a) de systematiek en de globale historische ontwikkeling van de Nederlandse taal, (b) de belangrijkste schrijvers, stromingen, en theorieën uit de Nederlandse letterkunde en (c) de grote lijnen van de Nederlandse taalbeheersing;
- ii. kennis van en inzicht in de historische ontwikkeling van de neerlandistiek als discipline alsmede enige kennis van en inzicht in de grondslagen van de neerlandistiek;
- iii. kennis van en inzicht in de kernbegrippen, het apparaat, de onderzoeksmethoden en -technieken e.d. van de Nederlandse taalkunde, letterkunde en taalbeheersing;
- iv. inzicht in de maatschappelijk-culturele betekenis van de neerlandistiek en de speciale positie ervan als discipline waarbinnen de studie van de moedertaal in al haar facetten hier in Nederland ter hand wordt genomen;

b. Toepassing van kennis en inzicht

- i. het vermogen om de verworven kennis en inzichten toe te passen op een niet eerder behandeld onderwerp op het vakgebied van de Nederlandse taal en cultuur, in dit kader argumentaties op te stellen en probleemoplossend te werk te gaan.

c. Oordeelsvorming

- i. het vermogen om met behulp van de verworven kennis en inzichten een beredeneerd oordeel te vormen over een niet eerder behandeld onderwerp op het vakgebied van de Nederlandse taal en cultuur waarbij relevante wetenschappelijke en, indien van toepassing, sociaal-maatschappelijke en ethische aspecten zijn meegewogen.

d. Communicatie

- i. het vermogen om een beredeneerd oordeel helder en beargumenteerd uiteen te zetten in een mondeling en schriftelijk verslag dat voldoet aan de criteria die het vakgebied Nederlandse taal en cultuur daaraan stelt.

e. Leervaardigheden

- i. de leervaardigheden die vereist zijn om een relevante master te kunnen volgen.

II.

Zij zijn op taalkundig gebied in staat om:

- i. basisbegrippen van de Nederlandse fonologie, morfologie, syntaxis en semantiek te definiëren en toe te passen in taalkundige analyses zowel op het gebied van het hedendaagse als op dat van het oudere Nederlands;
- ii. historische, geografische en sociale taalvarianten van het Nederlands en processen van taalverandering te herkennen en te analyseren;
- iii. de algemene lijnen van argumentatie in de taalkundige vakliteratuur te begrijpen en te evalueren;
- iv. naar aanleiding van taalkundige vakliteratuur kleine onderzoeksopdrachten uit te voeren en daarvan op heldere en ondubbelzinnige wijze verslag te doen.

III.

Zij zijn op letterkundig gebied in staat om:

- i. primaire letterkundige teksten te lezen, te analyseren en te begrijpen in hun contemporaine Nederlandse en internationale context;
- ii. diverse benaderingswijzen in de letterkundige vakliteratuur te herkennen en te evalueren;
- iii. de algemene lijn van argumentatie in de letterkundige vakliteratuur te begrijpen en te evalueren;



iv. op basis van zelfstandig te selecteren letterkundige (en andere relevante) vakliteratuur eenvoudige onderzoeksoopdrachten uit te voeren en daarvan op heldere en ondubbelzinnige wijze verslag te doen.

IV.

Zij zijn op het gebied van de taalbeheersing in staat om:

- i. op een elementair niveau begrippen, methoden en onderzoeksvragen van de taalbeheersing te doorgronden en te hanteren;
- ii. op een elementair niveau de vakontwikkeling van de taalbeheersing te doorgronden en te evalueren;
- iii. op een elementair niveau zakelijke (argumentatieve en informatieve, mondelinge en schriftelijke) teksten te analyseren, te beoordelen, op te stellen en te presenteren;
- iv. op basis van vakliteratuur op het gebied van de taalbeheersing kleine onderzoeksoopdrachten uit te voeren en daarvan op heldere en ondubbelzinnige wijze verslag te doen.

Voorts leidt elke Leidse geesteswetenschappelijke opleiding op tot facultair geformuleerde algemene academische vaardigheden. Deze hebben betrekking op de Dublin-descriptoren Oordeelsvorming, Communicatie en Leervaardigheden en zijn opgenomen in bijlage A bij het facultaire deel.

BIJLAGE B: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

jaar 1

Semester 1:

Programmaonderdelen	Weging	EC
Kerncurriculum: Inleiding literatuurwetenschap	200	5
Hoe werkt literatuur? Analyse en Interpretatie	100	5
Taal mentaal 1	100	5
Taal en communicatie	100	5
Geschiedenis van de Nederlandse taal	100	5
Literatuur en cultuur van het begin tot 1800	100	5
Academische Vaardigheden (Nederlandse taal en cultuur)	100	-
Totaal		30

Semester 2:

Programmaonderdelen	Weging	EC
Taal en media	200	5
Literatuur en cultuur van 1800 tot heden	200	5
Lezen en interpreteren van historische literatuur	200	5
Taal sociaal	200	5
Argumenteren en overtuigen	200	5
Vaardigheden: schrijven en presenteren	200	5
Totaal		30

jaar 2

Semester 1:

Programmaonderdelen	Weging	EC
Presenteren en presentatieonderzoek	200	5
Stilistiek	300	5
Taalvariatie synchroon en diachroom	300	5
Vorm en betekenis 2	300	5
Nederlandse literatuur en cultuur van de 20 ^e eeuw	200	5
Keuzecursussen (kies er één van de twee):		5
Onderzoeksvragen Middeleeuwen	300	(5)
Onderzoeksvragen Gouden Eeuw en Verlichting	300	(5)
Totaal		30

Semester 2:

Programmaonderdelen	Weging	EC
Boek- en tekstcultuur	200	5
Klassieke en moderne retorica	200	5
Benaderingen van literatuur	300	5
Norm en taal	300	5
Kerncurriculum: Wetenschapsfilosofie	200	5
Keuzecursus (één accentgroep):		5
Middeleeuwse epiek uit de Nederlanden (Oudere Nederlandse Letterkunde)	400	(5)
Gouden teksten uit de Renaissance (Oudere Nederlandse Letterkunde)	400	(5)
Nederlandse cultuurgeschiedenis (Moderne Nederlandse Letterkunde)	300	(5)
Moderne Zuid-Afrikaanse literatuur (Moderne Nederlandse Letterkunde)	400	(5)
Taalkunde en retorica (Nederlandse Taalkunde)	400	(5)
Creatief schrijven: vier cruciale keuzes (Taalbeheersing van het Nederlands)	400	(5)
Tekstontwerp en persuasieonderzoek (Taalbeheersing van het Nederlands)	400	(5)
Totaal		30

jaar 3

Semester 1:

Programmaonderdelen	Weging	EC
Keuzeruimte	300	15
Keuzecursus I methodemodule:		5
Methoden van de interdisciplinaire letterkunde	400	(5)
Taalab: methoden van taalgebruiksonderzoek	400	(5)
Keuzecursus II Accentwerkgroepen en Accentwerkgroep (kies twee accentwerkgroepen, of een accenttentamen en een accentwerkgroep. Alle cursussen moeten van dezelfde specialisatie zijn):		10
Accentwerkgroep: Postkoloniaal: Schurende culturen. Zwart en wit in de Nederlandse literatuur (Moderne Nederlandse Letterkunde)	400	(5)
Accentwerkgroep: Holocaust: Icons in Arts, Film and Literature (Moderne Nederlandse Letterkunde)	400	(5)
Accentwerkgroep: Woorden als wapens: retorische effecten van formuleringkeuzes (Taalbeheersing)	400	(5)
Accentwerkgroep: Kritisch denken, kritisch schrijven (Taalbeheersing)	400	(5)
Accentwerkgroep: Geschieden gevoelens. Emoties in de Nederlandse literatuur van de Middeleeuwen en de Gouden Eeuw (Oudere Nederlandse Letterkunde)	400	(5)
Accentwerkgroep: Sociolinguïstiek: Straattaal, tussentaal, social media en meer	400	(5)
Accentwerkgroep: Moderne Taalkunde: Tweetaal (Taalkunde)	400	(5)
Accenttentamen: Moderne Nederlandse Letterkunde	400	(5)
Accenttentamen: Oudere Nederlandse Letterkunde	400	(5)
Accenttentamen: Nederlandse Taalkunde	400	(5)
Accenttentamen: Taalbeheersing	400	(5)
Totaal		30

Semester 2:

Programmaonderdelen	Weging	EC
Keuzeruimte	300	15
Keuzecursus III (kies één accentwerkgroep, of een accenttentamen, als deze nog niet afgelegd is in het eerste semester):		5
De wereld van Walewein. Nederlandse Artuurplek in de Middeleeuwen (Oudere Nederlandse Letterkunde)	400	(5)
Leidse literatuur en identiteiten (Oudere Nederlandse Letterkunde)	400	(5)
Accentwerkgroep: Nederlandse literatuur in internationaal perspectief: literair speculeren over de Post-Apocalyps (Moderne Nederlandse Letterkunde)	400	(5)
Accentwerkgroep: Recente romans: Arnon Grunberg (Moderne Nederlandse Letterkunde)	400	(5)
Accentwerkgroep: Creatief schrijven: vier cruciale keuzes (Moderne Nederlandse Letterkunde)	400	(5)
Accentwerkgroep: Taalkunde en retorica (Taalkunde)	400	(5)
Accentwerkgroep: Zuid-Afrikaanse taalkunde: Afrikaans, verleden en hede uit taalkundige perspectief (Taalkunde)	400	(5)
Accentwerkgroep: Creatief schrijven: vier cruciale keuzes (Taalbeheersing)	400	(5)
Accentwerkgroep: Tekstontwerp en persuasieonderzoek (Taalbeheersing)	400	(5)
Accenttentamen: Moderne Nederlandse Letterkunde	400	(5)
Accenttentamen: Oudere Nederlandse Letterkunde	400	(5)
Accenttentamen: Taalbeheersing	400	(5)
Accenttentamen: Nederlandse Taalkunde	400	(5)
Seminar BA-eindwerkstuk	400	0
BA-eindwerkstuk Nederlandse taal en cultuur	400	10
Totaal		30



BIJLAGE C: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek acht eindwerken bestudeerd van de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in hard copy en deels via de elektronische leeromgeving):

- Gids Kwaliteitszorg FGW
- Handleiding examencommissies FGW
- Handleiding OLCs FGW
- Kwaliteitsborging toetsing handreiking
- Onderwijsvisie Learning @ Leiden University
- Regels en richtlijnen examencommissie 2018-19
- Tips bij Toetsen
- Visual Onderwijsvisie met nieuwe benaming
- Notulen van de opleidingscommissies
- Notulen van de examencommissies
- Onderwijs- en Examenreglementen van alle opleidingen
- Opleidingskaarten over alle opleidingen met informatie over instroom, doorstroom, studiesucces en evaluatieresultaten
- Cursusbeschrijvingen en syllabi van geselecteerde cursussen (2 per opleiding)

M NEERLANDISTIEK

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De masteropleiding Neerlandistiek is een opleiding die het betreffende vakgebied in de volle breedte aanbiedt. De studenten kiezen direct aan het begin uit vijf afstudeerrichtingen: (1) Oudere Nederlandse Letterkunde, (2) Moderne Nederlandse Letterkunde, (3) Nederlandse Taalkunde, (4) Taalbeheersing van het Nederlands en (5) Nederlandkunde. Ze kunnen er ook voor kiezen twee disciplines te volgen; ze kunnen oudere en moderne letterkunde combineren, evenals taalkunde en taalbeheersing. Het panel herkent de brede opzet van de masteropleiding Neerlandistiek in de beoogde leerresultaten en waardeert de mogelijkheid om al aan het begin van de opleiding een specialisatie te kiezen. De keuzevrijheid en de mogelijkheid om de master zowel verdiepend als verbredend in te vullen, maakt het goed mogelijk om de opleiding af te stemmen op de ambities van de studenten. Het panel is van mening dat de opleiding goed nadenkt over slimme oplossingen om breedte en diepte te combineren.

De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn ingedeeld conform de Dublin-descriptoren. Elk van de leerresultaten bevat een algemeen deel, dat voor alle studenten geldt; daarnaast bevatten de eerste twee leerresultaten ook een specifieke invulling per afstudeerrichting. Het panel stelt vast dat de leerresultaten een goed beeld geven van het eindniveau van de studenten. Ze zijn wat betreft niveau en oriëntatie passend voor een wetenschappelijke masteropleiding. De laatste *midterm review* heeft tot gevolg gehad dat de leerresultaten nog eens kritisch tegen het licht zijn gehouden. Het panel kan zich vinden in de aanpassingen van de leerresultaten.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel is van mening dat de masteropleiding Neerlandistiek een duidelijke opzet heeft, waarin elk van de vijf afstudeerrichtingen tot zijn recht komt. Het panel ziet een sterke verwevenheid van onderwijs en onderzoek, waarin de onderzoeksthema's van de docenten duidelijk zichtbaar zijn. Het panel is van mening dat het programma de studenten in staat stelt de leerresultaten te behalen.

Het programma bevat voldoende aandacht voor zowel academische vaardigheden als vaardigheden die van belang zijn in een beroepsomgeving (*transferable skills*). Wel is meer aandacht nodig voor kwantitatieve methoden, statistiek en *e-humanities*, maar het panel constateert dat hiervoor aan een oplossing wordt gewerkt. Het panel stelt vast dat het team van docenten goed gekwalificeerd is en dat er voldoende aandacht uitgaat naar de professionalisering van de docenten.

Het panel is van mening dat de opleiding zich inspant om de studenten voor te bereiden op de arbeidsmarkt. Het studierendement is bovengemiddeld en de opleiding streeft ernaar dit nog verder aan te scherpen. De studenten worden voldoende begeleid bij het schrijven van het eindwerkstuk; mede dankzij het scriptieseminar is vertraging een probleem uit het verleden.

Standaard 3: Toetsing

Het panel is van mening dat het toetsbeleid bij de masteropleiding Neerlandistiek goed is opgezet. Het beleid en de procedures die de opleiding hanteert dragen bij aan de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing. De toetsing ondersteunt de studenten bij het realiseren van de beoogde leerresultaten. Het panel kan zich in grote lijnen vinden in de oordelen van de scriptiebegeleiders en tweede lezers. Wel is het panel van mening dat de systematiek achter de totstandkoming van het cijfer niet altijd volledig helder is; het adviseert de opleiding de onderbouwing van het eindcijfer duidelijker te maken op de beoordelingsformulieren.

Het panel is positief over de inzet van de examencommissie. Goede punten zijn de driejarige borgingscyclus (waarin alle cursussen in een periode van drie jaar beoordeeld worden op validiteit



en betrouwbaarheid), de introductie (en verbetering) van de facultaire scriptieformulieren en de archivering van alle relevante documenten. De ambtelijk secretaris is eveneens een versterking van de examencommissie; deze secretaris draagt bij aan de afstemming tussen de verschillende examencommissies. Tot slot ziet het panel ook het extern lid als een versterking; de leden van de commissie roemen haar toetsexpertise en statistische analyses.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Op basis van gesprekken met alumni en een selectie van recent voltooide eindwerken constateert het panel dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. De eindwerken bestrijken een groot deel van het brede vakgebied en laten een passend niveau zien. De studenten vinden een baan die aansluit op hun opleiding, en dan met name in onderwijs, communicatie en media. Het panel is van mening dat de studenten voldoende worden voorbereid op de arbeidsmarkt.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

De masteropleiding Neerlandistiek is een opleiding waarin het betreffende vakgebied in de volle breedte wordt aangeboden. De studenten kiezen direct aan het begin voor één van de vijf afstudeerrichtingen:

- Oudere Nederlandse Letterkunde
- Moderne Nederlandse Letterkunde
- Nederlandse Taalkunde
- Taalbeheersing van het Nederlands
- Nederlandkunde

Studenten kunnen er ook voor kiezen twee disciplines te volgen. Ze kunnen oudere en moderne letterkunde combineren, evenals taalkunde en taalbeheersing. De opleiding geeft dus de keuze tussen verdieping (één specialisatie) of verbreding (twee specialisaties). Het panel is te spreken over deze brede opzet en bijbehorende keuzemogelijkheden. De afstudeerrichting Nederlandkunde is vooral bedoeld voor buitenlandse studenten, en dan met name studenten die de Leidse bacheloropleiding Dutch Studies hebben afgerond. De opleiding geeft echter aan dat deze studierichting ook open staat voor andere studenten.

Andere kenmerken van de Leidse masteropleiding Neerlandistiek zijn de volgende:

- Een sterke maatschappelijke en culturele oriëntatie; dit komt bijvoorbeeld tot uiting in aandacht voor slavernij en postkolonialisme bij moderne letterkunde, en populisme en nepnieuws bij taalbeheersing;
- Een combinatie van diachrone en synchrone benaderingen;
- Een sterk internationale oriëntatie, in de eerste plaats inhoudelijk.

Meer in algemene zin wil de opleiding studenten in staat stellen om wetenschappelijke kennis, inzicht, vaardigheden en gebruik van wetenschappelijke methoden op het gebied van één of meer disciplines van de neerlandistiek te verwerven. Daarnaast ontwikkelen de studenten academische vaardigheden, zoals zelfstandig wetenschappelijk denken en handelen, en wetenschappelijk rapporteren. Tot slot bereidt de opleiding voor op een wetenschappelijke of maatschappelijke loopbaan.

Veel afgestudeerden van de master Neerlandistiek gaan in het onderwijs werken. Ze volgen dan na de master Neerlandistiek de educatieve master. Voor deze studenten is de mogelijkheid hun profiel te verbreden interessant, bijvoorbeeld door cursussen van Taalkunde en Taalbeheersing te combineren. Ze kunnen desgewenst ook kiezen voor een vrije richting waarin ze cursussen van meerdere disciplines kunnen combineren. In 2020 wil de faculteit samen met het ICLON (dat verantwoordelijk is voor de lerarenopleidingen) een tweejarige educatieve master aanbieden. Die master moet het mogelijk maken vakinhoud en vakdidactiek geïntegreerd aan te bieden. Het panel is positief over deze verbreding van het educatieve aanbod.

Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn ingedeeld conform de Dublin-descriptoren: 1. Kennis en inzicht; 2. Toepassing van kennis en inzicht; 3. Oordeelsvorming; 4. Communicatie en 5. Leervaardigheden (zie ook Appendix A). Elke categorie beoogde leerresultaten bevat een algemeen deel, dat voor alle studenten geldt; daarnaast bevatten de beoogde leerresultaten 1) en 2) ook een



eindterm per afstudeerrichting. Daarbij zijn deze twee leerresultaten steeds toegespitst op de thema's die in die afstudeerrichting centraal staan. Het panel kan zich vinden in de formulering van de beoogde leerresultaten.

De beoogde leerresultaten zijn in 2018 aangepast, mede op grond van de *midterm review* die in 2016 is gehouden. Daarbij is onder andere bij categorie 1 een brede eis weggevallen, namelijk "kennis van en inzicht in de speciale positie van de neerlandistiek als vakgebied waarbinnen de studie van de moedertaal in al zijn facetten hier in Nederland ter hand wordt genomen." De opleiding geeft aan dat deze eindterm niet haalbaar is doordat de studenten al direct een afstudeerrichting kiezen en zich dus niet met de andere disciplines hoeven bezig te houden. Hoewel het panel inziet dat dit een logisch gevolg is van de vroege specialisatie, betreurt het dit verlies van een brede oriëntatie, zeker in het licht van de eerder signaleerde hoge uitstroom naar het leraarschap.

Andere relevante aanpassingen hebben betrekking op de wisselwerking tussen theorie en onderzoek; de opleiding stelt dat in alle afstudeerrichtingen een theoretische en onderzoeksmatige benadering een rol speelt. Verder is het internationaal perspectief expliciet gemaakt bij Moderne Letterkunde, waarin de specialismen van de opleiding (mondiaal, postkoloniaal en intermediaal) zijn aangegeven. Het panel is van mening dat het gaat om relevante aanpassingen en kan zich hierin vinden.

Overwegingen

Het panel herkent de brede opzet van de masteropleiding Neerlandistiek. Het waardeert de mogelijkheid om al aan het begin van de opleiding een specialisatie te kiezen. De keuzevrijheid en de mogelijkheid om de master zowel verdiepend als verbredend in te vullen, maken het goed mogelijk om de opleiding af te stemmen op de ambities van de studenten. De vrije richting zorgt voor een goede aansluiting op de educatieve master en daarmee op het leraarschap. In de vrije richting zou echter de vereiste brede oriëntatie die bij de vroege specialisatie verloren is gegaan, sterker aangezet kunnen worden. Het panel is van mening dat de opleiding goed nadenkt over slimme oplossingen om breedte en diepte te combineren.

De accenten die de opleiding legt, zorgen voor een duidelijk profiel dat aansluit bij de specialisaties van de staf. Het meest onderscheidende kenmerk is de optie om al direct voor een afstudeerrichting te kiezen, wat een verdergaande specialisatie mogelijk maakt.

De beoogde leerresultaten zijn overzichtelijk gerangschikt volgens de Dublin-descriptoren. Het panel stelt vast dat de leerresultaten een goed beeld geven van het eindniveau van de studenten. Ze zijn wat betreft niveau en oriëntatie passend voor een wetenschappelijke masteropleiding. De laatste *midterm review* heeft tot gevolg gehad dat de leerresultaten nog eens kritisch tegen het licht zijn gehouden. Het panel kan zich vinden in de nieuwe beoogde leerresultaten.

Conclusie

Masteropleiding Neerlandistiek: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'goed'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De masteropleiding Neerlandistiek omvat 60 EC die als volgt is verdeeld: 20 EC cursussen in de gekozen afstudeerrichting, 10 EC cursussen in het verlengde van de afstudeerrichting, 10 EC vrije keuzeruimte en 20 EC voor de scriptie (zie Appendix B voor een overzicht van het programma). De invulling verschilt dus per afstudeerrichting. De 10 EC cursussen in het verlengde van de specialisatie kan de student gebruiken om oude en moderne letterkunde te combineren, of om taalbeheersing en taalkunde te combineren. Door ook de vrije keuzeruimte voor die combinatie in te zetten, kunnen de studenten hun opleiding verbreden.

De opleiding biedt redelijk veel keuzevrijheid. In de meeste afstudeerrichtingen zijn alle vakken keuzevakken; er zijn dan dus geen verplichte vakken. Zo kiest een student die de specialisatie Taalbeheersing volgt, keuzecursussen over twee van de volgende vier onderwerpen: politiek debat, stilistiek, argumentatie en retorica, en argumentatieve analyse van populisme. De keuzevrijheid wordt nog vergroot door de keuzepakketten die de opleiding aanbiedt. Op dit moment zijn dat er zeven: Argumentatietheorie en retorica, De andere taalgeschiedenis, De sturende kracht van taal, Intertekstualiteit, Medieval Studies of Early Modern Studies, Het politieke debat: geschiedenis en retorica, en (Post)koloniale literatuur. Deze pakketten sluiten aan bij het onderzoek van de staf. Het panel waardeert de keuzevrijheid die de opleiding biedt.

De masteropleiding biedt ook één sectie-overschrijdende cursus aan: Nederlandse dialogen van de dertiende eeuw tot nu. Die cursus is destijds ontwikkeld voor het honours-programma en wordt nu overgeheveld naar de master. De docenten geven aan dat deze cursus ook een goede rol zou kunnen spelen in de (te ontwikkelen) tweejarig educatieve master (zie verderop). Het panel sluit zich hierbij aan.

Als het gaat om de beoogde leerresultaten dragen de werkgroepen in de eerste plaats bij aan de realisering van categorie 1 (Kennis en inzicht) en 2 (Toepassen van kennis en inzicht). De masterscriptie draagt met name bij aan de realisering van categorieën 2, 3 en 4. Ook de afsluitende nota in de verschillende cursussen draagt in belangrijke mate bij aan de realisering van de beoogde leerresultaten in categorie 3 en 4. Het panel heeft de leerdoelen van de afzonderlijke cursussen en de relatie ervan met de beoogde leerresultaten bekeken en is van mening dat het onderwijs zo is ingericht dat de studenten in elke specialisatie de beoogde leerresultaten van de opleiding kunnen behalen.

Onderzoekend leren

Verwevenheid van onderwijs en onderzoek staat centraal in de didactische benadering van de master Neerlandistiek. Die verwevenheid is bovendien een facultair speerpunt. In veel cursussen is het onderwijs nauw verbonden met het onderzoek van de docenten. Bovendien moeten de studenten in elke cursus zelf een klein onderzoek doen en daarover rapporteren (mondeling en schriftelijk). Op die manier bereiden de cursussen in het masterprogramma de studenten voor op het schrijven van de scriptie en het bijbehorende onderzoek. Het panel herkent de verwevenheid van onderzoek en onderwijs in het programma en ziet daarin de aandachtsgebieden van de staf terug.

De masteropleiding biedt geen specifieke vakken op het gebied van methoden en technieken. De verdieping van academische vaardigheden is onderdeel van de reguliere cursussen en wordt steeds geïntegreerd met de vakinhoud. De opleiding verwacht dat de studenten in de bachelorfase hebben geleerd om mondeling en schriftelijk te presenteren; in de masterfase wordt daar het duidelijk rapporteren over complexe wetenschappelijke vraagstukken aan toegevoegd.

De opleiding geeft aan dat binnen de staf te weinig specifieke expertise aanwezig is op het gebied van experimentele methoden, corpusonderzoek, statistiek en in het algemeen *e-humanities*. Deze expertise wordt gemist, omdat experimenteel onderzoek steeds belangrijker wordt, vooral binnen de taalkunde en taalbeheersing. Omdat dit ook voor de andere (letteren)opleidingen geldt, wordt er een oplossing gezocht in breder verband: samen met LUCL (Leiden University Centre for Linguistics), LUCAS (Leiden University Centre for the Arts in Society) en de faculteit. Het panel is van mening dat deze lacune snel moet worden ingevuld.

Werkvormen

Alle cursussen zijn werkgroepen met een omvang van 10 EC. In de werkgroepen worden verschillende werkvormen gehanteerd. Studenten houden referaten en leiden daarover ook de discussie met hun medestudenten. Regelmatig verzorgen gastdocenten (bijvoorbeeld promovendi of postdocs) een workshop tijdens de masterwerkgroepen; dit versterkt de wisselwerking tussen onderwijs en actueel onderzoek. De meeste werkgroepen worden afgesloten met een nota, die veelal de neerslag bevat van een beperkt onderzoek. Dit helpt de studenten bovendien zich voor te bereiden



op hun masterscriptie. Sommige werkgroepen worden afgesloten met een symposium, waarin de studenten hun onderzoeksresultaten presenteren. Het panel is van mening dat de werkvormen passend zijn voor het onderwijs in de masterfase.

Docenten

Het panel heeft kennisgemaakt met een vertegenwoordiging van de deskundige en betrokken staf. De docenten zijn verbonden aan twee onderzoeksinstituten, het bovengenoemde LUCL en LUCAS. Alle docenten die les geven in de master zijn gepromoveerd, met uitzondering van een docent in de didactiek van het Nederlands als tweede taal. Vrijwel alle docenten beschikken over een BKO; in 2018 is gestart met een traject waarbij alle docenten verplicht zijn om binnen twee jaar hun BKO-certificaat te halen. De seniordocenten geven leiding aan of zijn betrokken bij verschillende onderzoeksprojecten. Ook de juniordocenten hebben hun sporen verdiend op het terrein van onderzoek, wat onder meer blijkt uit verworven subsidies, uitnodigingen voor congressen en redactionele posities. Het panel is van mening dat de docenten goed gekwalificeerd zijn voor hun onderwijstaak en dat de omvang van het docentencorps adequaat is.

Beroepspraktijk

De masteropleiding Neerlandistiek bereidt de studenten op verschillende manieren voor op de arbeidsmarkt. Inhoudelijk is die voorbereiding vooral gericht op het onderwijs en het vertalen. Dat gebeurt bijvoorbeeld in de cursussen *Didactiek van Nederlands als tweede taal*, *Taalkunde in het onderwijs*, *Letterkunde in het onderwijs* respectievelijk *Vertaalwetenschap*. Verder is er minimaal één keer per cursus een gastcollege van een alumnus/a of andere professional.

Een groeiend aantal masterstudenten volgt bovendien een stage in de vrije keuzeruimte (10 EC). Gemiddeld studeren er ongeveer dertig studenten per jaar af. In 2015 liep 10% van hen een stage, in 2016 25% en in 2017 31%. Daarbij gaat het vooral om stages bij uitgeverijen, mediabedrijven, overheidsinstellingen en onderzoeksinstituten. De docenten stimuleren deze stages. De stagecoördinatie is in handen van de Career Service Humanities; deze dienst biedt ook workshops aan voor studenten die gericht zijn op de arbeidsmarkt. Tot slot is er in het voorjaar van 2019 een arbeidsmarktmiddag gehouden voor onder meer masterstudenten. Het panel is van mening dat de opleiding zich voldoende inspant om de studenten voor te bereiden op de arbeidsmarkt.

Studeerbaarheid

De studenten ervaren geen grote knelpunten in de studeerbaarheid van het programma. Het studierendement lag de afgelopen jaren ruim boven het facultaire en universitaire gemiddelde. De gemiddelde studieduur bedraagt 1,4 tot 1,6 jaar, ten opzichte van een facultair en universitair gemiddelde van 1,7 jaar. Vooral de masterscriptie heeft in het nabije verleden voor uitloop gezorgd. Studenten vinden de combinatie van een keuzecursus en het schrijven van de scriptie in één semester zwaar.

Voor de masterscriptie zoeken de studenten zelf een begeleider en leggen hem of haar een plan voor. De begeleider zoekt weer een tweede lezer. De studenten worden in principe individueel begeleid, maar kunnen desgewenst gebruik maken van de scriptieseminars die voor de bachelorstudenten worden georganiseerd. Ze worden dan begeleid in kleine groepjes met een vergelijkbaar scriptieonderwerp. Daarnaast is de opleiding de deadlines strikter gaan hanteren. De docenten met wie het panel heeft gesproken, geven aan dat uitloop een probleem van het verleden is. Het panel is van mening dat de opleiding adequate maatregelen heeft getroffen om de studeerbaarheid te bevorderen.

Instroom

De masteropleiding Neerlandistiek kampt met een dalende instroom. Hoewel die al jaren rond de 35 studenten schommelde, daalde dat aantal in september 2017 tot 21 en in 2018 zelfs tot 16. Deze daling wordt deels veroorzaakt door een lagere instroom in de Leidse bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur (in 2013-14 was dat 12 tegen gemiddeld 29 studenten in andere bachelors in de geesteswetenschappen).

Een ander punt is dat studenten die leraar willen worden, vaak kiezen voor een tweejarige educatieve master aan een andere universiteit. Dat is een reden voor Leiden om ook een tweejarige educatieve master te ontwikkelen, waarin vakken van de huidige master Neerlandistiek worden aangeboden. Op deze manier trekken de mastervakken Neerlandistiek voldoende studenten om deze te blijven aanbieden. Het panel is positief over deze plannen.

Overwegingen

Het panel heeft op grond van de zelfevaluatie en het locatiebezoek een goed beeld gekregen van de masteropleiding Neerlandistiek. Het is van mening dat de opleiding een duidelijke opzet heeft, waarin elk van de vijf studierichtingen tot zijn recht komt. Het panel ziet een sterke verwevenheid van onderwijs en onderzoek, waarin de onderzoeksthema's van de docenten duidelijk zichtbaar zijn. Verder waardeert het panel de verscheidenheid aan werkvormen (referaat, workshop, nota en symposium). Het panel is van mening dat het programma de studenten in staat stelt de beoogde leerresultaten te behalen.

Het programma bevat een terechte en goed geëxpliciteerde nadruk op (academische) vaardigheden, zoals zelfstandig en kritisch met complexe vraagstukken kunnen omgaan. Daarnaast geven de docenten ook aandacht aan de vaardigheden die van belang zijn in een beroepsomgeving (*transferable skills*). Wel is meer aandacht nodig voor kwantitatieve methoden, statistiek en *e-humanities*, maar het panel constateert dat hiervoor aan een oplossing wordt gewerkt.

Het panel waardeert het feit dat vrijwel alle docenten beschikken over een BKO. Het panel stelt vast dat het team van docenten goed gekwalificeerd is, dat er voldoende docenten zijn en dat er voldoende aandacht uitgaat naar de professionalisering van docenten.

Het panel is van mening dat de opleiding zich inspant om de studenten goed voor te bereiden op de arbeidsmarkt. Zo bevat elke studierichting ook een op het onderwijs gericht vak, plus de mogelijkheid om de scriptie op het onderwijs toe te spitsen. Het studierendement is bovengemiddeld en de opleiding streeft ernaar dit nog verder aan te scherpen. De invoering van een scriptieseminar is volgens het panel een goede maatregel om sneller tot een goede masterscriptie te komen.

Conclusie

Masteropleiding Neerlandistiek: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Alle opleidingen in de moderne taal- en letterkunde aan de Leidse Faculteit der Geesteswetenschappen hanteren hetzelfde model voor de toetsplannen. Zo'n toetsplan bestaat uit twee delen; in het eerste deel is vastgelegd in welke cursussen de diverse beoogde leerresultaten worden getoetst, het tweede deel omschrijft de gebruikte toetsvormen en de deeltolsten per cursus.

Docenten kunnen bij het opstellen en beoordelen van toetsen gebruikmaken van de facultaire handleiding *Tips voor Toetsen*, waarin concrete tips zijn opgenomen voor het ontwerpen, samenstellen, afnemen en evalueren en verbeteren van toetsen, evenals het samenstellen van beoordelingsmodellen voor verschillende toetsvormen. Daarnaast bevat de handleiding onder andere een checklist voor het samenstellen, beoordelen en redigeren van open vragen en een model met uitleg over het maken van een toetsmatrijs.

Systeem van toetsing bij Neerlandistiek

Het panel stelt vast dat de masteropleiding Neerlandistiek een grote verscheidenheid aan toetsvormen hanteert. Afhankelijk van het soort cursus kan het daarbij gaan om werkstukken, referaten, (groeps)opdrachten, een nota en de masterscriptie. De leerdoelen, werkvormen en



toetsvormen en beoordelingscriteria staan per cursus omschreven op Blackboard. In de cursussen die door meer docenten worden gegeven, wordt het vierogenprincipe toegepast bij het ontwikkelen én beoordelen van de opdrachten.

De beoordeling van het eindwerkstuk vindt plaats aan de hand van het facultaire online scriptiebeoordelingssysteem. De beide beoordelaars beoordelen het eindwerkstuk onafhankelijk van elkaar; bij verschil van mening kan de examencommissie desgewenst een derde beoordelaar aanwijzen. Het panel kan zich vinden in de begeleiding en beoordeling van het eindwerkstuk.

Scriptiebeoordeling

Het panel stelt vast dat scripties altijd door twee door de examencommissie aangewezen beoordelaars worden beoordeeld. De eerste en tweede beoordelaar komen onafhankelijk tot hun beoordeling op basis van de facultair vastgelegde beoordelingscriteria en slaan hun beoordelingsformulieren op in een elektronisch systeem. De student ontvangt een automatisch gegenereerd derde formulier waarin de beoordelingen van de twee beoordelaars worden gecombineerd.

Het visitatiepanel heeft een selectie van acht eindwerken beoordeeld. Het panel kan zich vinden in de oordelen van de scriptiebegeleider en tweede lezer. Wel is het panel van mening dat de relatie tussen de uitgeschreven commentaren en het uiteindelijke cijfer niet altijd volledig transparant is. Het beoordelingsformulier (de verantwoording van het oordeel in woorden) is gekoppeld aan de Dublin-descriptoren, maar de weg van deze oordelen naar het eindcijfer is niet altijd navolgbaar. Het is het panel duidelijk geworden dat de beide beoordelaars in overleg tot een cijfer komen; dat is niet altijd het gemiddelde en het vloeit ook niet altijd één-op-één voort uit de geformuleerde oordelen. Het panel heeft begrip voor deze gang van zaken en studenten lieten weten de beoordeling voldoende transparant te vinden. Toch raadt het panel aan om de totstandkoming van het cijfer inzichtelijker te maken op het beoordelingsformulier.

Examencommissie

Er is een gezamenlijke examencommissie voor drie opleidingen: de bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur, de bacheloropleiding Dutch Studies en de masteropleiding Neerlandistiek. Deze commissie streeft ernaar om alle cursussen (inclusief de beoordeling van het eindwerkstuk) in een driejarige cyclus te controleren op validiteit en betrouwbaarheid. Daarnaast beoordeelt de examencommissie jaarlijks het toetsplan. Verder is de examencommissie verantwoordelijk voor de toekenning van studiepunten voor cursussen die de studenten in het buitenland volgen, voor verlening van vrijstellingen, en voor de toetsing van keuzevakkenpakketten die de studenten samenstellen.

De examencommissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris en heeft een extern lid dat tevens toetsdeskundige is. De toetsdeskundige doet bijvoorbeeld statistische analyses van alle cijfers binnen een opleiding, zodat zichtbaar wordt of een cursus te makkelijk of te moeilijk is. De toetsdeskundige zit in meerdere examencommissies en heeft daardoor een breed beeld van de kwaliteit van toetsing en de werkwijze van de examencommissies aan de faculteit. De ambtelijk secretaris is eveneens actief voor meerdere examencommissies en heeft een belangrijke rol in de standaardisering van de werkwijze en professionalisering van die commissies. Door deze dakpansgewijze overlap tussen de examencommissies zijn de kennisuitwisseling en consistentie in procedures van de commissies in de Faculteit Geesteswetenschappen in de optiek van het panel goed geborgd.

De examencommissie benoemt elk jaar een aantal speerpunten; in de afgelopen jaren heeft de commissie zich onder meer gericht op de beoordeling van scripties en de introductie van de facultaire scriptieformulieren. Deze formulieren zijn inmiddels ingevoerd en zijn substantiëler geworden. De examencommissie beoordeelt regelmatig steekproeven van scripties. Daarbij kijkt de commissie onder meer naar consistentie in beoordelingen: als een docent structureel te hoog zit, wordt hij daarop aangesproken. Daarnaast is de borging verder gsystematiseerd, er zijn afspraken gemaakt

over welke documenten bewaard dienen te worden. Verder is er een document opgesteld met alle afspraken binnen de opleiding, dat onder meer kan dienen als geheugensteuntje en als introductie voor nieuwe docenten.

Het panel constateert dat de toetsing over het algemeen valide en betrouwbaar is. Volgens de opleiding heeft de kwaliteitsborging geleid tot een groter bewustzijn bij de docenten van de eisen die aan toetsen worden gesteld.

Overwegingen

Het panel is van mening dat het toetsbeleid bij de masteropleiding Neerlandistiek goed is opgezet. Het beleid en de procedures die de opleiding hanteert dragen bij aan de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing. Het vierogenprincipe wordt gehanteerd waar nodig en zinvol. De begeleiding van het eindwerkstuk is adequaat. De toetsing ondersteunt de studenten bij het realiseren van hun leerresultaten. Het panel kan zich in grote lijnen vinden in de oordelen van de scriptiebegeleider en tweede lezer. Wel is het panel van mening dat de systematiek achter de beoordeling niet altijd volledig transparant is; het adviseert de opleiding de onderbouwing van het eindcijfer duidelijker te maken op de beoordelingsformulieren.

Het panel is met name te spreken over de aanpak van de examencommissie. Goede punten zijn de driejarige borgingscyclus, de introductie (en verbetering) van de facultaire scriptieformulieren en de archivering van alle relevante documenten. Daarnaast hanteert de opleiding een document met alle afspraken op het gebied van toetsing, dat ook gebruikt wordt voor de introductie van nieuwe docenten. De ambtelijk secretaris is eveneens een versterking van de examencommissie, omdat deze secretaris de commissie veel werk uit handen neemt en bovendien bijdraagt aan de afstemming tussen verschillende examencommissie. Tot slot is ook het extern lid een versterking; de leden van de commissie roemen haar toetsexpertise en statistische analyses.

Samenvattend: omdat de beoordeling van de eindwerken niet altijd transparant is, kan het panel nog niet de kwalificatie 'goed' toekennen. Maar het panel onderstreept wel dat de opleiding op weg is naar 'goed'. De werkzaamheden van de examencommissie dragen daar in belangrijke mate toe bij.

Conclusie

Masteropleiding Neerlandistiek: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

De masteropleiding Neerlandistiek wordt afgesloten met een masterscriptie waarin de studenten het gerealiseerde eindniveau laten zien. Daarnaast komt het eindniveau tot uiting in de mate waarin de studenten hun weg vinden in het afnemend beroepenveld.

Voorafgaand aan de visitatie heeft het panel acht masterscripties van de masteropleiding Neerlandistiek gelezen. Het panel constateert dat de eindwerkstukken over het algemeen een goed academisch niveau hebben. In de betere werkstukken vallen de originele en overtuigende analyses op, evenals de heldere structuur. Ook zijn de panelleden te spreken over de stijl en presentatie van een aantal van de eindwerken. In een aantal andere gevallen was het panel van mening dat het theoretisch kader sterker en kritischer had gekund. Maar bij de meeste eindwerken overtreffen de positieve bevindingen de negatieve ruimschoots.

De oordelen van het panel sluiten aan bij de interne controles die binnen de opleiding zijn uitgevoerd. Zowel de examencommissie als de midterm-reviewcommissie hebben in de afgelopen periode een



steekproef van scripties gecontroleerd. In beide gevallen kwamen de commissies tot de conclusie dat de scripties voldoende niveau en kwaliteit tonen.

Om inzicht te krijgen in de aansluiting op het beroepenveld heeft de opleiding in 2018 een onderzoek uitgevoerd. Daarbij is van 124 alumni die in de jaren 2014-2017 zijn afgestudeerd, onderzocht welk werk ze doen. Van 102 afgestudeerden is dat bekend. Van hen is de helft werkzaam in het onderwijs (meestal het middelbaar onderwijs). 12% heeft een managementfunctie, 8% werkt in de communicatiesector, 8% als redacteur, 6% in de adviespraktijk, 6% als (tekst)schrijver en 10% werkt in overige beroepen. Het panel constateert dat de afgestudeerden werk hebben gevonden dat aansluit bij hun opleiding en dat de masteropleiding Neerlandistiek goed aansluit op de eisen van het afnemend beroepenveld. De alumni met wie het panel heeft gesproken, onderstrepen dat beeld.

Overwegingen

Op basis van gesprekken met alumni en een selectie van recent voltooide eindwerken constateert het panel dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. De eindwerken bestrijken een groot deel van het brede vakgebied en laten een passend niveau zien. De studenten vinden een passende baan na afronding van hun opleiding, en dan met name op het gebied van onderwijs, communicatie en media. Het panel is van mening dat de studenten voldoende worden voorbereid op de arbeidsmarkt.

Conclusie

Masteropleiding Neerlandistiek: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

EINDOORDEEL

Het panel heeft standaard 1 van de masteropleiding Neerlandistiek beoordeeld als 'goed' en standaard 2, 3 en 4 als 'voldoende'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *masteropleiding Neerlandistiek* als 'voldoende'.

BIJLAGE A: BEOOGDE LEERRESULTATEN

Afgestudeerden van de opleiding hebben de onderstaande leerresultaten bereikt, gerangschikt volgens de Dublin-descriptoren:

1. Kennis en inzicht

- a) ruime kennis van en goed gefundeerd inzicht in de inhoud van een van de volgende specialisaties van de neerlandistiek: Nederlandse taalkunde, Oudere Nederlandse letterkunde, Moderne Nederlandse letterkunde, Taalbeheersing van het Nederlands of Nederlandkunde;
- b) kennis van en inzicht in de interdisciplinaire positie van de Nederlandse taalkunde, de Oudere Nederlandse letterkunde, de Moderne Nederlandse letterkunde, de Taalbeheersing van het Nederlands of de Nederlandkunde;
- c) kennis van en inzicht in de speciale positie van de neerlandistiek als vakgebied waarbinnen de studie van de moedertaal in al haar facetten hier in Nederland ter hand wordt genomen.

2. Toepassing van kennis en inzicht

- a) het vermogen om zelfstandig vakwetenschappelijke literatuur en bronnen te identificeren en verzamelen met behulp van traditionele en moderne technieken (heuristische vaardigheden);
- b) het vermogen om zelfstandig vakwetenschappelijke literatuur en bronnen te bestuderen;
- c) het vermogen om zelfstandig een heldere en beargumenteerde probleemstelling te formuleren voor een relatief beperkt onderzoek en deze te herleiden tot overzichtelijke en hanteerbare deelproblemen.

3. Oordeelsvorming

- a) het vermogen om vakwetenschappelijke literatuur en bronnen te beoordelen op kwaliteit en betrouwbaarheid;
- b) het vermogen om constructieve kritiek te geven op onderzoeksresultaten in woord en geschrift.

4. Communicatie

- a) het vermogen om onderzoeksresultaten helder en beargumenteerd uiteen te zetten in een mondeling en schriftelijk verslag dat voldoet aan de criteria die het vakgebied daaraan stelt;
- b) het vermogen om kritiek te verwerken tot een herziening van het eigen standpunt.

5. Leervaardigheden

- a) de leervaardigheden die vereist zijn om een professionele training op post-Master niveau of een grotendeels of geheel autonoom PhD-traject te kunnen volgen.

In aanvulling op bovengenoemde leerresultaten zijn per afstudeerrichting de volgende leerresultaten van toepassing:

Afstudeerrichting Moderne Nederlandse letterkunde

1. Kennis en inzicht

- a) grondige kennis van actuele theorievorming en de geschiedenis van de literatuurwetenschap en de moderne Nederlandse letterkunde;
- b) inzicht in zowel de wijze waarop theoretische vragen het onderzoek sturen, als in de relevantie van moderne Nederlandstalige literatuur voor theorievorming;
- c) kennis van en inzicht in de positie van de moderne Nederlandse letterkunde ten opzichte van relevante andere wetenschappelijke disciplines, in het bijzonder de andere letterkundes, mediastudies, de literatuurwetenschap, cultuurwetenschappen, en de geschiedwetenschappen;
- d) kennis van en inzicht in de principes en vereisten van methoden van de verschillende benaderingen in de moderne Nederlandse letterkunde: empirisch en hermeneutisch.

2. Toepassing van kennis en inzicht

- a) het vermogen tot het relatief zelfstandig uitvoeren van letterkundig onderzoek van beperkte omvang, op het gebied van de moderne Nederlandse letterkunde, gebruikmakend van relevante actuele theorieën en onderzoeksmethoden, en in een kritische relatie tot de relevante vakliteratuur;



b) het vermogen om literaire teksten deskundig te analyseren en de historische, maatschappelijke en literaire context daarbij te herkennen en te beschrijven, gebruikmakend van relevante actuele concepten en onderzoeksmethoden, en in een kritische relatie tot de relevante vakliteratuur.

Afstudeerrichting Nederlandkunde

1. Kennis en inzicht

- a) grondige kennis van en verdiept inzicht in de kernbegrippen, het apparaat, de onderzoeksmethoden en -technieken van het gekozen afstudeertraject (Nederlandse taalkunde, Nederlandse letterkunde, Vaderlandse geschiedenis of Nederlandse kunstgeschiedenis);
- b) kennis van de theorievorming en de ontwikkelingen dienaangaande op het gebied van het gekozen afstudeertraject (Nederlandse taalkunde, Nederlandse letterkunde, Vaderlandse geschiedenis of Nederlandse kunstgeschiedenis);
- c) kennis van en inzicht in de kernbegrippen, het apparaat, de onderzoeksmethoden en -technieken en de theorievormingen in de Didactiek van het Nederlands als tweede en als vreemde taal, en/of de Vertaalwetenschap.

2. Toepassing van kennis en inzicht

- a) het vermogen tot het relatief zelfstandig uitvoeren van onderzoek van beperkte omvang op het terrein van een van de vier afstudeertrajecten van de afstudeerrichting Nederlandkunde, onder kritische gebruikmaking van de relevante vakliteratuur (Nederlandse taalkunde, Nederlandse letterkunde, Vaderlandse geschiedenis of Nederlandse kunstgeschiedenis);
- b) het vermogen om letterkundige, taalkundige of (kunst)historische bronnen te analyseren en te interpreteren aan de hand van traditionele en moderne benaderingswijzen, onder kritische gebruikmaking van de relevante vakliteratuur;
- c) niveau C1 van alle doelen gespecificeerd in het Europees Referentiekader taalvaardigheid.

Afstudeerrichting Nederlandse taalkunde

1. Kennis en inzicht

- a) grondige kennis van actuele theorievorming op het gebied van de taalwetenschap, toegepast op het Nederlandse taalsysteem, op het gebruik en de verwerving van het Nederlands, en op de geschiedenis van het Nederlands;
- b) inzicht in zowel de wijze waarop theoretische vragen het onderzoek sturen, als in de relevantie van Nederlandse taalverschijnselen voor taalkundige theorievorming;
- c) kennis van en inzicht in de positie van de Nederlandse taalkunde ten opzichte van relevante andere wetenschappelijke disciplines, in het bijzonder de cognitiewetenschappen, de cultuurwetenschappen en de geschiedwetenschappen.
- d) kennis van en inzicht in de principes en vereisten van methoden van modern empirisch taalwetenschappelijk onderzoek gericht op het Nederlands, in het bijzonder de constructie, ontsluiting en exploratie van corpora.

2. Toepassing van kennis en inzicht

- a) het vermogen tot het relatief zelfstandig uitvoeren van taalkundig onderzoek van beperkte omvang, zowel op het gebied van het hedendaagse als op dat van het oudere Nederlands, gebruikmakend van relevante actuele theorieën en onderzoeksmethoden, en in een kritische relatie tot de relevante vakliteratuur;
- b) het vermogen om de taaldata deskundig te analyseren en zowel historische, geografische en sociale taalvarianten van het Nederlands als processen van taalverandering te herkennen en te beschrijven, gebruikmakend van relevante actuele concepten en onderzoeksmethoden, en in een kritische relatie tot de relevante vakliteratuur.

Afstudeerrichting Oudere Nederlandse letterkunde

1. Kennis en inzicht

- a) grondige kennis van en verdiept inzicht in actuele literaire theorieën, en de kernbegrippen, het apparaat, de onderzoeksmethoden en -technieken betreffende de studie van de Oudere Nederlandse

letterkunde, alsmede van de verschijnselen en ontwikkelingen binnen de Oudere Nederlandse literatuur;

b) inzicht in zowel de wijze waarop theoretische vragen het onderzoek sturen, als in de relevantie van Oudere Nederlandstalige literatuur voor theorievorming;

c) kennis van en inzicht in de internationale positie van de Oudere Nederlandse letterkunde en de bestudering daarvan in interdisciplinair verband.

d) kennis van en inzicht in de principes en vereisten van methoden van modern hermeneutisch onderzoek van de oudere Nederlandse letterkunde, met in het bijzonder aandacht voor de relatie tussen tekst en materiële bron.

2. Toepassing van kennis en inzicht

a) het vermogen om relatief zelfstandig een letterkundig onderzoek van beperkte omvang op het terrein van de Oudere Nederlandse letterkunde op te zetten en uit te voeren, met gebruikmaking van relevante, actuele theorieën en onderzoeksmethoden en -technieken, en met kritisch gebruik van de relevante vakliteratuur;

b) het vermogen om teksten en stadia daarvan op te sporen, deze met elkaar en met bronteksten in verband te brengen en te interpreteren binnen de context van de materiële bronnenproblematiek;

c) het vermogen om teksten te analyseren en te interpreteren binnen de contemporaine letterkundige en (cultuur)historische context, zowel nationaal als internationaal, gebruik makend van relevante, actuele theorieën en onderzoeksmethoden en -technieken, en met kritisch gebruik van de relevante vakliteratuur.

Afstudeerrichting Taalbeheersing van het Nederlands

1. Kennis en inzicht

a) ruime kennis van actuele theorievorming op het gebied van de taalbeheersing, toegepast op het gebruik van het Nederlands in verschillende communicatiesituaties;

b) inzicht in zowel de wijze waarop theoretische vragen het onderzoek sturen, als in de relevantie van Nederlandse taal- en discourseverschijnselen voor theorievorming;

c) kennis van en inzicht in de positie van de taalbeheersing van het Nederlands ten opzichte van relevante andere wetenschappelijke disciplines, in het bijzonder de taalkunde, de wijsbegeerte, de cognitiewetenschappen, de cultuurwetenschappen, en de maatschappijwetenschappen;

d) kennis van en inzicht in de principes en vereisten van methoden van theoretisch-analytisch en modern empirisch onderzoek gericht op het gebruik van het Nederlands.

2. Toepassing van kennis en inzicht

a) het vermogen tot het relatief zelfstandig uitvoeren van taalbeheersingsonderzoek van beperkte omvang op het gebied van het gebruik van het Nederlands, gebruikmakend van relevante actuele theorieën en onderzoeksmethoden, en in een kritische relatie tot de relevante vakliteratuur;

b) het vermogen om taalgebruiksdata in uiteenlopende communicatiesituaties deskundig te analyseren en verschillen en overeenkomsten tussen uiteenlopende communicatiesituaties te herkennen en te beschrijven, gebruikmakend van relevante actuele concepten en onderzoeksmethoden, en in een kritische relatie tot de relevante vakliteratuur.



BIJLAGE B: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

Specialisatie: Moderne Nederlandse Letterkunde

Semester 1:

Programmaonderdelen	Weging	EC
Keuzecursussen I (met semester 2 in totaal 10 EC)		10
De canon herlezen	500	10
Postkoloniale Nederlandse letterkunde (thema: vluchtelingenliteratuur)	500	10
Keuzecursussen II (met semester 2 in totaal 10 EC):		10
Literature in Society: Narrative, Fiction and Voice	500	10
Nederlandse dialogen van de dertiende eeuw tot nu: geschiedenis en gebruik	500	10
Keuzecursussen III (Masterlanguage):		5/10
Historische letterkunde in het onderwijs: theater in beweging	500	5/10
Moderne letterkunde in het onderwijs: Perspectieven op naoorlogse literatuur	500	5

Semester 2:

Programmaonderdelen	Weging	EC
Keuzecursussen I (met semester 1 in totaal 10 EC):		10
Slavery: Discourse and representation in European and Caribbean literature	500	10
Nederlandse literatuur en engagement	500	10
Keuzecursussen II (met semester 1 in totaal 10 EC):		10
Nederlandse literatuur en burgerschap. Nederlandse identiteit van de vroegmoderne tijd tot vandaag.	500	10
Vrije keuzeruimte (elke willekeurig mastercursus of een stage; kan ook in het eerste semester)		10
Scriptieseminar Moderne Nederlandse Letterkunde	500	-
Scriptie MA Neerlandistiek: Moderne Nederlandse Letterkunde	600	20
Totaal		30

Specialisatie: Nederlandkunde

Semester 1:

Programmaonderdelen	Weging	EC
Didactiek van het Nederlands als tweede taal (wanneer alleen voor vertaalwetenschap wordt gekozen, een extra 10EC-vak volgen uit specialisatie)	500	10
Keuzecursus II (twee vakken kiezen uit specialisatie)		20
Nederlandse letterkunde: twee vakken kiezen van de specialisaties Moderne- en Oudere Nederlandse Letterkunde		20
Nederlandse taalkunde: twee vakken kiezen van de specialisaties Nederlandse Taalkunde of de specialisaties Language and Communication of Theoretical and Experimental linguistics van de MA-opleiding Linguistics		20
Vaderlandse geschiedenis: twee vakken kiezen van de specialisaties Colonial and Global History, Europe 1000-1800, Cities Migration and Global Interdependence, Political Culture and National Identities van de MA-opleiding History		20
Nederlandse kunstgeschiedenis: twee vakken kiezen van de specialisaties Art of the Contemporary World and World Art Studies en Design, Culture and Society van de MA-opleiding Arts and Culture, of vakken van de MA-opleidingen Arts, Architecture and Interior before 1800 en Museums and Collections.		20
Totaal		30

Semester 2:

Programmaonderdelen	Weging	EC
Vertaalwetenschap (wanneer alleen voor Didactiek van het Nederlands als tweede taal wordt gekozen, een extra 10EC-vak volgen uit specialisatie)	500	10
Scriptie MA Neerlandistiek: Nederlandkunde	600	20
Totaal		30



Specialisatie: Nederlandse Taalkunde

Semester 1:

Programmaonderdelen	Weging	EC
Keuzecursus I (met semester 2 in totaal 10 EC):		10
De sturende kracht van taal	500	10
Taalcontact, taalplanning en nationalisme	500	10
Keuzecursussen II (met semester 2 in totaal 10 EC):		10
Onderzoeksgroep Nederlands als Tweede Taal	500	10
Retorisch vuurwerk: een canon van Nederlandse toespraken	500	10
Politiek debat	400	10
Stilistiek: formuleringskeuzes en overtuigingskracht	500	10
Vrije keuzeruimte 10 EC (elke willekeurig keuzecursus of een stage; kan ook in het tweede semester)		10
Totaal		30

Semester 2:

Programmaonderdelen	Weging	EC
Keuzecursus I (met semester 1 in totaal 10 EC):		10
Comparative syntax: Dutch	500	10
Keuzecursus II (met semester 1 in totaal 10 EC):		10
Een argumentatieve benadering van populisme	500	10
Vertaalwetenschap	500	10
Didactiek van het Nederlands als tweede taal	500	10
Argumentative and rhetorical practices: strategic maneuvering with truth	500	10
Keuzecursus III (Masterlanguage):		10
Taalkunde in het onderwijs	500	5/10
Scriptie MA Neerlandistiek: Nederlandse Taalkunde	600	20
Totaal		30

Specialisatie: Oudere Nederlandse Letterkunde

Semester 1:

Programmaonderdelen	Weging	EC
Keuzecursus I (met semester 2 in totaal 10 EC):		10
Nederlandse dialogen van de dertiende eeuw tot nu: geschiedenis en gebruik	500	10
Keuzecursussen II (met semester 2 in totaal 10 EC)		10
De canon herlezen	500	10
Postkoloniale Nederlandse letterkunde (thema: vluchtelingenliteratuur)	500	10
Core Course Medieval and Early Modern studies	500	5/10
Keuzecursussen III (Masterlanguage) (10 EC):		10
Historische letterkunde in het onderwijs: Theater in beweging	500	5/10
Moderne letterkunde in het onderwijs: Perspectieven op naoorlogse literatuur	500	5
Totaal		25/30

Semester 2:

Programmaonderdelen	Weging	EC
Keuzecursussen I (met semester 1 in totaal 10 EC):		10
Het idee van ordening: lijsten, opsommingen en collecties in literatuur en kunst tot 1800	500	10
Keuzecursussen II (met semester 1 in totaal 10 EC):		10
Slavery: Discourse and representation in European and Caribbean literature	500	10
Nederlandse literatuur en engagement	500	10
Nederlandse literatuur en burgerschap. Nederlandse identiteit van de vroegmoderne tijd tot vandaag.	500	10
Vertaalwetenschap	500	10
Vrije keuzeruimte 10 EC (elke willekeurige mastercursus of een stage; kan ook in het eerste semester)		10
MA Scriptieseminar Oude Nederlandse letterkunde	500	-
Scriptie MA Neerlandistiek: Oudere Nederlandse Letterkunde	600	20
Totaal		30



Specialisatie: Taalbeheersing van het Nederlands

Semester 1:

Programmaonderdelen	Weging	EC
Keuzecursussen I (met semester 2 in totaal 10 EC):		10
Politiek debat	400	10
Stillistiek: formuleringskeuze en overtuigingskracht	500	10
Keuzecursussen II (met semester 2 in totaal 10 EC):		10
Retorisch vuurwerk: een canon van Nederlandse toespraken	500	10
De sturende kracht van taal	500	10
Taalcontact, taalplanning en nationalisme	500	10
Vrije keuzeruimte 10 EC (elke willekeurige mastercursus of een stage; kan ook in het tweede semester)		10
Totaal		30

Semester 2:

Programmaonderdelen	Weging	EC
Keuzecursussen I (met semester 1 in totaal 10 EC):		10
Argumentative and Rhetorical practices: strategic maneuvering with truth	500	10
Een argumentatieve benadering van populisme	500	10
Keuzecursussen III (Masterlanguage):		5/10
Taalbeheersing in het onderwijs: Taal in de sociale media	500	5/10
Taalkunde in het onderwijs	500	5/10
Scriptieseminar Taalbeheersing van het Nederlands	500	-
Scriptie MA Neerlandistiek: Taalbeheersing van het Nederlands	600	20
Totaal		25/30

BIJLAGE C: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek acht eindwerken bestudeerd van de masteropleiding Neerlandistiek. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in hard copy en deels via de elektronische leeromgeving):

- Gids Kwaliteitszorg FGW
- Handleiding examencommissies FGW
- Handleiding OLCs FGW
- Kwaliteitsborging toetsing handreiking
- Onderwijsvisie Learning @ Leiden University
- Regels en richtlijnen examencommissie 2018-19
- Tips bij Toetsen
- Visual Onderwijsvisie met nieuwe benaming
- Notulen van de opleidingscommissies
- Notulen van de examencommissies
- Onderwijs- en Examenreglementen van alle opleidingen
- Opleidingskaarten over alle opleidingen met informatie over instroom, doorstroom, studiesucces en evaluatieresultaten
- Cursusbeschrijvingen en syllabi van geselecteerde cursussen (2 per opleiding)

B ENGELSE TAAL EN CULTUUR

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De bacheloropleiding Engelse taal en cultuur wordt gekenmerkt door vier disciplinaire leerlijnen: Filologie, Literatuur, Taalkunde en Taalvaardigheid. Het panel is positief over het profiel van de opleiding, waarin in de eerste plaats de sterke leerlijn filologie opvalt. Het panel waardeert het 'rebels conservatisme' van de opleiding, met andere woorden het feit dat de opleiding vasthoudt aan een waardevolle afstudeerrichting die elders verloren dreigt te gaan. Daarnaast onderscheidt de opleiding zich door de breedte: het panel waardeert dat de Universiteit Leiden nog steeds vier afstudeertracks aanbiedt. Het panel stelt vast dat de gekozen tracks goed aansluiten bij de arbeidsmarkt, waarbij de mogelijkheid twee arbeidsmarktgeoriënteerde minoren te volgen (onderwijs en vertalen) die aansluiting versterkt.

Niveau en oriëntatie zijn wat het panel betreft in lijn met de internationale eisen die gesteld worden aan een academische masteropleiding. Ze sluiten bovendien goed aan bij de expertise van de staf. Het panel is van mening dat de beoogde leerresultaten duidelijk zijn verwoord en een goede basis vormen voor het curriculum. De beoogde leerresultaten zijn wat betreft niveau en oriëntatie passend voor een wetenschappelijke bacheloropleiding.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma van de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur is opgebouwd uit verplichte delen en keuzeonderdelen. Het onderwijs in de vier leerlijnen beslaat in principe 130 EC (120 EC is verplicht, 10 EC bestaat uit keuzevakken). Daarnaast volgen studenten een minor (30 EC), twee kerncurriculumvakken (10 EC) en schrijven ze hun bachelorscriptie (10 EC). Het panel is van mening dat het programma voldoende keuzevrijheid biedt; zo kunnen de studenten in het tweede jaar kiezen tussen Britse en Amerikaanse letterkunde en tussen middeleeuwse of vroegmoderne letterkunde.

Met ingang van het studiejaar 2019-2020 wordt de opleiding volledig in het Engels aangeboden. Daarmee verwacht de opleiding meer buitenlandse studenten te trekken. Het panel heeft begrip voor deze keuze; die overigens in de praktijk al was doorgevoerd.

Het panel heeft een heldere indruk gekregen van het programma van de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur. Het is van mening dat het curriculum evenwichtig en doordacht is opgebouwd. De leerlijnen zorgen voor voldoende samenhang. Verder constateert het panel dat onderzoekend leren goed is ingebed in het programma. De opleiding biedt studenten een onderwijsleeromgeving die hen in staat stelt om de beoogde leerresultaten te realiseren.

Het panel ziet de specialisaties van de opleiding terug in die van de docenten. Het panel waardeert het feit dat vrijwel alle docenten beschikken over een BKO. De werkdruk blijft een aandachtspunt, maar het panel constateert wel dat er inmiddels maatregelen zijn genomen om die te verminderen. Het panel stelt vast dat het team van docenten goed gekwalificeerd is en dat er voldoende aandacht uitgaat naar de professionalisering van docenten.

Hoewel de voorbereiding op de arbeidsmarkt een punt van aandacht blijft, ziet het panel op dit gebied positieve ontwikkelingen in de arbeidsmarktgeoriënteerde minoren en de stagemogelijkheden. Verder waardeert het panel de ondersteuning die de opleiding biedt bij het schrijven van de bachelorscriptie. Zowel het scriptieseminar als de duidelijke richtlijnen dragen bij tot een goed eindresultaat.



Standaard 3: Toetsing

Het panel is van mening dat de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur beschikt over een helder en transparant systeem van toetsing. Het toetsplan bevat een nauwgezette opvolging van de leerprogressie. Verder ziet het panel voldoende verscheidenheid aan toetsen.

Het panel constateert dat de beoordeling van de scripties is verbeterd en dat de rol van de examencommissie hierin is toegenomen. Ook de rol van de tijdelijke docenten bij het beoordelen van de scripties is beter geregeld. De studenten ontvangen heldere instructies voor het schrijven van een scriptie. Wel is het panel van mening dat de onderbouwing van de eindcijfers in het beoordelingsformulier niet altijd duidelijk is. Het panel raadt aan dit te verbeteren.

Tot slot stelt het panel vast dat de examencommissie op een goede manier invulling geeft aan haar taken. De examencommissie borgt de kwaliteit van toetsen en het binnen de opleiding gerealiseerde niveau. Daarnaast draagt de examencommissie bij aan het kwaliteitsbewustzijn binnen de opleiding.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De bacheloropleiding Engelse taal en cultuur wordt afgerond met een bachelorscriptie en een mondeling examen, die samen het gerealiseerde eindniveau laten zien. Op basis van gesprekken met alumni en een selectie van recent voltooide eindwerken constateert het panel dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. De eindwerken bestrijken een groot deel van het brede vakgebied en laten een passend niveau zien. De meeste studenten stromen door naar een masteropleiding en ondervinden daar geen aansluitingsproblemen. Het panel is van mening dat de opleiding studenten voldoende voorbereidt op de arbeidsmarkt.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

De bacheloropleiding Engelse taal en cultuur wordt gekenmerkt door vier disciplinaire leerlijnen: Filologie, Literatuur, Taalkunde en Taalvaardigheid. Daarbij is met name de leerlijn Filologie onderscheidend; dit vak wordt nergens in Nederland in dezelfde omvang aangeboden als in Leiden. Andere kenmerken van het programma zijn de nadruk op onderzoekend leren (die de opleiding Engels deelt met de andere Leidse letterenopleidingen) en de aansluiting bij actuele ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en onderzoek binnen de genoemde leerlijnen. Het panel herkent het unieke profiel van de opleiding en met name van de leerlijn Filologie.

De bacheloropleiding Engels sluit goed aan op een opleiding als leraar of vertaler. Ter voorbereiding hierop kunnen de studenten twee beroepsgerichte minoren volgen: voor het leraarschap is dat de educatieve minor (waarmee ze een tweedegraads lesbevoegdheid verwerven), voor vertalen is dat de minor Vertalen Engels-Nederlands. In dat laatste geval kunnen de studenten doorstromen naar de track *Translation in Theory and Practice* binnen de master Linguistics.

Met ingang van het komende studiejaar (2019-2020) is de bacheloropleiding volledig Engelstalig. Dat sluit aan bij de huidige situatie; ook nu is vrijwel al het onderwijs in het Engels. Door de opleiding specifiek als Engelstalig te positioneren, verwacht men meer buitenlandse studenten te trekken. Het panel heeft enerzijds begrip voor deze keuze, maar vraagt zich af of het taalvaardigheidsonderwijs hierop is ingericht (zie verder bij standaard 2).

Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten staan vermeld in de Onderwijs- en Examenregeling 2018-2019 (zie ook Appendix A). De leerresultaten zijn ingedeeld in vijf rubrieken, conform de Dublin-descriptoren: (1) Kennis en inzicht, (2) Toepassen van kennis en inzicht, (3) Oordeelsvorming, (4) Communicatie en (5) Leervaardigheden. Elke rubriek is weer verder gespecificeerd aan de hand van de vier leerlijnen.

De filologie biedt een traditionele invulling waarbij studenten zich kunnen verdiepen in alle taalfasen van het Engels, van Oud-Engels tot Laatmodern Engels: dit stelt studenten in staat om teksten in het origineel te lezen, interpreteren en analyseren. Ze krijgen bovendien inzicht in de multidisciplinariteit die eigen is aan het vak. Studenten filologie kwalificeren zich voor vervolgstudies op het gebied van de historische taalkunde en de middeleeuwse letterkunde.

De literatuurcolleges omvatten een chronologisch overzicht van de Engelstalige letterkunde vanuit een trans-Atlantisch en mondiaal perspectief. De studenten krijgen inzicht in een beperkt, maar representatief corpus van primaire teksten vanaf de 16de tot en met de 21ste eeuw. Daarbij worden de teksten voortdurend in hun sociaal-, politiek- en cultureel-historische context geplaatst. In de loop van het programma kunnen studenten zich specialiseren in Britse of Amerikaanse letterkunde.

Op het gebied van de taalkunde legt de opleiding een degelijke basis in de traditionele subdisciplines van de taalkunde (fonetiek, fonologie, morfologie en syntaxis). Dat stelt de studenten in staat om aansluitend verschillende tracks binnen de Leidse MA Linguistics te volgen. In het tweede jaar maken de studenten bovendien kennis met andere taalkundige disciplines, zoals corpuslinguïstiek, juridisch Engels en eerstetaalverwerving.



Het taalvaardigheidsonderwijs is er in de eerste plaats op gericht de taalvaardigheid van de studenten (spreken, schrijven, lezen en luisteren) in lijn te krijgen met de eisen van het Europees Referentiekader: aan het einde van hun studie behalen ze op alle onderdelen niveau C1. Met ingang van 2018–2019 kunnen ze bovendien een cursus “Natural English” volgen, waarbij de studenten een natuurlijk Brits, Amerikaans of internationaal Engels accent kunnen ontwikkelen. Deze ontwikkeling sluit volgens het panel aan bij de behoefte het gesproken Engels in lijn te brengen met de huidige globalisering.

Overwegingen

Het panel is positief over het profiel van de opleiding. Sterke punten daarin zijn allereerst de sterke leerlijn filologie, die de opleiding onderscheidt van andere bacheloropleidingen in de Engelse taal. Het panel waardeert het ‘rebels conservatisme’ van de opleiding, met andere woorden het feit dat de opleiding vasthoudt aan een waardevolle afstudeerrichting die elders verloren dreigt te gaan. Een tweede onderscheidend punt van het profiel is de breedte: het panel waardeert het feit dat de Universiteit Leiden nog vier afstudeertracks aanbiedt. Het panel constateert dat de gekozen tracks goed aansluiten bij de arbeidsmarkt, waarbij de mogelijkheid twee arbeidsmarktgeoriënteerde minoren te volgen (onderwijs en vertalen) die aansluiting nog versterkt.

Niveau en oriëntatie van de beoogde leerresultaten zijn wat het panel betreft in lijn met de internationale eisen die gesteld worden aan een academische bacheloropleiding. Ze sluiten bovendien goed aan bij de expertise van de staf. Het panel is van mening dat de beoogde leerresultaten duidelijk zijn verwoord en een goede basis vormen voor het curriculum.

Conclusie

Bacheloropleiding Engelse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 1 als ‘goed’.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De bacheloropleiding Engelse taal en cultuur werd tot 2017 zowel overdag (voltijd) als ‘s avonds (deeltijd) aangeboden. Met ingang van het studiejaar 2017-2018 is gestopt met de avondopleiding, vanwege de teruglopende studentenaantallen voor het avondonderwijs. De avondopleiding zal gefaseerd worden afgebouwd, maar deeltijdstudenten kunnen de opleiding nog wel in deeltijd volgen (maar dan overdag).

Curriculum

Het programma van de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur is opgebouwd uit verplichte delen en keuzeonderdelen (zie Appendix B voor een overzicht van het programma). Allereerst omvat het curriculum het onderwijs in de vier leerlijnen, dat in principe 130 EC beslaat (120 EC is verplicht, 10 EC bestaat uit keuzevakken). Dit onderwijs is als volgt gespreid over drie jaar:

- Filologie: 25 EC verplicht, maximaal 35 EC;
- Literatuur: 35 EC verplicht, maximaal 45 EC;
- Taalkunde: 30 EC verplicht, maximaal 40 EC;
- Taalvaardigheid: 30 EC verplicht.

Daarnaast volgen studenten een minor (30 EC), twee kerncurriculumvakken (10 EC) en schrijven ze hun bachelorscriptie (10 EC). Studenten in de deeltijdvariant volgen dezelfde colleges en doorlopen hetzelfde curriculum, maar spreiden de vakken over een langere periode.

Hoewel het programma voor een substantieel deel vast ligt, is het panel van mening dat er voldoende keuzevrijheid is. Zo kunnen de studenten in het eerste jaar kiezen uit drie uitspraakmodellen: Brits, Amerikaans of internationaal Engels. In het tweede jaar kunnen ze kiezen tussen Britse en

Amerikaanse letterkunde en tussen middeleeuwse of vroegmoderne letterkunde. In het derde jaar kiezen de studenten één derdejaarsvak, waarbij ze kunnen kiezen uit elf cursussen. In het derde jaar valt ook de minor, waarbij de studenten kunnen kiezen uit een verdiepende of een verbredende minor. De opleiding biedt twee beroepsgerichte minoren aan: de educatieve minor en de minor Vertalen. Daarnaast kunnen de studenten ook de minor Boek, Boekhandel en Uitgeverij volgen, die anglisten eveneens in de gelegenheid stelt zich op de arbeidsmarkt te oriënteren.

De studenten schrijven hun bachelorscriptie in het tweede semester van hun derde jaar. Dat doen ze binnen de disciplinaire leerlijn waarin ze zich specialiseren. Ze volgen twee cursussen die hen specifiek voorbereiden op de scriptie: *Writing a Research Report in Applied Linguistics* en *Writing a Review of Literature*. Ze worden begeleid bij het schrijven in de vorm van een scriptieseminar, dat per leerlijn wordt georganiseerd. Het panel is van mening dat de studenten goed worden voorbereid op en begeleid bij hun scriptie.

Zoals bij Standaard 1 al is aangegeven, wordt de opleiding met ingang van het studiejaar 2019-2020 volledig in het Engels aangeboden. Daarmee verwacht de opleiding meer buitenlandse studenten te trekken; nu moeten die nog een instroomtoets Nederlands doen. Men verwacht ook studenten met Engels als moedertaal te kunnen werven. De Engelse *native speakers* krijgen vrijstellingen voor spreekvaardigheid in het eerste semester, maar (academisch) schrijven moeten ze even goed leren. Het panel kan zich vinden in deze opvatting.

Vanwege de keuze voor het Engels als onderwijstaal van de opleiding zal de opleiding het taalvaardigheidsonderwijs herzien. Daar komt nog bij dat studenten het taalvaardigheidsonderwijs een beetje saai vinden, zo blijkt uit het studentenhoofdstuk. De docenten hebben aangegeven dat dit onderdeel in de afgelopen jaren structureel onderbezet is geweest; inmiddels is dat probleem opgelost met twee extra vaste stafleden. In de komende periode wil men het taalvaardigheidsonderwijs doorlichten om na te gaan in hoeverre het *English Language Proof* is. Het panel sluit zich hierbij aan.

Samenhang

Aan de opbouw van het programma liggen in de eerste plaats de vier leerlijnen ten grondslag. Studenten worden opgeleid tot brede anglisten. Ze kunnen daardoor doorstromen naar verschillende masterprogramma's, zowel in Leiden als bij andere universiteiten. De opbouw is deels chronologisch (binnen literatuur) en deels thematisch (bijvoorbeeld fonetiek, fonologie, syntaxis en morfologie bij taalkunde).

Daarnaast heeft de opleiding ook samenhang aangebracht tussen de verschillende leerlijnen. Zo doen studenten bij filologie vaardigheden op waarmee ze oudere teksten kunnen lezen bij literatuur. Ook zijn er meer algemene vakken, zoals *Language and Linguistics: Tools and Methods*, die in bredere zin toepasbaar zijn. Hier leren de studenten onder meer werken met het softwarepakket WordSmith Tools, dat een nuttig hulpmiddel blijkt bij het onderzoek voor de scriptie. Het panel is van mening dat de opleiding voldoende samenhang in het curriculum heeft aangebracht.

Onderzoekend leren en werkvormen

De opleiding sluit aan bij de universitaire onderwijsvisie Onderzoekend leren. De student leert van bestaand onderzoek en door zelf onderzoek te doen. Het onderwijs wordt in toenemende mate gestuurd door onderzoeksvragen, met name in de specialisatiefase. Studenten leren zelf nieuwe vragen te stellen en een wetenschappelijk perspectief te ontwikkelen. In het begin verwerft de student kennis op basis van onderzoeksvragen, aan het einde van de opleiding doet hij zelf onderzoek. Meer gevorderde studenten leren bijvoorbeeld wetenschappelijk onderzoek te doen en de resultaten te verspreiden onder vakgenoten in de cursus *Middle English Literature and Culture*. In deze cursus produceren ze kleine tekstedities en publiceren ze deze op het blog van de docent. De studenten leren ook hoe ze moderne technologie kunnen inzetten voor wetenschappelijke doeleinden.



In de meeste cursussen is sprake van een combinatie van hoorcolleges en werkcolleges, waarbij de stof uit de hoorcolleges nader wordt uitgewerkt of geanalyseerd in de werkcolleges. De literatuurcursus Literature 1B wordt in de vorm van een hoorcollege aangeboden. Andere hoorcollege-cursussen zijn, in het tweede jaar: English Language and Linguistics: Tools and Methods en English-Language Popular Culture. Waar mogelijk zorgen docenten bij hoorcolleges die niet door werkgroepen ondersteund worden voor interactieve en samenwerkingsopdrachten, waaruit het activerende karakter van het onderwijs blijkt. De hoorcolleges zijn overzichtscursussen die dienen als achtergrond bij andere cursussen. Hetzelfde geldt voor de kerncurriculumcursussen. Een aantal keuzecursussen bestaat volledig uit werkcolleges. Bij sommige onderdelen wordt met kleinere groepen gewerkt, zoals in het talenlaboratorium en het mini-tutorialsysteem bij Taalvaardigheid. Het panel kan zich vinden in deze opzet.

Vorbereiding op de beroepspraktijk en buitenlandverblijf

De bacheloropleiding Engelse taal en cultuur leidt niet op tot een specifiek beroep. Toch hebben de studenten wel behoefte aan meer informatie over hun arbeidsmarktperspectief; dat blijkt zowel uit het studentenhoofdstuk van de zelfevaluatie als uit het faculteitsbrede arbeidsmarktonderzoek dat in 2016 is gedaan door Career Services. Uit dit laatste onderzoek blijkt dat de studenten wel het vaardighedenonderwijs waarderen (onder meer op het gebied van analyseren, onderzoeken en communiceren). Verder kennen de studenten de arbeidsmarktgerichte minoren (zoals de educatieve minor en de minor Vertalen) en maken ze daar ook gebruik van. Studenten maken beperkt gebruik van de mogelijkheid een stage te volgen; in 2016-2017 waren dat elf studenten. (op een totaal van 108). De opleiding wil deze mogelijkheid (in plaats van de minor of een keuzepakket) duidelijker onder de aandacht brengen. De opleiding ziet de arbeidsmarktvoorbereiding als een verbeterpunt; het panel sluit zich hierbij aan.

De opleiding streeft ernaar alumni een rol te laten spelen in de beroepsvoorlichting, ook voor de bachelorstudenten. Zo is er in 2017 een alumnidag georganiseerd, mede voor bachelorstudenten. Een aantal alumni heeft zich bereid verklaard om studenten te coachen richting arbeidsmarkt. In april 2018 is er netwerkdag speciaal voor bachelorstudenten georganiseerd, waarbij alumni een grote rol speelden. Het panel is positief over dit initiatief.

Studenten die in het derde jaar een deel van hun studie in het buitenland willen volgen, kunnen terecht bij drie programma's: Harting (Groot-Brittannië), Erasmus en Study Abroad. Dit hoeft geen studievertraging op te leveren; het buitenlandverblijf komt dan in de plaats van de minor. De studenten kunnen ook een stage volgen in het buitenland; hierover informeert de opleiding de studenten via de eigen Facebookpagina.

Studeerbaarheid

De meeste studenten, inclusief de deeltijdstudenten, zijn in staat om de opleiding binnen de vastgestelde tijd af te ronden (3 jaar voor de voltijders, 4,5 jaar voor de deeltijders). Toch is de gemiddelde studieduur iets hoger dan het facultaire en landelijke gemiddelde. De meeste studenten die uitloop ervaren, doen dat in de fase van de bachelorscriptie. Door de (verplichte) cursus schrijfvaardigheid en het scriptieseminar verwacht de opleiding de problemen in deze fase terug te dringen. Het panel stelt vast dat het programma voldoende studeerbaar is.

Docenten

Het docententeam van de opleiding bestaat uit drie hoogleraren, één universitair hoofddocent, veertien universitair docenten en vijf docenten zonder onderzoekstaak (hierin zijn de docenten van de kerncurriculumvakken niet meegeteld). Alle docenten beschikken over expertise op het vakgebied waarbinnen zij onderwijs verzorgen. Een deel van hen is ook betrokken bij andere bachelor- en masteropleidingen en minoren.

Werkdruk is een hardnekkig probleem bij de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur. De opleiding heeft naar eigen zeggen een relatief groot aantal docenten in dienst met een tijdelijk werkverband (vaak ter vervanging van andere docenten wegens ziekte, buitenlandverblijf of

onderzoeksprojecten). De inzet van tijdelijke docenten brengt veel inspanning van de zittende staf met zich mee en is nadelig voor de continuïteit van het programma. Een beoogde verbetering (in 2018) is het meenemen van de scriptiebegeleiding in de capaciteitsaanvraag, zodat ook de tijdelijke docenten scripties kunnen begeleiden en beoordelen. Alle docenten (ook de tijdelijke) beschikken over een BKO, met uitzondering van één docent die recent is aangesteld.

Het panel heeft met een aantal docenten gesproken over de hoge werkdruk. Met de verengelsing van de opleiding verwacht men een hogere instroom, daar staan voor de opleiding ook meer middelen (en dus meer capaciteit) tegenover. Een ander punt dat de docenten noemen, is de toename van bestuurlijk werk bij allerlei commissies, waar niet altijd uren tegenover staan. Verder noemt men ook de toename in controles, formulieren en checklists, die extra werk oplevert. Het panel ziet de problemen en brengt ze graag nog een keer onder de aandacht van het management, hoewel het panel zich realiseert dat de vermindering van de werkdruk in de eerste plaats een facultaire aanpak vergt.

Overwegingen

Het panel heeft een heldere indruk gekregen van het programma van de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur. Het is van mening dat het curriculum evenwichtig en doordacht is opgebouwd. De leerlijnen zijn duidelijk gedefinieerd; dat blijkt ook uit de reacties van de studenten. Verder constateert het panel dat onderzoekend leren en de verwevenheid van het onderzoek goed zijn ingebed in het programma. De opleiding biedt studenten een onderwijsleeromgeving die hen in staat stelt om de beoogde leerresultaten te realiseren.

Het panel ziet de specialisaties van de opleiding terug in die van de docenten. Het panel waardeert het feit dat vrijwel alle docenten beschikken over een BKO. De werkdruk blijft een aandachtspunt. Verder vindt het panel het positief dat er inmiddels voldoende vaste staf is voor het taalvaardigheidsonderwijs. Het panel stelt vast dat het team van docenten goed gekwalificeerd is en dat er voldoende aandacht uitgaat naar de professionalisering van docenten.

Hoewel de voorbereiding op de arbeidsmarkt een punt van aandacht blijft, ziet het panel op dit gebied ook een aantal positieve ontwikkelingen. Studenten die zich willen richten op de arbeidsmarkt of het vertalen, kunnen daar goede voorbereidende minoren voor volgen. Ook de stage biedt de studenten de gelegenheid om de arbeidsmarkt te verkennen – ook in het buitenland.

Tot slot waardeert het panel de ondersteuning die de opleiding biedt bij het schrijven van de bachelorscriptie. Zowel het scriptieseminar als de duidelijke richtlijnen dragen bij aan een goed eindresultaat.

Conclusie

Bacheloropleiding Engelse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Alle opleidingen in de moderne taal- en letterkunde aan de Leidse Faculteit der Geesteswetenschappen hanteren hetzelfde model voor de toetsplannen. Zo'n toetsplan bestaat uit twee delen; in het eerste deel is vastgelegd in welke cursussen de diverse beoogde leerresultaten worden getoetst, het tweede deel omschrijft de gebruikte toetsvormen en de deeltaetsen per cursus.

Docenten kunnen bij het opstellen en beoordelen van toetsen gebruikmaken van de facultaire handleiding *Tips voor Toetsen* waarin concrete tips zijn opgenomen voor het ontwerpen, samenstellen, afnemen en evalueren en verbeteren van toetsen, evenals het samenstellen van beoordelingsmodellen voor verschillende toetsvormen. Daarnaast bevat de handleiding onder andere



een checklist voor het samenstellen, beoordelen en redigeren van open vragen en een model met uitleg over het maken van een toetsmatrijs.

Systeem van toetsing bij Engelse taal en cultuur

Het toetsbeleid van de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur is gebaseerd op de facultaire en opleidingsspecifieke OER en de Regels en richtlijnen van de examencommissie. Het panel heeft inzage gehad in het toetsplan van de opleiding. Hierin is de relatie tussen de leerresultaten en de cursussen duidelijk gemaakt. Het toetsplan laat zien dat alle leerresultaten op passende wijze getoetst worden. Het systeem van toetsing stelt de opleiding in staat om vast te stellen of de studenten de leerresultaten hebben behaald.

Alle cursussen hebben minimaal twee toetsmomenten per cursus. In sommige gevallen ligt dat aantal hoger; zo moeten de studenten bij *History of the English Language* elke week een opdracht inleveren. Deze aanpak blijkt een positief effect te hebben op het slagingspercentage. De cursuscoördinator stelt de toets samen, eventueel met input van de deelnemende docenten (als er meer docenten bij een cursus zijn betrokken). De toetsen worden veelal gezamenlijk nagekeken aan de hand van antwoordmodellen.

Het panel stelt vast dat er een grote verscheidenheid aan toetsvormen is en dat de toetsvormen passen bij de beoogde leerresultaten. Afhankelijk van het soort cursus kan het daarbij gaan om mondelinge en schriftelijke tentamens, vertalingen, toetsen spreek- en presentatievaardigheid, essays en opdrachten. In de loop van de cursus neemt het aandeel van essays en opdrachten toe. Daarnaast hanteren enkele docenten ook nieuwe toetsvormen, zoals (het schrijven van) vlogs en online gepubliceerde tekstedities. Het panel is positief over deze nieuwe vormen. De leerdoelen, werkvormen en toetsvormen staan per vak omschreven in de e-StudieGids. Het panel is van mening dat de toetsing over het algemeen valide en betrouwbaar is.

Scriptiebeoordeling

De scriptieregeling is sinds de laatste visitatie vernieuwd. De examencommissie wijst de eerste en tweede lezer aan. De studenten worden begeleid tijdens het scriptieseminar, dat per sectie wordt georganiseerd. De beoordeling van het eindwerkstuk vindt plaats aan de hand van het facultaire online scriptiebeoordelingssysteem. De beide beoordelaars beoordelen het eindwerkstuk onafhankelijk van elkaar; bij een eindcijfer van 6 – 6,5 wordt een derde beoordelaar ingeschakeld.

Het visitatiepanel heeft een selectie van acht eindwerken beoordeeld en kan zich vinden in de oordelen van de twee beoordelaars en de eindcijfers. Wel is het panel van mening dat de relatie tussen de uitgeschreven commentaren en het uiteindelijke cijfer niet altijd helemaal helder is. Het beoordelingsformulier (de verantwoording van het oordeel in woorden) is gekoppeld aan de Dublin-descriptoren, maar de weg van deze oordelen naar het eindcijfer is niet altijd navolgbaar. Het is het panel duidelijk geworden dat de beide beoordelaars in overleg tot een cijfer komen; dat is niet altijd het gemiddelde en het vloeit ook niet altijd één-op-één voort uit de geformuleerde oordelen. Het panel heeft begrip voor deze gang van zaken en studenten lieten weten de beoordeling voldoende transparant te vinden. Toch raadt het panel aan om de totstandkoming van het cijfer inzichtelijker te maken op het beoordelingsformulier.

Examencommissie

De examencommissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris en heeft een extern lid dat tevens toetsdeskundige is. De toetsdeskundige doet bijvoorbeeld statistische analyses van alle cijfers binnen een opleiding, zodat zichtbaar wordt of een cursus te makkelijk of te moeilijk is. De toetsdeskundige zit in meerdere examencommissies en heeft daardoor een breed beeld van de kwaliteit van toetsing en de werkwijze van de examencommissies aan de faculteit. De ambtelijk secretaris is eveneens actief voor meerdere examencommissies en heeft een belangrijke rol in de standaardisering van de werkwijze en professionalisering van die commissies. Door deze dakpansgewijze overlap tussen de examencommissies zijn de kennisuitwisseling en consistentie in

procedures van de commissies in de faculteit geesteswetenschappen in de optiek van het panel goed geborgd.

De commissie wijst examinatoren aan en beoordeelt jaarlijks het toetsplan. Verder is de examencommissie verantwoordelijk voor de toekenning van studiepunten voor cursussen die de studenten in het buitenland volgen, voor verlening van vrijstellingen, en voor de toetsing van keuzevakkenpakketten die de studenten samenstellen. De examencommissie stelt elk jaar een jaarverslag op over de uitvoering van hun wettelijke verantwoordelijkheden. Ten behoeve van de borging van toetskwaliteit voert de examencommissie steekproefsgewijs controles uit. Verder is de examencommissie verantwoordelijk voor de toekenning van studiepunten voor cursussen die de studenten in het buitenland volgen, voor verlening van vrijstellingen, en voor de toetsing van keuzevakkenpakketten die de studenten samenstellen.

In de afgelopen periode is het functioneren van de examencommissie verbeterd. De examencommissie heeft volgens het panel veel aandacht voor de borging van kwaliteit van tentamens en eindwerken en scripties. In het kader van het herstelplan heeft de examencommissie tot 31 augustus 2016 alle bachelorscripties bekeken en vastgesteld dat kwaliteit en niveau ervan goed waren. Verder heeft de examencommissie eind 2016 een borgingscommissie ingesteld die per collegejaar ongeveer zeven cursussen evalueert. Tot slot heeft de examencommissie zich in de afgelopen periode gericht op de versterking van de scriptieregeling (zie hierboven).

Het panel begreep tijdens de gesprekken dat de vele stappen die genomen zijn om de kwaliteitszorg te versterken, bij de staf op de nodige weerstand stuiten. De docenten hebben de indruk dat het toenemende aantal formulieren en controles een sfeer van wantrouwen met zich meebrengt. Het panel is van mening dat de opleiding als reactie op de vorige visitatie mogelijk te veel doorschiet als het gaat om instrumenten voor kwaliteitscontrole. Het panel adviseert de opleiding de balans te bewaren en te zorgen voor draagvlak, omdat anders de acceptatie van het kwaliteitssysteem in gevaar komt.

Overwegingen

Het panel is van mening dat de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur beschikt over een helder en transparant systeem van toetsing. Het toetsplan laat zien dat alle leerresultaten op passende wijze worden getoetst en maakt de relatie tussen de leerresultaten en de cursussen duidelijk. Verder ziet het panel voldoende verscheidenheid aan toetsen en stelt het vast dat alle leerresultaten worden getoetst.

Het panel constateert dat de beoordeling van de scripties in de afgelopen jaren is verbeterd en dat de rol van de examencommissie hierin is toegenomen. De studenten ontvangen heldere instructies voor het schrijven van een scriptie. Het scriptieseminar is een zinvolle toevoeging op de begeleiding van de studenten. Ook de rol van de tijdelijke docenten bij het beoordelen van de scripties is beter geregeld. Het panel stelt vast dat de beoordeling door twee lezers voldoende onafhankelijk is. De precieze totstandkoming van het cijfer op basis van de twee beoordelingen, zou echter transparanter kunnen worden weergegeven op het beoordelingsformulier.

Tot slot stelt het panel vast dat de examencommissie op een goede manier invulling geeft aan haar taken. De examencommissie borgt de kwaliteit van toetsen en het binnen de opleiding gerealiseerde niveau. Daarnaast draagt de examencommissie bij aan het kwaliteitsbewustzijn binnen de opleiding.

Conclusie

Bacheloropleiding Engelse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.



Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

De bacheloropleiding Engelse taal en cultuur wordt afgerond met een bachelorscriptie en een mondeling examen, die samen het gerealiseerde eindniveau laten zien. Daarnaast komt het eindniveau tot uiting in de mate waarin de studenten hun weg vinden in een vervolgopleiding of in het afnemend beroepenveld.

Voorafgaand aan de visitatie heeft het panel acht scripties van de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur gelezen. Het panel constateert dat de eindwerkstukken over het algemeen een voldoende academisch niveau hebben, maar ziet wel verschillen in kwaliteit. Dat komt in de eerste plaats tot uiting in de beheersing van het Engels: het panel kwam voortreffelijke scripties in academisch Engels tegen, maar ook veel minder academische teksten met (spel)fouten. Het panel concludeert dat de meeste studenten het beoogde niveau in de doeltaal behalen, maar dat de taalbeheersing bij een aantal studenten wel een aandachtspunt is.

Ook op methodisch gebied loopt de kwaliteit uiteen. De meeste scripties hebben een duidelijke structuur, maar de onderzoeksvragen zijn wisselend van kwaliteit. Sommige vragen zijn nogal algemeen, wat verhalende en weinig verrassende scripties oplevert. De literatuur is over het algemeen goed verwerkt en de bibliografieën zijn verzorgd.

De meeste studenten gaan na het afronden van hun bacheloropleiding door met een master. Het merendeel kiest voor de master Literary Studies of de master Linguistics, een klein aantal wordt toegelaten tot een onderzoeksmaster. Slechts 10% van de studenten gaat direct na afronding werken. Studenten die een educatieve minor hebben gevolgd, kunnen aan de slag als tweedegraads leraar; studenten die de minor Vertalen hebben gevolgd, kunnen gaan werken als vertaler. Maar ook voor deze laatste groep geldt dat ze zich pas kwalificeren als academisch vertaler na het volgen van de track Vertalen in de masteropleiding Linguistics. Op basis van de doorstroom naar masteropleidingen en het gesprek met alumni tijdens het visitatiebezoek constateert het panel dat de opleiding studenten op een degelijke wijze voorbereidt op hun vervolgopleiding.

Overwegingen

Op basis van gesprekken met alumni en een selectie van recent voltooide eindwerken constateert het panel dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. De eindwerken bestrijken een groot deel van het brede vakgebied en laten een passend niveau zien, al is de taalbeheersing soms nog een aandachtspunt. De meeste studenten stromen door naar een masteropleiding en ondervinden daar geen aansluitingsproblemen. Het panel is van mening dat de studenten op een degelijke wijze worden voorbereid op vervolgopleidingen en de arbeidsmarkt.

Conclusie

Bacheloropleiding Engelse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

EINDOORDEEL

Het panel beoordeelt standaard 1 van de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur als 'goed' en de standaarden 2, 3 en 4 als 'voldoende'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Engelse taal en cultuur* als 'voldoende'.

BIJLAGE A: BEOOGDE LEERRESULTATEN

I. Algemeen

Afgestudeerden van de opleiding hebben de onderstaande leerresultaten bereikt, gerangschikt volgens de Dublin-descriptoren:

a) *Kennis en inzicht*: zij beschikken over kennis van en inzicht in de Anglistiek (c.q. Amerikanistiek), d.w.z. kennis van (a) de systematiek en de globale historische ontwikkeling van de Engelse taal, van (b) de ontwikkeling van de Engelstalige letterkunde in historisch-cultureel perspectief, en (c) een actieve (schrijven, spreken) beheersing van de Engelse taal op CEFR-niveau C1 en een passieve (lezen, luisteren) beheersing van de Engelse taal op CEFR-niveau C2.

b) *Toepassen kennis en inzicht*: zij zijn in staat om aan de hand van de opgedane kennis en de verworven inzichten correct, beargumenteerd en kritisch verslag te doen in woord en geschrift van de stand van zaken betreffende onderwerpen binnen (één of meer) deelgebieden van de Anglistiek en uit deze bevindingen verantwoorde conclusies te trekken.

c) *Oordeelsvorming*: zij zijn in staat om voor (één of meer) deelgebieden van de Anglistiek relevante gegevens te verzamelen en te interpreteren aan de hand van de bestudeerde vakliteratuur en het toepassen van gangbare methoden en begrippen van het vakgebied met het doel zich een oordeel te vormen over het door hen bestudeerde onderwerp.

d) *Communicatie*: zij zijn in staat om mondeling zowel als schriftelijk informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op een publiek dat bestaat uit specialisten of niet-specialisten.

e) *Leervaardigheden*: zij beschikken over een zodanige kennis en zodanige vaardigheden met betrekking tot het vakgebied van de Anglistiek dat zij in staat geacht kunnen worden deze in de uitoefening van maatschappelijke betrekkingen waarvoor een wetenschappelijke opleiding in de Anglistiek nodig is of dienstig kan zijn, toe te passen.

II. Taalkunde

Afgestudeerden van de opleiding hebben de onderstaande leerresultaten bereikt, gerangschikt volgens de Dublin-descriptoren:

a) *Kennis en inzicht*: zij beschikken over aantoonbare kennis en inzicht met betrekking tot het vermogen om basisbegrippen van de Engelse fonologie, fonetiek, morfologie, syntaxis, sociolinguïstiek, semantiek, retoriek, stilistiek en historische taalkunde te definiëren en toe te passen in taalkundige analyses zowel op het gebied van het hedendaagse als op dat van het oudere Engels.

b) *Toepassen kennis en inzicht*: zij zijn in staat om hun opgedane kennis en verworven inzichten op dusdanige wijzen toe te passen dat dit tot een competente benadering van taalkundige kwesties binnen een eventuele beroepspraktijk leidt.

c) *Oordeelsvorming*: zij zijn in staat om op basis van verzamelde relevante taalkundige gegevens historische, geografische en sociale taalvarianten van het Engels en processen van taalverandering te herkennen en te analyseren.

d) *Communicatie*: zij beschikken over het vermogen de algemene lijnen van argumentatie in de taalkundige vakliteratuur te begrijpen, te evalueren en over te brengen op een publiek bestaande uit vakgenoten en niet-vakgenoten.

e) *Leervaardigheden*: zij beschikken over het vermogen om naar aanleiding van taalkundige vakliteratuur kleine niet-complexe onderzoeksoopdrachten uit te voeren en daarvan op heldere en ondubbelzinnige wijze in het Engels verslag te doen; zij beschikken over de leervaardigheden die hen in staat stelt om een vervolgstudie binnen de taalkunde aan te gaan.

III. Letterkunde

Afgestudeerden van de opleiding hebben de onderstaande leerresultaten bereikt, gerangschikt volgens de Dublin-descriptoren:

a) *Kennis en inzicht*: zij beschikken over aantoonbare kennis en inzicht met betrekking tot het vermogen om gangbare en relevante letterkundige basisbegrippen te definiëren en toe te passen op analyses van een beperkt, maar representatief corpus van primaire teksten vanaf de 8e tot en met de 21e eeuw.



b) *Toepassen kennis en inzicht*: zij zijn in staat om hun opgedane kennis en verworven inzichten op dusdanige wijzen toe te passen dat dit tot een competente benadering van letterkundige kwesties binnen een eventuele beroepspraktijk leidt.

c) *Oordeelsvorming*: zij beschikken over het vermogen primaire letterkundige teksten op een elementair wetenschappelijk niveau te lezen, te analyseren en te begrijpen in hun historisch-culturele en contemporaine nationale en internationale context.

d) *Communicatie*: zij beschikken over het vermogen de algemene lijnen van argumentatie in de letterkundige vakliteratuur te begrijpen, te evalueren en over te brengen op een publiek bestaande uit vakgenoten en niet-vakgenoten

e) *Leervaardigheden*: zij beschikken over het vermogen om op basis van zelfstandig te selecteren secundaire literaire vakliteratuur eenvoudige onderzoeksopdrachten uit te voeren en daarvan op heldere en ondubbelzinnige wijze in het Engels verslag te doen; zij beschikken over de leervaardigheden die hen in staat stelt om een vervolgstudie binnen de letterkunde aan te gaan.

IV. Taalvaardigheid

Doelen in termen van het Europees Referentiekader taalvaardigheid:

Afgestudeerden van de opleiding beschikken over een vaardigheid in de Engelse taal die overeenkomt met de in de onderstaande tabel aangegeven competentieniveaus, in termen van het Europees Referentiekader (CEFR):

	<i>Propedeuse</i>	<i>Bachelor</i>
Luisteren	B2	C2
Lezen	B2	C2
Gesproken interactie	B2	C1
Gesproken productie	B2	C1
Schrijven	B2	C1

Voorts leidt elke Leidse geesteswetenschappelijke opleiding op tot facultair geformuleerde algemene academische vaardigheden. Deze hebben betrekking op de Dublin-descriptoren Oordeelsvorming, Communicatie en Leervaardigheden en zijn opgenomen in bijlage A bij het facultaire deel.

BIJLAGE B: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

Programma-onderdelen	niveau	EC's	Programma-onderdelen	niveau	EC's
SEMESTER 1			SEMESTER 2		
Philology 1: Introduction to Middle English Language and Literature	100	5	Philology 2: Introduction to Old English Language and Literature	200	10
Literature 1A: Introduction to Literary Studies in English	100	10	Literature 2: English Literature, ca. 1550-1700	200	5
Literature 1B: The Classical and Christian Legacies in Literatures in English	100	5	Linguistics 2: The Syntax of English	100	10
Linguistics 1: The Phonetics of English	100	5	Language Acquisition 2: From Scratch to Print	200	5
Language Acquisition 1: The Spoken Word	100	5			
BA Engels: Mentoraat	0	0			
SEMESTER 3			SEMESTER 4		
Kerncurriculum: Inleiding Literatuurwetenschap	200	5	Core: Philosophy of Science	200	5
Linguistics 3: English Syntax and Syntactic Argumentation	300	5	English-language Popular Culture	300	5
Philology 3: History of the English Language	300	5	Language Acquisition 4: Public Speaking in Theory and Practice	300	5
Language Acquisition 3: Grammar in Writing	300	5	Linguistics 4: The Phonology of English	300	5
Language and Linguistics: Tools and Methods	300	5	Keuzevak Literature 4 (één van de twee):		5
Keuzevak Literature 3 (één van de twee):		5	Literature 4A: The Age of Realism: American Literature, 1865-1917 (keuzevak)	300	
Literature 3A: The American Renaissance, American Literature, 1620-1865	300		Literature 4B: British Literature: The Nineteenth Century	300	
Literature 3B: Eighteenth-Century British Literature	300		Keuzevak Philology 4 (één van de twee):		5
			Philology 4: Early Modern Everyday English	300	
			Philology 4: Highlights of Medieval English Literature	300	
SEMESTER 5			SEMESTER 6		
Language Acquisition 5: Writing a Research Report in Applied Linguistics	400	5	Language Acquisition 6: Writing a Review of Literature	400	5
Keuzevakken (één 10 EC-vak naar keuze):		10	Literature 6: Contemporary Literatures in English	400	10
Philology 5: Old English Literature and Culture	400		Philology 6: Middle English Literature and Culture	400	10
Philology 5: Late Modern English	400		Linguistics 6: Language Change	400	10
Literature 5A: American Literature, 1917 to the present	400		15 EC keuzeruimte BA Engels		15
Literature 5B: Anglo-American Modernism	400		BA Scriptie Engelse Taal en Cultuur	400	10
Literature 5C: Political Shakespeare	400		LEGENDA LEERLIJNEN		
Literature 5D: Introduction to American film	400		Filologie		
Linguistics 8: English Sound Structure and Word Formation	400		Literatuur		
Linguistics 9: English Word and Sentence Structure	400		Taalkunde		
15 EC Keuzeruimte		15	Taalverwerving		



BIJLAGE C: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek acht eindwerken bestudeerd van de bacheloropleiding Engelse taal en cultuur. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in hard copy en deels via de elektronische leeromgeving):

- Gids Kwaliteitszorg FGW
- Handleiding examencommissies FGW
- Handleiding OLCs FGW
- Kwaliteitsborging toetsing handreiking
- Onderwijsvisie Learning @ Leiden University
- Regels en richtlijnen examencommissie 2018-19
- Tips bij Toetsen
- Visual Onderwijsvisie met nieuwe benaming
- Notulen van de opleidingscommissies
- Notulen van de examencommissies
- Onderwijs- en Examenreglementen van alle opleidingen
- Opleidingskaarten over alle opleidingen met informatie over instroom, doorstroom, studiesucces en evaluatieresultaten
- Cursusbeschrijvingen en syllabi van geselecteerde cursussen (2 per opleiding)

B TAALWETENSCHAP

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De bacheloropleiding Taalwetenschap in Leiden is een brede opleiding met vier afstudeerrichtingen: Taal en Communicatie, Taalbeschrijving, Taal en Cognitie en Vergelijkende Indo-Europese Taalwetenschap. Het panel is te spreken over het profiel van de bacheloropleiding Taalwetenschap. De belangrijkste kracht ligt in de brede opzet: het feit dat de opleiding vier afstudeertrajecten aanbiedt, waarvan er twee elders in Nederland niet bestaan. Door het gezamenlijke eerste jaar ontstaat een samenhang tussen de vier afstudeerrichtingen. Daarmee combineert de opleiding breedte en specialisatie.

De beoogde leerresultaten doen recht aan de vier specialisaties. Het panel stelt vast dat de beoogde leerresultaten een goed beeld geven van het eindniveau van de studenten. De beoogde leerresultaten zijn wat betreft niveau en oriëntatie passend voor een wetenschappelijke bacheloropleiding. De bacheloropleiding leidt niet op tot een specifiek beroep; 90% van de studenten volgt een masteropleiding (veelal Linguistics aan de Universiteit Leiden). Na afronding van een masteropleiding kunnen afgestudeerden in een breed scala van beroepen werken.

De combinatie van breedte en diepte, het unieke karakter van een aantal afstudeerrichtingen en de keuzevrijheid die de studenten wordt geboden zijn wat het panel betreft sterke punten van deze opleiding.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma is opgebouwd uit een gemeenschappelijk eerste jaar en vier afstudeertrajecten (jaar 2 en 3). Een sterk punt is de expliciete aandacht voor onderzoekend leren en de sterke verwevenheid van onderwijs en onderzoek. Bij het onderzoek waardeert het panel ook de empirische insteek, vooral het zelf verzamelen van gegevens in experimentele situaties. De inhoudelijke leerlijnen van de afstudeertrajecten zijn volgens het panel logisch opgebouwd en interessant; bovendien sluiten ze goed aan bij actuele trends in taalkundig onderzoek. De begeleiding van het eindwerkstuk is adequaat. Verder waardeert het panel de keuzeruimte bij Taalbeschrijving en Taal en Communicatie die de studenten de kans biedt om nog een vreemde taal te verwerven. Het panel adviseert wel om het buitenlandverblijf van studenten beter te faciliteren.

Daarnaast ziet het panel ook andere punten voor verbetering. Hoewel het panel overtuigd is van de kwaliteit van de staf, valt wel op dat van de 44 docenten er slechts 25 in het bezit zijn van een BKO. Het panel adviseert de opleiding ook te zorgen voor de didactische training van niet BKO-plichtige docenten.

Het panel is van mening dat de opleiding beschikt over goede voorzieningen, met name in de verschillende labs. De studiebegeleiding functioneert naar behoren en het programma is studeerbaar. Uit de evaluaties blijkt tot slot dat de opleiding goed wordt gewaardeerd door de studenten. Het panel concludeert dat de opleiding de studenten een onderwijsleeromgeving biedt die hen in staat stelt om de beoogde leerresultaten te realiseren.

Standaard 3: Toetsing

Het panel is van mening dat het toetsbeleid bij de bacheloropleiding Taalwetenschap duidelijk is opgezet. Het beleid en de procedures die de opleiding hanteert, dragen bij aan de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing. Het vierogenprincipe wordt gehanteerd bij de ontwikkeling van toetsen. De toetsing ondersteunt de studenten bij het realiseren van de beoogde leerresultaten. De beoordeling van de eindwerken is echter wel een aandachtspunt; het panel trof geen scripties aan die onvoldoende waren, maar verschilde in een aantal gevallen wel van mening



met de oordelen van de scriptiebegeleider en tweede lezer. Verder adviseert het panel de opleiding om de onderbouwing van het eindcijfer duidelijker te maken op het beoordelingsformulier.

Het panel is van mening dat de examencommissie een goede invulling geeft aan haar taken. Goede punten zijn de driejarige borgingscyclus en de jaarlijkse steekproef van eindwerken. De ambtelijk secretaris is een versterking van de examencommissie, evenals het externe lid dat tevens toetsdeskundige is.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Op basis van gesprekken met alumni en een selectie van recent voltooide eindwerken constateert het panel dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. De eindwerken bestrijken een groot deel van het brede vakgebied en laten een passend niveau zien. Het panel is van mening dat het programma de studenten goed voorbereidt op de relevante academische masters. De meeste studenten stromen door naar een masteropleiding en ondervinden daar geen aansluitingsproblemen. Het panel is van mening dat de studenten voldoende worden voorbereid op de arbeidsmarkt.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

De bacheloropleiding Taalwetenschap in Leiden is een brede opleiding die verschillende disciplines onder een gezamenlijke paraplu verenigt. Na een algemene propedeuse kiezen de studenten een van de volgende vier afstudeerrichtingen:

- Taal en Communicatie, met een nadruk op stilistiek, pragmatiek en argumentatieleer en methodes van taalgebruiksonderzoek;
- Taalbeschrijving, gericht op diversiteit in taalstructuren in de wereld en methodes om minder beschreven talen te onderzoeken;
- Taal en Cognitie, waar theoretische en experimentele benaderingen centraal staan;
- Vergelijkende Indo-Europese Taalwetenschap.

Het panel heeft de vraag gesteld waarom juist deze vier afstudeertrajecten zijn gekozen. Uit het antwoord van de vertegenwoordigers van de opleiding blijkt dat dit deels een historische grond heeft: een aantal afstudeerrichtingen komt voort uit opleidingen die zijn samengevoegd. Anderzijds reflecteert de huidige indeling ook de expertise binnen de vakgroep. Tot slot zijn er ook methodologische redenen voor de huidige opzet: het gaat om richtingen die andere methodes hanteren en andere doelen nastreven. Het panel kan zich vinden in deze toelichting.

Naast de brede insteek en de keuze voor vier trajecten kenmerkt de opleiding Taalwetenschap zich volgens de vertegenwoordigers door de diversiteit: die diversiteit heeft betrekking op taalstructuren, talen en vormen van taalgebruik. Verder hebben alle trajecten een empirische insteek: de studenten leren om zelf data te verzamelen en te analyseren. Tot slot kent de opleiding flexibele leerlijnen: het programma biedt ruimte aan de studenten om hun eigen studieroute te kiezen. Het panel herkent deze kenmerken in de opleiding en is het er ook mee eens.

In vergelijking met andere opleidingen in de taalwetenschap valt in het Leidse programma vooral de integratie op van de verschillende perspectieven op taalkunde in het eerste jaar. Bovendien worden de afstudeertrajecten Taalbeschrijving en Vergelijkende Indo-Europese Taalwetenschap nergens anders in Nederland aangeboden. Ook buiten Nederland zijn er volgens de opleiding maar weinig vergelijkbare programma's die een even breed palet aanbieden. Het panel is het eens met deze benchmark.

Beoogde leerresultaten

Zoals gebruikelijk bij de Leidse letterenopleidingen zijn de beoogde leerresultaten van de opleiding ingedeeld conform de Dublin-descriptoren: 1. Kennis en inzicht; 2. Toepassing van kennis en inzicht; 3. Oordeelsvorming; 4. Communicatie en 5. Leervaardigheden (zie Appendix A voor de beoogde leerresultaten). Elk van de beoogde leerresultaten bevat een algemeen deel, dat voor alle studenten geldt; daarnaast bevatten categorie 1) en 2) ook leerresultaten per afstudeerrichting. Daarbij zijn deze twee leerresultaten steeds toegespitst op de thema's die in die afstudeerrichting centraal staan.

Voor alle studenten geldt dat ze kennis en inzicht verwerven in de grondslagen van de taalwetenschap en van de gangbare benaderingswijzen en onderzoeksmethoden daarbinnen. Ze doen kennis op van fonologische, morfologische, syntactische, pragmatische en sociolinguïstische analyses van talige verschijnselen. Verder leren ze de belangrijkste verschillen en overeenkomsten tussen de talen van de wereld en hun gebruik. Elke afgestudeerde kan verder taalkundige analyses



maken en (onder begeleiding) een taalkundig onderzoek van beperkte omvang opzetten en uitvoeren. Voor elk van de afstudeerrichtingen gelden uiteraard aanvullende eisen.

Het is het panel opgevallen dat, ondanks de brede insteek, semantiek geen onderdeel meer uitmaakt van de beoogde leerresultaten. De opleiding geeft aan dat semantiek voortdurend een rol speelt, maar dat het niet meer als theoretisch onderwerp terugkomt in alle disciplines. Dat speelt met name bij Indo-Europese studies. Het panel begrijpt deze gedachtegang, maar is van mening dat semantiek wel een essentieel onderdeel vormt van een opleiding Taalwetenschap. Het geeft de opleiding daarom in overweging om het een plaats te geven in een vak waarin pragmatiek en semantiek gecombineerd worden.

Overwegingen

Het panel is te spreken over het profiel van de bacheloropleiding Taalwetenschap. De belangrijkste kracht ligt in de brede opzet: het feit dat de opleiding vier afstudeertrajecten aanbiedt, waarvan er twee elders in Nederland niet bestaan. Door de gezamenlijke propedeuse ontstaat een samenhang tussen de vier afstudeerrichtingen, die voor kruisbestuiving kan zorgen. Daarmee combineert de opleiding breedte en specialisatie. Studenten kunnen hun eigen voorkeur volgen, ook binnen de gekozen specialisatie.

De beoogde leerresultaten geven een duidelijk beeld van de opleiding en doen recht aan de vier specialisaties. Ze zijn gerangschikt naar de Dublin-descriptoren. Het panel stelt vast dat de beoogde leerresultaten een goed beeld geven van het eindniveau van de studenten en wat betreft niveau en oriëntatie passend zijn voor een wetenschappelijke bacheloropleiding.

De bacheloropleiding leidt niet op tot een specifiek beroep; 90% van de studenten volgt een masteropleiding (veelal Linguistics). Na afronding van een masteropleiding kunnen de studenten onder meer werken in het onderwijs, in de communicatie en in een academisch beroep, maar de afgestudeerden komen in een breed scala van beroepen te werken.

De combinatie van breedte en diepte, het unieke karakter van een aantal afstudeerrichtingen en de keuzevrijheid die de studenten wordt geboden, brengen het panel tot het oordeel 'goed' op deze standaard.

Conclusie

Bacheloropleiding Taalwetenschap: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'goed'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Het programma is opgebouwd uit een propedeuse (jaar 1) en vier afstudeertrajecten (jaar 2 en 3) (zie appendix B voor een overzicht van het programma). In de propedeuse is het programma grotendeels verplicht: de studenten volgen verplichte cursussen met een totale omvang van 50 EC. Daarnaast volgen studenten twee keuzecursussen (uit een aanbod van zeven). De keuzecursussen zijn niet bepalend voor het afstudeertraject, dat ze aan het einde van het eerste jaar kiezen.

In het eerste jaar volgen de studenten twee soorten cursussen. Een deel is algemeen inleidend en niet specifiek verbonden met een afstudeerrichting, zoals *Klanken van de Wereld*, dat gezien kan worden als een inleiding in de fonetiek. Het andere deel kan gezien worden als inleidend voor één van de vier specialisaties. Een voorbeeld is *Taal en Cultuur van de Indo-Europeanen*, dat aansluit bij het traject Vergelijkende Indo-Europese Taalwetenschap.

Binnen de propedeuse wordt volgens de Zelfevaluatie een basis gelegd op de volgende terreinen:

- Theoretische en descriptieve analyse van taalstructuren: Klanken van de Wereld, Fonologie I, Morfologie, Syntaxis I;
- Analyse van taalgebruik: Sociolinguïstiek, Taal en communicatie, Taalgebruik en diversiteit;
- Diversiteit in taalstructuren en taalgebruik: Talen van de wereld, Taalgebruik en diversiteit;
- Taalgeschiedenis: Taal en cultuur van de Indo-Europeanen en Historische taalkunde.

Na de propedeuse kiezen de studenten één van de vier afstudeertrajecten: a) Taal en Cognitie, b) Taalbeschrijving, c) Taal en Communicatie of d) Vergelijkende Indo-Europese Taalwetenschap. De studenten volgen nog één gemeenschappelijk vak, het faculteitsbrede kerncurriculumvak *Wetenschapsfilosofie*. Voor het overige volgen de studenten verschillende trajecten, hoewel ze elkaar wel in keuzevakken kunnen tegenkomen. Ieder afstudeertraject kent eigen leerlijnen en leerresultaten. Bovendien schrijven de studenten hun scriptie over een onderwerp dat aansluit bij hun afstudeertraject. Het panel constateert dat alle beoogde leerresultaten in het programma zijn geïntegreerd.

De studenten kunnen daarnaast keuzevakken volgen. Dat is voor een deel gebonden keuzeruimte en voor een deel vrije keuzeruimte. De gebonden keuzeruimte is minimaal 5 EC, maar bij een aantal richtingen veel groter: bij Taalbeschrijving 25 EC en bij Taal en Communicatie 20 EC. Deze keuzeruimte wordt vaak ingevuld met taalverwerving in een vreemde taal, zoals Spaans of Portugees voor taalkundigen die zich met Amerindische talen van Latijns-Amerika willen bezighouden. Voor de vrije keuzeruimte (30 EC) kunnen de studenten kiezen tussen een minor en een samenhangend keuzepakket. Dat laatste moet dan wel worden goedgekeurd door de examencommissie.

Onderzoekend leren en werkvormen

De opleiding sluit aan bij de universitaire onderwijsvisie Onderzoekend leren. De student leert van bestaand onderzoek en door zelf onderzoek te doen. Het onderwijs wordt in toenemende mate gestuurd door onderzoeksvragen, met name in de specialisatiefase. Studenten leren zelf nieuwe vragen te stellen en een wetenschappelijk perspectief te ontwikkelen. In het begin verwerft de student kennis op basis van onderzoeksvragen, aan het einde van de opleiding doet hij zelf onderzoek.

Studenten Taalwetenschap leren in alle trajecten om empirisch onderzoek te doen. Ze leren aan de hand van niet-geanalyseerde taalfeiten een analyse te maken met gebruik van de methodes van hun afstudeerrichting. Bovendien leren de studenten hoe ze zelf taalfeiten moeten verzamelen in experimentele of veldwerksituaties. Ook het merendeel van de bachelorscripties heeft een empirische insteek. Het panel is van mening dat de opleiding veel aandacht geeft aan de integratie van onderwijs en onderzoek. Daarbij ziet het panel de nodige interactie met het overkoepelende LUCL, dat een uitstekende internationale reputatie heeft.

Academische vaardigheden zijn voor een groot deel geïntegreerd in de inhoudelijke cursussen. In het eerste jaar is er vooral aandacht voor presentatievaardigheden en schriftelijke vaardigheden. In de specialisatiefase leren de studenten de onderzoeksvaardigheden en –methoden die horen bij de disciplines die ze gekozen hebben. Drie van de vier richtingen bieden specifieke methodecursussen aan, alleen bij Vergelijkende Indo-Europese Taalwetenschap zijn de onderzoeksvaardigheden geïntegreerd in de inhoudelijke cursussen.

In het eerste jaar bestaan de meeste cursussen uit een combinatie van hoor- en werkcolleges. Elke week is er per cursus één uur per week hoorcollege voor alle studenten en één uur werkcollege voor kleinere groepen (ongeveer 20 studenten). In de specialisatiefase zijn er doorgaans alleen werkgroepen.

Scriptietraject

Voor de scriptie is de student vrij in de keuze van het onderwerp, als dit maar past binnen de gekozen specialisatie. De student zoekt zelf een begeleider; de examencommissie stelt de begeleider en de



tweede lezer officieel vast. De studenten worden deels individueel begeleid door hun begeleider, deels in groepjes tijdens een scriptieseminar. De begeleiding is veelal intensief. Het panel is positief over het scriptieseminar en is van mening dat de studenten voldoende begeleid worden bij het schrijven van hun scriptie.

Onderwijsttaal

Vanaf 2018-2019 gaat de opleiding stapsgewijs over op twee onderwijstalen: Nederland en Engels. Vanaf dit studiejaar wordt een deel van de cursussen zowel in het Nederlands als in het Engels aangeboden. Een aantal cursussen is uitsluitend in het Engels; dit maakt het mogelijk om de opleiding geheel in het Engels te volgen. Drie van de vier afstudeertrajecten worden volledig Engelstalig; alleen het traject Taal en Communicatie blijft Nederlandstalig.

Het panel heeft met de vertegenwoordigers van de opleiding gesproken over deze keuze. Zij geven aan dat het onderzoek in het vakgebied steeds vaker in het Engels is. Daarnaast geven zij aan dat de keuze ook nodig is om te kunnen overleven; de opleiding kan meer studenten bedienen in het Engels, bijvoorbeeld in de track Indo-Europees. Maar het beleid is wel om tweetalig te blijven, een scriptie moet ook altijd in het Nederlands geschreven kunnen worden. In het eerste jaar wordt een deel van de vakken in beide talen aangeboden, zodat de studenten ook de Nederlandstalige terminologie leren kennen. Een ander argument is dat veel studenten blij zijn met een Engelstalige opleiding, ze denken daardoor beter voorbereid te zijn op een masteropleiding. Het panel heeft begrip voor de gedachtegang van de opleiding en kan zich erin vinden.

Beroepspraktijk en buitenlandverblijf

De meeste studenten van de bacheloropleiding Taalwetenschap volgen aansluitend een master. Toch wordt er voorlichting gegeven over de beroepspraktijk, zowel door de opleiding als door de faculteit. Ieder jaar wordt er een carrièremiddag georganiseerd met oud-studenten, in samenwerking met de studievereniging. Jaarlijks organiseert de faculteit een *Humanities Career Event* met workshops. Verder is er in het studieprogramma aandacht voor vaardigheden die ook relevant zijn voor de beroepspraktijk van de studenten.

Studenten die een stage willen lopen, kunnen dat doen binnen de vrije keuzeruimte. Ongeveer tien procent van de studenten maakt gebruik van deze mogelijkheid. De opleiding heeft geen verplicht buitenlandverblijf, hoewel de docenten zo'n verblijf wel proberen te stimuleren. Op dit moment maken nog weinig studenten gebruik van deze mogelijkheid. Het panel adviseert de opleiding het buitenlandverblijf beter te faciliteren.

Voorzieningen

De opleiding beschikt over ruime voorzieningen voor onderzoek. Studenten kunnen gebruikmaken van opnameapparatuur, zoals camera's en microfoons. Verder beschikt de opleiding over verschillende onderzoeksfaciliteiten, zoals een Phonetics Lab, een Eye-tracking Lab, een EEG Lab, een Baby Lab en een Phonetics Lab. Het panel is van mening dat de opleiding beschikt over goede voorzieningen voor onderzoek.

Studeerbaarheid

De opleiding heeft verschillende maatregelen genomen om de studeerbaarheid te bevorderen. Eén daarvan is het systeem van getrapte toetsing, dat in de meeste cursussen wordt gehanteerd. In het eerste jaar is er een tussentoets halverwege het semester, in latere jaren werkt men met tussentoetsen, opdrachten en referaten. Hierdoor wordt bovendien de studielast gespreid. Mogelijke knelpunten worden besproken in het overleg van de docenten. Het panel stelt vast dat het programma voldoende studeerbaar is.

De studenten worden begeleid door facultaire studietoelators bij hun keuzes en bij problemen. De studietoelator houdt aan het begin van het eerste jaar individuele gesprekken met alle eerstejaarsstudenten. Ook daarna zijn individuele gesprekken gebruikelijk. Daarnaast worden de eerstejaarsstudenten ook ondersteund door studentmentoren (ouderejaarsstudenten).

Docenten

Bij de opleiding Taalwetenschap zijn ruim 40 docenten betrokken (exclusief de docenten voor de eerstejaarswerkgroepen). Een relatief groot deel van de docenten heeft geen Basiskwalificatie Onderwijs (BKO), bijvoorbeeld omdat zij daar vanwege de geringe omvang van hun aanstelling niet toe verplicht zijn. De docenten hebben het panel echter verzekerd dat alle docenten die over een BKO dienen te beschikken, deze kwalificatie ook hebben. Het panel adviseert de opleiding ook te zorgen voor de didactische training van niet BKO-plichtige docenten. Het merendeel (38) van de docenten is gepromoveerd, en bijna alle niet-gepromoveerde docenten hebben hun promotietraject bijna afgerond. De docenten zijn actief in het wetenschappelijk onderzoek. Hun specialisaties variëren van fonetiek tot pragmatiek en van psycholinguïstiek tot historische fonologie. Het panel is van mening dat de vakinhoudelijke expertise van de staf goed is en aansluit bij de diversiteit van de opleiding. Uit zowel de eigen evaluaties als de Nationale Studenten Enquête (NSE) blijkt dat de studenten de docenten waarderen.

Vanwege de omvang van de staf wordt gebruikgemaakt van een getrapte overlegconstructie. De opleidingsvoorzitter heeft regelmatig overleg met vertegenwoordigers van de afstudeertrajecten. De docenten van deze trajecten bespreken het onderwijs onderling en stemmen de inhoud van de cursussen met elkaar af.

Overwegingen

Het panel heeft een goede indruk gekregen van de bacheloropleiding Taalwetenschap. Een sterk punt is de expliciete aandacht voor onderzoekend leren en de sterke verwevenheid van onderwijs en onderzoek. Daarbij ziet het panel de nodige interactie met het overkoepelende LUCL, dat een uitstekende internationale reputatie heeft. Bij het onderzoek waardeert het panel ook de empirische insteek, vooral het zelf verzamelen van gegevens in experimentele situaties. De inhoudelijke leerlijnen van de afstudeertrajecten zijn volgens het panel logisch opgebouwd en interessant; bovendien sluiten ze goed aan bij actuele trends in taalkundig onderzoek. Verder waardeert het panel de keuzeruimte bij Taalbeschrijving en Taal en Communicatie die de studenten de kans biedt om nog een vreemde taal te verwerven.

Daarnaast ziet het panel ook ruimte voor verbetering. Hoewel het panel overtuigd is van de kwaliteit van de staf, valt wel op dat van de 44 docenten er slechts 25 in het bezit zijn van een BKO (13 omdat ze niet 'BKO-plichtig' zijn). Het panel adviseert de opleiding ook te zorgen voor de didactische training van niet BKO-plichtige docenten. Een ander verbeterpunt is het buitenlandverblijf; het panel adviseert de opleiding dat beter te faciliteren.

Het panel is van mening dat de opleiding beschikt over goede voorzieningen, wat met name tot uiting komt in de verschillende labs. De studiebegeleiding (met de studiecoördinatoren en de studentmentoren) functioneert naar behoren en het programma is voldoende studeerbaar. Uit de evaluaties blijkt tot slot dat de opleiding goed wordt gewaardeerd door de studenten. Het panel is van mening dat de opleiding de studenten een onderwijsleeromgeving biedt die hen in staat stelt om de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

Bacheloropleiding Taalwetenschap: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Alle opleidingen in de moderne taal- en letterkunde aan de Leidse Faculteit der Geesteswetenschappen hanteren hetzelfde model voor de toetsplannen. Zo'n toetsplan bestaat uit twee delen; in het eerste deel is vastgelegd in welke cursussen de diverse beoogde leerresultaten worden getoetst, het tweede deel omschrijft de gebruikte toetsvormen en de deeltaetsen per cursus.



Docenten kunnen bij het opstellen en beoordelen van toetsen gebruikmaken van de facultaire handleiding *Tips voor Toetsen* waarin concrete tips zijn opgenomen voor het ontwerpen, samenstellen, afnemen en evalueren en verbeteren van toetsen, evenals het samenstellen van beoordelingsmodellen voor verschillende toetsvormen. Daarnaast bevat de handleiding onder andere een checklist voor het samenstellen, beoordelen en redigeren van open vragen en een model met uitleg over het maken van een toetsmatrijs.

Systeem van toetsing bij Taalwetenschap

Het panel stelt vast dat de gebruikte toetsvormen in de bacheloropleiding Taalwetenschap passen bij de vakken en hun leerdoelen en dat alle beoogde leerresultaten in het programma worden getoetst. Er is een grote verscheidenheid aan toetsvormen. Afhankelijk van het soort cursus kan het daarbij gaan om schriftelijke en mondelinge tentamens, takehome-tentamens, schriftelijke en mondelinge presentaties en schriftelijke opdrachten. In het eerste jaar worden er nog regelmatig kennistoetsen gehouden, in het tweede en derde jaar gaat het om toepassen van kennis en inzicht, oordeelsvorming en algemene vaardigheden. Het panel is van mening dat de toetsvormen en de ontwikkeling daarvan passen bij een bacheloropleiding.

De opleiding volgt het toetsbeleid van de Faculteit der Geesteswetenschappen. De meeste vakken bevatten minimaal twee toetsen, in het eerste jaar is dat verplicht. Bij het ontwikkelen van tentamens wordt het vierogenprincipe gehanteerd. Voorafgaand aan de toetsing worden antwoordmodellen opgesteld. De studenten hebben altijd recht op inzage en recht op één herkansing per cursus. Het panel is van mening dat dit toetsbeleid een goede basis vormt voor de toetsing bij Taalwetenschap.

Scriptiebeoordelingen

De beoordeling van het eindwerkstuk vindt plaats aan de hand van het facultaire online scriptiebeoordelingssysteem. Op de beoordelingsformulieren schrijven beide beoordelaars een kwalitatieve beoordeling aan de hand van de Dublin-descriptoren, waaruit per descriptor een oordeel volgt (onvoldoende, voldoende, goed of zeer goed). De beide beoordelaars beoordelen het eindwerkstuk in eerste instantie apart van elkaar, maar ze overleggen daarna over het cijfer. Bij verschil van mening kan een derde beoordelaar worden ingeschakeld, die dan door de examencommissie wordt aangewezen.

Bij de eindwerken die het panel heeft ingezien, kan het zich grotendeels vinden in de cijfers van de beoordelaars. In een aantal gevallen vond het panel de scripties iets te genereus beoordeeld. Het panel is van mening dat de relatie tussen de uitgeschreven commentaren en het uiteindelijke cijfer niet altijd volledig transparant is. Het beoordelingsformulier (de verantwoording van het oordeel in woorden) is gekoppeld aan de Dublin-descriptoren, maar de weg van deze oordelen naar het eindcijfer is niet altijd navolgbaar. Het is het panel duidelijk geworden dat de beide beoordelaars in overleg tot een cijfer komen; dat is niet altijd het gemiddelde en het vloeit ook niet altijd één-op-één voort uit de geformuleerde oordelen. Het panel heeft begrip voor deze gang van zaken en studenten lieten weten de beoordeling voldoende transparant te vinden. Toch raadt het panel aan om de totstandkoming van het cijfer inzichtelijker te maken op het beoordelingsformulier.

Examencommissie

De examencommissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris en heeft een extern lid dat tevens toetsdeskundige is. De toetsdeskundige doet bijvoorbeeld statistische analyses van alle cijfers binnen een opleiding, zodat zichtbaar wordt of een cursus te makkelijk of te moeilijk is. De toetsdeskundige zit in meerdere examencommissies en heeft daardoor een breed beeld van de kwaliteit van toetsing en de werkwijze van de examencommissies aan de faculteit. De ambtelijk secretaris is eveneens actief voor meerdere examencommissies en heeft een belangrijke rol in de standaardisering van de werkwijze en professionalisering van die commissies. Door deze dakpansgewijze overlap tussen de examencommissies zijn de kennisuitwisseling en consistentie in

procedures van de commissies in de Faculteit Geesteswetenschappen in de optiek van het panel goed geborgd.

De examencommissie wijst examinatoren aan en beoordeelt jaarlijks het toetsplan. Verder is de examencommissie verantwoordelijk voor de toekenning van studiepunten voor cursussen die de studenten in het buitenland volgen, voor verlening van vrijstellingen, en voor de toetsing van keuzevakkenpakketten die de studenten samenstellen. De examencommissie stelt elk jaar een jaarverslag op over de uitvoering van hun wettelijke verantwoordelijkheden.

Ten behoeve van de borging van toetskwaliteit controleert de examencommissie de toetsing van alle cursussen in een driejarige cyclus op validiteit en betrouwbaarheid. Daarnaast beoordeelt de commissie jaarlijks steekproefsgewijs de scripties. Volgens de examencommissie laten de steekproeven zien dat het niveau van de eindscripties voldoende is en dat er geen noemenswaardige verschillen bestaan tussen de verschillende trajecten. Deze bevindingen zijn bevestigd door de midterm-review van 2016.

Verder heeft de examencommissie een groot aantal formele taken, zoals goedkeuring van stages, goedkeuring van individuele programma's en goedkeuring van het scriptievoorstel en de scriptiebeoordelaars. Het panel heeft gesproken met een vertegenwoordiging van de examencommissie en is van mening dat deze commissie een goede invulling geeft aan haar taken.

Overwegingen

Het panel is van mening dat het toetsbeleid bij de bacheloropleiding Taalwetenschap duidelijk is opgezet. Het beleid en de procedures die de opleiding hanteert, dragen bij aan de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing. Het vierogenprincipe wordt gehanteerd bij de ontwikkeling van toetsen. De beoordeling van de eindwerken is een aandachtspunt; het panel vond de beoordelingen in een aantal gevallen iets te genereus. Verder is het panel van mening dat de systematiek achter de beoordeling niet altijd volledig transparant is; het adviseert de opleiding de onderbouwing van het eindcijfer duidelijker te maken op het beoordelingsformulier.

Het panel is van mening dat de examencommissie een goede invulling geeft aan haar taken. Goede punten zijn de driejarige borgingscyclus en de jaarlijkse steekproef van eindwerken. De ambtelijk secretaris is een versterking van de examencommissie, omdat deze de commissie veel werk uit handen neemt en bovendien bijdraagt aan de afstemming tussen verschillende examencommissies. Tot slot is ook het extern lid een versterking; de leden van de commissie roemen haar toetsexpertise en statistische analyses.

Conclusie

Bacheloropleiding Taalwetenschap: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

De bacheloropleiding Taalwetenschap wordt afgerond met een bachelorscriptie, die het gerealiseerde eindniveau laat zien. Daarnaast komt het eindniveau tot uiting in de mate waarin de studenten hun weg vinden in een vervolgopleiding of in het afnemend beroepenveld.

Voorafgaand aan de visitatie heeft het panel een aantal eindwerken van de opleiding gelezen en beoordeeld. In de betere scripties vielen onder meer de goede en genuanceerde analyses op, de inventarisatie van de onderzochte structuren en een goede bespreking van relevante literatuur. In de mindere scripties zijn er (soms) problemen met het taalgebruik. In één mindere scriptie zien de panelleden dat de schrijver moeite heeft om de materie op een heldere en gestructureerde manier



over te brengen, een andere is inhoudelijk opvallend mager. Het panel trekt hieruit de conclusie dat de beoordeling van de scripties een aandachtspunt is voor de opleiding Taalwetenschap.

Vrijwel alle studenten die de bacheloropleiding Taalwetenschap afronden, kiezen voor een masteropleiding (soms na een tussenjaar). Volgens *Studie in Cijfers* geldt dat voor 93 procent van de Leidse studenten Taalwetenschap. Het merendeel volgt een master in de taalwetenschap, zoals de masteropleiding Linguistics. Ook andere Leidse masteropleiding zoals Media Studies, Artificial Intelligence, Neerlandistiek, Tekst en Communicatie en Classics worden regelmatig gekozen. Daarbij speelt ook de trajectkeuze en de invulling van de keuzeruimte een belangrijke rol. Uit arbeidsmarktonderzoek onder de alumni van de faculteit (2012-2015) blijkt dat 90 procent van de afgestudeerden van de master Linguistics een baan op hbo- of academisch niveau vindt (78 procent binnen twee maanden). De alumni met wie het panel heeft gesproken, waren van mening dat ze voldoende zijn toegerust op de arbeidsmarkt.

Overwegingen

Op basis van gesprekken met alumni en een selectie van recent voltooide eindwerken constateert het panel dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. De eindwerken bestrijken een groot deel van het brede vakgebied en laten een passend niveau zien. Wel is het panel van mening dat de beoordeling in een aantal gevallen kan worden aangescherpt. De meeste studenten stromen door naar een masteropleiding en ondervinden daar geen aansluitingsproblemen. Het panel is van mening dat de studenten voldoende worden voorbereid op de arbeidsmarkt.

Conclusie

Bacheloropleiding Taalwetenschap: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

EINDOORDEEL

Het panel heeft standaard 1 van de bacheloropleiding Taalwetenschap beoordeeld als 'goed' en standaard 2, 3 en 4 als 'voldoende'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Taalwetenschap* als 'voldoende'.

BIJLAGE A: BEOOGDE LEERRESULTATEN

Afgestudeerden van de opleiding hebben de onderstaande leerresultaten bereikt, gerangschikt volgens de Dublin-descriptoren:

I. Kennis en inzicht

Elke afgestudeerde van de opleiding Taalwetenschap:

- a. heeft kennis van en inzicht in de grondslagen van de taalwetenschap en van de gangbare en een aantal van de meest recente benaderingswijzen en onderzoeksmethoden daarbinnen;
- b. heeft basiskennis van en inzicht in de fonologische, morfologische, syntactische, semantische en pragmatische (communicatieve), en sociolinguïstische analyses van talige verschijnselen;
- c. heeft basiskennis van en inzicht in belangrijke verschillen en overeenkomsten tussen de talen van de wereld en hun gebruik;
- d. heeft basiskennis van en inzicht in de historische ontwikkeling van talen en hun gebruik.

II. Toepassen van kennis en inzicht

Elke afgestudeerde van de opleiding Taalwetenschap:

- a. is zelfstandig in staat om fonologische, morfologische, syntactische, semantische, pragmatische en historisch taalkundige analyses van talige verschijnselen te maken op een elementair niveau;
- b. kan onder begeleiding een taalkundig onderzoek van beperkte omvang opzetten en uitvoeren met inachtneming van de voor het vakgebied relevant traditionele en digitale methoden en technieken.

III. Oordeelsvorming

Elke afgestudeerde van de opleiding Taalwetenschap:

- a. is in staat om taalkundige gegevens binnen het specialisatiedomein te verzamelen en te interpreteren om een wetenschappelijk oordeel te vormen, waarbij de student ook inzichten en benaderingswijzen gebruikt uit andere specialisatiedomeinen binnen de opleiding Taalwetenschap.

IV. Communicatie

Zie facultaire eindtermen (bijlage A).

V. Leervaardigheden

Zie facultaire eindtermen (bijlage A).

In aanvulling op en ter verdieping van bovenstaande algemene eindtermen, gelden de volgende eindtermen voor de verschillende afstudeerrichtingen:

A. Afgestudeerden van de afstudeerrichting Taal en Cognitie

I. Kennis en inzicht

- a. beschikken over ervaring met recente experimentele methoden en grondige kennis van experimentele fonetiek, psycho- en neurolinguïstiek;
- b. beschikken over grondige kennis en inzicht in de theoretische beginselen van klankstructuur, syntactische structuur, en betekenis.

II. Toepassen kennis en inzicht

- a. kunnen de verworven kennis en inzicht op het gebied van klankstructuur, syntactische structuur en betekenis gebruiken om wetenschappelijke vraagstellingen te formuleren en argumenten op te stellen voor het oplossen van taalkundige vraagstukken;
- b. kunnen de verworven experimentele methoden en kennis op het gebied van de experimentele fonetiek, psycho- en neurolinguïstiek gebruiken om kleine experimenten op te zetten en uit te voeren.



B. Afgestudeerden van de afstudeerrichting Taal en Communicatie

I. Kennis en inzicht

- a. hebben een grondig inzicht in de belangrijkste principes die ten grondslag liggen aan het gebruik van het Nederlands;
- b. hebben een grondig inzicht in de werking van de taalgebruikprincipes in het algemeen, inclusief hun cultuurgebondenheid;
- c. hebben grondige kennis van de eigenschappen van verschillende typen schriftelijke teksten in het Nederlands en de eisen die daaraan worden gesteld in verschillende institutionele en niet-institutionele contexten.

II. Toepassen van kennis en inzicht

- a. kunnen de eigenschappen van en eisen aan Nederlandse schriftelijke teksten contrasteren met de eigenschappen van en eisen aan die teksten in andere talen en culturen;
- b. zijn in staat zelf verschillende typen schriftelijke teksten in het Nederlands te produceren en rekening te houden met de verschillende culturele contexten waarin die moeten functioneren.

C. Afgestudeerden van de afstudeerrichting Taalbeschrijving

I. Kennis en inzicht

- a. beschikken over kennis over en inzicht in de diversiteit van talen van de wereld op het gebied van de fonetiek, de fonologie, de morfologie en de syntaxis;
- b. beschikken over de methoden en technieken die gebruikt worden om minder bekende talen te documenteren en te beschrijven, inclusief taalkundig veldwerk;
- c. beschikken over de methodiek van taalvergelijking en taalgeschiedenis in niet-Indo-Europese talen.

II. Toepassen van kennis en inzicht

- a. zijn in staat om empirisch onderzoek naar een minder beschreven taal uit te voeren op basis van veldwerk.

D. Afgestudeerden van de afstudeerrichting Vergelijkende Indo-Europese Taalwetenschap

I. Kennis en inzicht

- a. beschikken over grondige kennis van en inzicht in de historische grammatica van het Proto-Indo-Europees;
- b. beschikken over algemene kennis van en inzicht in de cultuur van de sprekers van het Proto-Indo-Europees;
- c. beschikken over algemene kennis van en inzicht in de externe geschiedenis van de belangrijkste Indo-Europese talen;
- d. beschikken over algemene kennis van en inzicht in de geschiedenis van de bestudering van de Indo-Europese talen;
- e. beschikken over grondige kennis van en inzicht in de grammatica van respectievelijk het Gotisch, het Grieks, het Hittitisch, het Litouws, en het Sanskrit.

II. Toepassen van kennis en inzicht

- a. kunnen de verworven kennis van de grammatica van het Gotisch, het Grieks, het Hittitisch, het Litouws, en het Sanskrit, gebruiken om met behulp van een woordenboek een (literaire) tekst vanuit de desbetreffende taal naar het Nederlands te vertalen.

Voorts leidt elke Leidse geesteswetenschappelijke opleiding op tot facultair geformuleerde algemene academische vaardigheden. Deze hebben betrekking op de Dublin-descriptoren Oordeelsvorming, Communicatie en Leervaardigheden en zijn opgenomen in bijlage A bij het facultaire deel.

BIJLAGE B: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

Jaar 1 semester 2		Jaar 1 semester 1		Jaar 2 semester 1		Jaar 3 semester 1		Jaar 3 semester 2	
Verplicht	Historische taalkunde	Syntaxis 1		Syntaxis 1	Experimentele Fonetiek	Semantiek 1	Fonologie 2	Syntaxis 2	Wetenschaps-filosofie keuzevak
	Morfologie	Taal en Cultuur van de Indo-Europeanen		Psycholinguïstiek	Neurolinguïstiek	Neurolinguïstiek			
	Taalgebruik en Diversiteit	Taal en Communicatie		Taalgebruik en Diversiteit	Argumentatieve en retorische analyse	Tekstgenres			Wetenschaps-filosofie Traject-gebonden keuze
		Mentoraat		Taalgebruik en Diversiteit	Woord en betekenis	Stilistiek van het Nederlands	Beschrijvende Taalkunde	Beschrijving niet-Westerse taal I: Trio	Wetenschaps-filosofie Traject-gebonden keuze
TCN	TBT	Phonology 1		Syntaxis 1	Experimentele Fonetiek	Semantiek 1	Fonologie 2	Syntaxis 2	Wetenschaps-filosofie keuzevak
	EBT			Psycholinguïstiek	Neurolinguïstiek	Neurolinguïstiek			
	METO			Taalgebruik en Diversiteit	Argumentatieve en retorische analyse	Tekstgenres			
TCM	TGO	Taal en Communicatie		Taalgebruik en Diversiteit	Woord en betekenis	Stilistiek van het Nederlands			Wetenschaps-filosofie Traject-gebonden keuze
	TGvHN			Woord en betekenis		Beschrijvende Taalkunde			
	DTGW			Morfologie	Structuurcursus niet-Westerse taal II: Berber	Taalhyponomie			Wetenschaps-filosofie Traject-gebonden keuze
TB	MPAOT			Historische Taalkunde	Gotsch	Indo-Europees I			Wetenschaps-filosofie
	NWT			Litouws		Grieks voor niet-classic	Vedisch Sanskrit I	Hittisch	
VIET	MRIOV	Taal en Cultuur van de Indo-Europeanen							
	SGIOV								
Jaar 1 semester 2		Jaar 1 semester 1		Jaar 2 semester 1		Jaar 3 semester 1		Jaar 3 semester 2	
Verplicht	Taal van de wereld	Sociolinguistics		Phonology 1	Semantiek 1	Semantiek 1	Werkgroep Klank en Klankstructuur		
	Phonology 1	Taal en Cultuur van de Indo-Europeanen		Sociolinguïstiek	Taal en Communicatie	Experimentele Methoden II: Practicals & Projects	BA Scriptie		
	Klanken van de Wereld	Taal en Communicatie		Taalgebruik en Diversiteit	Taal en Communicatie	Werkgroep vorm en betekenis	Vrije keuze ruimte		
	Mentoraat	Mentoraat		Taalgebruik en Diversiteit	Taalgebruik en Diversiteit	Vrije keuze ruimte	Vrije keuze ruimte		
TCN	TBT	Phonology 1		Sociolinguïstiek	Taal en Communicatie	Experimentele Methoden II: Practicals & Projects	Werkgroep Klank en Klankstructuur		
	EBT			Taalgebruik en Diversiteit	Taal en Communicatie	Werkgroep vorm en betekenis	BA Scriptie		
	METO			Taalgebruik en Diversiteit	Taalgebruik en Diversiteit	Vrije keuze ruimte	Vrije keuze ruimte		
TCM	TGO	Taal en Communicatie		Taalgebruik en Diversiteit	Taalgebruik en Diversiteit	Taalgebruik en Diversiteit	Vrije keuze ruimte	BA Scriptie	
	TGvHN			Taalgebruik en Diversiteit	Taalgebruik en Diversiteit	Taalgebruik en Diversiteit	Vrije keuze ruimte	Vrije keuze ruimte	
	DTGW			Taalgebruik en Diversiteit	Taalgebruik en Diversiteit	Taalgebruik en Diversiteit	Vrije keuze ruimte	Vrije keuze ruimte	
TB	MPAOT			Taalgebruik en Diversiteit	Taalgebruik en Diversiteit	Taalgebruik en Diversiteit	Vrije keuze ruimte	Vrije keuze ruimte	
	NWT			Taalgebruik en Diversiteit	Taalgebruik en Diversiteit	Taalgebruik en Diversiteit	Vrije keuze ruimte	Vrije keuze ruimte	
VIET	MRIOV	Taal en Prehistorie		Taalgebruik en Diversiteit	Taalgebruik en Diversiteit	Taalgebruik en Diversiteit	Vrije keuze ruimte	Vrije keuze ruimte	
	SGIOV	Historische grammatica van het Anatolisch		Taalgebruik en Diversiteit	Taalgebruik en Diversiteit	Taalgebruik en Diversiteit	Vrije keuze ruimte	Vrije keuze ruimte	



Legenda:

TBT = Theoretische benadering van taalstructuren

EBT = Experimentele benadering van taalstructuren

METO = Methodes van Experimenteel Taalkundig Onderzoek

TGO = Taalgebruikersonderzoek

TGvN = Taalgebruik van het Nederlands

DTGW = Diversiteit in Taalgebruik over de hele wereld

MPAOT = Methodes en Praktijk van analyse van ongedocumenteerde talen

NWT = Niet-westerse Taalstructuren

MRIOV = Methodes en Resultaten van de Indo-Europese Taalvergelijking

SGIOW = Structuren en Taalgeschiedenis van een aantal kerntalen bij de Indo-Europese Taalvergelijking

Opbouw:

Het programma start met de propedeuse, waarbinnen cursussen met een totale omvang van 50 EC gevolgd worden door alle studenten. Na de propedeuse kiezen de studenten één van de vier afstudeertrajecten, namelijk a) Taal en Cognitie, b) Taalbeschrijving, c) Taal en Communicatie of d) Vergelijkende Indo-Europese Taalwetenschap. Ieder afstudeertraject kent eigen leerlijnen.

Eerste jaar

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
Verplichte vakken in het eerste en tweede semester				
EERSTE SEMESTER				
Talen van de Wereld	1	I, II	5	100
Sociolinguistics	1	I, II	5	100
Phonology I	1	I, II	5	100
Language and culture of the Indo-Europeans	1	I, II	5	100
Klanken van de wereld	1	I, II	5	100
Taal en Communicatie	1	I, II	5	100
Academische Vaardigheden (Taalwetenschap)	1 / 2	I, II, III, IV		100
TWEEDE SEMESTER				
Historische taalkunde	2	III, IV	5	200
Morfologie	2	III, IV	5	200
Syntax 1	2	III, IV	5	200
Taalgebruik & diversiteit	2	III, IV	5	200
Gebonden keuzeruimte in het tweede semester				
De student kiest twee cursussen. De keuze wordt mede bepaald door het traject dat de student in het tweede jaar wil kiezen.				
Voorbereidend op Taal en Cognitie in het Tweede jaar				
→ Experimental Phonetics (BA)	2	III	5	200
→ Psycholinguistics	2	IV	5	200
Voorbereidend op Taal en Communicatie in het Tweede jaar				
→ Argumenteren en overtuigen	2	III, IV	5	200
→ Word and Meaning	2	III, IV	5	200
Voorbereidend op Taalbeschrijving in het Tweede jaar				
→ Structure course non-western languages (Quechua)	2	III, IV	5	200
→ Word and Meaning	2	III, IV	5	200
Voorbereidend op VIET in het Tweede jaar				
→ Lithuanian (BA)	2	III, IV	5	200
→ Gothic	2	III, IV	5	200



Tweede jaar

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
EERSTE SEMESTER				
Kerncurriculum: Wetenschapsfilosofie	1	I, II	5	200
Taal en Cognitie				
→ Fonologie 2	1	I, II	5	200
→ Neurolinguïstiek	1	I	5	200
→ Semantiek 1	1	I, II	5	100
→ Statistiek voor taalkundigen	1	I, II	5	300
→ Syntaxis 2	1	II	5	300
Taal en Communicatie				
Traject gebonden keuzeruimte Taal en Communicatie I	1	I, II	15	0
→ Stilistiek	1	I, II	5	300
→ Tekstgenres	1	I, II	5	300
Taalbeschrijving				
Traject gebonden keuzeruimte Taalbeschrijving I	1	I, II	10	0
→ Beschrijvende taalkunde 1	1	I, II	5	200
→ Beschrijving niet-westerse taal I: Trio Taalstructuur en culturele context	1	I, II	5	200
→ Taaltypologie	1	I, II	5	300
VIET				
Studenten die Grieks op de middelbare school hebben gehad, volgen het vak Grieks taalvererving 1 & 2. Zie de e-Studiegids Grieks en Latijnse Taal en Cultuur en neem z.s.m. contact op met de studiecoördinator GLTC BA, Tel. 071 - 527 2606.				
→ Grieks voor iedereen: basiscursus grammatica en leesvaardigheid 1 en 2	1	I, II	5 en 5	100
→ Hittitisch I	1	I, II	5	200
→ Indo-Europees I	1	I, II	5	200
→ Vedisch Sanskrit	1	I, II	5	200

TWEEDE SEMESTER				
Taal en Cognitie				
Traject gebonden keuzeruimte Taal en Cognitie	2	III, IV	5	0
✦ Analyse en synthese van spraak	2	III, IV	5	200
✦ Experimental Methods I: Design & Techniques	2	III, IV	5	300
✦ Processing Syntax and Semantics	2	III	5	200
✦ Semantiek 2	2	III, IV	5	200
✦ Taalverwerving	2	IV	5	200
Taal en Communicatie				
Traject gebonden keuzeruimte Taal en Communicatie II	2	III, IV	10	0
✦ Antropologische taalkunde	2	III, IV	5	300
✦ Language and Identity in the Middle East	2	III, IV	5	200
✦ Tekst- en Gespreksanalyse	2	III, IV	5	300
✦ Vergelijkende Stilistiek	2	III, IV	5	300
Taalbeschrijving				
Traject gebonden keuzeruimte Taalbeschrijving II	2	III, IV	10	0
✦ Antropologische taalkunde	2	III, IV	5	300
✦ Beschrijvende taalkunde 2	2	III, IV	5	300
✦ Beschrijving niet westerse taal II: Berber taalstructuur en culturele context	2	III, IV	5	300
✦ Taal en prehistorie	2	III, IV	5	300
VIET				
Traject gebonden keuzeruimte VIET	2	III, IV	5	0
✦ Historische Grammatica van het Anatolisch	2	III, IV	5	300
✦ Indo-Europees II	2	III, IV	5	300
✦ Sanskrit 2	2	III, IV	10	200
✦ Taal en prehistorie	2	III, IV	5	300



Derde jaar

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
EERSTE SEMESTER				
In semester 1 volg je de vakken die verplicht zijn binnen je specialisatie. Daarnaast heb je 15 EC voor de minor of een individueel keuzevakkenpakket.				
Minor/Keuzevakkenpakket (15 EC)	1	I, II	15	400
Taal en Cognitie				
Kies tussen Stage Taal en Cognitie en een extra traject gebonden keuzevak				
✦ Experimental Methods II: Practicals & Projects	1	I, II	5	300
✦ Stage Taal en Cognitie	1	I, II	5	400
✦ Werkgroep Vorm en Betekenis	1	I, II	5	400
Taal en Communicatie				
✦ Kritisch denken, kritisch schrijven	1	I, II	5	400
✦ Taallab: methoden van taalgebruiksonderzoek	1	I, II	5	400
✦ Woorden als wapens: retorische effecten van formuleringskeuzes	1	I, II	5	400
Taalbeschrijving				
✦ Beschrijving niet-westerse taal III: Oost Javaans Taalstructuur en Culturele Context	1	I, II	5	300
✦ Taaldocumentatie	1	I, II	5	300
✦ Taalkundig Veldwerk A	1	I, II	5	400
VIET				
✦ Historische grammatica Grieks I	1	I, II	5	300
✦ Lectuur Vedische teksten	1	I, II	5	400
✦ Readings in Indo-European Linguistics	1	I, II	5	400
TWEEDE SEMESTER				
In semester 2 volg je je laatste verplichte specialisatievak. Daarnaast volgt iedereen het thesis seminar en schrijft iedereen het BA-Eindwerkstuk. Ook in semester 2 heb je 15 EC voor de minor of een individueel keuzevakkenpakket.				
Minor/Keuzevakkenpakket (15 EC)	2	III, IV	15	400
BA-eindwerkstuk Taalwetenschap	2	III, IV	10	400
Taal en Cognitie				
✦ Werkgroep klank en klankstructuur	2	III, IV	5	400
Taal en Communicatie				
✦ Taalkunde en retorica	2	III, IV	5	400
Taalbeschrijving				
✦ Taalkundig veldwerk B	2	III, IV	5	400
VIET				
✦ Historische grammatica Grieks II	2	III, IV	5	400

Iedere specialisatie heeft een trajectgebonden keuzeruimte. De grootte en wijze van invulling hiervan verschillen per traject.

Taal en Communicatie - 25 EC

Binnen de trajectgebonden keuzeruimte bij Taal en Communicatie hebben de studenten de volgende opties:

- de keuzevakken bij Taal en Communicatie: Norm en taal, Statistiek voor taalkundigen
- vakken die vallen onder één van de andere trajecten
- taalverwervingscolleges aangeboden door taal- en cultuuropleidingen in Leiden
- vakken die vallen onder de minor Tweedetaalverwerving
- Indien studenten om goede redenen een ander taalkundig vak in hun trackgebonden keuzeruimte op willen nemen kunnen ze hiertoe een gemotiveerd verzoek bij de Examencommissie indienen.

Taalbeschrijving - 20 EC

Binnen de trajectgebonden keuzeruimte bij Taalbeschrijving hebben de studenten de volgende opties:

- de keuzevakken voor Taalbeschrijving: Statistiek voor taalkundigen
- vakken die vallen onder één van de andere trajecten
- Indien studenten om goede redenen een ander taalkundig vak in hun trackgebonden keuzeruimte op willen nemen kunnen ze hiertoe een gemotiveerd verzoek bij de Examencommissie indienen.

Taal en Cognitie - 5 EC

Binnen de trajectgebonden keuzeruimte bij Taal en Cognitie hebben de studenten de volgende opties:

- de keuzevakken bij Taal en Cognitie: Python for Linguists, Tweedetaalverwerving: didactiek en toetsing, Tweedetaalverwerving: de invloed van moedertaal en taalaanleg
- vakken die vallen onder één van de andere trajecten
- Indien studenten om goede redenen een ander taalkundig vak in hun trackgebonden keuzeruimte op willen nemen kunnen ze hiertoe een gemotiveerd verzoek bij de Examencommissie indienen.

VIET - 5 EC

Binnen de traject-gebonden keuzeruimte bij VIET hebben de studenten de volgende opties:

- de keuzevakken bij VIET: Statistiek voor taalkundigen
- vakken die vallen onder één van de andere trajecten
- Indien studenten om goede redenen een ander taalkundig vak in hun trackgebonden keuzeruimte op willen nemen kunnen ze hiertoe een gemotiveerd verzoek bij de Examencommissie indienen.

Binnen de trajectgebonden keuzeruimte mogen studenten vakken kiezen die bij andere trajecten horen.

Voor een overzicht, zie: <https://studiegids.leidenuniv.nl/studies/show/6351/taalwetenschap#tab4>
Wanneer een vak deel uitmaakt van het eigen traject, kan het niet tevens als trajectgebonden keuzevak gevolgd worden.



BIJLAGE C: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek acht eindwerken bestudeerd van de bacheloropleiding Taalwetenschap. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in hard copy en deels via de elektronische leeromgeving):

- Gids Kwaliteitszorg FGW
- Handleiding examencommissies FGW
- Handleiding OLCs FGW
- Kwaliteitsborging toetsing handreiking
- Onderwijsvisie Learning @ Leiden University
- Regels en richtlijnen examencommissie 2018-19
- Tips bij Toetsen
- Visual Onderwijsvisie met nieuwe benaming
- Notulen van de opleidingscommissies
- Notulen van de examencommissies
- Onderwijs- en Examenreglementen van alle opleidingen
- Opleidingskaarten over alle opleidingen met informatie over instroom, doorstroom, studiesucces en evaluatieresultaten
- Cursusbeschrijvingen en syllabi van geselecteerde cursussen (2 per opleiding)

B DUITSE TAAL EN CULTUUR

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De bacheloropleiding Duitse taal en cultuur heeft een literatuur- en cultuurwetenschappelijk profiel, aangevuld met taalkunde, en onderscheidt zich daarmee bewust van de 'regiostudies' aan andere universiteiten die meer op geschiedenis, economie en politiek gericht zijn. Het panel complimenteert de opleiding voor het feit dat zij vasthoudt aan de klassieke basisdisciplines en het hoge streefniveau in de doeltaal, wat de baankansen van afgestudeerden, bijvoorbeeld in het voorgezet onderwijs, in belangrijke mate vergroot. Dankzij hun sterke disciplinaire basis, brede beeld van de taal-, letter- en cultuurkunde, en het hoge eindniveau in de doeltaal zullen afgestudeerden volgens het panel goed voorbereid zijn op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied, zowel nationaal als internationaal.

Het profiel en de doelen van de opleiding zijn volgens het panel zorgvuldig vertaald in de beoogde leerresultaten, die goed passen bij een academische bacheloropleiding. De manier waarop de leerresultaten zijn uitgesplitst per deelgebied en toegepast op de Germanistiek is in de optiek van het panel origineel en overtuigend.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het curriculum is opgebouwd uit vier leerlijnen die samenhangen met de deelgebieden literatuur- en cultuurwetenschap, taalwetenschap en taalvaardigheid. De vierde leerlijn is gericht op academische vaardigheden en is verweven met de eerste drie. Het panel ziet het verplichte buitenlandverblijf als een belangrijke troef van deze opleiding. Door het buitenlandverblijf in het tweede jaar te programmeren en de keuzeruimte in het derde, is het beter ingepast in het curriculum. Het curriculum is in de optiek van het panel solide en helder opgebouwd, met vakken die goed op elkaar aansluiten en leerlijnen die in moeilijkheidsgraad en verwachte zelfstandigheid toenemen. Het panel constateert bovendien dat alle beoogde leerresultaten in het programma worden geadresseerd.

Het studiesucces is niet hoog, maar het panel stelt vast dat dit niet te wijten is aan knelpunten in het programma. Het programma is volgens het panel studeerbaar en stelt gemotiveerde studenten in staat om de beoogde leerresultaten in drie jaar te behalen. De informatievoorziening over de opleiding en de studiebegeleiding zijn in de optiek van het panel adequaat, maar het raadt aan de studiehandelingen te uniformeren. Het docentencorps is zowel didactisch als vakinhoudelijk goed gekwalificeerd. Het panel complimenteert het docentencorps voor hun inzet en betrokkenheid. De werkdruk onder docenten is een aandachtspunt.

Standaard 3: Toetsing

Het toetsplan van de opleiding Duits maakt duidelijk dat alle beoogde leerresultaten in het programma worden getoetst. Het panel constateert dat er binnen de opleiding serieus werk wordt gemaakt van toetsing. Bij meerdere vakken in het tweede jaar is het aantal toetsmomenten vrij groot. Het panel raadt de opleiding aan zich nog eens te bezinnen op de juiste balans van tussentijds toetsen.

Het panel heeft acht BA-eindwerkstukken van de opleiding Duits en hun beoordelingen bestudeerd en kon zich vinden in de gegeven cijfers en de feedback die op de beoordelingsformulieren werd gegeven. Het panel vond de beoordelingen van de scripties correct, maar raadt aan de totstandkoming van het cijfer en de weging van de verschillende onderdelen op het formulier inzichtelijker weer te geven. Op basis van de gesprekken tijdens het locatiebezoek en de steekproef concludeert het panel dat de beoordeling van scripties voldoende transparant, valide, betrouwbaar en onafhankelijk is en zorgvuldig verloopt.



De examencommissie Frans-Duits-Italiaans werkt met een kwaliteitsborgingsplan en houdt zich aan de facultaire regels en richtlijnen voor examencommissies. Het panel concludeert dat de examencommissie naar behoren functioneert en de kwaliteit van de toetsing en het gerealiseerde eindniveau van de opleiding voldoende borgt.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Het panel is tevreden over het niveau van de eindwerkstukken. Sterke punten van de eindwerkstukken zijn bijvoorbeeld de goede inbedding in wetenschappelijk onderzoek, de systematische behandeling van het materiaal en de goed doordachte conclusies. Aandachtspunten bij enkele eindwerkstukken zijn het taalgebruik, het contextualiseren van de onderzoeksresultaten en methodologie. Volgens het panel zijn alle scripties in de steekproef echter aan de maat en tonen zij aan dat de afgestudeerden de beoogde leerresultaten realiseren.

De meeste afgestudeerden vervolgen hun bachelor- met een masteropleiding in taal- of letterkunde. Deze doorstroom bevestigt dat de bacheloropleiding studenten goed voorbereidt op een vervolgopleiding.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

De Leidse bacheloropleiding Duitse taal en cultuur heeft een literatuur- en cultuurwetenschappelijk profiel, aangevuld met taalkunde, en onderscheidt zich daarmee bewust van de 'regiostudies' aan andere universiteiten die meer op geschiedenis, economie en politiek gericht zijn.

De opleiding stelt zich ten doel afgestudeerden af te leveren die zeer goed Duits spreken en schrijven, die een solide kennis hebben van Duitse cultuur, literatuur en taal en die vertrouwd zijn met wetenschappelijke methodes en theorieën in het vakgebied. Daarnaast werkt de opleiding aan de academische capaciteiten van de studenten, zoals het verwerken van complexe informatie, analytisch en kritisch denken en oordelen en gestructureerd en helder communiceren. Met deze ingrediënten biedt de opleiding studenten volgens het panel een goede voorbereiding op de arbeidsmarkt, in onderwijs, overheid of bedrijfsleven. Met hun goede kennis van het Duits hebben Leidse alumni die het leraarschap ambiëren volgens het panel een belangrijke troef in handen ten opzichte van tweedegraads leraren en afgestudeerden van educatieve masters, waarvoor een lager taalniveau wordt vereist. Aangezien de arbeidsmarkt continu verandert, adviseert het panel de opleiding om ook aandacht te vestigen op het ideaal van levenslang leren en de studenten adaptatiestrategieën aan te reiken waarmee zij na hun studie in staat zijn om de arbeidsmarkt van de toekomst gestalte en richting te geven.

De opleiding kent vier deelgebieden: literatuurwetenschap, cultuurwetenschap, taalwetenschap en taalvaardigheid en hanteert een contrastieve aanpak. Hiermee wordt bedoeld dat studenten in alle deelgebieden worden aangemoedigd om de kennis die zij opdoen te contrasteren met hun eigen talige en culturele kennis. Voor Nederlandstalige studenten, wier moedertaal nauw verwant is aan het Duits, heeft dit grote voordelen bij het verwerven en doorgronden van het Duits, maar ook bij het begrijpen van de Duitse én Nederlandse cultuur en literatuur. De contrastieve aanpak is ook chronologisch uitgewerkt: de Duitse literatuur wordt van heden naar verleden gepresenteerd, waardoor studenten het verleden leren begrijpen vanuit het heden. Typerend voor de opleiding is ook het hoge streefniveau taalvaardigheid: het doel is dat afgestudeerden de passieve vaardigheden (luisteren en lezen) op C2 niveau van het CEFR-raamwerk beheersen en de actieve (schrijven en gesproken interactie en -productie) op C1 niveau (CEFR=Common European Framework of Reference for Language).

Het panel waardeert het hoge streefniveau in de doeltaal en het heldere profiel van de opleiding, waarin de Germanistiek breed wordt opgevat. De hoge ambitie op het gebied van taalvaardigheid is ook haalbaar dankzij het verplichte buitenlandverblijf en doordat het onderwijs vanaf het begin in het Duits wordt aangeboden door (semi-)moedertaaldocenten. De contrastieve aanpak in de verschillende deelgebieden is in de optiek van het panel zinvol en logisch. Het stemt het panel tevreden dat de aanpak van de taalkunde niet uitsluitend comparatief of contrastief is, maar dat studenten ook worden geschoold in de traditionele onderdelen van de taalkunde, zoals semantiek en morfologie.

Beoogde leerresultaten

Het profiel en de ambities van de opleiding zijn volgens het panel goed vertaald in de beoogde leerresultaten (zie appendix A). De leerresultaten vallen uiteen in twee groepen: leerresultaten geïnspireerd op de Dublin-descriptoren die zijn toegepast op de vier deelgebieden van de



Germanistiek (1-4 en I-III) en algemene academische vaardigheden (a-d). Het panel vindt de manier waarop de manier waarop de leerresultaten zijn uitgesplitst per deelgebied en toegepast op de Germanistiek origineel en overtuigend.

Het panel constateert dat de beoogde leerresultaten goed passend zijn voor een academische bacheloropleiding. Dankzij hun sterke disciplinaire basis, brede beeld van de taal-, letter- en cultuurkunde en hoge eindniveau in de doeltaal zullen afgestudeerden volgens het panel goed zijn voorbereid op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied, zowel nationaal als internationaal.

Overwegingen

De bacheloropleiding Duitse taal en cultuur heeft een literatuur- en cultuurwetenschappelijk profiel, aangevuld met taalkunde, en onderscheidt zich daarmee bewust van de 'regiostudies' aan andere universiteiten die meer op geschiedenis, economie en politiek gericht zijn. Het panel complimenteert de opleiding voor het feit dat zij vasthoudt aan de klassieke basisdisciplines en het hoge streefniveau in de doeltaal, wat de baankansen van afgestudeerden, bijvoorbeeld in het voorgezet onderwijs, in belangrijke mate vergroot. Dankzij hun sterke disciplinaire basis, brede beeld van de taal-, letter- en cultuurkunde, en het hoge eindniveau in de doeltaal zullen afgestudeerden volgens het panel goed zijn voorbereid op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied, zowel nationaal als internationaal.

Het profiel en de doelen van de opleiding zijn volgens het panel zorgvuldig vertaald in de beoogde leerresultaten, die goed passen bij een academische bacheloropleiding. De manier waarop de manier de leerresultaten zijn uitgesplitst per deelgebied en toegepast op de Germanistiek is in de optiek van het panel origineel en overtuigend.

Conclusie

Bacheloropleiding Duitse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'goed'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Curriculum

Het curriculum is opgebouwd uit vier leerlijnen die samenhangen met de deelgebieden literatuur- en cultuurwetenschap, taalwetenschap en taalvaardigheid. De vierde leerlijn is gericht op academische vaardigheden en is verweven met de eerste drie. Het programma bestaat uit 150 EC vaste onderdelen en 30 EC keuzeruimte (zie Appendix B voor een overzicht van het programma). Onder de vaste onderdelen zijn drie kerncurriculumvakken van 5 EC die door studenten van meerdere opleidingen worden gevolgd (inleiding Taalwetenschap, inleiding Literatuurwetenschap en Wetenschapsfilosofie).

In het eerste jaar staan taalvaardigheid en het leggen van een solide inhoudelijke basis in de literatuur- en cultuurwetenschap centraal. Daarnaast wordt taalwetenschap geïntroduceerd. Het tweede jaar is gericht op het verdiepen van kennis en vaardigheden in alle deelgebieden. Met ingang van het studiejaar 2018-19 is het verplichte buitenlandverblijf in het tweede jaar geprogrammeerd in plaats van in het derde. Daardoor volgen studenten in het tweede jaar meer Duitstalige vakken dan voor de wijziging, wat hen beter in staat stelt de steile leercurve op het gebied van taalvaardigheid die in het eerste jaar is ingezet, te continueren. Als gevolg van de wijziging hebben de studenten in het derde jaar ook meer rust om te werken aan het bachelor-eindwerkstuk, wat naar verwachting knelpunten in de afrondingsfase zal verminderen. Daarnaast biedt het derde jaar 30 EC keuzeruimte, die kan worden ingevuld met een (educatieve) minor, een stage of verbredende of verdiepende vakken.

Het omdraaien van keuzeruimte en buitenlandverblijf is volgens het panel een goede zet in het licht van het studierendement in het derde jaar. Het buitenlandverblijf in het tweede jaar zal ongetwijfeld leerwinst opleveren op het vlak van spontane interactie, interculturele interactie en informeel taalgebruik. Het panel ziet het verplichte buitenlandverblijf als een belangrijke troef van deze opleiding, die door de wijziging beter is ingepast in het curriculum.

In het eerste jaar volgen alle studenten bij het Expertisecentrum Academische Vaardigheden inleidende modules over vaardigheden op het gebied van studeren, onderzoeken, schrijven en presenteren. Daarna is de leerlijn academische vaardigheden verweven in het programma; in verschillende cursussen wordt geoefend met mondeling presenteren en argumenteren. Daarnaast maken studenten in diverse vakken schrijfopdrachten, waarbij een toenemende zelfstandigheid wordt verwacht ten aanzien van onderzoeksvaardigheden en kritische reflectie. Het programma wordt afgesloten met een eindwerkstuk van 10 EC, waarbij studenten begeleid worden in het scriptieseminar en door hun individuele begeleider. Voor het eindwerkstuk wordt een knock-out criterium gehanteerd; als het wat taal betreft van onvoldoende kwaliteit is dan wordt het niet beoordeeld en moet de student het opnieuw indienen. Het panel vindt het scriptieseminar en het toepassen van het knock-out criterium een goed idee en constateert dat de leerlijn academische vaardigheden zorgvuldig is opgezet.

De onderwijskundige uitgangspunten van het programma zijn onderwijs in de doeltaal en, aansluitend bij het facultair beleid, onderzoekend leren. Beide komen volgens het panel goed tot uitdrukking in het programma; met uitzondering van de kerncurriculumvakken en de keuzevakken volgen studenten vanaf het begin alle vakken in het Duits. Studenten verrichten niet alleen zelf onderzoek van toenemende complexiteit, maar leren ook van het onderzoek van hun docenten. Het panel waardeert ook de kleinschaligheid van het onderwijs en de verscheidenheid aan gebruikte werkvormen, zoals schrijf- en oefenopdrachten, presentaties en coöperatieve werkvormen zoals de groeps- en partneropdrachten die met name in het taalvaardigheidsonderwijs gebruikt worden.

Al met al is het panel positief over de uitgangspunten, opbouw en vormgeving van het curriculum, de gebruikte werkvormen en de inhoud van de cursussen. Het constateert bovendien dat alle beoogde leerresultaten in het programma worden geadresseerd.

Studeerbaarheid, studiebegeleiding en informatievoorziening

Studenten kunnen zich inschrijven voor de bacheloropleiding Duitse taal en cultuur als zij in het bezit zijn van een vwo-diploma of een hbo-propedeuse. De opleiding stelt geen specifieke toegangseisen wat betreft taalniveau. Bijgevolg zijn er grote verschillen in het taalniveau van de instromende studenten. In het eerste jaar wordt stevig geïnvesteerd in de verwerving van een stabiele grammaticakennis en het opbouwen van een brede woordenschat. Niveauverschillen worden aangepakt door intensieve feedback en toetsing. Het resultaat is dat slechts een klein deel van de studenten aan het einde van het eerste jaar een negatief bindend studieadvies krijgt. Dit toont aan dat het programma in het eerste jaar goed studeerbaar is, ongeacht het instapniveau taalvaardigheid. In het zelfevaluatie rapport wijst de opleiding de inzet van studenten en het studierendement van de opleiding aan als verbeterpunten. Het panel is het hiermee eens en constateert dat er al maatregelen zijn genomen om dit aan te pakken. Het studiesucces lijkt niet negatief te worden beïnvloed door knelpunten in het programma, maar door een gebrek aan motivatie bij de studenten. Het panel raadt aan om verder te onderzoeken hoe de opleiding alle studenten kan motiveren en inspireren zich volledig aan hun eigen opleidingstraject te committeren.

Het panel stelt vast dat de informatievoorziening over de opleiding en de studiebegeleiding adequaat zijn. De studiegids biedt heldere informatie over de opleiding, maar er zijn wel grote verschillen tussen de studiehandleidingen (syllabi) van de verschillende vakken. Het panel raadt aan de studiehandleidingen te uniformeren.



Docentencorps

Het panel heeft tijdens het locatiebezoek gesproken met een enthousiaste groep zeer gemotiveerde en hard werkende docenten. Alle docenten zijn in het bezit van een BKO-certificaat of hebben een vakdidactische opleiding gevolgd en beheersen het Duits op moedertaalniveau of zijn moedertaalspreker. De docenten zijn bovendien actieve, bijna allemaal gepromoveerde onderzoekers, wier onderzoekexpertise aansluit bij de thematische zwaartepunten van de opleiding. Het panel concludeert dat de staf zowel didactisch als vakinhoudelijk goed gekwalificeerd is en complimenteert het docentencorps voor hun inzet en betrokkenheid.

De werkdruk onder docenten is een aandachtspunt; doordat er veel tussentijds wordt getoetst, veel tijdelijke docenten worden ingezet en docenten ook veel administratieve taken moeten uitvoeren, is de werkbelasting hoog. Het panel heeft begrepen dat het faculteitsbestuur verschillende plannen heeft om de werkdruk onder docenten te verlagen en wil de noodzaak en de urgentie van maatregelen bij dezen nogmaals onderschrijven.

Overwegingen

Het curriculum is opgebouwd uit vier leerlijnen die samenhangen met de deelgebieden literatuur- en cultuurwetenschap, taalwetenschap en taalvaardigheid. De vierde leerlijn is gericht op academische vaardigheden en is verweven met de eerste drie. Het panel ziet het verplichte buitenlandverblijf als een belangrijke troef van deze opleiding. Door het buitenlandverblijf in het tweede jaar te programmeren en de keuzeruimte in het derde, is het beter ingepast in het curriculum. Het curriculum is in de optiek van het panel solide en helder opgebouwd, met vakken die goed op elkaar aansluiten en leerlijnen die in moeilijkheidsgraad en verwachte zelfstandigheid toenemen. Het panel constateert bovendien dat alle beoogde leerresultaten in het programma worden geadresseerd.

Het studiesucces is niet hoog, maar het panel stelt vast dat dit niet te wijten is aan knelpunten in het programma. Het programma is volgens het panel studeerbaar en stelt gemotiveerde studenten in staat om de beoogde leerresultaten in drie jaar te behalen. De informatievoorziening over de opleiding en de studiebegeleiding zijn in de optiek van het panel adequaat, maar het raadt aan de studiehandleidingen te uniformeren. Het docentencorps is zowel didactisch als vakinhoudelijk goed gekwalificeerd. Het panel complimenteert het docentencorps voor zijn inzet en betrokkenheid. De werkdruk onder docenten is een aandachtspunt.

Conclusie

Bacheloropleiding Duitse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Alle opleidingen in de moderne taal- en letterkunde aan de Leidse Faculteit der Geesteswetenschappen hanteren hetzelfde model voor de toetsplannen. Zo'n toetsplan bestaat uit twee delen; in het eerste deel is vastgelegd in welke cursussen de diverse beoogde leerresultaten worden getoetst, het tweede deel omschrijft de gebruikte toetsvormen en de deoltoetsen per cursus.

Het panel stelt op basis van het toetsplan vast dat de toetsvormen die in de opleiding Duitse Taal en cultuur worden gebruikt, passen bij de vakken en hun leerdoelen en dat alle beoogde leerresultaten in het programma worden getoetst. De originele uitsplitsing van de leerresultaten per domein is echter niet verwerkt in het toetsplan. Het panel raadt de opleiding aan om dat alsnog te doen. Daarnaast merkt het panel op dat de beschrijving van de beoogde leerresultaten in het toetsplan licht verschilt van de tekst in het Onderwijs en Examenreglement (OER). Het raadt aan de teksten in deze beide documenten te synchroniseren.

Docenten kunnen bij het opstellen en beoordelen van toetsen gebruikmaken van de facultaire handleiding *Tips voor Toetsen* waarin concrete tips zijn opgenomen voor het ontwerpen, samenstellen, afnemen en evalueren en verbeteren van toetsen, evenals het samenstellen van beoordelingsmodellen voor verschillende toetsvormen. Daarnaast bevat de handleiding onder andere een checklist voor het samenstellen, beoordelen en redigeren van open vragen en een model met uitleg over het maken van een toetsmatrijs.

Systeem van toetsing in de opleiding Duitse taal en Cultuur

Het panel constateert dat er binnen de opleiding Duitse taal en cultuur serieus werk wordt gemaakt van toetsing; zo wordt bij het maken van toetsen het vierogenprincipe gehanteerd en is er voor de toetsing van schriftelijk werk een foutensleutel ontwikkeld waarin de weging van veelvoorkomende taalfouten is vastgelegd. Als een tekst volgens de foutensleutel meer dan 50 taalfouten bevat, dan kan deze niet met een voldoende worden beoordeeld. Het panel is enthousiast over het gebruik van de foutensleutel, die in haar optiek een effectief instrument is om de consistentie, transparantie en betrouwbaarheid van de toetsing van taalvaardigheid te borgen. Mondelinge taalvaardigheid wordt ook in verschillende cursussen getoetst, bijvoorbeeld in het accenttentamen (Akzentprüfung), een vak waarvoor studenten een literatuurlijst lezen en dat zij afsluiten met een mondeling tentamen.

Het panel merkt op dat het aantal toetsmomenten bij meerdere vakken in het tweede jaar van de opleiding Duits vrij groot is, misschien te groot. Naar verluidt zijn deze extra toetsmomenten en opdrachten ingevoerd naar aanleiding van facultair beleid en aanbevelingen van de *midterm* visitatie. Net als de docenten heeft het panel het gevoel dat de intensiteit van toetsing op dit moment in sommige gevallen te hoog is; de student kan zich door de vele presentaties en opdrachten opgejaagd voelen en daardoor minder goed presteren en de vele toetsmomenten leveren voor de docent veel werk op. Het panel raadt de opleiding aan zich nog eens te bezinnen op de juiste balans van tussentijds toetsen.

Scriptiebeoordelingen

Het panel heeft acht BA-eindwerkstukken en hun beoordelingen bestudeerd en kon zich vinden in de gegeven cijfers en de feedback die op de beoordelingsformulieren werd gegeven. Op de beoordelingsformulieren schrijven de beide beoordelaars een kwalitatieve beoordeling aan de hand van de Dublin-descriptoren, waaruit per descriptor een oordeel volgt (onvoldoende, voldoende, goed of zeer goed). Deze deelscores leiden tot het eindcijfer, maar het is het panel niet precies duidelijk hoe dat tot stand komt. Het panel vond de beoordelingen van de scripties correct, maar raadt aan de totstandkoming van het cijfer en de weging van de verschillende onderdelen inzichtelijker op het formulier weer te geven.

Het panel stelt vast dat scripties altijd door twee door de examencommissie aangewezen beoordelaars worden beoordeeld. De eerste en tweede beoordelaar komen onafhankelijk tot hun beoordeling op basis van de facultair vastgelegde beoordelingscriteria en slaan hun beoordelingsformulieren op in een elektronisch systeem. De student ontvangt een automatisch gegenereerd derde formulier waarin de beoordelingen van de twee beoordelaars worden gecombineerd. Op basis van de gesprekken tijdens het locatiebezoek, de aangeleverde documentatie over toetsen en de steekproef concludeert het panel dat de beoordeling van scripties valide, betrouwbaar en onafhankelijk is en zorgvuldig verloopt.

Examencommissie

Sinds kort is aan de examencommissie van de opleidingen Frans en Italiaans de opleiding Duits toegevoegd. In de examencommissie Frans-Duits-Italiaans heeft van elke opleiding één docent zitting en een extern lid dat tevens toetsdeskundige is. De examencommissie krijgt ondersteuning van een ambtelijk secretaris. De toetsdeskundige doet bijvoorbeeld statistische analyses van alle cijfers binnen een opleiding, zodat zichtbaar wordt of een cursus te makkelijk of te moeilijk is. De toetsdeskundige zit in meerdere examencommissies en heeft daardoor een breed beeld van de kwaliteit van toetsing en de werkwijze van de examencommissies aan de faculteit. De ambtelijk secretaris is eveneens actief voor meerdere examencommissies en heeft een belangrijke rol in de



standaardisering van de werkwijze en professionalisering van die commissies. Door deze dakpansgewijze overlap tussen de examencommissies zijn de kennisuitwisseling en consistentie in procedures van de commissies in de Faculteit Geesteswetenschappen in de optiek van het panel goed geborgd.

De examencommissie Frans-Duits-Italiaans werkt met een kwaliteitsborgingsplan en houdt zich aan de facultaire regels en richtlijnen voor examencommissies. In het kader van het kwaliteitsborgingsplan controleert de commissie elk jaar de toetsen van een aantal vakken op validiteit, betrouwbaarheid, transparantie en bruikbaarheid. Daarnaast toetst de commissie elk jaar de cijfers van vier BA-eindwerkstukken per opleiding: twee met hoge beoordelingen en twee met lage cijfers. Verder is de examencommissie verantwoordelijk voor de toekenning van studiepunten voor cursussen die de studenten in het buitenland volgen, voor verlening van vrijstellingen, en voor de toetsing van keuzevakkenpakketten die de studenten samenstellen.

De examencommissie heeft meerdere agendapunten voor de komende jaren, zoals een vergelijking van de beoordelingen en toetsvormen in de verschillende talenopleidingen en het gebruik van evaluatiemethodes zoals matrices en descriptoren. Het panel heeft gemerkt dat de examencommissie bewust omgaat met het feit dat er in een kleine opleiding slechts een beperkt aantal beoordelaars voor scripties is. Doordat de staf klein is, ligt het voor de hand dat twee personen regelmatig in hetzelfde duo als eerste en tweede beoordelaar optreden, wat een ongewenst effect zou kunnen hebben op de onafhankelijkheid en betrouwbaarheid van de beoordelingen. Het panel stelt met tevredenheid vast dat de examencommissie en de docenten zelf zich hiervan terdege bewust zijn en passende maatregelen nemen om systematische duo's te voorkomen, zoals het inzetten van een tweede beoordelaar van een andere talenopleiding of de bacheloropleiding taalkunde.

Het panel concludeert dat de examencommissie naar behoren functioneert en de kwaliteit van de toetsing en het gerealiseerde eindniveau van de opleiding voldoende borgt. Het panel adviseert de vier verschillende examencommissies die verantwoordelijk zijn voor de moderne talenopleidingen in de faculteit hun kennis, ervaring en bevindingen regelmatig te delen, niet alleen met elkaar, maar ook met de rest van de staf, om zo de kennis over en kwaliteit van toetsing onder docenten verder te vergroten. Dit draagt in de optiek van het panel bovendien bij tot de vergroting van het draagvlak onder de staf voor de administratie rondom toetsing, die immers ook als een last kan worden ervaren.

Overwegingen

Het toetsplan van de opleiding Duits maakt duidelijk dat alle beoogde leerresultaten in het programma worden getoetst. Het panel constateert dat er binnen de opleiding serieus werk wordt gemaakt van toetsing. Bij meerdere vakken in het tweede jaar is het aantal toetsmomenten vrij groot. Het panel raadt de opleiding aan zich nog eens te bezinnen op de juiste balans van tussentijds toetsen.

Het panel heeft acht BA-eindwerkstukken van de opleiding Duits en hun beoordelingen bestudeerd en kon zich vinden in de gegeven cijfers en de feedback die op de beoordelingsformulieren werd gegeven. Het panel vond de beoordelingen van de scripties correct, maar raadt aan de totstandkoming van het cijfer en de weging van de verschillende onderdelen op het formulier inzichtelijker weer te geven. Op basis van de gesprekken tijdens het locatiebezoek en de steekproef concludeert het panel dat de beoordeling van scripties voldoende transparant, valide, betrouwbaar en onafhankelijk is en zorgvuldig verloopt.

De examencommissie Frans-Duits-Italiaans werkt met een kwaliteitsborgingsplan en houdt zich aan de facultaire regels en richtlijnen voor examencommissies. Het panel concludeert dat de examencommissie naar behoren functioneert en de kwaliteit van de toetsing en het gerealiseerde eindniveau van de opleiding voldoende borgt.

Conclusie

Bacheloropleiding Duitse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft het panel per een steekproef van acht recent voltooide eindwerkstukken van de bacheloropleiding Duitse taal en cultuur bestudeerd. De beste eindwerkstukken uit de steekproef getuigen van een goede beheersing van het Duits en academische competenties, zijn goed ingebed in wetenschappelijk onderzoek en hebben goed doordachte conclusies. Aandachtspunten bij enkele eindwerkstukken zijn het taalniveau, het contextualiseren van de onderzoeksresultaten en de methodologie. Hoewel de minder goede scripties regelmatig taalfouten bevatten, stelt het panel op basis van de gelezen werken vast dat het taalniveau voldoende is voor een academische bacheloropleiding. De eindwerkstukken in de steekproef tonen wat het panel betreft voldoende aan dat afgestudeerden de beoogde leerresultaten, ook op het gebied van taalvaardigheid, realiseren. Het panel concludeert dat de opleiding een goede basis biedt voor een vervolgopleiding.

Functioneren alumni

De meeste afgestudeerden vervolgen hun studie met de masteropleiding Linguistics, of Literary Studies (tracks Duits). Een deel van hen start na het afronden van de vakmaster een lerarenopleiding om een eerstegraads onderwijsbevoegdheid te halen. Hoewel de opleiding Duits niet systematisch bijhoudt waar alumni terechtkomen en hoe zij functioneren, bevestigt de doorstroom naar masteropleidingen dat de bacheloropleiding studenten goed voorbereidt op hun vervolgopleiding. Na hun afstuderen, op bachelor- of masterniveau, vinden de meesten een baan in het onderwijs, in de sectoren cultuur, sport en recreatie of bij de (semi-)overheid.

Overwegingen

Het panel is tevreden over het niveau van de eindwerkstukken. Sterke punten van de eindwerkstukken zijn bijvoorbeeld de goede inbedding in wetenschappelijk onderzoek, de systematische behandeling van het materiaal en de goed doordachte conclusies. Aandachtspunten bij enkele eindwerkstukken zijn het taalgebruik, het contextualiseren van de onderzoeksresultaten en methodologie. Volgens het panel zijn alle scripties in de steekproef echter aan de maat en tonen zij aan dat de afgestudeerden de beoogde leerresultaten realiseren.

De meeste afgestudeerden vervolgen hun bachelor- met een masteropleiding in taal- of letterkunde. Deze doorstroom bevestigt dat de bacheloropleiding studenten goed voorbereidt op een vervolgopleiding.

Conclusie

Bacheloropleiding Duitse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

EINDOORDEEL

Het panel heeft standaard 1 van de bacheloropleiding Duitse taal en cultuur beoordeeld als 'goed' en standaard 2, 3 en 4 als 'voldoende'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Duitse taal en cultuur* als 'voldoende'.



BIJLAGE A: BEOOGDE LEERRESULTATEN

Afgestudeerden van de opleiding hebben de onderstaande leerresultaten bereikt, gerangschikt volgens de Dublin-descriptoren:

a) Kennis en inzicht

- i. een globaal inzicht in de historische ontwikkelingen van en de actuele verschijnselen betreffende de Duitse taalkunde, letterkunde en cultuur;
- ii. kennis van en inzicht in een beperkt, maar representatief corpus van primaire, respectievelijk secundaire teksten uit elk van de participerende disciplines;
- iii. globale kennis van en inzicht in relevante theorieën uit de participerende disciplines;
- iv. kennis van en inzicht in maatschappelijke en culturele processen binnen het Duitse taalgebied waarin bovengenoemde teksten en theorieën een rol spelen;
- v. culturele processen in het Duitse taalgebied vanuit een Nederlandse optiek begrijpen en analyseren (interculturele competentie), voor zover deze in taal worden gerepresenteerd.

b) Toepassen kennis en inzicht

- i. het vermogen om daarbij, uitgaande van een concrete onderzoeksvraag, bestaande onderzoeksresultaten uit de verschillende disciplines bibliografisch op te sporen, te analyseren en hergroeperen, waarbij gebruik gemaakt wordt van verworven elementaire inzichten in de verschillende methodes.

c) Oordeelsvorming

- i. de mogelijkheden om met behulp van theoretische inzichten de subdisciplines aan elkaar te relateren t.b.v. een bescheiden en gerichte vraagstelling;
- ii. het vermogen om zelfstandig niet-complexe onderzoeksvragen te formuleren en deze daarna zelfstandig op systematische wijze uit te werken.

d) Communicatie

- i. het vermogen om de verworven kennis en opgedane inzichten voor een algemeen en/of wetenschappelijk publiek in het Duits weer te geven;
- ii. een taalvaardigheid Duits op het volgende niveau, in termen van het Europees Referentiekader Taalvaardigheid (CEFR):

Propedeuse

- Luisteren: B2
- Lezen: C1
- Gesproken interactie: B1
- Gesproken productie: B1
- Schrijven: B2

Bachelor

- Luisteren: C2
- Lezen: C2
- Gesproken interactie: C1
- Gesproken productie: C1
- Schrijven: C1

I.

Dit betekent op het gebied van de literatuurwetenschap dat alle afgestudeerden:

- i. op een elementair wetenschappelijk niveau in staat zijn een geschreven tekst op een literatuurwetenschappelijke manier te analyseren en hiervan op een wetenschappelijke of populair-wetenschappelijke manier verslag te doen;
- ii. de zeggingskracht van een literaire tekst in aanzet kunnen bepalen in een netwerk van gelijk- en andersoortige teksten en hiervan verslag kunnen doen;
- iii. kennis hebben van en inzicht hebben in een beperkt, maar representatief corpus van primaire teksten, beginnend bij de 21ste eeuw en teruggaand tot de 8e eeuw.

II.

Dit betekent op het gebied van de taalwetenschap dat alle afgestudeerden:

- i. op een elementair wetenschappelijk niveau in staat zijn gesproken of geschreven taaluitingen op een taalwetenschappelijke manier te analyseren en hiervan op een wetenschappelijke of populair-wetenschappelijke manier verslag te doen;
- ii. globale kennis van en inzicht in verschillende elementaire disciplines binnen de taalkunde hebben.

III.

Dit betekent op het gebied van de cultuurwetenschap dat alle afgestudeerden:

- i. beschikken over een elementaire Nederlands-Duitse interculturele competentie;
- ii. beschikken over een in aanzet gedifferentieerde kennis van en inzicht in culturele verschillen tussen Nederland en de Duitstalige gebieden;

Voorts leidt elke Leidse geesteswetenschappelijke opleiding op tot facultair geformuleerde algemene academische vaardigheden. Deze hebben betrekking op de Dublin-descriptoren Oordeelsvorming, Communicatie en Leervaardigheden en zijn opgenomen in bijlage A bij het facultaire deel.



BIJLAGE B: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

Eerste jaar

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
Eerste semester				
Die deutsche Sprache: Fundament I	1	I, II	10	100
Deutschland in Bildern. Filmische Begegnungen mit gesellschaftsaktuellen Fragen.	1	I, II	5	100
Krise und Kritik: Literatuur von 1914 bis 2015	1	I, II	5	100
Kerncurriculum: Inleiding Literatuurwetenschap	1	I, II	5	200
Kerncurriculum: Inleiding Taalwetenschap	1	I, II	5	100
Facultair mentoraat				
BA1 Mentoraat Duitse taal en cultuur 1e semester	1	I, II		100
Tweede semester				
Die deutsche Sprache: Fundament II	2	III, IV	5	200
Das germanische Sandwich: Deutsch, Niederländisch und Englisch	2	III, IV	5	100
Das Eigene und das Andere: Kulturen, Medien und Identität	2	III, IV	10	200
Must reads: Leseliste ab 1700	2	III, IV	5	200
Kämpfen, beten, schreiben: Literatuur von 750 bis 1700	2	III, IV	5	300
Facultair mentoraat				
BA1 Mentoraat Duitse taal en cultuur 2e semester	2	III, IV		100

Tweede jaar

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
Eerste semester				
Die deutsche Sprache: Vertiefung I	1	I, II	5	100
European Cultural Memory of World War I & II	1	I, II	5	300
Kerncurriculum: Wetenschapsfilosofie	1	I, II	5	200
Keuzeruimte 15 ECTS				
Keuzeruimte (Duits)	1	I, II	15	300
Tweede semester				
Die deutsche Sprache: Vertiefung II	2	III, IV	5	300
Kämpfen, beten, schreiben: Literatuur von 750 bis 1700	2	III, IV	5	300
Das germanische Sandwich: Deutsch, Niederländisch und Englisch	2	III, IV	5	200
Keuzeruimte 15 ECTS				
De volgende twee cursussen kunnen gebruikt worden om 15 ec aan Keuzeruimte te vullen:				
Keuzeruimte (Duits)	2	III, IV	15	300

Studenten die in 2018-2019 starten met de bacheloropleiding gaan in het tweede jaar naar een buitenlandse universiteit waar ze zich specialiseren in een taal- of letterkundig dan wel in een cultuurwetenschappelijk onderwerp.



Derde jaar

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
Eerste semester				
Kies één Akzentprüfung (gebonden keuze):				
→ Akzentprüfung deutsche Sprachwissenschaft	1	I	5	300
→ Akzentprüfung ältere deutsche Literatur- und Kulturwissenschaft	1	I	5	300
→ Akzentprüfung neuere deutsche Literatur- und Kulturwissenschaft	1	I	5	300
Verplicht buitenlandverblijf	1	I, II	25 (van 30)	400
Voor studenten die niet naar het buitenland kunnen/gaan c.q. pre-masterstudenten:				
Kies één Akzentprüfung (gebonden keuze):				
→ Akzentprüfung deutsche Sprachwissenschaft	1	I	5	300
→ Akzentprüfung ältere deutsche Literatur- und Kulturwissenschaft	1	I	5	300
→ Akzentprüfung neuere deutsche Literatur- und Kulturwissenschaft	1	I	5	300
Taalvaardigheid	1	I, II	5	400
Die Welt auf Papier: Schrift und Schriftsysteme	1	I, II	5 of 10	400
Nachrichten aus der ganzen Welt: Zeitungsjournalismus vom 17. bis zum 20. Jahrhundert (BA)	1	I, II	5 of 10	400
Tweede semester				
Verplicht buitenlandverblijf (afroding)	2	III	5 (van 30)	400
Kies 15 ec uit onderstaande cursussen:				
Literatur und Buchmarkt: 15. bis 18. Jahrhundert	2	III, IV	5 of 10	400
“Dichtung und Wahrheit” – Goethes autobiografie (BA)	2	III	5 of 10	400
Die Psychologie der Sprache	2	III, IV	5 of 10	400
Als onderdeel van het BA-eindwerkstuk volgt de student het seminar BA-eindwerkstuk				
BA-eindwerkstuk Duitse taal en cultuur	2	III, IV	10	400
→ BA-scriptieseminar Duitse taal en cultuur	2	III, IV	0	400

Studenten die voor het studiejaar 2018-2019 zijn gestart met de opleiding gaan in het derde jaar voor een half jaar naar het buitenland (verplicht) waar zij 30 EC behalen. 20 EC behalen zij door een Akzentprüfung (5 EC) voorafgaand aan het buitenlandverblijf en door nog twee keuzevakken te volgen: een van 5 EC en een van 10 EC.



BIJLAGE C: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek acht eindwerken bestudeerd van de bacheloropleiding Duitse taal en cultuur. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in hard copy en deels via de elektronische leeromgeving):

- Gids Kwaliteitszorg FGW
- Handleiding examencommissies FGW
- Handleiding OLCs FGW
- Kwaliteitsborging toetsing handreiking
- Onderwijsvisie Learning @ Leiden University
- Regels en richtlijnen examencommissie 2018-19
- Tips bij Toetsen
- Visual Onderwijsvisie met nieuwe benaming
- Notulen van de opleidingscommissies
- Notulen van de examencommissies
- Onderwijs- en Examenreglementen van alle opleidingen
- Opleidingskaarten over alle opleidingen met informatie over instroom, doorstroom, studiesucces en evaluatieresultaten
- Cursusbeschrijvingen en syllabi van geselecteerde cursussen (2 per opleiding)

B FRANSE TAAL EN CULTUUR

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

Het panel is te spreken over het sterke en heldere profiel van de opleiding, waarin de troeven van een 'klassiek' ingevulde discipline-specifieke kern goed worden gecombineerd met perspectieven op de historische én actuele mondiale positie van de Franse taal en cultuur. Dankzij hun sterke disciplinaire basis, brede beeld van de taal- en letterkunde en hoge eindniveau in de doeltaal zullen afgestudeerden volgens het panel ook goed zijn voorbereid op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied, zowel nationaal als internationaal. Het panel complimenteert de opleiding voor het feit dat zij vasthoudt aan de klassieke basisdisciplines en het hoge streefniveau in de doeltaal en dit combineert met inzichten in de actuele mondiale positie van het Frans. De mogelijkheid om ook de praktische vakken *Français des affaires* en *Français juridique* te volgen, vindt het panel nog een extra troef.

Het profiel is goed vertaald in vier sets beoogde leerresultaten, die zijn geformuleerd aan de hand van de Dublin-descriptoren en passend zijn voor een academische bacheloropleiding. Dankzij hun sterke disciplinaire basis, brede beeld van de taal- en letterkunde en hoge eindniveau in de doeltaal zullen afgestudeerden volgens het panel ook goed zijn voorbereid op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied, zowel in Nederland als internationaal.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel is positief over de opbouw en vormgeving van het curriculum en de inhoud van de cursussen en constateert dat alle beoogde leerresultaten in het programma worden geadresseerd. De programmawijziging die twee jaar geleden is doorgevoerd, is volgens het panel succesvol geweest. Taalvaardigheid en vakinhoudelijk onderwijs zijn goed geïntegreerd. Het buitenlandverblijf zou volgens het panel beter kunnen worden ingepast in het curriculum. Wat betreft de scripties in het veld van de cultuurkunde adviseert het panel ervoor te zorgen dat studenten voldoende academische wetenschappelijke literatuur gebruiken.

Het panel constateert dat de opleiding goed omgaat met bijvakstudenten en studenten met een afwijkend instapniveau wat betreft taalvaardigheid: alle studenten worden toegelaten, maar er worden geen concessies gedaan aan de verwachte inzet en het verwachte taalniveau. Het programma is studeerbaar; voor gemotiveerde studenten is het volgens het panel goed mogelijk om het curriculum in drie jaar te doorlopen en de beoogde leerresultaten te behalen.

Het panel constateert dat studenten in de vijf ondersteunende werkcolleges goed worden begeleid bij het schrijven van het BA-eindwerkstuk. Ook de overige studiebegeleiding en informatievoorziening vindt het panel adequaat. Het panel concludeert dat de staf zowel didactisch als vakinhoudelijk goed gekwalificeerd is en het complimenteert het docentencorps voor zijn inzet en betrokkenheid. De werkdruk onder docenten is een aandachtspunt.

Standaard 3: Toetsing

Het toetsplan van de opleiding Frans maakt duidelijk dat alle beoogde leerresultaten in het programma worden getoetst. Het panel constateert dat er binnen de opleiding serieus werk wordt gemaakt van toetsing. Bij meerdere vakken in het tweede jaar is het aantal toetsmomenten vrij groot. Het panel raadt de opleiding aan zich nog eens te bezinnen op de juiste balans van tussentijds toetsen.

Het panel heeft acht eindwerkstukken van de bacheloropleiding Frans en hun beoordelingen bestudeerd en kon zich vinden in de gegeven cijfers en de feedback die op de beoordelingsformulieren werd gegeven. Het panel vond de beoordelingen van de scripties correct,



maar raadt aan de totstandkoming van het cijfer en de weging van de verschillende onderdelen op het formulier inzichtelijker weer te geven. Op basis van de gesprekken tijdens het locatiebezoek en de steekproef concludeert het panel dat de beoordeling van scripties valide, betrouwbaar en onafhankelijk is en zorgvuldig verloopt.

De examencommissie Frans-Duits-Italiaans werkt met een kwaliteitsborgingsplan en houdt zich aan de facultaire regels en richtlijnen voor examencommissies. Het panel concludeert dat de examencommissie naar behoren functioneert en de kwaliteit van de toetsing en het gerealiseerde eindniveau van de opleiding voldoende borgt.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Het panel is tevreden over het niveau van de eindwerkstukken. Sterke punten van de meeste eindwerkstukken zijn de originele aanpak en de hoge kwaliteit van het geschreven Frans. Aandachtspunten bij enkele eindwerkstukken zijn het taalniveau en -gebruik, de onderzoeksvraag of het literatuurgebruik. Volgens het panel zijn alle scripties echter aan de maat en tonen zij aan dat de afgestudeerden de beoogde leerresultaten realiseren.

De meeste afgestudeerden vervolgen hun bachelor- met een masteropleiding. Deze doorstroom bevestigt dat de bacheloropleiding studenten goed voorbereidt op een vervolgopleiding.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

De bacheloropleiding Franse taal en cultuur omschrijft zichzelf als een 'klassieke talenopleiding' waarin studenten vakspecifieke kennis verwerven in de taalkunde, letterkunde, cultuurkunde en taalvaardigheid. Het programma ambieert studenten grondige kennis van het Frans op academisch niveau bij te brengen en een academische houding en vaardigheden aan te leren. Aan het einde van hun studie zouden zij in staat moeten zijn tot zelfstandige, kritische oordeelsvorming en toepassing van methodes en verslaglegging daarover in het Frans, zowel mondeling als schriftelijk. De opleiding zet daarom in op een hoog eindniveau in de doeltaal; minimaal C1 niveau in het CEFR-raamwerk (Common European Framework of Reference for Language). Vanwege hun beheersing van het Frans, inhoudelijke kennis en de verworven kritische houding zouden alumni zowel binnen als buiten de universiteit, in Nederland en de Franstalige wereld, moeten kunnen functioneren. Met de praktische vakken *Français des affaires* en *Français juridique* kunnen studenten juridisch en bedrijfsmatig Frans vakjargon aanleren en zich voorbereiden op de examens van de Chambre de Commerce et de l'Industrie.

Het panel is te spreken over het sterke en heldere profiel van de opleiding, waarin de troeven van een 'klassiek' ingevulde discipline-specifieke kern goed worden gecombineerd met perspectieven op de historische én actuele mondiale positie van de Franse taal en cultuur. Met een brede vakinhoudelijke basis, een kritische academische houding, een goede taalvaardigheid en de mogelijkheid om zich te bekwamen in juridisch en bedrijfsmatig Frans vakjargon, zijn alumni van deze opleiding in de ogen van het panel goed voorbereid op een vervolgopleiding of carrière in Nederland of een francofone omgeving. Bovendien hebben de Leidse alumni vanwege hun taalniveau een voorsprong op afgestudeerden van de universitaire lerarenopleiding, waarvoor een lager taalniveau wordt vereist.

Het profiel is goed vertaald in vier sets beoogde leerresultaten (zie bijlage A). De leerresultaten van de opleiding zijn gegroepeerd in een algemeen deel en drie deelgebieden: taalvaardigheid, letterkunde en taalkunde. De algemene beoogde leerresultaten zijn geformuleerd aan de hand van de Dublin-descriptoren; de opleiding stelt zich ten doel dat afgestudeerden kennis en inzicht hebben in de Franse taal-, letter- en cultuurkunde, zich hierover een oordeel kunnen vormen en hun kennis en inzicht ook kunnen toepassen. Het panel constateert dat de beoogde leerresultaten voor de deelgebieden taal- en letterkunde alle klassieke basisdisciplines van het vakgebied omvatten. Kenmerkend bij letterkunde zijn de brede oriëntatie op zowel hedendaagse als oudere letterkunde en de aandacht voor de literatuur buiten Frankrijk. In de leerresultaten van taalkunde valt de aandacht voor de geografische en historische varianten van het Frans op. Wat betreft de taalvaardigheid beoogt de opleiding dat studenten al aan het einde van het tweede jaar niveau C1 (CEFR) voor zowel, luisteren, lezen, spreken en schrijven bereiken. De opleiding gaat ervan uit dat de meeste studenten dit niveau aan het einde van hun bachelor zelfs overstijgen. Doordat alle vakken in de doeltaal worden aangeboden, is dit een aannemelijk scenario.

De cultuurkunde is geïntegreerd in de beoogde leerresultaten (I.a.i. en III.ii) en wordt als ondersteunend gezien voor de leerlijnen in de deelgebieden taalkunde, letterkunde en taalvaardigheid. De recentelijk gerealiseerde extra aandacht voor de francofonie heeft het aandeel cultuurkunde al verstrekt, maar dit is nog niet verwerkt in de beoogde leerresultaten. De opleiding heeft dit zelf al gesignaleerd als een verbeterpunt. Het panel beaamt dat cultuurkunde prominenter



in de beoogde leerresultaten zou moeten worden opgenomen en ziet bovendien mogelijkheden om de cultuurkunde uit de 'dienende rol' voor de andere deelgebieden te halen en de wisselwerking tussen literatuur en cultuur meer te benadrukken. Het heeft gezien dat de colleges *Cultuurkunde III: Francophonies* en *Littératures francophones* dit al doen en moedigt de opleiding aan om op de ingeslagen weg verder te gaan.

Overwegingen

Het panel is te spreken over het sterke en heldere profiel van de opleiding, waarin de troeven van een 'klassiek' ingevulde discipline specifieke kern goed worden gecombineerd met perspectieven op de historische én actuele mondiale positie van de Franse taal en cultuur. Het panel complimenteert de opleiding voor het feit dat zij vasthoudt aan de klassieke basisdisciplines en het hoge streefniveau in de doeltaal en dit combineert met inzichten in de actuele mondiale positie van het Frans. De mogelijkheid om ook de praktische vakken *Français des affaires* en *Français juridique* te volgen vindt het panel nog een extra troef.

Het profiel is goed vertaald in vier sets beoogde leerresultaten, die zijn geformuleerd aan de hand van de Dublin-descriptoren en passend zijn voor een academische bacheloropleiding. Dankzij hun sterke disciplinaire basis, brede beeld van de taal- en letterkunde en hoge eindniveau in de doeltaal zullen afgestudeerden volgens het panel ook goed zijn voorbereid op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied, zowel in Nederland als internationaal.

Conclusie

Bacheloropleiding Franse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'goed'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Curriculum

Het curriculum van de bacheloropleiding Franse taal en cultuur bestaat uit vier leerlijnen; taalvaardigheid, taalkunde, letterkunde en cultuurkunde (zie bijlage B voor een overzicht van het programma). Deze zijn vervlochten met de algemene leerlijn academisch denken en academische vaardigheden, zoals presenteren en schrijven. In het eerste jaar wordt de basis gelegd in grammatica en vocabulaire (B2 niveau) en letterkunde, Franse en Romaanse taalkunde en cultuur en geschiedenis. In het tweede en derde jaar wordt de kennis over taalvaardigheid, taalkunde, letterkunde en cultuurkunde in de verplichte vakken uitgebreid en verdiept. Daarnaast kunnen in het tweede en derde jaar vijf keuzevakken (*séminaires*) worden gekozen op het gebied van onderzoek en praktische vaardigheden, zoals *Français juridique* en *Oriëntatie op het leren en lesgeven*. Minimaal drie van de vijf *séminaires* moeten gericht zijn op onderzoek. Studenten beginnen al aan het begin van jaar 3 aan hun bachelor-eindwerkstuk, een project dat bestaat uit twee delen: werkcolleges en onderzoek in semester 1 (5 EC) en uitwerking en afronding in semester 2 (5 EC). Twee van de verplichte vakken zijn kerncurriculumvakken van 5 EC die door studenten van meerdere opleidingen worden gevolgd (inleiding Literatuurwetenschap en Wetenschapsfilosofie). Ten slotte is er in het derde jaar een keuzeruimte van 30 EC, 15 EC in elk semester, die besteed kan worden aan een stage, een semester studie in het buitenland of een door de examencommissie goedgekeurd pakket aan keuzevakken. Studenten in de deeltijdvariant volgen dezelfde colleges en doorlopen hetzelfde curriculum, maar spreiden de vakken over een langere periode. Het panel is positief over de opbouw en vormgeving van het curriculum en de inhoud van de cursussen en constateert dat alle beoogde leerresultaten in het programma worden geadresseerd.

De opleiding stoelt op vier onderwijskundige uitgangspunten: de integratie van taalvaardigheid en vakkennis; de ontwikkeling van een brede basiskennis; activerend onderwijs en onderzoekend leren en toenemende zelfstandigheid en mogelijkheden voor creativiteit. Het panel onderschrijft deze uitgangspunten en herkent deze in het programma, bijvoorbeeld in de gebruikte werkvormen, het aanbod van digitale tools voor de zelfstandige verbetering van taalvaardigheid en het feit dat ook het vakspecifieke onderwijs in het Frans wordt gegeven, waardoor de studenten niet alleen leren over taalkunde, letterkunde en cultuurkunde, maar tegelijkertijd hun taalvaardigheid verbeteren, zodat ze ook op academisch niveau in het Frans over hun vak leren nadenken, spreken en schrijven.

Het panel constateert dat de programmawijziging die twee jaar geleden is doorgevoerd om beter aan te sluiten bij de onderwijsvisie van de universiteit succesvol is geweest. Het curriculum biedt nu voldoende ruimte voor flexibele leerroutes, creativiteit en zelfstandigheid en er is genoeg aandacht voor schrijf- en onderzoeksvaardigheden. Taalvaardigheid en vakinhoudelijk onderwijs zijn goed geïntegreerd. Het panel is positief over de manier waarop activerend onderwijs en onderzoekend leren gestalte krijgen in het curriculum; zo kunnen studenten verschillende diagnostische toetsen gebruiken om inzicht te krijgen in hun eigen voortgang en op basis daarvan gebruikmaken van digitale hulpmiddelen zoals Logigram en Lorre om hun taalvaardigheid te verbeteren. Bovendien is het panel enthousiast over de wijze waarop de aandacht voor de francophonie is ingebed in het programma.

Het buitenlandverblijf zou volgens het panel beter kunnen worden ingepast in het curriculum. Omdat de keuzeruimte in jaar 3 over het hele jaar is verspreid, moet een student die een semester in het buitenland wil studeren een deel van zijn verplichte vakken in Leiden vervangen. Hoewel deze mogelijkheid wordt geboden en er ook andere gelegenheden zijn voor een kortdurend studieverblijf in een Franstalige omgeving, raadt het panel aan te onderzoeken hoe een buitenlandsemester gemakkelijker kan worden ingebouwd. Wat betreft de scripties in het veld van de cultuurkunde adviseert het panel ervoor te zorgen dat studenten voldoende academische wetenschappelijke literatuur gebruiken. Enkele van de cultuurgeoriënteerde scripties die het panel las, waren in haar ogen namelijk te zeer gebaseerd op niet-academische literatuur, zoals krantenartikelen (zie verder Standaard 4).

Studeerbaarheid, studiebegeleiding en informatievoorziening

Studenten kunnen zich inschrijven voor de bacheloropleiding Franse taal en cultuur als zij in het bezit zijn van een vwo-diploma of een hbo-propedeuse. Verreweg de meeste studenten hebben op de middelbare school Frans gevolgd, maar dit is niet verplicht. Degenen die wat betreft taalvaardigheid een lager instapniveau hebben dan de rest, worden hier in een matchingsgesprek voor aanvang van de studie op gewezen. Zij kunnen hun achterstand inhalen door het college taalvaardigheid voor bijvakkers te volgen en extra grammatica-oefeningen te maken via de digitale tool Logigram. Dankzij deze tool, de hoge eisen aan taalvaardigheid, de integratie van taalvaardigheid in alle andere vakken en het Bindend Studieadvies aan het einde van het eerste jaar, begint het merendeel van de studenten het tweede jaar met taalniveau B2.

De opleiding heeft ook veel studenten die Frans als tweede studie volgen of van plan zijn slechts een deel van het programma af te ronden. Vooral de laatsten hebben een negatief effect op het studiesucces in het eerste jaar. Het panel constateert dat de opleiding goed met deze studenten omgaat; ze worden toegelaten, maar er worden geen concessies gedaan aan de verwachte inzet en het verwachte taalniveau. Voor deze én de reguliere studenten zijn de taalvaardigheidsvakken in het eerste jaar de belangrijkste struikelblokken. Het panel stelt echter vast dat het programma studeerbaar is en dat het voor alle gemotiveerde studenten, inclusief de deeltijdstudenten, goed mogelijk is om de beoogde leerresultaten in drie jaar te behalen.

De studiebegeleiding en informatievoorziening zijn in de optiek van het panel adequaat. Het panel constateert dat studenten in de vijf ondersteunende werkcolleges goed worden begeleid bij het schrijven van het BA-eindwerkstuk. De studiegids biedt heldere informatie over de opleiding, maar



het panel stelt vast dat er grote verschillen bestaan tussen de studiehandleidingen (syllabi) van de verschillende vakken. Het raadt aan de studiehandleidingen te uniformeren.

Docentencorps

Het panel heeft tijdens het locatiebezoek gesproken met een enthousiaste groep zeer gemotiveerde en hardwerkende docenten. Alle vaste docenten en degenen die voor langere tijd aan de opleiding verbonden zijn, hebben een Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) op zak. De docenten zijn bovendien actieve onderzoekers en verweven hun onderzoek in hun onderwijs, met name in de *séminaires de recherche*. Het panel was onder de indruk van het slimme gebruik van (digitale) didactische hulpmiddelen om zelfstudie te stimuleren, zoals *Logigram*, *Lorre* en *Le Robert Correcteur*. Het panel concludeert dat de staf zowel didactisch als vakinhoudelijk goed gekwalificeerd is en complimenteert het docentencorps voor zijn inzet en betrokkenheid.

De werkdruk onder docenten is een aandachtspunt; doordat er veel tussentijdse toetsen zijn, veel tijdelijke docenten worden ingezet en docenten ook veel administratieve taken moeten uitvoeren, is de werkbelasting hoog. Het panel heeft begrepen dat het faculteitsbestuur verschillende plannen heeft om de werkdruk onder docenten te verlagen en wil de noodzaak van maatregelen bij dezen nogmaals onderschrijven.

Arbeidsmarktoriëntatie en stages

Hoewel de auteurs van het studentenhoofdstuk in het zelfevaluatie-rapport vermelden dat zij graag meer arbeidsmarktoriëntatie in het curriculum zouden zien, meent het panel dat het programma voor een bacheloropleiding voldoende aandacht schenkt aan voorbereiding op de beroepspraktijk. Er zijn voorlichtingsbijeenkomsten met alumni, een bedrijvendag en *séminaires pratiques* gericht op het onderwijs en de juridische en zakelijke Franstalige wereld. Studenten kunnen bovendien enkele minoren kiezen die een praktische component hebben, zoals de educatieve minor of een minor Journalistiek en nieuwe media. Ten slotte kunnen studenten de keuzeruimte invullen met een stage bij een Franstalig bedrijf, de Alliance Française of een museum in de Franstalige wereld. Het panel moedigt het voornemen van de opleiding om stages beter onder de aandacht van studenten te brengen aan.

Overwegingen

Het panel is positief over de opbouw en vormgeving van het curriculum en de inhoud van de cursussen en constateert dat alle beoogde leerresultaten in het programma worden geadresseerd. De programmawijziging die twee jaar geleden is doorgevoerd, is volgens het panel succesvol geweest. Taalvaardigheid en vakinhoudelijk onderwijs zijn goed geïntegreerd. Het buitenlandverblijf zou volgens het panel beter kunnen worden ingepast in het curriculum. Wat betreft de scripties in het veld van de cultuurkunde adviseert het panel ervoor te zorgen dat studenten voldoende academische wetenschappelijke literatuur gebruiken.

Het panel constateert dat de opleiding goed omgaat met bijvakstudenten en studenten met een afwijkend instapniveau wat betreft taalvaardigheid: alle studenten worden toegelaten, maar er worden geen concessies gedaan aan de verwachte inzet en het verwachte taalniveau. Het programma is studeerbaar; voor gemotiveerde studenten is het volgens het panel goed mogelijk om het curriculum in drie jaar te doorlopen en de beoogde leerresultaten te behalen.

Het panel constateert dat studenten in de vijf ondersteunende werkcolleges goed worden begeleid bij het schrijven van het BA-eindwerkstuk. Ook de overige studiebegeleiding en informatievoorziening vindt het panel adequaat. Het panel concludeert dat de staf zowel didactisch als vakinhoudelijk goed gekwalificeerd is en het complimenteert het docentencorps voor zijn inzet en betrokkenheid. De werkdruk onder docenten is een aandachtspunt.

Conclusie

Bacheloropleiding Franse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Alle opleidingen in de moderne taal- en letterkunde aan de Leidse Faculteit der Geesteswetenschappen hanteren hetzelfde model voor de toetsplannen. Zo'n toetsplan bestaat uit twee delen; in het eerste deel is vastgelegd in welke cursussen de diverse beoogde leerresultaten worden getoetst, het tweede deel omschrijft de gebruikte toetsvormen en de deeltolsten per cursus.

Docenten kunnen bij het opstellen en beoordelen van toetsen gebruikmaken van de facultaire handleiding *Tips voor Toetsen* waarin concrete tips zijn opgenomen voor het ontwerpen, samenstellen, afnemen en evalueren en verbeteren van toetsen, evenals het samenstellen van beoordelingsmodellen voor verschillende toetsvormen. Daarnaast bevat de handleiding onder andere een checklist voor het samenstellen, beoordelen en redigeren van open vragen en een model met uitleg over het maken van een toetsmatrijs.

Systeem van toetsing in de opleiding Franse taal en cultuur

Het panel constateert dat er binnen de opleiding Frans serieus werk wordt gemaakt van toetsing; zo hanteren docenten het vierogenprincipe bij het maken van toetsen en zetten zij digitale hulpmiddelen waarmee studenten hun voortgang zelfstandig kunnen toetsen slim in. Sommige studenten maken op eigen initiatief de officiële taaltest van de Alliance Française. Omdat aan het maken van die test voor de studenten kosten zijn verbonden, gebruikt de opleiding in het vak *Expression et compréhension orales III* een erop lijkende zelfgemaakte toets om het mondelinge taalniveau te toetsen.

Het panel merkt op dat het aantal toetsmomenten bij meerdere vakken in het tweede jaar van de opleiding Frans vrij groot is, misschien te groot. Naar verluidt zijn deze extra toetsmomenten en opdrachten ingevoerd naar aanleiding van facultair beleid en aanbevelingen van de *midterm* visitatie. Net als de docenten heeft het panel het gevoel dat de intensiviteit van toetsing op dit moment in sommige gevallen te hoog is; de student kan zich door de vele presentaties en opdrachten opgejaagd voelen en daardoor minder goed presteren en de vele toetsmomenten leveren voor de docent veel werk op. Het panel raadt de opleiding aan zich nog eens te bezinnen op de juiste balans van tussentijds toetsen.

Scriptiebeoordelingen

Het panel heeft acht eindwerkstukken van de opleiding Frans en hun beoordelingen bestudeerd en kon zich vinden in de gegeven cijfers en de feedback die op de beoordelingsformulieren werd gegeven. Op de beoordelingsformulieren schrijven de beide beoordelaars een kwalitatieve beoordeling aan de hand van de Dublin-descriptoren, waaruit per descriptor een oordeel volgt (onvoldoende, voldoende, goed of zeer goed). Deze deelscores leiden tot het eindcijfer, maar het is het panel niet precies duidelijk hoe dat tot stand komt. Het panel vond de beoordelingen van de scripties correct, maar het raadt aan de totstandkoming van het cijfer en de weging van de verschillende onderdelen inzichtelijker op het formulier weer te geven.

Het panel stelt vast dat scripties altijd door twee door de examencommissie aangewezen beoordelaars worden beoordeeld. De eerste en tweede beoordelaar komen onafhankelijk tot hun beoordeling op basis van de facultair vastgelegde beoordelingscriteria en slaan hun beoordelingsformulieren op in een elektronisch systeem. De student ontvangt een automatisch gegenereerd derde formulier waarin de beoordelingen van de twee beoordelaars worden gecombineerd. Op basis van de gesprekken tijdens het locatiebezoek, de aangeleverde documentatie over toetsen en de steekproef concludeert het panel dat de beoordeling van scripties valide, betrouwbaar en onafhankelijk is en zorgvuldig verloopt.



Examencommissie

Sinds kort is aan de examencommissie van de opleidingen Frans en Italiaans de opleiding Duits toegevoegd. In de examencommissie Frans-Duits-Italiaans heeft van elke opleiding één docent zitting en een extern lid dat tevens toetsdeskundige is. De examencommissie krijgt ondersteuning van een ambtelijk secretaris. De toetsdeskundige doet bijvoorbeeld statistische analyses van alle cijfers binnen een opleiding, zodat zichtbaar wordt of een cursus te makkelijk of te moeilijk is. De toetsdeskundige zit in meerdere examencommissies en heeft daardoor een breed beeld van de kwaliteit van toetsing en de werkwijze van de examencommissies aan de faculteit. De ambtelijk secretaris is eveneens actief voor meerdere examencommissies en heeft een belangrijke rol in de standaardisering van de werkwijze en professionalisering van die commissies. Door deze dakpansgewijze overlap tussen de examencommissies zijn de kennisuitwisseling en consistentie in procedures van de commissies in de Faculteit Geesteswetenschappen in de optiek van het panel goed geborgd.

De examencommissie Frans-Duits-Italiaans werkt met een kwaliteitsborgingsplan en houdt zich aan de facultaire regels en richtlijnen voor examencommissies. In het kader van het kwaliteitsborgingsplan controleert de commissie elk jaar de toetsen van een aantal vakken op validiteit, betrouwbaarheid, transparantie en bruikbaarheid. Daarnaast toetst de commissie elk jaar de cijfers van vier BA-eindwerkstukken per opleiding: twee met hoge beoordelingen en twee met lage cijfers. Verder is de examencommissie verantwoordelijk voor de toekenning van studiepunten voor cursussen die de studenten in het buitenland volgen, voor verlening van vrijstellingen, en voor de toetsing van keuzevakkenpakketten die de studenten samenstellen.

De examencommissie heeft meerdere agendapunten voor de komende jaren, zoals een vergelijking van de beoordelingen en toetsvormen in de verschillende talenopleidingen en het gebruik van evaluatiemethodes zoals matrices en descriptoren. Het panel heeft gemerkt dat de examencommissie bewust omgaat met het feit dat er in een kleine opleiding slechts een beperkt aantal beoordelaars voor scripties is. Doordat de staf klein is, ligt het voor de hand dat twee personen regelmatig in hetzelfde duo als eerste en tweede beoordelaar optreden, wat een ongewenst effect zou kunnen hebben op de onafhankelijkheid en betrouwbaarheid van de beoordelingen. Het panel stelt met tevredenheid vast dat de examencommissie en de docenten zelf zich hiervan terdege bewust zijn en passende maatregelen nemen om systematische duo's te voorkomen, zoals het inzetten van een tweede beoordelaar van een andere talenopleiding of de bacheloropleiding Taalkunde.

Het panel concludeert dat de examencommissie naar behoren functioneert en de kwaliteit van de toetsing en het gerealiseerde eindniveau van de opleiding voldoende borgt. Het panel adviseert de vier verschillende examencommissies die verantwoordelijk zijn voor de moderne talenopleidingen in de faculteit hun kennis, ervaring en bevindingen regelmatig te delen, niet alleen met elkaar, maar ook met de rest van de staf, om zo de kennis over en kwaliteit van toetsing onder docenten verder te vergroten. Dit draagt in de optiek van het panel bovendien bij tot de vergroting van het draagvlak onder de staf voor de administratie rondom toetsing, die immers ook als een last kan worden ervaren.

Overwegingen

Het toetsplan van de opleiding Frans maakt duidelijk dat alle beoogde leerresultaten in het programma worden getoetst. Het panel constateert dat er binnen de opleiding serieus werk wordt gemaakt van toetsing. Bij meerdere vakken in het tweede jaar is het aantal toetsmomenten vrij groot. Het panel raadt de opleiding aan zich nog eens te bezinnen op de juiste balans van tussentijds toetsen.

Het panel heeft acht eindwerkstukken van de bacheloropleiding Frans en hun beoordelingen bestudeerd en kon zich vinden in de gegeven cijfers en de feedback die op de beoordelingsformulieren werd gegeven. Het panel vond de beoordelingen van de scripties correct, maar raadt aan de totstandkoming van het cijfer en de weging van de verschillende onderdelen op het formulier inzichtelijker weer te geven. Op basis van de gesprekken tijdens het locatiebezoek en

de steekproef concludeert het panel dat de beoordeling van scripties valide, betrouwbaar en onafhankelijk is en zorgvuldig verloopt.

De examencommissie Frans-Duits-Italiaans werkt met een kwaliteitsborgingsplan en houdt zich aan de facultaire regels en richtlijnen voor examencommissies. Het panel concludeert dat de examencommissie naar behoren functioneert en de kwaliteit van de toetsing en het gerealiseerde eindniveau van de opleiding voldoende borgt.

Conclusie

Bacheloropleiding Franse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Eindwerkstukken

Voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft het panel per opleiding een steekproef van acht recent voltooide eindwerkstukken van de bacheloropleiding Frans bestudeerd. De beste eindwerkstukken uit de steekproef zijn in goed Frans geschreven, behandelen moeilijke onderwerpen op originele wijze, hebben een uitgebreide bronvermelding, zijn gebaseerd op een brede basis aan wetenschappelijke literatuur en verwerken die goed. De minder goede werken bevatten regelmatig taalfouten, zijn soms weinig kritisch, hebben een onduidelijke onderzoeksvraag of gebruiken niet voldoende academische wetenschappelijke literatuur. Met name in de afstudeerwerken van het deelgebied cultuurkunde trof het panel scripties aan die krantenartikelen gebruiken in plaats van wetenschappelijke literatuur. Desondanks tonen de werkstukken wat het panel betreft voldoende aan dat afgestudeerden de beoogde leerresultaten realiseren, ook wat taalvaardigheid betreft. Het panel concludeert dat de opleiding een goede basis biedt voor een vervolgopleiding.

Functioneren alumni

De meeste afgestudeerden vervolgen hun studie met de masteropleiding Linguistics, of Literary Studies (tracks Frans), soms gevolgd door een educatieve master tot eerstegraads docent Frans. Anderen kiezen voor een masteropleiding in International Relations of Mediastudies. Een deel van de alumni vertrekt uit Leiden om een master Vertalen, Beleid en Bestuur of een tweejarige Educatieve Master te volgen. Hoewel de opleiding niet systematisch bijhoudt waar alumni terecht komen en hoe zij functioneren, bevestigt de doorstroom naar masteropleidingen dat de bacheloropleiding studenten goed voorbereidt op hun vervolgopleiding.

Overwegingen

Het panel is tevreden over het niveau van de eindwerkstukken. Sterke punten van de meeste eindwerkstukken zijn de originele aanpak en de hoge kwaliteit van het geschreven Frans. Aandachtspunten bij enkele eindwerkstukken zijn het taalniveau en -gebruik, de onderzoeksvraag of het literatuurgebruik. Volgens het panel zijn alle scripties echter aan de maat en tonen zij aan dat de afgestudeerden de beoogde leerresultaten realiseren.

De meeste afgestudeerden vervolgen hun bachelor- met een masteropleiding. Deze doorstroom bevestigt dat de bacheloropleiding studenten goed voorbereidt op een vervolgopleiding.

Conclusie

Bacheloropleiding Franse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.



EINDOORDEEL

Het panel heeft standaard 1 van de bacheloropleiding Franse taal en cultuur beoordeeld als 'goed' en standaard 2, 3 en 4 als 'voldoende'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Franse taal en cultuur* als 'voldoende'.

BIJLAGE A: BEOOGDE LEERRESULTATEN

Afgestudeerden van de opleiding hebben de onderstaande leerresultaten bereikt, gerangschikt volgens de Dublin-descriptoren:

I. Algemeen Bachelors Franse taal en cultuur beschikken over:

a) Kennis en inzicht

- i. algemene kennis van en inzicht in de Franse taal en de Franstalige letterkunde, neerkomend op de systematiek en de globale historische ontwikkeling van de Franse taal in Frankrijk en daarbuiten; de belangrijkste schrijvers, stromingen en theorieën uit de Franstalige letterkunde van de middeleeuwen tot nu; de grote lijnen van de Franse (cultuur)geschiedenis; de belangrijkste aspecten van de hedendaagse Franse maatschappij en cultuur; de belangrijkste aspecten van de Francofonie;
- ii. algemene kennis van en inzicht in de kernbegrippen, het apparaat, de onderzoeksmethoden en -technieken e.d. van de Franse taal- en letterkunde.

b) Toepassen kennis en inzicht

- i. het vermogen om met behulp van de verworven kennis en inzicht een beredeneerd oordeel te vormen over een niet eerder behandeld onderwerp op het vakgebied van de Franse taal en cultuur.

c) Oordeelsvorming

- i. het vermogen om met behulp van de verworven kennis en inzicht een beredeneerd oordeel te vormen over een niet eerder behandeld onderwerp op het vakgebied van de Franse taal en cultuur.

d) Communicatie

- i. het vermogen om een beredeneerd oordeel helder uiteen te zetten in een mondeling en schriftelijk verslag.

e) Leervaardigheden

- i. de leervaardigheden die vereist zijn om een relevante master te kunnen volgen.

II. Taalkunde

Bachelors Franse taal en cultuur zijn in staat om:

- i. basisbegrippen van de Franse fonologie, morfologie, syntaxis en semantiek te definiëren en toe te passen in elementaire taalkundige analyses;
- ii. de algemene lijnen van argumentatie in de taalkundige vakliteratuur te begrijpen;
- iii. beargumenteerde analyses van elementaire taalkundige problemen te formuleren aan de hand van een elementair inzicht in het theoretisch begrippenapparaat van de taalkunde;
- iv. geografische, historische en sociale taalvarianten van het Frans te herkennen, op elementair niveau te analyseren, en daarvan verslag te doen.

III. Letterkunde

Bachelors Franse taal en cultuur zijn in staat om:

- i. basisbegrippen van de literatuurtheorie te definiëren en toe te passen in analyses van literaire teksten op het gebied van de vier hoofdgenres: narratieve teksten, poëzie, toneel en beschouwende teksten, en daarvan verslag te doen;
- ii. de algemene lijnen van argumentatie in de literatuurwetenschappelijke vakliteratuur te begrijpen;
- iii. de belangrijkste schrijvers, stromingen en theorievorming in de Franstalige letterkunde te plaatsen in een literatuurwetenschappelijk en cultuurhistorisch kader.

IV. Taalvaardigheid

Bachelors Franse taal en cultuur:

- i. beschikken over een vaardigheid in de Franse taal die overeenkomt met de in de onderstaande tabel aangegeven competentieniveaus, in termen van het Europees Referentiekader (CEFR):



	<i>Propedeuse</i>	<i>Bachelor</i>
Luisteren	B2	C1
Lezen	B2	C1
Gesproken interactie	B1/B2	C1
Gesproken productie	B1/B2	C1
Schrijven	B1	C1

Voorts leidt elke Leidse geesteswetenschappelijke opleiding op tot facultair geformuleerde algemene academische vaardigheden. Deze hebben betrekking op de Dublin-descriptoren Oordeelsvorming, Communicatie en Leervaardigheden en zijn opgenomen in bijlage A bij het facultaire deel.

BIJLAGE B: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

In de propedeuse (60 EC) ligt het programma geheel vast. Het tweede en derde jaar bachelorjaar bestaan behalve uit vaste onderdelen ook uit keuzeonderdelen (séminaires) binnen de opleiding Frans. Het derde bachelorjaar (60 EC) omvat naast vaste onderdelen en de scriptie (het BA-eindwerkstuk) tevens een vrije keuzeruimte van 30 EC t.b.v. een minor of een keuzepakket.

Eerste jaar

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
Eerste semester				
Grammaire et vocabulaire I	1	I, II	5	100
Expression et compréhension orales I	1	I, II	5	100
Kerncurriculum: Inleiding Literatuurwetenschap	1	I, II	5	200
Letterkunde I: Introduction à la littérature française (1500-1800)	1	I, II	5	100
De erfenis van Trajanus	1	I, II	5	100
Taalkunde I: Introduction à la linguistique française	1	I, II	5	100
Tweede semester				
Grammaire et vocabulaire II	2	III, IV	5	200
Expression et compréhension orales II	2	III, IV	5	200
Letterkunde II: Introduction à la littérature française (de 1800 à nos jours)	2	III, IV	5	200
Middeleeuwen I: Littérature Moyen-Age	2	III, IV	5	100
Romaanse taalkunde	2	III, IV	5	200
Cultuurkunde I: Histoire et culture	2	III, IV	5	100



Tweede jaar

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
Eerste semester				
Expression écrite	1	I, II	5	200
Letterkunde: Littératures francophones	1	I, II	5	300
Taalkunde II: Syntaxe du français	1	I, II	5	200
Cultuurkunde II: Culture et société	1	I, II	5	300
Kies in het tweede jaar in totaal vier Séminaires uit het eerste en/of tweede semester.				
→ Séminaire de recherche: Marcel Proust aujourd'hui: roman, cinéma, bande dessinée	1	I, II	5	300
→ Séminaire de recherche: Politique linguistique et culturelle de la France en Méditerranée arabe	1	I, II	5	300
→ Séminaire pratique: Oriëntatie op het leren en lesgeven	1	I, II	5	300
Tweede semester				
Expression et compréhension orales III	2	III, IV	5	200
Taalkunde III: De la forme au sens	2	III, IV	5	300
Cultuurkunde III: Francophonies	2	III, IV	5	300
Kerncurriculum: Wetenschapsfilosofie	2	III, IV	5	200
Kies in het tweede jaar in totaal vier Séminaires uit het eerste en/of tweede semester.				
→ Séminaire de recherche: Le thème de l'oiseau dans la littérature française	2	III, IV	5	300
→ Séminaire de recherche: L'apprentissage des langues étrangères	2	III, IV	5	300
→ Séminaire pratique: Le Français des Affaires CCIP- DFP Affaires C1	2	III, IV	5	300
→ Séminaire pratique: Le Français Juridique CCIP- DFP juridique B2	2	III, IV	5	300

Derde jaar

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
Eerste semester				
Letterkunde: Littératures francophones	1	I, II	5	300
BA-eindwerkstuk Franse taal en cultuur (Werkcollege en onderzoek)	1	I, II	5	400
Vrije keuzeruimte (Invulling eerste semester Franse taal en cultuur)	1	I, II	15	300
Tweede semester				
Taalkunde III: De la forme au sens	2	III, IV	5	300
Cultuurkunde III: Francophonies	2	III, IV	5	300
BA-eindwerkstuk Franse taal en cultuur (Uitwerking en afronding)	2	III, IV	5	400
Vrije keuzeruimte (Invulling tweede semester Franse taal en cultuur)	2	III, IV	15	300
Kies in het derde jaar een Séminaire de recherche uit het eerste of eventueel tweede semester				
✦ Séminaire de recherche: Marcel Proust aujourd'hui: roman, cinéma, bande dessinée	1	I, II	5	300
✦ Séminaire de recherche: Politique linguistique et culturelle de la France en Méditerranée arabe	1	I, II	5	300
✦ Séminaire pratique: Oriëntatie op het leren en lesgeven	1	I, II	5	300
✦ Séminaire de recherche: Le thème de l'oiseau dans la littérature française	2	III, IV	5	300
✦ Séminaire de recherche: L'apprentissage des langues étrangères	2	III, IV	5	300
✦ Séminaire pratique: Le Français Juridique CCIP- DFP juridique B2	2	III, IV	5	300
✦ Séminaire pratique: Le Français des Affaires CCIP- DFP Affaires C1	2	III, IV	5	300



BIJLAGE C: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek acht eindwerken bestudeerd van de bacheloropleiding Franse taal en cultuur. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in hard copy en deels via de elektronische leeromgeving):

- Gids Kwaliteitszorg FGW
- Handleiding examencommissies FGW
- Handleiding OLCs FGW
- Kwaliteitsborging toetsing handreiking
- Onderwijsvisie Learning @ Leiden University
- Regels en richtlijnen examencommissie 2018-19
- Tips bij Toetsen
- Visual Onderwijsvisie met nieuwe benaming
- Notulen van de opleidingscommissies
- Notulen van de examencommissies
- Onderwijs- en Examenreglementen van alle opleidingen
- Opleidingskaarten over alle opleidingen met informatie over instroom, doorstroom, studiesucces en evaluatieresultaten
- Cursusbeschrijvingen en syllabi van geselecteerde cursussen (2 per opleiding)

B ITALIAANSE TAAL EN CULTUUR

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur richt zich op de vier deelgebieden taalvaardigheid, taalkunde, letterkunde en cultuurkunde en heeft daarmee een klassiek academisch profiel. Typend voor het profiel van de opleiding zijn haar diachrone en interdisciplinaire perspectief en de aandacht voor de vier pijlers: literatuur, cultuur, taal en taalkunde.

Het panel moedigt de opleiding aan om na te denken over de positionering van het programma ten aanzien van bredere internationale culturele en politieke ontwikkelingen. Een dergelijke oriëntatie zou de opleiding een nog eigentijdser profiel geven en het deelgebied cultuurkunde, dat op dit moment een ondersteunende rol heeft voor de andere deelgebieden, verder gestalte kunnen geven. In dat geval zou de cultuurkunde volgens het panel in de beoogde leerresultaten verder uitgewerkt kunnen worden.

Het panel constateert dat de beoogde leerresultaten voor de deelgebieden taal- en letterkunde alle klassieke basisdisciplines van het vakgebied omvatten en passend zijn voor een academische bacheloropleiding.

Het panel concludeert dat afgestudeerden van deze opleiding dankzij hun brede disciplinaire basis, academische houding en B2/C1 niveau in het Italiaans, goed zullen kunnen functioneren in diverse banen in een Italiaanstalige omgeving en goed voorbereid zijn op aansluitende masteropleidingen.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel stelt vast dat alle beoogde leerresultaten adequaat in het programma worden geadresseerd. Het curriculum is in de optiek van het panel duidelijk opgebouwd, met vakken die goed op elkaar aansluiten en leerlijnen die in moeilijkheidsgraad en verwachte zelfstandigheid toenemen. Het panel is positief over de onderwijskundige uitgangspunten van de opleiding en de manier waarop deze in het programma vorm krijgen. De leerlijn academische vaardigheden is met de invoering van het tweedejaarswerkstuk beter uitgewerkt dan voorheen. Het panel is positief over de vormgeving van het curriculum, de inhoud van de cursussen en de gebruikte werkvormen en didactische instrumenten.

Het docentencorps is voldoende gekwalificeerd en gemotiveerd, maar de kleine staf en de afwezigheid van een hoogleraar maakt de opleiding kwetsbaar. Daarnaast is de werkdruk voor de docenten hoog. Het panel heeft begrepen dat het facultaire management dit op de radar heeft, maar wil de urgentie van dit probleem bij dezen nogmaals onderstrepen. De studiebegeleiding en informatievoorziening zijn in de optiek van het panel adequaat. Het programma is studeerbaar; voor gemotiveerde studenten is het goed mogelijk om de beoogde leerresultaten in drie jaar te behalen.

Standaard 3: Toetsing

Het toetsplan van de opleiding Italiaans maakt duidelijk dat alle beoogde leerresultaten in het programma worden getoetst. Het panel constateert dat er binnen de opleiding serieus werk wordt gemaakt van toetsing. Bij meerdere vakken in het tweede jaar is het aantal toetsmomenten vrij groot. Het panel raadt de opleiding aan zich nog eens te bezinnen op de juiste balans van tussentijds toetsen.

Het panel heeft acht eindwerkstukken en hun beoordelingen bestudeerd en kon zich vinden in de gegeven cijfers en de feedback die op de beoordelingsformulieren werd gegeven. Het panel vond de beoordelingen van de scripties correct, maar raadt aan de totstandkoming van het cijfer en de weging van de verschillende onderdelen op het formulier inzichtelijker weer te geven. Op basis van de



gesprekken tijdens het locatiebezoek en de steekproef concludeert het panel dat de beoordeling van scripties valide, betrouwbaar en onafhankelijk is en zorgvuldig verloopt.

De examencommissie Frans-Duits-Italiaans werkt met een kwaliteitsborgingsplan en houdt zich aan de facultaire regels en richtlijnen voor examencommissies. Het panel concludeert dat de examencommissie naar behoren functioneert en de kwaliteit van de toetsing en het gerealiseerde eindniveau van de opleiding voldoende borgt.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Het panel is tevreden over het niveau van de eindwerkstukken. Sterke punten van de eindwerkstukken zijn de heldere onderzoeksvragen, de goede beheersing van het academisch Italiaans en de overtuigende conclusies. Aandachtspunten bij enkele eindwerkstukken zijn het taalgebruik, de analyse en synthese en het contextualiseren van de bevindingen. Volgens het panel zijn alle scripties echter aan de maat en tonen zij aan dat de afgestudeerden de beoogde leerresultaten realiseren. De meeste afgestudeerden stromen door naar een masteropleiding, wat bevestigt dat de bacheloropleiding haar studenten goed voorbereidt op een vervolgopleiding.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

De bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur richt zich op de vier deelgebieden taalvaardigheid, taalkunde, letterkunde en cultuurkunde en heeft daarmee een klassiek academisch profiel. De deelgebieden worden ook interdisciplinair met elkaar in verband gebracht, bijvoorbeeld door aandacht te besteden aan de relatie tussen enerzijds literatuur en anderzijds politiek, maatschappij, religie en kunst in heden en verleden. Het diachrone perspectief in de verschillende deelgebieden is kenmerkend voor de opleiding. Dit krijgt bijvoorbeeld gestalte in de aandacht voor klassieke letterkunde en de evolutie van het Italiaans bij taalkunde.

De oriëntatie van de bacheloropleiding is primair academisch. Het programma ambieert studenten een academische wijze en niveau van redeneren en presenteren aan te leren, kennis bij te brengen van de verschillende deelgebieden van de Italianistiek en te kwalificeren voor diverse (onderzoeks)masteropleidingen. Toch heeft het profiel van de opleiding ook een duidelijke beroepsgerichte component, die door het panel erg gewaardeerd wordt: het programma wil studenten voorbereiden op het vervullen van maatschappelijke taken waarvoor een gedegen en productieve kennis van het Italiaans vereist is. Het streven is dat studenten het Italiaans aan het einde van hun bacheloropleiding actief (spreken en schrijven) ten minste op B2 niveau beheersen en passief (luisteren en lezen) op C1 niveau van het CEFR-raamwerk (CEFR=Common European Framework of Reference for Languages). De vertaaltvakken in het derde jaar en het vak *L'italiano per gli insegnanti* bereiden studenten voor op een carrière als vertaler of docent Italiaans. In de cursus *L'italiano dell'economia e del commercio* maken studenten kennis met de vaktaal van economie, handel en bedrijfscultuur van Italië.

Het panel is enthousiast over het klassieke profiel van de opleiding en het diachrone en interdisciplinaire perspectief op de vier deelgebieden. Dankzij hun brede disciplinaire basis, academische houding en B2/C1 niveau in het Italiaans, zullen afgestudeerden volgens het panel kunnen functioneren in diverse banen in een Italiaanstalige omgeving en zijn zij goed voorbereid op aansluitende masteropleidingen.

Het panel moedigt de opleiding aan om na te denken over de positionering van het programma ten aanzien van bredere internationale culturele en politieke ontwikkelingen. Het ziet bijvoorbeeld mogelijkheden om meer aandacht te besteden aan de positie van Italië in de Mediterrane wereld, de omgang met het verleden en de interactie met andere cultuurgebieden in Europa en de wereld. Een dergelijke oriëntatie zou de opleiding een nog eigentijdser profiel geven en het deelgebied cultuurkunde, dat op dit moment een ondersteunende rol heeft voor de andere deelgebieden, verder gestalte kunnen geven.

Beoogde leerresultaten

Het profiel is vertaald in drie groepen van beoogde leerresultaten, waaronder algemene academische vaardigheden in lijn met de Dublin-descriptoren (IA-E), specifieke competenties in de deelgebieden taalkunde, letterkunde, taalvaardigheid en cultuurkunde (II-V) en academische vaardigheden (A-D) (zie bijlage A). Het panel constateert dat de beoogde leerresultaten voor de deelgebieden taal- en letterkunde alle klassieke basisdisciplines van het vakgebied omvatten. Het diachrone perspectief op de Italianistiek komt terug in de beoogde leerresultaten II.iv, III.i en III.ii.



De interdisciplinaire banden tussen de verschillende deelgebieden ziet het panel niet expliciet terug in de beoogde leerresultaten. De opleiding heeft de prominentie van intermedialiteit in het curriculum, met name het verband tussen literaire en niet-literaire vormen van kunstzinnige expressie, zoals film, zelf als verbeterpunt gesignaleerd. Het panel beaamt dat het een goed idee zou zijn om het perspectief op intermedialiteit verder uit te bouwen om zo de deelgebieden letterkunde en cultuurkunde meer te integreren. Vanwege de ondersteunende rol die cultuurkunde momenteel heeft ten aanzien van de taalvaardigheid en de taal- en letterkunde, zijn de beoogde leerresultaten basaal. Als de opleiding ervoor kiest om het deelgebied cultuurkunde te versterken, zoals hierboven gesuggereerd, dan zou dit ook in de beoogde leerresultaten tot uiting moeten komen.

Overwegingen

De bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur richt zich op de vier deelgebieden taalvaardigheid, taalkunde, letterkunde en cultuurkunde en heeft daarmee een klassiek academisch profiel. Typerend voor het profiel van de opleiding zijn haar diachrone en interdisciplinaire perspectief en de aandacht voor de cultuurkunde.

Het panel moedigt de opleiding aan om na te denken over de positionering van het programma ten aanzien van bredere internationale culturele en politieke ontwikkelingen. Een dergelijke oriëntatie zou de opleiding een nog eigentijdser profiel geven en het deelgebied cultuurkunde, dat op dit moment een ondersteunende rol heeft voor de andere deelgebieden, verder gestalte kunnen geven. In dat geval zou de cultuurkunde in de beoogde leerresultaten verder uitgewerkt kunnen worden.

Het panel constateert dat de beoogde leerresultaten voor de deelgebieden taal- en letterkunde alle klassieke basisdisciplines van het vakgebied omvatten en passend zijn voor een academische bacheloropleiding. Het interdisciplinaire perspectief en de cultuurkunde zouden volgens het panel in de beoogde leerresultaten verder uitgewerkt kunnen worden.

Het panel concludeert dat afgestudeerden van deze opleiding dankzij hun brede disciplinaire basis, academische houding en B2/C1 niveau in het Italiaans, goed zullen kunnen functioneren in diverse banen in een Italiaanstalige omgeving en goed voorbereid zijn op aansluitende masteropleidingen.

Conclusie

Bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Curriculum

Het programma van de bacheloropleiding stoelt op de vier deelgebieden taalvaardigheid, taalkunde, letterkunde en cultuurkunde (zie bijlage B voor een overzicht van het programma). Het eerste jaar geeft een algemeen en oriënterend overzicht van de vier deelgebieden en schenkt veel aandacht aan taalvaardigheid. De vaardigheden luisteren, lezen, gesproken interactie, gesproken productie en schrijven worden in diverse cursussen gecombineerd; zo is er bijvoorbeeld niet één enkele cursus waarin studenten werken aan hun gesproken productie, maar gebeurt dat in meerdere studieonderdelen. In het tweede jaar wordt de basis in de deelgebieden verder uitgebouwd en leren de studenten onder andere om zelfstandig taalkundige theorieën toe te passen en analyses te maken van gedichten en narratieve teksten. Onder de vaste onderdelen zijn twee kerncurriculumvakken van 5 EC die door studenten van meerdere opleidingen worden gevolgd (inleiding Literatuurwetenschap en Wetenschapsfilosofie).

Sinds het studiejaar 2018-2019 voeren studenten ter voorbereiding op het eindwerkstuk aan het einde van het tweede jaar een klein onderzoek uit (5 EC) op het gebied van de taal-, letter- of cultuurkunde. In het derde jaar kiezen studenten twee keuzevakken (*corsi monografici*) uit een set van vijf over de geschiedenis van het Italiaans, film en literatuur van de twintigste eeuw, zakelijk Italiaans, de onderwijspraktijk of vertalen. Daarnaast kunnen zij de keuzeruimte van 30 EC invullen met een minor, zelfgekozen cursussen of academische stage. Ook een buitenlandverblijf vindt vaak in het derde jaar plaats. De bacheloropleiding wordt afgerond met het eindwerkstuk (10 EC), een zelfstandig uitgevoerd en in het Italiaans geschreven onderzoek in de taal- en letterkunde.

De opleiding stoeit op drie uitgangspunten: het is taalspecifiek, heeft geen verschillende afstudeerrichtingen en stelt een onderzoekende benadering van leren centraal. Onder taalspecifiek verstaat men dat de taalvaardigheid een voorwaarde is voor, en wezenlijk onderdeel van, het onderwijs op de andere drie deelgebieden en de wetenschappelijke vorming. Deze integratie tussen de verschillende deelgebieden komt ook tot uiting in het programma; kennis die in het ene deelgebied wordt opgedaan, moet in het andere deelgebied worden toegepast en vice versa. Eén van de speerpunten van de faculteit is onderzoekend leren, de verwevenheid van onderzoek en onderwijs. Dit komt in het curriculum van Italiaans tot uitdrukking in het projectonderwijs in taalvaardigheid in jaar 1 en 2, het tweedejaarswerkstuk en het feit dat docenten hun onderwijs koppelen aan hun onderzoek.

Het panel is positief over de uitgangspunten en de manier waarop deze in het programma vorm krijgen. De opleiding is duidelijk taalspecifiek; vanaf het einde van het eerste jaar worden alle cursussen in het Italiaans aangeboden. Het eerste jaar is logischerwijze niet helemaal in het Italiaans gedoceerd, omdat de meeste studenten op startersniveau beginnen. Het panel denkt zelfs dat er in het programma van drie jaar voldoende tijd is om ook niveau C1 te bereiken voor de actieve vaardigheden. Het verbaast het panel dat er in het derde jaar geen verplicht vak taalvaardigheid meer is geprogrammeerd, wat studenten volgens het panel in staat zou stellen ook voor de actieve vaardigheden C1 niveau te bereiken. Het panel raadt aan dit te overwegen.

Taalvaardigheid en vakinhoudelijk onderwijs zijn goed geïntegreerd. Het panel is positief over de manier waarop activerend onderwijs en onderzoekend leren gestalte krijgen in het curriculum; zo kunnen studenten verschillende diagnostische toetsen gebruiken om inzicht te krijgen in hun eigen voortgang en op basis daarvan gebruikmaken van digitale hulpmiddelen zoals Logigram en Lorre om hun taalvaardigheid te verbeteren.

Het curriculum is in de optiek van het panel duidelijk opgebouwd, met vakken die goed op elkaar aansluiten en leerlijnen die in moeilijkheidsgraad en verwachte zelfstandigheid toenemen. De leerlijn academische vaardigheden is met de invoering van het tweedejaarswerkstuk vanaf studiejaar 2018-2019, zoals beoogd werd, beter uitgewerkt. Doordat zij in het tweede jaar een werkstuk schrijven, zijn studenten beter voorbereid op het eindwerkstuk in het derde jaar. De bijeenkomsten bij de aanvang van en gedurende het schrijfproces bieden studenten in de afstudeerfase voldoende begeleiding en houvast. De opleiding heeft op aangeven van de studenten passende maatregelen genomen om de cursus academische vaardigheden beter toe te spitsen op de gebruiken in de Italianistiek.

De leerlijn cultuurkunde is nu grotendeels historisch ingevuld, wat past bij de nadruk op diachronie van de opleiding. Zoals ook bij Standaard 1 is vermeld, zou het volgens het panel ook interessant kunnen zijn om het Italocentrische perspectief open te breken en de positie van Italië in Europese en mondiale context te belichten, al dan niet in historische context.

Het panel stelt vast dat de gebruikte werkvormen, zoals samenwerkend leren en projectonderwijs, en instrumenten, zoals het peerfeedback en het computerprogramma *Compito* voor het oefenen van grammatica, op een zinnige manier worden ingezet in de cursussen. De werkvormen en instrumenten dragen volgens het panel bij aan het aanleren van *transferable skills* (zoals samenwerken, *time management* en feedback geven) die ook zijn opgenomen in de beoogde leerresultaten. Bovendien



is het panel positief over de mogelijkheid om een buitenlandverblijf op te nemen en over het betrekken van Italiaanse studenten die in Leiden wonen in het taalvaardigheidsonderwijs.

Al met al is het panel positief over de uitgangspunten, opbouw en vormgeving van het curriculum, de gebruikte werkvormen en didactische instrumenten en de inhoud van de cursussen. Het constateert dat alle beoogde leerresultaten in het programma worden geadresseerd.

Studeerbaarheid, studiebegeleiding en informatievoorziening

Studenten kunnen zich inschrijven voor de bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur als zij in het bezit zijn van een vwo-diploma of een hbo-propedeuse. Omdat Italiaans geen schooltaal is, is het instapniveau van de beginnende studenten nagenoeg gelijk. Dankzij het grote aantal keuzevak- en minorstudenten en de instroom van studenten die Italiaans als tweede studie volgen, zijn er voldoende studenten voor alle cursussen. Het panel constateert dat de opleiding goed met de diverse instroom omgaat; iedereen wordt toegelaten, maar er worden geen concessies gedaan aan de verwachte inzet en het verwachte taalniveau.

Uit het studentenhoofdstuk en het gesprek met studenten tijdens het locatiebezoek bleek dat de taalvaardigheidsvakken in het eerste jaar regelmatig als zwaar worden ervaren. Het panel stelt echter vast dat de intensiteit van deze vakken noodzakelijk is om snel vooruitgang te boeken en niet per definitie leidt tot studievertraging; met de juiste inzet zijn alle studenten in staat om aan het einde van de propedeuse CEFR-niveau A2/B1 te behalen. Studenten die in het tweede jaar onvoldoende vooruitgang boeken worden adequaat geholpen. Traditioneel is het eindwerkstuk een moment waarop studenten vertraging oplopen, maar het panel constateert dat de opleiding met de ondersteunende werkcolleges en individuele begeleiding genoeg doet om dit te voorkomen. Het programma is volgens het panel studeerbaar; voor gemotiveerde studenten is het goed mogelijk om de beoogde leerresultaten in drie jaar te behalen.

De studiegids biedt heldere informatie over de opleiding, maar het panel stelt vast dat er grote verschillen bestaan tussen de studiehandleidingen (syllabi) van de verschillende vakken. Het raadt aan de studiehandleidingen te uniformeren. De overige informatievoorziening en studiebegeleiding zijn in de optiek van het panel adequaat.

Docentencorps

Het panel heeft tijdens het locatiebezoek gesproken met een enthousiaste en gemotiveerde, maar kleine groep hardwerkende docenten. Vanwege het vertrek van de hoogleraar en de pensionering van een universitair hoofddocent (UHD) bestaat de staf momenteel uit vier universitaire docenten (UD's) en één docent, die voor overzichtsvakken worden ondersteund door staf van andere vakgroepen. Alle UD's van het kernteam Italiaans beschikken over een Basiskwalificatie Onderwijs (BKO), zijn gepromoveerd en verrichten onderzoek naast hun onderwijstaken. Ook administratieve en organisatorische zaken, het lidmaatschap van examencommissie en opleidingscommissie en de begeleiding van scripties komen grotendeels op de schouders van dit kleine team neer. Hierdoor is de werkbelasting bijzonder hoog. Er zijn voornamelijk geen aanwijzingen dat het docentencorps te klein is om alle cursussen te realiseren en studenten zijn tevreden over de kwaliteiten van de docenten en hun benaderbaarheid. De kleine staf en de afwezigheid van een hoogleraar maken de opleiding echter kwetsbaar.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat alle beoogde leerresultaten adequaat in het programma worden geadresseerd. Het curriculum is in de optiek van het panel duidelijk opgebouwd, met vakken die goed op elkaar aansluiten en leerlijnen die in moeilijkheidsgraad en verwachte zelfstandigheid toenemen. Het panel is positief over de onderwijskundige uitgangspunten van de opleiding en de manier waarop deze in het programma vorm krijgen. De leerlijn academische vaardigheden is met de invoering van het tweedejaarswerkstuk beter uitgewerkt dan voorheen. Het panel is positief over de vormgeving van het curriculum, de inhoud van de cursussen en de gebruikte werkvormen en didactische instrumenten.

Het docentencorps is voldoende gekwalificeerd en gemotiveerd, maar de kleine staf en de afwezigheid van een hoogleraar maakt de opleiding kwetsbaar. Daarnaast is de werkdruk voor de docenten hoog. Het panel heeft begrepen dat het facultaire management dit op de radar heeft, maar wil de urgentie van dit probleem bij dezen nogmaals onderstrepen. De studiebegeleiding en informatievoorziening zijn in de optiek van het panel adequaat. Het programma is studeerbaar; voor gemotiveerde studenten is het goed mogelijk om de beoogde leerresultaten in drie jaar te behalen.

Conclusie

Bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Alle opleidingen in de moderne taal- en letterkunde aan de Leidse Faculteit der Geesteswetenschappen hanteren hetzelfde model voor de toetsplannen. Zo'n toetsplan bestaat uit twee delen; in het eerste deel is vastgelegd in welke cursussen de diverse beoogde leerresultaten worden getoetst, het tweede deel omschrijft de gebruikte toetsvormen en de deeltaetsen per cursus. Het panel stelt vast dat de gebruikte toetsvormen in de opleiding Italiaans passen bij de vakken en hun leerdoelen en dat alle beoogde leerresultaten in het programma worden getoetst. Het viel het panel wel op dat de beschrijving van de beoogde leerresultaten in de toetsplannen licht verschilt van de tekst in het Onderwijs en Examenreglement (OER). Het raadt aan de tekst in deze beide documenten te synchroniseren.

Docenten kunnen bij het opstellen en beoordelen van toetsen gebruikmaken van de handleiding *Tips voor Toetsen* waarin concrete tips zijn opgenomen voor het ontwerpen, samenstellen, afnemen en evalueren en verbeteren van toetsen, evenals het samenstellen van beoordelingsmodellen voor verschillende toetsvormen. Daarnaast bevat de handleiding onder andere een checklist voor het samenstellen, beoordelen en redigeren van open vragen en een model met uitleg over het maken van een toetsmatrijs. Bij cursussen in de opleiding Italiaans die door meerdere docenten worden gegeven, worden de toetsen gezamenlijk ontworpen en geëvalueerd. Bij vakken die maar door één docent worden gegeven, is de opleiding dit academisch jaar (2018-2019) begonnen het vierogenprincipe toe te passen.

Systeem van toetsing in de opleiding Italiaanse taal en cultuur

Het panel constateert dat er binnen de opleiding Italiaans serieus werk wordt gemaakt van toetsing; zo worden in de colleges taalvaardigheid mondelinge presentaties opgenomen en door studiegenoten en de docenten beoordeeld volgens de criteria van het Europees Referentiekader Talen (ERK). Daarna beoordeelt de student zichzelf, om zo beter inzicht te krijgen in zijn eigen voortgang. Het panel is enthousiast over deze toepassing van formatief toetsen en ziet ook meerwaarde in de oefening in het geven van *peer-feedback*. Een ander sterk punt vindt het panel de beschikbaarheid van oefentoetsen, waarmee studenten zich zelfstandig kunnen voorbereiden op een tentamen. In het derde jaar zijn deze oefentoetsen volgens het panel niet meer nodig; dan moet de student in staat zijn om zich zonder oefentoets voor te bereiden.

Het panel merkt op dat het aantal toetsmomenten bij meerdere vakken in het tweede jaar vrij groot is, misschien te groot. Naar verluidt zijn deze extra toetsmomenten en opdrachten ingevoerd naar aanleiding van facultair beleid en aanbevelingen van de *midterm* visitatie. Net als de docenten heeft het panel het gevoel dat de intensiviteit van toetsing op dit moment in sommige gevallen te hoog is; de student kan zich door de vele presentaties en opdrachten opgejaagd voelen en daardoor minder goed presteren en de vele toetsmomenten leveren voor de docent veel werk op. Het panel raadt de opleiding aan zich nog eens te bezinnen op de juiste balans van tussentijds toetsen.



Scriptiebeoordelingen

Het panel heeft acht eindwerkstukken van de opleiding Italiaans en hun beoordelingen bestudeerd en kon zich vinden in de gegeven cijfers en de feedback die op de beoordelingsformulieren werd gegeven. Op de beoordelingsformulieren schrijven beide beoordelaars een kwalitatieve beoordeling aan de hand van de Dublin-descriptoren, waaruit per descriptor een oordeel volgt (onvoldoende, voldoende, goed of zeer goed). Deze deelscores leiden tot het eindcijfer, maar het is het panel niet precies duidelijk hoe dat tot stand komt. Het panel vond de beoordelingen van de scripties correct, maar raadt aan de totstandkoming van het cijfer en de weging van de verschillende onderdelen inzichtelijker op het formulier weer te geven.

Alleen op beoordelingsformulieren van de eerste lezer is er de ruimte/mogelijkheid om ook het verloop van het scriptieproces te evalueren. Het panel vindt dit een goed idee, want ook zelfstandigheid, precisie in het verwerken van feedback en stiptheid zijn belangrijke indicatoren voor de prestatie van een student. Aangezien deze elementen niet op alle formulieren werden beoordeeld, is op dit moment niet inzichtelijk hoe zwaar deze zaken meewegen in de toetsing. Het panel raadt aan hierover afspraken te maken en het scriptieproces ook op te nemen op de beoordelingsformulieren.

Het panel stelt vast dat scripties altijd beoordeeld worden door twee door de examencommissie aangewezen beoordelaars. De eerste en tweede beoordelaar komen onafhankelijk tot hun beoordeling op basis van de facultair vastgelegde beoordelingscriteria en slaan hun beoordelingsformulieren op in een elektronisch systeem. De student ontvangt een automatisch gegenereerd derde formulier waarin de beoordelingen van de twee beoordelaars worden gecombineerd. Op basis van de gesprekken tijdens het locatiebezoek, de aangeleverde documentatie over toetsen en de steekproef concludeert het panel dat de beoordeling van scripties valide, betrouwbaar en onafhankelijk is en zorgvuldig verloopt.

Examencommissie

Sinds kort is aan de examencommissie van de opleidingen Frans en Italiaans de opleiding Duits toegevoegd. In de examencommissie Frans-Duits-Italiaans heeft van elke opleiding één docent zitting en een extern lid dat tevens toetsdeskundige is. De examencommissie krijgt ondersteuning van een ambtelijk secretaris. De toetsdeskundige doet bijvoorbeeld statistische analyses van alle cijfers binnen een opleiding, zodat zichtbaar wordt of een cursus te makkelijk of te moeilijk is. De toetsdeskundige zit in meerdere examencommissies en heeft daardoor een breed beeld van de kwaliteit van toetsing en de werkwijze van de examencommissies aan de faculteit. De ambtelijk secretaris is eveneens actief voor meerdere examencommissies en heeft een belangrijke rol in de standaardisering van de werkwijze en professionalisering van die commissies. Door deze dakpansgewijze overlap tussen de examencommissies zijn de kennisuitwisseling en consistentie in procedures van de commissies in de faculteit geesteswetenschappen in de optiek van het panel goed geborgd.

De examencommissie Frans-Duits-Italiaans werkt met een kwaliteitsborgingsplan en houdt zich aan de facultaire regels en richtlijnen voor examencommissies. In het kader van het kwaliteitsborgingsplan controleert de commissie elk jaar de toetsen van een aantal vakken op validiteit, betrouwbaarheid, transparantie en bruikbaarheid. Daarnaast toetst de commissie elk jaar de cijfers van vier BA-eindwerkstukken per opleiding: twee met hoge beoordelingen en twee met lage cijfers. Verder is de examencommissie verantwoordelijk voor de toekenning van studiepunten voor cursussen die de studenten in het buitenland volgen, voor verlening van vrijstellingen, en voor de toetsing van keuzevakkenpakketten die de studenten samenstellen.

De examencommissie heeft meerdere agendapunten voor de komende jaren, zoals een vergelijking van de beoordelingen en toetsvormen in de verschillende talenopleidingen en het gebruik van evaluatiemethodes zoals matrices en descriptoren. Het panel heeft gemerkt dat de examencommissie bewust omgaat met het feit dat er in een kleine opleiding slechts een beperkt aantal beoordelaars voor scripties is. Doordat de staf klein is, ligt het voor de hand ligt dat twee personen regelmatig in

hetzelfde duo als eerste en tweede beoordelaar optreden, wat een ongewenst effect zou kunnen hebben op de onafhankelijkheid en betrouwbaarheid van de beoordelingen. Het panel stelt met tevredenheid vast dat de examencommissie en de docenten zelf zich hiervan terdege bewust zijn en passende maatregelen nemen om systematische duo's te voorkomen, zoals het inzetten van een tweede beoordelaar van een andere talenopleiding of de bacheloropleiding Taalkunde.

Het panel concludeert dat de examencommissie naar behoren functioneert en de kwaliteit van de toetsing en het gerealiseerde eindniveau van de opleiding voldoende borgt. Het panel adviseert de vier verschillende examencommissies die verantwoordelijk zijn voor de moderne talenopleidingen in de faculteit hun kennis, ervaring en bevindingen regelmatig te delen, niet alleen met elkaar, maar ook met de rest van de staf, om zo de kennis over en kwaliteit van toetsing onder docenten verder te vergroten. Dit draagt in de optiek van het panel bovendien bij tot de vergroting van het draagvlak onder de staf voor de administratie rondom toetsing, die immers ook als een last kan worden ervaren.

Overwegingen

Het toetsplan van de opleiding Italiaans maakt duidelijk dat alle beoogde leerresultaten in het programma worden getoetst. Het panel constateert dat er binnen de opleiding serieus werk wordt gemaakt van toetsing. Bij meerdere vakken in het tweede jaar is het aantal toetsmomenten vrij groot. Het panel raadt de opleiding aan zich nog eens te bezinnen op de juiste balans van tussentijds toetsen.

Het panel heeft acht eindwerkstukken en hun beoordelingen bestudeerd en kon zich vinden in de gegeven cijfers en de feedback die op de beoordelingsformulieren werd gegeven. Het panel vond de beoordelingen van de scripties correct, maar raadt aan de totstandkoming van het cijfer en de weging van de verschillende onderdelen op het formulier inzichtelijker weer te geven. Op basis van de gesprekken tijdens het locatiebezoek en de steekproef concludeert het panel dat de beoordeling van scripties valide, betrouwbaar en onafhankelijk is en zorgvuldig verloopt.

De examencommissie Frans-Duits-Italiaans werkt met een kwaliteitsborgingsplan en houdt zich aan de facultaire regels en richtlijnen voor examencommissies. Het panel concludeert dat de examencommissie naar behoren functioneert en de kwaliteit van de toetsing en het gerealiseerde eindniveau van de opleiding voldoende borgt.

Conclusie

Bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft het panel een steekproef van acht recent voltooide eindwerkstukken van de opleiding Italiaans bestudeerd. De beste eindwerkstukken uit de steekproef getuigen van een goede beheersing van het academisch Italiaans, hebben een heldere onderzoeksvraag en opbouw, zijn kritisch en genuanceerd en sluiten af met overtuigende conclusies. De minder goede werken bevatten regelmatig taalfouten, vinden geen goede balans tussen analyse en synthese of contextualiseren de bevindingen maar beperkt. Hoewel de minder goede scripties regelmatig taalfouten bevatten, stelt het panel op basis van de gelezen werken vast dat de studenten niveau B2 voor schriftelijke taalvaardigheid zeker bereiken. Een aantal van hen komt zelfs uit op niveau C1. De eindwerkstukken in de steekproef tonen wat het panel betreft voldoende aan dat afgestudeerden de beoogde leerresultaten realiseren. Het panel concludeert dat de opleiding een goede basis biedt voor een vervolgopleiding.



Functioneren alumni

De meeste afgestudeerden vervolgen hun studie in Leiden met de masteropleiding Linguistics, of Literary Studies (tracks Italiaans), de master Media Studies of de researchmaster Literary Studies. Een deel van de alumni vertrekt uit Leiden om de masteropleiding Vertalen of Interculturele Communicatie in Utrecht te gaan volgen. Hoewel de opleiding niet systematisch bijhoudt waar alumni terecht komen en hoe zij functioneren, bevestigt de doorstroom naar masteropleidingen dat de bacheloropleiding studenten goed voorbereidt op hun vervolgopleiding.

Overwegingen

Het panel is tevreden over het niveau van de eindwerkstukken. Sterke punten van de eindwerkstukken zijn de heldere onderzoeksvragen, de goede beheersing van het academisch Italiaans en de overtuigende conclusies. Aandachtspunten bij enkele eindwerkstukken zijn het taalgebruik, de analyse en synthese en het contextualiseren van de bevindingen. Volgens het panel zijn alle scripties echter aan de maat en tonen zij aan dat de afgestudeerden de beoogde leerresultaten realiseren. De meeste afgestudeerden stromen door naar een masteropleiding, wat bevestigt dat de bacheloropleiding haar studenten goed voorbereidt op een vervolgopleiding.

Conclusie

Bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

EINDOORDEEL

Het panel heeft standaard 1, 2, 3, en 4 van de bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur beoordeeld als 'voldoende'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur* als 'voldoende'.

BIJLAGE A: BEOOGDE LEERRESULTATEN

Afgestudeerden van de opleiding hebben de onderstaande leerresultaten bereikt, gerangschikt volgens de Dublin-descriptoren:

I. Algemeen

Bachelors Italiaanse taal en cultuur beschikken over:

a) *Kennis en inzicht*

i. algemene kennis van en inzicht in de Italiaanse taal, de Italiaanse letterkunde en de Italiaanse cultuur, in het bijzonder: de systematiek en de globale historische ontwikkeling van de Italiaanse taal; de belangrijkste schrijvers en stromingen uit de Italiaanse letterkunde; de grote lijnen van de Italiaanse (cultuur)geschiedenis; de belangrijkste aspecten van de hedendaagse Italiaanse maatschappij en cultuur;

ii. algemene kennis van en inzicht in kernbegrippen, apparaat, onderzoeksmethoden en -technieken op het gebied van de Italiaanse taalkunde en de Italiaanse letterkunde.

b) *Toepassen kennis en inzicht*

het vermogen om met behulp van de verworven kennis en inzicht een beredeneerd oordeel te vormen over een niet eerder behandeld onderwerp op het vakgebied van de Italiaanse taal en cultuur.

c) *Oordeelsvorming*

het vermogen om met behulp van de verworven kennis en inzicht een beredeneerd oordeel te vormen over een niet eerder behandeld onderwerp op het vakgebied van de Italiaanse taal en cultuur.

d) *Communicatie*

het vermogen om een beredeneerd oordeel helder uiteen te zetten in een mondeling en schriftelijk verslag.

e) *Leervaardigheden*

de leervaardigheden die vereist zijn om een relevante master te kunnen volgen.

II. Taalkunde

Bachelors Italiaanse taal en cultuur zijn in staat om:

i. kernbegrippen van de Italiaanse fonologie, morfologie, syntaxis en semantiek te definiëren en toe te passen in elementaire taalkundige analyses;

ii. de algemene lijnen van argumentatie in de taalkundige vakliteratuur te begrijpen;

iii. beargumenteerde analyses van elementaire taalkundige problemen te maken op basis van een elementair inzicht in het theoretisch begrippenapparaat van de taalkunde;

iv. historische en geografische taalvarianten van het Italiaans te herkennen, op elementair niveau te analyseren, en daarvan verslag te doen;

v. sociolinguïstische taalvarianten en gebruiksvarianten van het Italiaans te herkennen, op elementair niveau te analyseren, en daarvan verslag te doen.

III. Letterkunde

Bachelors Italiaanse taal en cultuur:

i. bezitten kennis van de grote lijnen van de ontwikkeling van de Italiaanse literatuur sinds haar oorsprong in de late middeleeuwen, en kunnen daarin de momenten duiden, typeren en met voorbeelden illustreren waarin de Italiaanse literatuur in Europese context trendsetter was, en de momenten waarin zij vooral trendvolger was. Zij zijn in staat belangrijke literaire werken te plaatsen in de (Italiaanse en Europese) literair-historische context waaruit zij zijn voortgekomen, en die zij vaak op hun beurt beïnvloed hebben;

ii. bezitten kennis van een aantal van de belangrijkste werken uit de Italiaanse literatuur, die zij geheel of gedeeltelijk hebben bestudeerd aan de hand van toonaangevende edities en commentaren en/of van belangrijke wetenschappelijke publicaties;

iii. zijn in staat een elementaire analyse te maken van de taalkundige aspecten van belangrijke literaire werken, en deze werken te plaatsen in de ontwikkeling van de Italiaanse taal;

iv. zijn in staat om langs de lijnen van gangbare onderzoeksmethoden (filologisch, retorisch, literatuurwetenschappelijk) een elementaire analyse te maken van literaire werken, en daarvan verslag te doen.



IV. Taalvaardigheid

Bachelors Italiaanse taal en cultuur:

i. beschikken over een vaardigheid in de Italiaanse taal die overeenkomt met de in de onderstaande tabel aangegeven competentieniveaus, in termen van het Europees Referentiekader (CEFR):

	<i>Propedeuse</i>	<i>Bachelor</i>
Luisteren	B1	C1
Lezen	B1	C1
Gesproken interactie	A2/B1	B2
Gesproken productie	B1	B2
Schrijven	A2	B2

V. Cultuurkunde

Bachelors Italiaanse taal en cultuur:

- i. bezitten kennis van de grote lijnen van de Italiaanse (cultuur)geschiedenis;
- ii. bezitten kennis van de belangrijkste politieke, maatschappelijke en culturele aspecten van het eigentijdse Italië;
- iii. zijn in staat om de historische ontwikkelingen en de huidige situatie op het gebied van de Italiaanse taal en de Italiaanse letterkunde, en de historische ontwikkelingen en de huidige situatie op het gebied van de Italiaanse politiek, maatschappij en cultuur op weloverwogen wijze met elkaar in verband te brengen.

Voorts leidt elke Leidse geesteswetenschappelijke opleiding op tot facultair geformuleerde algemene academische vaardigheden. Deze hebben betrekking op de Dublin-descriptoren Oordeelsvorming, Communicatie en Leervaardigheden en zijn opgenomen in bijlage A bij het facultaire deel.

BIJLAGE B: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

jaar 1

Semester 1:

Programma-onderdelen	Weging	EC
Italiaans: Taalvaardigheid Ia	100	5
Het Italië van pausen, keizers en steden (Cultuurkunde)	100	5
Italiaans: Taalvaardigheid Ib	100	5
Klassieke Italiaanse letterkunde	100	5
De erfenis van Trajanus	100	5
Kerncurriculum: Inleiding Literatuurwetenschap	200	5
Academische Vaardigheden (Italiaanse taal en cultuur)	100	-
Totaal		30

Semester 2:

Programma-onderdelen	Weging	EC
Italiaans: Taalvaardigheid Ic	100	5
Het moderne Italië (Cultuurkunde)	100	5
Italiaans: Taalvaardigheid Id	100	5
Moderne Italiaanse letterkunde	200	5
Romaanse taalkunde	200	5
Introduzione alla linguistica italiana	200	5
Academische Vaardigheden (Italiaanse taal en cultuur)	100	
Totaal		30



Jaar 2

Semester 1:

Programma-onderdelen	Weging	EC
Italiaans: Taalvaardigheid IIa	200	5
Italiaans: Taalvaardigheid IIb	200	5
Grammatica storica	300	5
La tradizione novellistica	300	5
Capolavori moderni e contemporanei	300	5
Kerncurriculum: Wetenschapsfilosofie	200	5
Totaal		30

Semester 2:

Programma-onderdelen	Weging	EC
Italiaans: Taalvaardigheid IIc	200	5
Italiaans: Taalvaardigheid II d	200	5
Dante poeta del mondo medievale	300	5
Linguistica italiana: sintassi e dialettologia	300	5
L'Italia oggi (Cultuurkunde)	300	5
Werkstuk 2e jaar Italiaans	200	5
Totaal		30

Jaar 3

Semester 1:

Programma-onderdelen	Weging	EC
Linguistica italiana. L'italiano contemporaneo: usi e strutture	300	5
La tradizione novellistica	300	5
Keuzeruimte	-	15
Keuzevakken (in jaar drie in totaal twee Corsi monografici uit het eerste en/ of tweede semester):		5
Storia della lingua italiana (Corso monografico)	300	(5)
Traduzione olandese-italiano (Corso monografico)	300	(5)
Traduzione italiano-olandese (Corso monografico)	300	(5)

Semester 2:

Programma-onderdelen	Weging	Ects
Keuzevakken (in jaar drie in totaal twee Corsi monografici uit het eerste en/ of tweede semester):		5
Letteratura e cinema: intermedialità nel Novecento (corso monografico)	300	(5)
L'italiano dell'economia e del commercio (Corso monografico)	300	(5)
BA-eindwerkstuk Italiaanse taal en cultuur	400	10
Keuzeruimte	-	15
Totaal		30



BIJLAGE C: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek acht eindwerken bestudeerd van de bacheloropleiding Italiaanse taal en cultuur. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in hard copy en deels via de elektronische leeromgeving):

- Gids Kwaliteitszorg FGW
- Handleiding examencommissies FGW
- Handleiding OLCs FGW
- Kwaliteitsborging toetsing handreiking
- Onderwijsvisie Learning @ Leiden University
- Regels en richtlijnen examencommissie 2018-19
- Tips bij Toetsen
- Visual Onderwijsvisie met nieuwe benaming
- Notulen van de opleidingscommissies
- Notulen van de examencommissies
- Onderwijs- en Examenreglementen van alle opleidingen
- Opleidingskaarten over alle opleidingen met informatie over instroom, doorstroom, studiesucces en evaluatieresultaten
- Cursusbeschrijvingen en syllabi van geselecteerde cursussen (2 per opleiding)

M LITERARY STUDIES

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De masteropleiding Literary Studies heeft vijf afstudeerrichtingen: de talenrichtingen Engelse, Duitse, Franse en Italiaanse Literatuur en Cultuur en de in het Engels aangeboden taalafhankelijke track *Literature in Society. Europe and Beyond*. Sterke punten van de opleiding zijn volgens het panel de klassieke oriëntatie en het onderwijs in de doeltaal in de talenrichtingen, en de aandacht voor de context van literatuur in *Literature and Society*.

De profielen van de vijf specialisaties zijn volgens het panel goed vertaald in overkoepelende en richtingspecifieke beoogde leerresultaten. Het panel concludeert dat de beoogde leerresultaten wat betreft inhoud en oriëntatie passend zijn voor een academische masteropleiding in de letterkunde. Met de in de beoogde leerresultaten genoemde algemene competenties én hun kennis van taal en literatuur in hun vakgebied, zijn afgestudeerden in de optiek van het panel goed uitgerust voor een carrière in onderzoek, onderwijs of andere maatschappelijke functies.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De structuur van de opleiding met vijf richtingen is complex, maar de leerroutes en leerlijnen zijn goed gestroomlijnd. De opbouw van het programma in alle richtingen is volgens het panel logisch. De opzet van de cursussen past volgens het panel bij de wetenschappelijke oriëntatie van de opleiding. Het panel waardeert de taalspecifieke benadering die in de talenrichtingen gehanteerd wordt. Het panel is positief over de vormgeving van het curriculum, de gebruikte werkvormen en didactische instrumenten en de inhoud van de cursussen. Het constateert dat alle beoogde leerresultaten van de vijf richtingen in het programma worden geadresseerd.

De instroom van studenten is heterogeen wat betreft vooropleiding en taalniveau. Het panel constateert dat de opleiding goed omgaat met deze heterogeniteit: de toelatingscommissie laat studenten toe die op basis van taalniveau en vakinhoudelijke kennis. Het panel stelt vast dat het programma voor alle studenten voldoende studeerbaar is. De masterscriptie leidt nog wel eens tot studievertraging. De opleiding heeft daarom ingezet op het beter structureren en begeleiden van het scriptietraject. Het panel heeft vertrouwen in deze maatregelen, maar denkt dat een verplicht scriptieseminar nog verder zal bijdragen aan de snelle afronding van scripties. De overige studiebegeleiding en informatievoorziening zijn in de optiek van het panel adequaat.

Het panel concludeert dat de staf zowel didactisch als vakinhoudelijk goed gekwalificeerd is, maar ziet een aantal verbeterpunten: de werkdruk voor docenten is hoog en de bezetting van de richtingen Duits, Frans en Italiaans is minimaal.

Standaard 3: Toetsing

Het panel stelt vast dat het toetsplan van de opleiding Literary Studies helder en evenwichtig is en dat de toetsvormen alle beoogde leerresultaten valide toetsen. Het panel heeft vastgesteld dat de toetsing in deze opleiding consciëntieus wordt aangepakt. Bij het docentencorps is voldoende kennis van toetsing en draagvlak voor de administratie rondom toetsing aanwezig. Het panel concludeert dat de toetsingssystematiek goed functioneert.

Het panel heeft acht scripties van de opleiding Literary Studies en hun beoordelingen bestudeerd en kon zich vinden in de gegeven cijfers. De feedback op de beoordelingsformulieren was over het algemeen uitgebreid en constructief en de criteria waarop de scripties beoordeeld worden zijn in de optiek van het panel juist. Het panel raadt aan de totstandkoming van het cijfer en de weging van de verschillende onderdelen inzichtelijker op het formulier weer te geven.



De masteropleiding Literary Studies deelt de examencommissie met de master North American Studies en de researchmasters Literary Studies en Arts and Culture. De examencommissie heeft goed zicht op de beoordelingspraktijk en heeft een belangrijke rol gespeeld bij het ontwikkelen en invoeren van het gestandaardiseerde beoordelingsformulier voor papers. Het panel concludeert dat de examencommissie naar behoren functioneert en de kwaliteit van de toetsing en het gerealiseerde eindniveau van de opleiding voldoende borgt.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Op basis van de steekproef van acht recent voltooide scripties stelt het panel vast dat afgestudeerden de beoogde leerresultaten realiseren. Het panel herkent de uitgangspunten van de opleiding in de scripties; de afstudeeronderzoeken richten zich op primaire literaire bronnen en analyseren de culturele context van literatuur. Het niveau van de masterscripties is ook duidelijk hoger dan dat van de bachelerscripties, zowel inhoudelijk als op het gebied van taalvaardigheid.

Het panel stelt vast dat de opleiding studenten goed voorbereidt op een loopbaan in het onderwijs, onderzoek of andere maatschappelijke functies.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel

De masteropleiding Literary Studies heeft twee doelen: 1) studenten opleiden tot academici die een solide kennis hebben van de letterkunde en cultuur van hun vakgebied (smal of breed) en die primaire bronnen kunnen duiden binnen hun historische, culturele, linguïstische en maatschappelijke context; en 2) studenten aanleren hun gespecialiseerde kennis zelfstandig toe te passen in een complexe wetenschappelijke context en kritisch te evalueren in hun eigen onderzoek, dat ze helder en overtuigend moeten weten over te brengen.

Studenten kunnen kiezen uit vijf afstudeerrichtingen: een specialistische talenttrack in de talenrichtingen Engelse, Duitse, Franse en Italiaanse Literatuur en Cultuur, of de brede (in het Engels aangeboden) taalonafhankelijke track *Literature in Society. Europe and Beyond*. Binnen de gekozen afstudeerrichting heeft de student ook nog de mogelijkheid om zich daarin verder te specialiseren of juist te verbreden.

De vier talenrichtingen hebben een klassiek profiel met veel aandacht voor primaire literaire bronnen, van middeleeuwen tot heden, en hun sociaal- en cultuurhistorische context. Binnen hun taaltrack kiezen de studenten voor de specialisaties middeleeuwse en vroegmoderne literatuur, moderne en contemporaine literatuur, of taal en cultuur van hun doeltaal. De laatste specialisatie is met name geschikt voor studenten die hun opleiding willen vervolgen met een educatieve master. De talenrichtingen onderscheiden zich van andere letterkundige masters aan Nederlandse universiteiten doordat zij volledig in de doeltaal worden aangeboden. Daardoor sluiten deze richtingen goed aan op de Leidse bacheloropleidingen Engels, Duits, Frans en Italiaans.

De richting *Literature in Society* bestaat sinds 2016 en is internationaal gezien uniek. *Literature in Society* richt zich op de bestudering van moderne en hedendaagse literaturen in de Europese talen in Europa en daarbuiten, hun onderlinge verwevenheid en de wisselwerking tussen literatuur en samenleving. De focus op de verbanden tussen literatuur en actuele sociaalpolitieke vraagstukken en het transnationale perspectief van deze richting maken deze Engelstalige richting interessant voor niet-Nederlandse studenten en alumni van brede bacheloropleidingen als Taal- en Cultuurstudies, Algemene Cultuurwetenschappen en Liberal Arts programma's van university colleges.

Het panel waardeert de voortvarendheid en vernieuwingsdrang waarmee de opleiding sinds de samenvoeging van de vier masters letterkunde in moderne talen in 2012 aan de slag is gegaan met de vormgeving van de vijf afstudeerrichtingen. Sterke punten van de opleiding zijn volgens het panel de klassieke oriëntatie op de oudere en moderne letterkunde, het onderwijs in de doeltaal in de talenrichtingen en de aandacht voor de context van literatuur in *Literature and Society*. De richtingen hebben elk een helder profiel, maar ook de signatuur van de masteropleiding als geheel is duidelijk; in Leiden richt men zich op primaire literaire bronnen en de culturele context van literatuur. Literaire theorie is daarbij een instrument, maar geen doel op zich.

Literature in Society is in de optiek van het panel een mooie toevoeging aan de opleiding, die ook nog eens bijdraagt aan de samenhang tussen de richtingen. Hoewel in het zelfevaluatierapport wordt geschreven dat *Literature in Society* gericht is op hedendaagse en moderne literatuur, begreep het panel tijdens het locatiebezoek dat studenten ook worden verwezen naar oudere literatuur over een



actueel thema, zoals de vluchtelingen crisis. Het panel is hierover positief en raadt aan de keuze voor hedendaagse en moderne literatuur met verwijzingen naar oudere werken meer inhoudelijk te expliciteren in de leerresultaten.

Beoogde leerresultaten

De doelen van de opleiding zijn uitgewerkt in vijf sets van overkoepelende leerresultaten, die zijn geënt op de Dublin-descriptoren (zie bijlage A, general learning outcomes 1-5). Daarnaast zijn voor *Literature in Society* en de talenrichtingen specifieke leerresultaten geformuleerd, die ook zijn gebaseerd op de Dublin-descriptoren. Deze leerresultaten zijn toegespitst op *Literature in Society* of op de gekozen doeltaal en de culturele context van de doeltaal, zoals leerresultaat 5b van de talenrichtingen: '*graduates have intercultural skills enabling them to efficiently communicate with/in the countries of their specialisation*'. De beoogde eindniveaus voor de actieve en passieve taalvaardigheid in de verschillende doeltalen staan ook vermeld in de beoogde leerresultaten (zie appendix A, tabel) en variëren van B2/C1 voor gesproken interactie en productie in het Italiaans tot C2 voor schrijven in het Engels.

Hoewel de oriëntatie van de opleiding duidelijk academisch is, zijn er ook overkoepelende beoogde leerresultaten die zich richten op het beroepsperspectief van de universitair geschoolde letterkundige. Het gaat dan bijvoorbeeld om *transferable skills* zoals het overbrengen van kennis aan een specifiek publiek (4d), feedback geven en ontvangen (5c2) en plannen (5d). Met deze algemene competenties én hun kennis van taal en literatuur in hun vakgebied zijn afgestudeerden in de optiek van het panel goed uitgerust voor een carrière in het onderwijs of andere maatschappelijke functies. Het panel concludeert dat de beoogde leerresultaten wat betreft inhoud en oriëntatie passend zijn voor een academische masteropleiding in de letterkunde en aansluiten bij de verwachtingen van het vakgebied en beroepenveld.

Overwegingen

De masteropleiding Literary Studies heeft vijf afstudeerrichtingen: de talenrichtingen Engelse, Duitse, Franse en Italiaanse Literatuur en Cultuur en de in het Engels aangeboden taalonafhankelijke track *Literature in Society. Europe and Beyond*. Sterke punten van de opleiding zijn volgens het panel de klassieke oriëntatie en het onderwijs in de doeltaal in de talenrichtingen, en de aandacht voor de context van literatuur in *Literature and Society*.

De profielen van de vijf specialisaties zijn volgens het panel goed vertaald in overkoepelende en richtingspecifieke beoogde leerresultaten. Het panel concludeert dat de beoogde leerresultaten wat betreft inhoud en oriëntatie passend zijn voor een academische masteropleiding in de letterkunde. Met de in de beoogde leerresultaten genoemde algemene competenties én hun kennis van taal en literatuur in hun vakgebied, zijn afgestudeerden in de optiek van het panel goed uitgerust voor een carrière in onderzoek, onderwijs of andere maatschappelijke functies.

Conclusie

Masteropleiding Literary Studies: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'goed'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Curriculum

De vijf afstudeerrichtingen hebben elk dezelfde programmaopbouw. Vanaf 2018-19 volgen alle studenten samen de cursus *European Modernism* (10 EC), voordien heette de gezamenlijke cursus *Situated Literatures 1*. Daarnaast volgen studenten vier keuzecursussen, waarvan minimaal twee binnen de eigen afstudeerrichting (voor de talenrichtingen) (zie Appendix B). De twee overige keuzecursussen kiezen zij uit het aanbod van één van de andere afstudeerrichtingen, uit de

kerncursussen, uit de taalspecifieke cursussen (voor de talenrichtingen), uit het landelijke *Masterlanguage* (zie pagina 17) aanbod of bij verwante masteropleidingen zoals Mediastudies. Ten slotte is het mogelijk om in de keuzeruimte een stage te volgen van maximaal 10 EC. De studenten die een talenrichting volgen, kiezen daarbinnen nog voor één van de drie specialisaties: middeleeuwse en vroegmoderne literatuur, moderne en contemporaine literatuur of taal en cultuur van hun doeltaal. De opleiding wordt afgesloten met een masterscriptie van 20 EC. Studenten in de deeltijdvariant volgen dezelfde colleges en doorlopen hetzelfde curriculum, maar spreiden de vakken over een langere periode.

De structuur van de opleiding met vijf richtingen, waarvan er vier weer keuze geven uit drie specialisaties, is complex, maar het panel stelt vast dat de leerroutes en leerlijnen goed gestroomlijnd zijn en dat de keuzemogelijkheden voor studenten helder zijn. Daarnaast is de opbouw van het programma in alle richtingen volgens het panel logisch; de student begint met de gezamenlijke algemene cursus, dan volgen zelfgekozen verdiepende cursussen en de specialistische scriptie is de afsluiting. De gemeenschappelijkheid van de vijf richtingen krijgt gestalte in de drie keuzecursussen, aangeboden door een team van docenten van de verschillende talen, die door studenten uit alle richtingen gevolgd kunnen worden. De richting *Literature and Society* heeft een verplichte kerncursus. Door de samenwerking van docenten uit de verschillende talen in deze kerncursussen krijgt de student zicht op de verbanden tussen literaturen van verschillende talen en culturen.

De opzet van de cursussen past volgens het panel bij de wetenschappelijke oriëntatie van de opleiding: studenten worden getraind in het zelfstandig verrichten van onderzoek en rapporteren hierover mondeling en schriftelijk, soms zelfs in een wetenschappelijke publicatie. Daarnaast wordt geoefend met niet-wetenschappelijke vaardigheden zoals bloggen en valorisatie van onderzoek, bijvoorbeeld door het maken van een virtuele tentoonstelling. Het panel stelt vast dat het facultaire speerpunt 'onderzoekend leren' in deze opleiding goed is uitgewerkt.

Het panel is positief over de taalspecifieke benadering die in de talenrichtingen gehanteerd wordt. Doordat alle cursussen in die richtingen in de doeltaal worden aangeboden, kan de student zijn taalniveau nog verder verbeteren. Tegelijkertijd bestudeert de student literatuur op microniveau en leert hij theorieën te hanteren die als instrument dienen voor de interpretatie van die teksten. In de richting *Literature in Society* wordt literatuur veelal in vertaling gelezen, maar dan is er voldoende aandacht voor reflectie op het gebruik van vertalingen.

Het panel is enthousiast over de tweetalige Frans-Engelse cursus *Long Distance Romance: la transmission du roman courtois médiéval* over de legende van Koning Arthur in Engelse en Franse literatuur. Deze cursus kan worden gevolgd door studenten van de talenrichtingen Engels en Frans en is daarmee een voorbeeld van wat deze op comparatieve en transnationale leest geschoeide letterkundige master te bieden heeft.

Studenten kunnen in plaats van een keuzecursus ook een stage van 10 EC opnemen. Omdat de stage een cursus vervangt, moet deze altijd een onderzoekscomponent hebben en worden goedgekeurd door de examencommissie. De begeleiding wordt verzorgd door een docent van de opleiding en een supervisor op de stageplek. De Career Service Humanities biedt ondersteuning bij het vinden van een stage, het opstellen van het stageplan en het indienen van de stageaanvraag. Het panel vindt de mogelijkheid om een stage te lopen een mooie toevoeging aan de opleiding.

Het panel is positief over de vormgeving van het curriculum, de gebruikte werkvormen en didactische instrumenten en de inhoud van de cursussen. Het constateert dat alle beoogde leerresultaten van de vijf richtingen adequaat zijn verwerkt in het curriculum.



Studeerbaarheid, studiebegeleiding en informatievoorziening

De meeste studenten die kiezen voor één van de talenrichtingen hebben een aansluitende bacheloropleiding in die taal gevolgd. De instroom in de richting *Literature in Society* is divers: verschillende brede bachelors in talen en culturen, in binnen- en buitenland, geven toegang tot deze track. De studentenpopulatie in deze richting is bijgevolg heterogeen wat betreft vooropleiding, nationaliteit en niveau. Ook de talenrichting Engels trekt veel internationale studenten en heeft daardoor te maken met een heterogene studentengroep. Het panel constateert dat de opleiding goed met deze heterogeniteit omgaat: de toelatingscommissie laat studenten toe die zich aanmelden op taalniveau en vakinhoudelijke kennis zodat er voldoende kennisbasis is. Studenten die niet aan de voorwaarden voldoen, moeten het premasterprogramma volgen, dat ook door instromers uit het hoger beroepsonderwijs (hbo) wordt afgelegd. Het panel stelt vast dat alle studenten die aan de opleiding beginnen, op basis van hun taalvaardigheid en vakinhoudelijke kennis in staat zouden moeten zijn om het masterprogramma te voltooien.

Tijdens het locatiebezoek heeft het panel gesproken over de wijdverbreide praktijk onder studenten om (uit interesse) meer cursussen naast elkaar te volgen dan het curriculum voorschrijft. Net als de docenten is het panel verheugd dat studenten zo enthousiast zijn over de letterkunde en consciëntieus zijn in hun studie. Toch veroorzaakt deze praktijk in de optiek van het panel ook problemen voor de opleiding, want niet alle studenten zijn in staat alle cursussen waaraan zij beginnen ook succesvol af te ronden. Het gevolg hiervan is dat de studenten de extra cursussen niet afmaken, terwijl de docenten al tijd in hen hebben geïnvesteerd. Ook komt de doorstroom van deze studenten in het reguliere curriculum mogelijk in gevaar doordat zij te veel hooi op hun vork nemen. Tenslotte leidt de praktijk in sommige gevallen tot te volle groepen, bij aanvang van de cursussen. Het panel adviseert daarom om studenten actiever te ontmoedigen om meerdere cursussen naast elkaar te volgen.

Als studenten het reguliere curriculum volgen, is het programma in de optiek van het panel voor alle studenten voldoende studeerbaar, ook voor studenten met een vooropleiding buiten Nederland of in het hbo en voor de deeltijdstudenten. Alleen de masterscriptie blijkt voor veel studenten een struikelblok te zijn. De opleiding heeft de afgelopen periode daarom ingezet op het beter structureren en begeleiden van het scriptietraject: er zijn informatiebijeenkomsten ingesteld, de informatie over richtlijnen en deadlines is verbeterd en er is voor gezorgd dat studenten snel een begeleider vinden voor hun scriptie. Het panel vindt deze maatregelen zinvol en begreep ook van studenten dat zij voldoende geïnformeerd zijn over de scriptie. De toekomst zal uitwijzen of de genomen maatregelen ook leiden tot minder studievertraging in de scriptiefase. Het panel verwacht dat een scriptieseminar, zoals dat in een aantal richtingen van de masteropleiding Linguistics wordt aangeboden, zal bijdragen aan de snelle afronding van scripties en raadt aan dit ook in te voeren in de masteropleiding Literary Studies.

De overige studiebegeleiding en informatievoorziening zijn in de optiek van het panel adequaat. De studiegids biedt heldere informatie over de opleiding, maar het panel stelt vast dat er grote verschillen bestaan tussen de studiehandleidingen (syllabi) van de verschillende vakken. Het raadt aan de studiehandleidingen te uniformeren.

Docentencorps

Het panel heeft tijdens het locatiebezoek gesproken met een enthousiaste groep zeer gemotiveerde en hardwerkende docenten. Alle docenten hebben een Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) en zijn actieve onderzoekers. De meeste docenten zijn actief in verschillende opleidingen of richtingen, wat de uitwisseling tussen docenten en de professionaliteit van het docentencorps als geheel bevordert. Het panel concludeert dat de staf zowel didactisch als vakinhoudelijk goed gekwalificeerd is, maar ziet een aantal verbeterpunten: de werkdruk voor docenten is hoog en de bezetting van de richtingen Duits, Frans en Italiaans is minimaal. Bij de richting Engels is de onderwijslast van docenten te hoog als gevolg van de grote studentenaantallen. Ook de hierboven beschreven praktijk van studenten om méér vakken te volgen dan het curriculum voorschrijft, leidt tot een hogere onderwijslast voor docenten die zich niet uitbetaalt. Het panel heeft begrepen dat het faculteitsbestuur verschillende

plannen heeft om de bezetting van Frans, Duits en Italiaans te verbeteren en de werkdruk onder docenten te verlagen en wil de noodzaak en urgentie van maatregelen bij dezen nogmaals benadrukken.

Overwegingen

De structuur van de opleiding met vijf richtingen is complex, maar de leerroutes en leerlijnen zijn goed gestroomlijnd. De opbouw van het programma in alle richtingen is volgens het panel logisch. De opzet van de cursussen past volgens het panel bij de wetenschappelijke oriëntatie van de opleiding. Het panel waardeert de taalspecifieke benadering die in de talenrichtingen gehanteerd wordt. Het panel is positief over de vormgeving van het curriculum, de gebruikte werkvormen en didactische instrumenten en de inhoud van de cursussen. Het constateert dat alle beoogde leerresultaten van de vijf richtingen in het programma worden geadresseerd.

De instroom van studenten is heterogeen wat betreft vooropleiding en taalniveau. Het panel constateert dat de opleiding goed met deze heterogeniteit omgaat: de toelatingscommissie selecteert studenten op basis van taalniveau en vakinhoudelijke kennis. Het panel stelt vast dat het programma voor alle studenten voldoende studeerbaar is. De masterscriptie leidt nog wel eens tot studievertraging. De opleiding heeft daarom ingezet op het beter structureren en begeleiden van het scriptietraject. Het panel heeft vertrouwen in deze maatregelen, maar denkt dat een verplicht scriptieseminar nog verder zal bijdragen aan de snelle afronding van scripties. De overige studiebegeleiding en informatievoorziening zijn in de optiek van het panel adequaat.

Het panel concludeert dat de staf zowel didactisch als vakinhoudelijk goed gekwalificeerd is, maar ziet een aantal verbeterpunten: de werkdruk voor docenten is hoog en de bezetting van de richtingen Duits, Frans en Italiaans is minimaal.

Conclusie

Masteropleiding Literary Studies: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Alle opleidingen in de moderne taal- en letterkunde aan de Leidse Faculteit der Geesteswetenschappen hanteren hetzelfde model voor de toetsplannen. Zo'n toetsplan bestaat uit twee delen; in het eerste deel is vastgelegd in welke cursussen de diverse beoogde leerresultaten worden getoetst, het tweede deel omschrijft de gebruikte toetsvormen en de deeltaetsen per cursus. Het viel het panel wel op dat de beschrijving van de beoogde leerresultaten in de toetsplannen licht verschilt van de tekst in het Onderwijs en Examenreglement (OER). Het raadt aan de tekst in deze beide documenten te synchroniseren.

Docenten kunnen bij het opstellen en beoordelen van toetsen gebruikmaken van de handleiding *Tips voor Toetsen* waarin concrete tips zijn opgenomen voor het ontwerpen, samenstellen, afnemen en evalueren en verbeteren van toetsen, evenals het samenstellen van beoordelingsmodellen voor verschillende toetsvormen. Daarnaast bevat de handleiding onder andere een checklist voor het samenstellen, beoordelen en redigeren van open vragen en een model met uitleg over het maken van een toetsmatrijs.

Systeem van toetsing in de opleiding Literary Studies

Het panel stelt vast dat het toetsplan van de opleiding Literary Studies helder en evenwichtig is en dat de toetsvormen alle beoogde leerresultaten valide toetsen. Het panel heeft gemerkt dat de toetsing in deze opleiding consciëntieus wordt aangepakt. Een voorbeeld hiervan is de invoering van gestandaardiseerde beoordelingsformulieren voor papers. Op deze nieuwe formulieren zijn de beoordelingscriteria voor papers expliciet geformuleerd, waardoor de beoordelingen van



verschillende docenten consistent en betrouwbaarder zijn. Voor de studenten is de beoordeling van hun werk dankzij dit formulier ook inzichtelijker. Het panel merkte in het gesprek met docenten tijdens het locatiebezoek dat er voldoende draagvlak is voor het gebruik van deze formulieren; zij zien in dat de nieuwe formulieren bijdragen aan de transparantie en betrouwbaarheid van de toetsing van papers. Het panel concludeert dat de toetsingsystematiek goed functioneert. Bij het docentencorps is voldoende kennis van toetsing en draagvlak voor de administratie rondom toetsing aanwezig.

Scriptiebeoordelingen

Het panel heeft acht scripties van de opleiding Literary Studies en hun beoordelingen bestudeerd en kon zich vinden in de gegeven cijfers. De feedback op de beoordelingsformulieren was over het algemeen uitgebreid en constructief en de criteria waarop de scripties beoordeeld worden zijn in de optiek van het panel juist. Het panel stelt vast dat scripties altijd door twee door de examencommissie aangewezen beoordelaars worden beoordeeld. Op de beoordelingsformulieren schrijven de beide beoordelaars een kwalitatieve beoordeling aan de hand van de Dublin-descriptoren, waaruit per descriptor een oordeel volgt (onvoldoende, voldoende, goed of zeer goed). Deze deelscores leiden tot het eindcijfer, maar het is het panel niet precies duidelijk hoe dat tot stand komt. Het panel vond de beoordelingen van de scripties correct, maar raadt aan de totstandkoming van het cijfer en de weging van de verschillende onderdelen inzichtelijker op het formulier weer te geven.

De eerste en tweede beoordelaar komen onafhankelijk tot hun beoordeling op basis van de facultair vastgelegde beoordelingscriteria en slaan hun beoordelingsformulieren op in een elektronisch systeem. De student ontvangt een automatisch gegenereerd derde formulier waarin de beoordelingen van de twee beoordelaars worden gecombineerd. Op basis van de gesprekken tijdens het locatiebezoek, de aangeleverde documentatie en de steekproef concludeert het panel dat de beoordeling van scripties voldoende transparant, valide, betrouwbaar en onafhankelijk is en zorgvuldig verloopt.

Examencommissie

De masteropleiding Literary Studies deelt de examencommissie met de master North American Studies en de researchmasters Literary Studies en Arts and Culture. De examencommissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris en heeft een extern lid dat tevens toetsdeskundige is. De toetsdeskundige doet bijvoorbeeld statistische analyses van alle cijfers binnen een opleiding, zodat zichtbaar wordt of een cursus te makkelijk of te moeilijk is. De toetsdeskundige zit in meerdere examencommissies en heeft daardoor een breed beeld van de kwaliteit van toetsing en de werkwijze van de examencommissies aan de faculteit. De ambtelijk secretaris is eveneens actief voor meerdere examencommissies en heeft een belangrijke rol in de standaardisering van de werkwijze en professionalisering van die commissies. Door deze dakpansgewijze overlap tussen de examencommissies zijn de kennisuitwisseling en consistentie in procedures van de commissies in de Faculteit Geesteswetenschappen in de optiek van het panel goed geborgd.

De examencommissie houdt zich aan de facultaire en opleidingsspecifieke onderwijs- en examenregelingen en de regels en richtlijnen voor examencommissies. De examencommissie controleert elk semester steekproefsgewijs de toetsing van een vast aantal cursussen en scripties. De controle van alle cursussen en scriptiebeoordelingen vindt plaats in een driejaarlijkse cyclus. Bij de borging van de kwaliteit van toetsing speelt de toetsdeskundige een belangrijke rol; zij bekijkt bijvoorbeeld de cijferlijsten van diverse vakken en vergelijkt deze met elkaar en met de lijsten van voorgaande jaren en andere opleidingen. Als er opvallende zaken zijn, zoals een plotselinge toename van het aantal toegekende *cum laudes*, dan onderzoekt de examencommissie dit nader. Dankzij het elektronische systeem voor het invullen en archiveren van scriptiebeoordelingen, heeft de examencommissie goed zicht op de beoordelingspraktijk. De examencommissie heeft tenslotte een belangrijke rol gespeeld bij het ontwikkelen en invoeren van het gestandaardiseerde beoordelingsformulier voor papers.

Het panel heeft gemerkt dat de examencommissie bewust omgaat met het feit dat er vanwege de kleine personeelsbezetting bij de talenrichtingen Frans, Duits en Italiaans slechts een beperkt aantal beoordelaars voor scripties aanwezig is. Doordat de staf van Duits, Frans en Italiaans klein is, ligt het voor de hand ligt dat twee personen regelmatig in hetzelfde duo als eerste en tweede beoordelaar optreden, wat een ongewenst effect zou kunnen hebben op de onafhankelijkheid en betrouwbaarheid van de beoordelingen. Het panel stelt vast dat de examencommissie en de docenten van Literary Studies zich hiervan terdege bewust zijn en passende maatregelen nemen om systematische duo's te voorkomen, zoals het inzetten van beoordelaars van de opleiding International Studies.

Het panel concludeert dat de examencommissie naar behoren functioneert en de kwaliteit van de toetsing en het gerealiseerde eindniveau van de opleiding voldoende borgt. Het panel adviseert de vier verschillende examencommissies die verantwoordelijk zijn voor de moderne talenopleidingen hun kennis, ervaring en bevindingen regelmatig te delen, niet alleen met elkaar, maar ook met de rest van de staf, om zo de kennis over en kwaliteit van toetsing onder docenten verder te vergroten. Dit draagt in de optiek van het panel bovendien bij tot vergroting van het draagvlak onder de staf voor de administratie rondom toetsing, die immers ook als een last kan worden ervaren.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat het toetsplan van de opleiding Literary Studies helder en evenwichtig is en dat de toetsvormen alle beoogde leerresultaten valide toetsen. Het panel heeft vastgesteld dat de toetsing in deze opleiding consciëntieus wordt aangepakt. Bij het docentencorps is voldoende kennis van toetsing en draagvlak voor de administratie rondom toetsing aanwezig. Het panel concludeert dat de toetsingssystematiek goed functioneert.

Het panel heeft acht scripties van de opleiding Literary Studies en hun beoordelingen bestudeerd en kon zich vinden in de gegeven cijfers. De feedback op de beoordelingsformulieren was over het algemeen uitgebreid en constructief en de criteria waarop de scripties beoordeeld worden zijn in de optiek van het panel juist. Het panel raadt aan de totstandkoming van het cijfer en de weging van de verschillende onderdelen inzichtelijker op het formulier weer te geven.

De masteropleiding Literary Studies deelt de examencommissie met de master North American Studies en de researchmasters Literary Studies en Arts and Culture. De examencommissie heeft goed zicht op de beoordelingspraktijk en heeft een belangrijke rol gespeeld bij het ontwikkelen en invoeren van het gestandaardiseerde beoordelingsformulier voor papers. Het panel concludeert dat de examencommissie naar behoren functioneert en de kwaliteit van de toetsing en het gerealiseerde eindniveau van de opleiding voldoende borgt.

Conclusie

Masteropleiding Literary Studies: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Scripties

Voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft het panel een steekproef van acht recent voltooide scripties van de opleiding Literary Studies bestudeerd. De beste scripties uit de steekproef getuigen van een goede analyse van complexe problemen, verwerken bestaande wetenschappelijke literatuur op uitstekende wijze, zijn theoretisch goed onderlegd en goed geschreven. De minder goede scripties motiveren de selectie van het bronnencorpus niet, hebben een beperkte theoretische en conceptuele basis en zijn weinig kritisch.



Het panel herkent de uitgangspunten van de opleiding in de scripties; de afstudeeronderzoeken richten zich op primaire literaire bronnen en analyseren de culturele context van literatuur. Literaire theorie is daarbij een instrument, maar geen doel op zich. Hoewel de klemtoon veelal op tekstinterpretatie ligt, tonen de scripties in de steekproef volgens het panel aan dat studenten voldoende theoretische basis hebben. Het niveau van de masterscripties is ook duidelijk hoger dan dat van de bachelorscripties, zowel inhoudelijk als op het gebied van taalvaardigheid. De scripties in de steekproef tonen wat het panel betreft voldoende aan dat afgestudeerden de beoogde leerresultaten realiseren, ook wat taalvaardigheid betreft.

Functioneren alumni

Een opvallend groot deel (67%) van de alumni van de master Literary Studies stroomt door naar een educatieve master en vindt emplooi als docent in het middelbaar- en volwassenenonderwijs. Anderen zijn werkzaam bij (educatieve) uitgeverijen of in andere functies in de wereld van vertalen, redactie, literatuur en journalistiek. Tenslotte zijn er alumni die een baan vinden bij de (semi)overheid en in het bedrijfsleven of die een academische carrière beginnen met een promotieonderzoek. Uit de meest recente alumni-enquête blijkt dat 88% van de alumni binnen drie maanden na afronding van hun studie een baan vindt, al is die voor de meesten (66%) niet direct op wo-niveau. Deze gegevens tonen volgens het panel aan dat de opleiding studenten goed voorbereidt op hun loopbaan.

Overwegingen

Op basis van de steekproef van acht recent voltooide scripties stelt het panel vast dat afgestudeerden de beoogde leerresultaten realiseren. Het panel herkent de uitgangspunten van de opleiding in de scripties; de afstudeeronderzoeken richten zich op primaire literaire bronnen en analyseren de culturele context van literatuur. Het niveau van de masterscripties is ook duidelijk hoger dan dat van de bachelorscripties, zowel inhoudelijk als op het gebied van taalvaardigheid.

Het panel stelt vast dat de opleiding studenten goed voorbereidt op een loopbaan in het onderwijs, onderzoek of andere maatschappelijke functies.

Conclusie

Masteropleiding Literary Studies: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

EINDOORDEEL

Het panel heeft standaard 1 van de masteropleiding Literary Studies beoordeeld als 'goed' en standaard 2, 3 en 4 als 'voldoende'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *masteropleiding Literary Studies* als 'voldoende'.

BIJLAGE A: BEOOGDE LEERRESULTATEN

1. English/French/German/Italian Literary Studies:

Graduates of the programme have attained the following learning outcomes, listed according to the Dublin descriptors:

1. Knowledge and understanding

Graduates:

- will be able to demonstrate knowledge of research methods that are used in the field of English/French/German/Italian Literary Studies;
- will be able to demonstrate advanced knowledge of at least one of the fields of English/French/German/Italian Literary Studies;
- will be able to demonstrate knowledge of the fields of English/French/German/Italian Literary Studies, the connections between these subfields, and the relations with other fields of study.

2. Applying knowledge and understanding

Graduates:

- will have the ability to critically apply theoretical, analytical and descriptive research methods to literature in English/French/German/Italian;
- will be able to apply their knowledge and insight in formulating a complex research problem in the field of English/French/German/Italian Literary Studies, and in reporting on the research done and its results.

3. Making judgements

Graduates:

- will have the ability to critically evaluate scholarly arguments and methods within the chosen sub-discipline of English/French/German/Italian Literary Studies, and to formulate an independent critical opinion of these arguments;
- will be able to provide a critical synthesis of scholarly arguments dealing with a given issue in the chosen sub-discipline of English/French/German/Italian Literary Studies, outlining the difference between the scientific results acquired and the problems that remain to be solved.

4. Communication

Graduates:

- will be able to give an oral presentation in English/French/German/Italian (CEFR levels specified in the table below), reporting on the work outlined in (2a) and (3a-b);
- will be able to write a Master's thesis in English/French/German/Italian (CEFR levels specified in the table below), on the work outlined in (2b) and (3a-b):

<i>English:</i>		<i>French:</i>		<i>German:</i>		<i>Italian:</i>	
Listening	C2	Listening	C1/2	Listening	C2	Listening	C1
Reading	C2	Reading	C2	Reading	C2	Reading	C1
Spoken interaction	C2	Spoken interaction	C1	Spoken interaction	C1	Spoken interaction	B2/C1
Spoken production	C2	Spoken production	C1	Spoken production	C2	Spoken production	B2/C1
Writing	C2	Writing	C1	Writing	C1	Writing	C1

5. Learning skills

Graduates:

- will have the learning skills required to be able to follow post-master's professional training or a PhD training of a largely self-determined or autonomous nature.



2. Literature in Society. Europe and Beyond

1. Knowledge and understanding

Graduates:

- a. will be able to demonstrate knowledge and insight into the interactions of literature and society, in a transnational perspective;
- b. will be able to demonstrate advanced knowledge of at least one specific field of Literary Studies in its relationship to one or several political and/or social issues;
- c. will be able to demonstrate knowledge of modern literatures in their interconnectedness and cultural embeddedness;
- d. will be able to demonstrate knowledge of research methods that are used in the field of Literary Studies.

2. Applying knowledge and understanding

Graduates:

- a. will have the ability to critically apply theoretical, analytical and descriptive research methods to literature in its connection to political and social issues;
- b. will be able to apply their knowledge and insight in formulating a complex research problem in the field of Literary Studies, and in reporting on the research done and its results.

3. Making judgments

Graduates :

- a. will have the ability to critically evaluate scholarly arguments and methods within the field of Literary Studies and to formulate an independent critical thesis on these judgments;
- b. will be able to provide a critical synthesis of scholarly arguments dealing with a given issue in the field of Literary Studies, outlining the difference between the scientific results acquired and the questions that remain to be solved.

4. Communication

Graduates:

- a. will be able to give an oral presentation in correct English reporting on the academic work outlined in (1), (2) and (3);
- b. will be able to write a Master's thesis in correct English on the academic work outlined in (1), (2) and (3).

5. Learning skills

Graduates:

- a. will have the learning skills required to be able to follow post-master's professional training or a PhD training of a largely self-determined or autonomous nature.

BIJLAGE B: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

Sem 1	Algemene cursussen Alle studenten volgen/kunnen kiezen*:	Keuzecursussen Engels	Keuzecursussen Frans	Keuzecursussen Duits	Keuzecursussen Italiaans	Keuzecursussen Literature in Society
	Literature in Society: Narrative, Fiction, Voice (track Lit. in Society) <i>European Modernism (kerncursus horende bij keuzetraject)</i> <i>Medieval and Early Modern Studies (kerncursus horende bij keuzetraject)</i> <i>Een cursus via Masterlanguage (5 EC, talentracks)</i> <i>Stage</i>	Long-Distance Romance: la transmission du roman courtois médiéval A Short Course About Love: Love in Shakespeare and on Film Beowulf and beyond: Heroic literature in early medieval England Tales of Terror and Wonder: Gothic, Horror and Science Fiction in Socio-political Contexts American Comics Against the Code: Autobiography and Journalism in Graphic Novels	Marcel Proust à travers la critique et le cinéma Long-Distance Romance: la transmission du roman courtois médiéval	Nachrichten aus der ganzen Welt: Zeitungsjournalismus vom 17. bis zum 20. Jahrhundert	Cantare degli eroi: sviluppi del poema epico-cavalleresco	Tales of Terror and Wonder: Gothic, Horror and Science Fiction in Socio-political Contexts American Comics Against the Code: Autobiography and Journalism in Graphic Novels

Sem 2	Alle studenten volgen/kunnen kiezen*:	Keuzecursussen Engels	Keuzecursussen Frans	Keuzecursussen Duits	Keuzecursussen Italiaans	Keuzecursussen Literature in Society
	Scriptie <i>Stage</i> <i>Een cursus via Masterlanguage (5 EC, talentracks)</i>	The Art of Stanley Kubrick Books and Readers in Medieval England With Dangers Compast Round: Paradise Lost in Context Migration Matters: (Im)migration, Memory, and Identity in American Literature and Film	Nature et littérature. L'oiseau dans la littérature et l'histoire naturelle françaises	Literatur und Buchmarkt: 15. bis 18. Jahrhundert Dichtung und Wahrheit: Goethes Autobiographie	Letteratura e cinema: intermedialità nel Novecento	Remapping the City in Modern Literature and Visual Cultures Memory and Trauma in Times of Transition Migration Matters: (Im)migration, Memory, and Identity in American Literature and Film Slavery: Discourse & representation in European and Caribbean literature



Literary Studies: English Literature and Culture

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
First semester				
Select courses from the list below (30 EC)				
→ European Modernism	1	I, II	10	500
→ Long-Distance Romance: la transmission du roman courtois médiéval	1	I, II	10	500
→ A Short Course About Love: Love in Shakespeare and on Film	1	I, II	10	500
→ Beowulf and beyond: Heroic literature in early medieval England	1	I, II	10	500
→ Tales of Terror and Wonder: Gothic, Horror and Science Fiction in Sociopolitical Contexts	1	I, II	10	500
→ American Comics Against the Code: Autobiography and Journalism in Graphic Novels	1	I, II	10	500
→ Masterlanguage	1 & 2	I, II, III, IV	10	500
→ Internship MA Literary Studies	1 & 2	I, II, III, IV	10	500
Second semester				
Select courses from the list below (10 EC)				
→ The Art of Stanley Kubrick	2	III, IV	10	500
→ Books and Readers in Medieval England	2	III, IV	10	500
→ With Dangers Compast Round: Paradise Lost in Context	2	III, IV	10	500
→ Migration Matters: (Im)migration, Memory, and Identity in American Literature and Film	2	III, IV	10	500
→ Masterlanguage	1 & 2	I, II, III, IV	10	500
→ Internship MA Literary Studies	1 & 2	I, II, III, IV	10	500
→ MA Thesis Literary Studies (track English)	1 / 2	I, II, III, IV	20	600

Literary Studies: French Literature and Culture

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
First semester				
Select courses form the list below (30 EC)				
→ Marcel Proust à travers la critique et le cinéma	1	I, II	10	500
→ Long-Distance Romance: la transmission du roman courtois médiéval	1	I, II	10	500
→ European Modernism	1	I, II	10	500
→ Masterlanguage	1 & 2	I, II, III, IV	10	500
→ Elective MA Literary Studies	1	I, II	10	500
→ Internship MA Literary Studies	1 & 2	I, II, III, IV	10	500
Masterlanguage				
Second semester				
Select courses from the list below (10 EC)				
→ Nature et littérature. L'oiseau dans la littérature et l'histoire naturelle françaises	2	III, IV	10	500
→ Elective MA Literary Studies	2	III, IV	10	500
→ Masterlanguage	1 & 2	I, II, III, IV	10	500
→ Internship MA Literary Studies	1 & 2	I, II, III, IV	10	500
MA Thesis Literary Studies (track French)	2	III, IV	20	600

Literary Studies: German Literature and Culture

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
FIRST SEMESTER				
Select course from the list below (30 EC)				
→ Nachrichten aus der ganzen Welt: Zeitungsjournalismus vom 17. bis zum 20. Jahrhundert	1	I, II	10	500
→ European Modernism	1	I, II	10	500
→ Masterlanguage	1 & 2	I, II, III, IV	10	500
→ Internship MA Literary Studies		I, II, III, IV	10	500
Masterlanguage				
SECOND SEMESTER				
Select one course from the list below (10 EC)				
→ Literatur und Buchmarkt: 15. bis 18. Jahrhundert	2	III, IV	10	500
→ Dichtung und Wahrheit: Goethes Autobiographie	2	III	5 of 10	500
→ Masterlanguage	1 & 2	I, II, III, IV	10	500
→ Internship MA Literary Studies		I, II, III, IV	10	500
→ MA Thesis Literary Studies (track German)	1 / 2	I, II, III, IV	20	600



Literary Studies: Italian Literature and Culture

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
FIRST SEMESTER				
Select courses from the list below (30 EC)				
→ Cantare gli eroi: sviluppi del poema epico-cavalleresco rinascimentale	1	I, II	10	500
→ European Modernism	1	I, II	10	500
→ Elective MA Literary Studies	1 & 2	I, II, III, IV	10	500
→ Masterlanguage	1 & 2	I, II, III, IV	10	500
→ Internship MA Literary Studies	1 & 2	I, II, III, IV	10	500
SECOND SEMESTER				
Select courses from the list below (10 EC)				
→ Letteratura e cinema: intermedialità nel Novecento	2	III, IV	10	500
→ Elective MA Literary Studies (track Italian)	1 & 2	I, II, III, IV	10	500
→ Masterlanguage	1 & 2	I, II, III, IV	10	500
→ Internship MA Literary Studies	2	III, IV	10	500
MA Thesis Literary Studies (track Italian)	1 / 2	I, II, III, IV	20	600

Literary Studies: Literature in Society

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
Core course (obligatory)				
→ Literature in Society: Narrative, Fiction and Voice	1	I, II	10	500
Elective 1				
Choose one of the Literature in Society electives:				
→ Tales of Terror and Wonder: Gothic, Horror and Science Fiction in Sociopolitical Contexts	1	I, II	10	500
→ European Modernism	1	I, II	10	500
→ Remapping the City in Modern Literature and Visual Cultures	2	III, IV	10	500
→ Memory and Trauma in Times of Transition	2	III, IV	10	500
Elective 2				
Choose one of the following or another Literature in Society elective:				
→ American Comics Against the Code: Autobiography and Journalism in Graphic Novels	1	I, II	10	500
→ Migration Matters: (Im)migration, Memory, and Identity in American Literature and Film	2	III, IV	10	500
→ Slavery: Discourse and representation in European and Caribbean Literature	2	III, IV	10	500
Elective 3				
Choose one of the abovementioned courses, a course belonging to a related MA, or an internship:				
→ Internship MA Literary Studies	1 / 2	I, II, III, IV	10	500
MA Thesis				
→ MA Thesis Literary Studies (track Literature in Society. Europe and Beyond)	1 / 2	I, II, III, IV	20	600



BIJLAGE C: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek acht eindwerken bestudeerd van de masteropleiding Literary Studies. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in hard copy en deels via de elektronische leeromgeving):

- Gids Kwaliteitszorg FGW
- Handleiding examencommissies FGW
- Handleiding OLCs FGW
- Kwaliteitsborging toetsing handreiking
- Onderwijsvisie Learning @ Leiden University
- Regels en richtlijnen examencommissie 2018-19
- Tips bij Toetsen
- Visual Onderwijsvisie met nieuwe benaming
- Notulen van de opleidingscommissies
- Notulen van de examencommissies
- Onderwijs- en Examenreglementen van alle opleidingen
- Opleidingskaarten over alle opleidingen met informatie over instroom, doorstroom, studiesucces en evaluatieresultaten
- Cursusbeschrijvingen en syllabi van geselecteerde cursussen (2 per opleiding)

M LINGUISTICS

SUMMARY JUDGEMENT

At the time of the site visit in January 2019, the master's programme in Linguistics was in the process of restructuring its curriculum: from September 2019 onwards the ten current tracks will be merged into three. Because the new programme has not yet started, this report will discuss the programme in its present form, while considering that it will soon be restructured. It will therefore only include recommendations that can be useful in preparing the new programme.

Standard 1: Intended learning outcomes

The number of tracks will be reduced from ten to three. The unique specialisations and the broad spectrum of subject areas will remain characteristic for this master's programme in linguistics. The strong connection between LUCL's research and the teaching in this programme will also be maintained. The panel appreciates the programme's ambition to preserve its broad character and unique specialisations and finds that a reorganization is needed to increase coherence and commonality. It therefore supports the intended merger into three tracks.

In its present and future form, the programme aims to prepare students for both academic and non-academic careers for which they need advanced academic knowledge and skills in Linguistics, legal translation or advanced language proficiency. The panel concludes that these aims are recognisably translated into sets of intended learning outcomes (ILOs), with general ILOs for the programme as a whole and specific ILOs for each track. The ILOs are suitable for an academic master's programme in Linguistics and can be easily reorganized for the restructured programme. The panel concludes that the ILOs match the expectations of the professional field and the discipline.

Standard 2: Teaching-learning environment

The panel established that all the ILOs of the ten tracks are addressed in their curricula. The content of the courses adequately reflects a master's level. Merging the ten tracks into three will require some creative ideas, but the panel expects that the coherence of the programme will certainly benefit.

The principle of investigative learning is properly embedded in the master's programme; the panel sees the strong connection between education and the research of LUCL's staff as one of its strengths. *Translation in theory and practice* has its own thesis seminar. The panel advises introducing more structure into the thesis trajectory in the other tracks as well. It is positive about the programme's investments in professional career preparation, such as the skills and methods courses, the MA colloquium about career prospects, and the fact that students can use the LUCL Linguistics labs.

The programme has well-qualified teaching staff, who are all active researchers and whose expertise covers the wide range of tracks. The workload of the staff is a point requiring attention. Study guidance, student counselling and the information about the programme are adequate. The panel established that the curricula, staff and study guidance enable students to achieve the ILOs, but it thinks that more structure in the thesis trajectory will have a positive effect on the feasibility and progression rates. It also advises the programme to actively discourage students from enrolling in more courses than the curriculum requires.

Standard 3: Student assessment

The assessment plan indicates that all ILOs are assessed in the curriculum. The panel established that the assessment in the programme is aligned with the ILOs and suitable for a master's programme. The teaching staff is well aware of the importance of measures to improve the transparency of assessment. The panel expects that the reorganisation of the programme will have a positive effect on the further alignment of grading standards between staff of the different tracks,



as will the calibration sessions. It noted that some courses have a rather intensive assessment schedule as a result of faculty policy. It encourages the programme to seek the right balance.

The panel concluded that the grading of all theses in the sample was correct and of adequate quality. The assessment forms of the theses provided clear qualitative assessments of the student's work on each of the criteria. The relation between the written assessment and the given grade was not always clear on the assessment form. The panel advises changing the form in order to further increase the transparency of the thesis assessment. All theses are assessed by two examiners who independently fill out a digital assessment form. The panel concludes that the assessment of the courses and thesis is carefully executed and sufficiently valid, transparent, reliable and independent.

The programme shares its Board of Examiners (BoE) with the research master's programme in Linguistics. The BoE's external member is an assessment expert. The BoE performs yearly spot-checks on a number of courses and a random sample of theses to review assessment quality and level. It has also taken the initiative to organise discussion sessions and ensures that thesis assessments are not always performed by the same pairs of examiners. The panel concludes that the BoE uses suitable measures and instruments to safeguard the quality of examinations and assessments.

Standard 4: Achieved learning outcomes

The theses that the panel read were all of sufficient quality for a master's programme in Linguistics. They all analyse linguistic data and have the form of a journal article. They demonstrate that the students achieve all intended learning outcomes with regard to knowledge and insight (their application), reaching and conveying conclusions, and conducting a research project independently. The fact that Linguistics graduates perform well on the job market confirms that the programme enables students to achieve all intended learning outcomes.

DESCRIPTION OF THE STANDARDS FROM THE ASSESSMENT FRAMEWORK FOR LIMITED PROGRAMME ASSESSMENTS

Restructuring of the programme

At the time of the site visit in January 2019, the master's programme in Linguistics was in the process of restructuring its curriculum: from September 2019 onwards the ten current tracks will be merged into three. This operation is expected to improve the coherence and transparency of the programme, the way it is managed and organized, and will support community building among students. The programme as a whole has 80 students, but they are unevenly distributed over the ten tracks; Language and Communication, English Linguistics, and Translation in Theory and Practice have 15-25 students, the other tracks are smaller with 0-10 students. Because the new programme has not yet started, this report will discuss the programme in its present form, while considering that it will soon be restructured. It will therefore only include recommendations that can be useful in preparing the new programme.

Standard 1: Intended learning outcomes

The intended learning outcomes tie in with the level and orientation of the programme; they are geared to the expectations of the professional field, the discipline, and international requirements.

Findings

Profile

The master's programme in Linguistics (60 EC) currently has the following ten tracks: 1. *Chinese linguistics*, 2. *English linguistics*, 3. *French linguistics*, 4. *German linguistics*, 5. *Italian linguistics*, 6. *Comparative Indo-European linguistics*, 7. *Language and Communication*, 8. *Language diversity of Africa, Asia and Native America*, 9. *Theoretical and experimental linguistics*, 10. *Translation in theory and practice*.

From September 2019 onwards, these will be merged into three: *Linguistics*, *Modern languages* and *Translation*. The panel understood that the programme will not change its profile or distinct characteristics: its unique specialisations and its breadth of subject areas, which both result from a strong connection between research and teaching. The palette of current tracks reflects the broad spectrum of linguistic expertise that is present in the Leiden University Centre for Linguistics (LUCL), which is, the panel agrees, unparalleled in the Netherlands and abroad.

The panel highly appreciates the programme's ambition to retain its broad character and unique specialisations. With ten separate tracks, however, the programme is currently rather a conglomerate of tracks than a coherent master's programme in Linguistics. The panel agrees that restructuring is needed to increase coherence and commonality; it therefore supports the intended merger into three tracks.

In its present and future form, the master's programme in Linguistics aims to prepare students for both academic and non-academic careers. Graduates will have advanced academic knowledge and skills in the linguistic area of their track. They will be able to carry out original research with primary language data and provide constructive criticism of oral and written research results. They can also use this criticism to revise theories and points of view and evaluate scientific paradigms. They are able to communicate their knowledge and insights.

Intended learning outcomes (ILOs)

The panel concludes that these aims are successfully translated into intended learning outcomes (ILOs), which are based on the Dublin descriptors and suitable for an academic master's programme in Linguistics (see Appendix A). There are general ILOs that apply to all tracks (article 2.3, Appendix A) and specific ILOs for each track. For the tracks in the modern languages, specific ILOs focusing on making judgements and communication are added, which specify the intended levels of active



and passive language proficiency as defined in the Common European Framework of Reference (CEFR, see the table in Appendix A). The ILOs of the *Comparative Indo-European linguistics* track have a basic level because most students who start it have not studied these languages before. The track also has options for students who have a more advanced level. The panel thinks that this is a sensible solution, since it facilitates all students who wish to follow this unique track. According to the panel, the ILOs of the ten tracks, which have considerable overlap, can be easily reorganised into ILOs for a programme with three tracks.

The panel appreciates the programme's orientation to the academic and non-academic fields in the Netherlands and abroad. With their skills in statistics and data processing, alumni are well equipped for non-academic careers in, for instance, speech technology, artificial intelligence, and marketing or consulting. Because of their proficiency in the modern language of their track, graduates of the modern language tracks are well prepared for jobs in education at different levels and other sectors. The students who specialised in *Translation in theory and practice* can pursue a career in legal translation.

Considerations

The number of tracks will be reduced from ten to three. The unique specialisations and the broad spectrum of subject areas will remain characteristic for this master's programme in Linguistics. The strong connection between LUCL's research and the teaching in this programme will also be maintained. The panel appreciates the programme's ambition to preserve its broad character and unique specialisations and finds that a reorganization is needed to increase coherence and commonality. It therefore supports the intended merger into three tracks.

In its present and future form, the programme aims to prepare students for both academic and non-academic careers for which they need advanced academic knowledge and skills in linguistics, legal translation or advanced language proficiency. The panel concludes that these aims are recognisably translated into sets of ILOs, with both general and specific ILOs for each track. The ILOs are suitable for an academic master's programme in Linguistics and can be easily reorganized for the restructured programme. The panel concludes that the ILOs match the expectations of the professional field and the discipline.

Conclusion

Master's programme Linguistics: the panel assesses Standard 1 as 'satisfactory'.

Standard 2: Teaching-learning environment

The curriculum, the teaching-learning environment and the quality of the teaching staff enable the incoming students to achieve the intended learning outcomes.

Findings

Curricula

The curricula of the current ten language-based and theme-based tracks have a large track-specific part: 20 EC of courses and 20 EC for the thesis (see Appendix B for the curricula). The remaining 20 EC can be used for electives in Linguistics or Neerlandistiek in Leiden or at another university, an internship, an individual research project with a member of LUCL's staff, or courses from the national Masterlanguage programme. Skills courses in statistics and linguistic data processing, forensic speech science, methods in speech processing and experimental linguistics and field methods are open to students of all tracks. Students who follow the part-time programme take the same courses, but spread it over a longer period.

The panel established that the core courses and track courses have an adequate level for a master's programme. The *Comparative Indo-European Linguistics* and *Translation in theory and practice* tracks start at a basic level as some students have a limited background in these fields. Intensive step-by-step instruction in Indo-European Linguistics facilitates a steep learning curve, ensuring that

all students are able to finish the track at the master's level. *Translation in theory and practice* starts at a basic level and has a fixed curriculum with limited elective space so that all students reach the intended final level and are able to work as a translator. In this track, the students combine a thesis and thesis seminar (20 EC in total, over two semesters). Furthermore, the students do an obligatory internship and translation-tool skills training. The tracks in English, French, German and Italian linguistics are taught in those languages, which give students the opportunity to obtain an advanced level of language proficiency. Students who wish to pursue a career in education can use their elective space to take courses offered by the master's programme in Literary studies.

The panel established that all of the ILOs of the ten tracks are addressed in the curricula, but noted that the structure of the programmes is complex for all involved. The tracks enable students to specialise in the topic of their choice, but the structure also forces them to choose a track right from the beginning, which may not be easy. Also, the amount of elective space varies between the tracks: in the language-based tracks English and Italian, students can choose two core courses from a set of seven (English) or three (Italian), while students in the German and French track have to take the two available core courses. In the *Language and Communication* track, students have only two obligatory courses, apart from the thesis.

Although merging the ten tracks into three will require some creativity, the panel expects that the coherence of the programme will benefit. It is confident that the programme will be able to reorganize the tracks in such a way that the unique specialisations and broad profile will not be lost.

Investigative learning and the thesis

Investigative learning, one of the Faculty's ambitions, is suitable for the programme in Linguistics as it is a discipline of a highly analytical nature. The panel sees the strong connection between education and the research of LUCL's staff as one of the strengths of the programme. During various courses, students are trained to analyse linguistic data sets and to draw theoretically based conclusions in their papers. The possibilities for students to set up their own research project under the guidance of a member of LUCL's staff or to do a research internship are other examples of the interconnection between research and teaching in this programme.

The *Translation in theory and practice* track has its own thesis seminar (10 EC), which starts in the first semester and includes several meetings. After a general information meeting, there are several seminars during which students are supported in setting up and conducting their research, as well as writing the actual thesis (10 EC). For some of the seminars, the students have to submit the texts that they wrote, and read and comment on fellow students' work. At present, the other tracks do not have a thesis seminar, but students can turn to their thesis supervisor or the colloquium when they need information or help with their thesis. The panel understood that there are plans to organise thesis seminars with a start-up meeting and thesis progress check-ups for all tracks in the new restructured curriculum. It fully supports this plan, because it understood that at the moment some students have difficulty grasping the requirements for the thesis.

Career orientation and preparation

The programme also invests in professional career preparation. There is ample opportunity to prepare for a professional career, such as the skills and methods courses in statistics, e-prime, eye-tracking, etc. The LUCL Linguistics labs, which include workstations for speech and data analysis or translation and subtitling software, are open to all students and provide them with professional assistance. This enables students to conduct linguistic research with advanced lab facilities, which is an advantage for their future careers. The panel also values the MA colloquium about career prospects organised by the Humanities Career Service and the opportunity to do an internship in each track.

Teaching staff

The programme's teaching staff includes 56 members: 18 full professors, 3 associate professors, 25 assistant professors, 9 lecturers and an engineer who teaches lab techniques. PhD students and postdoctoral candidates also teach in their area of expertise under the supervision of a senior staff



member. All instructors are part of LUCL, and the staff members in translation and forensic speech science are also active in their professional field. All staff members are active researchers, and those who have a 0.5-1 fte appointment have obtained a University Teaching Qualification (UTQ; BKO, Basiskwalificatie Onderwijs). The panel appreciates that all teachers subject to a BKO meet this obligation, but also recommends that the didactic qualities of the teachers who are not subject to a BKO should be considered. The panel understood from students that they are generally satisfied with the expertise and didactic capacities of their teachers and with the feedback that they receive. Students noted that they would like to have more than three teachers in the *Translation in theory and practice* track, but overall the panel concludes that there is sufficient teaching staff to cover the wide range of tracks in this programme.

The panel noted that the high workload and imbalance between research time and teaching time (sometimes up to 80%) is an issue for some staff members. It understood that the high workload is partly caused by the teachers' own enthusiasm and conscientiousness, and the large number of thesis students, and partly by administrative duties, for instance in the context of assessment (see Standard 3). According to the panel, the widespread practice among students to choose more courses than the curriculum requires also adds to the staff's workload and pressure. It therefore encourages the faculty's management to quickly implement their plans to reduce the workload and pressure among the staff.

Feasibility and study guidance

Based on course evaluations and conversations with students, the panel finds that students generally agree that it is feasible to finish the programme in one year, but many of them take longer. This is in line with statistics, which indicate that in the Netherlands the average duration to finish a master's programme is 1.5 years. According to the panel, apart from personal choices and circumstances, the thesis process and the practice among students of following more courses than required are the most important causes of study delays in the master's in Linguistics. As noted earlier, the panel expects that the programme's plans to structure the thesis trajectory better will have a positive effect on the feasibility and progression rates of the master's programme. It also advises actively discouraging students to choose too many courses, because that leads to delays, full classes and extra work for the teaching staff.

The panel established that study guidance, student counselling and the information about the programme are adequate. The study guide contains clear information about the curriculum, but there is some variation between the information density in the instructions (syllabi) of the different courses. The panel therefore advises the programme to make the syllabi uniform. It also urges the programme to inform students about internships earlier in the study programme to increase their chances of finding a high-quality internship position.

Considerations

The panel established that all the ILOs of the ten tracks are addressed in their curricula. The content of the courses adequately reflects a master's level. Merging the ten tracks into three will require some creative ideas, but the panel expects that the coherence of the programme will certainly benefit.

The principle of investigative learning is properly embedded in the master's programme; the panel sees the strong connection between education and the research of LUCL's staff as one of its strengths. *Translation in theory and practice* has its own thesis seminar. The panel advises introducing more structure into the thesis trajectory in the other tracks as well. It is positive about the programme's investments in professional career preparation, such as the skills and methods courses, the MA colloquium about career prospects, and the fact that students can use the LUCL Linguistics labs.

The programme has well-qualified teaching staff, who are all active researchers and whose expertise covers the wide range of tracks. The workload of the staff is a point requiring attention. Study guidance, student counselling and the information about the programme are adequate. The panel

established that the curricula, staff and study guidance enable students to achieve the ILOs, but it thinks that more structure in the thesis trajectory will have a positive effect on the feasibility and progression rates. It also advises the programme to actively discourage students from enrolling in more courses than the curriculum requires.

Conclusion

Master's programme Linguistics: the panel assesses Standard 2 as 'satisfactory'.

Standard 3: Student assessment

The programme has an adequate system of student assessment in place.

Findings

The faculty's assessment policy

All programmes at the Faculty of Humanities use the same format for the assessment plans. The assessment plans consist of two parts: the first specifies in which courses the ILOs are assessed, the second describes the number and types of assessments in each course. The panel noted that the descriptions of the ILOs in the assessment plans differs slightly from those in the Course and Examination Regulations (Onderwijs en Examenreglement, OER). It advises harmonising these documents.

Teaching staff can use the guide 'Tips voor Toetsen' (Advice on assessment) when designing or grading tests or assignments. The guide contains practical advice on the composition, design, evaluation and improvement of tests, as well as assessment forms for different types of assessment. It also includes a checklist for making and grading open exam questions and instructions about designing an assessment matrix.

The system of assessment in the master's programme Linguistics

The assessments of most courses in the Linguistics programme consist of a written report or essay, sometimes combined with an oral presentation. In some courses peer assessment is used as well. According to the panel, this is not only an efficient way to provide students with feedback, but also a good method to train them in reviewing academic texts or presentations. It established that the assessment in the programme is aligned with the ILOs and suitable for a master's programme. It also verified that the provision of information to students about the assessment in each course is appropriate, which is confirmed by the results of course evaluations.

Staff members told the panel that they recognise the risk of having different 'assessment cultures' in the respective tracks, which have a history as separate master's programmes. The panel was therefore glad to hear that teachers are well aware of the importance of measures to improve the transparency of assessment, such as the use of uniform assessment forms for essays and papers and answer models for written tests. The intended merger of the ten tracks and discussion sessions about grading and calibration contribute to the further alignment of grading standards between staff of the different tracks.

As in the other programmes in linguistics and literary studies, some courses have a rather intensive assessment schedule of up to four or five moments of assessment, including a participation grade for a small assignment carried out during class. The panel understood that this intensity of assessment is a direct result of faculty policy to increase the study success. Like the staff, the panel thinks that the intensive testing increases the workload of staff, while it has doubts about whether this has the desired effect on students' learning. It therefore encourages the management and staff to rethink the frequency of testing. Perhaps less testing and more opportunities to do resits or more peer-feedback assessment are more efficient ways to stimulate students' study behaviour.



Thesis assessment

Prior to the site visit, the panel read a sample of eight theses with final grades ranging from 6 to 9. For some theses the panel would have given a slightly lower or higher grade, but all of these cases fell within the bandwidth for an acceptable academic difference of opinion.

The assessment criteria for the thesis are based on the Dublin descriptors and the ILOs. The assessment forms contain the examiners' qualitative reviews on each of the criteria. The ones that the panel saw provided clear qualitative assessments of the student's work on each of the criteria. The criteria were appropriately used to assess different parts of the thesis. The research question, for instance, was reviewed under 'knowledge and insight', while 'making judgements' was applied to the discussion and conclusion. The assessment forms did not, however, specify the expected level on each criterion, like a rubric. The panel also noted that the relation between the written assessment and the given grade was not always clear on the assessment form. It advises including these two aspects on the assessment form in order to increase the transparency of the thesis assessment further.

The panel verified during the site visit that all theses are assessed by two examiners who independently fill out a digital assessment form. The forms are archived in a digital system. After the examiners have finished their assessments, the student receives an automatically generated third form in which the assessments of the first and second examiners are combined. The panel concludes that the thesis assessment is carefully executed and sufficiently valid, transparent, reliable and independent.

The Board of Examiners

The Board of Examiners (BoE) of Linguistics is responsible for safeguarding the quality of assessment in the master's programme in Linguistics and the research master in the same field. The BoE has an external member who is an assessment expert and a secretary. Both external member and secretary are also active in other BoEs in the faculty, and thus have an important role in aligning the working procedures, exchanging knowledge and experiences and professionalising the BoEs in the faculty. The assessment expert performs statistical analyses of all grades within a programme and can check whether or not a course is too easy or too difficult. The secretary also plays an important role in standardizing the working methods and professionalization in the committees within the faculty. As a result of this overlap between the BoEs, the exchange of knowledge and consistency in the procedure of the BoEs in the faculty of Humanities are safeguarded in the eyes of the panel.

Regular tasks of the BoE of Linguistics include approving internships, individual projects and thesis proposals, and supervisors. The BoE also assigns the second examiners of the thesis, assesses the quality of examinations, handles cases of plagiarism or fraud, and checks and signs master's diplomas. It also performs yearly spot-checks of a number of courses and a random sample of theses to assess the quality and level of their assessments.

The panel was pleased to hear that the BoE has taken the initiative to organise discussion sessions between staff members from each track to calibrate grading standards. The BoE has also taken an active stance in informing examiners about the new cum laude policy and monitoring its effects. Finally, the panel established that the BoE follows a good procedure for the appointment of first and second examiners for the thesis; when the examiner proposed by the student or other examiner does not have a PhD and/or UTQ, there has to be a supervising examiner who does have a doctor's grade and teaching qualification. The BoE also ensures that thesis assessments in the smaller tracks are not performed too often by the same pairs of examiners, which may have a negative effect on the independence and reliability of the assessment.

The panel understood that the BoE makes good use of the expertise of its external member, who is an assessment expert. It concludes that the BoE uses suitable measures and instruments to safeguard the quality of examination and assessment.

Considerations

The assessment plan indicates that all ILOs are assessed in the curriculum. The panel established that the assessment in the programme is aligned with the ILOs and suitable for a master's programme. The teaching staff is well aware of the importance of measures to improve the transparency of assessment. The panel expects that the reorganisation of the programme will have a positive effect on the further alignment of grading standards between staff of the different tracks, as will the calibration sessions. It noted that some courses have a rather intensive assessment schedule as a result of faculty policy. It encourages the programme to seek the right balance.

The panel concluded that the grading of all theses in the sample was correct and of adequate quality. The assessment forms of the theses provided clear qualitative assessments of the student's work on each of the criteria. The relation between the written assessment and the given grade was not always clear on the assessment form. The panel advises changing the form in order to further increase the transparency of the thesis assessment. All theses are assessed by two examiners who independently fill out a digital assessment form. The panel concludes that the assessment of the courses and thesis is carefully executed and sufficiently valid, transparent, reliable and independent.

The programme shares its Board of Examiners (BoE) with the research master's programme in Linguistics. The BoE's external member is an assessment expert. The BoE performs yearly spot-checks on a number of courses and a random sample of theses to review assessment quality and level. It has also taken the initiative to organise discussion sessions and ensures that thesis assessments are not always performed by the same pairs of examiners. The panel concludes that the BoE uses suitable measures and instruments to safeguard the quality of examinations and assessments.

Conclusion

Master's programme Linguistics: the panel assesses Standard 3 as 'satisfactory'.

Standard 4: Achieved learning outcomes

The programme demonstrates that the intended learning outcomes are achieved.

Findings

To assess whether the intended learning outcomes have been achieved, the panel studied a sample of eight theses and interviewed several alumni. It concluded that the theses were all of sufficient quality. Most theses take the form of a journal article and report on the analysis of linguistic data that were collected by the student or made available by the supervisor. The theses demonstrate that the students achieve all ILOs with regard to knowledge and insight (their application), reaching and conveying conclusions, and conducting a research project independently. The best theses in the sample that the panel read applied a highly original approach and a strong combination of methods and contained a thorough analysis of a large dataset. One of them was an exemplary replication study. The weaker theses showed a lack of focus, based general conclusions on limited data or had shortcomings in the research design.

The self-assessment report notes that in 2016, 90% of the Linguistics graduates found a job at an academic level, the majority within two months after graduation. This makes the linguists the most successful alumni of Leiden University's Faculty of Humanities and confirms that the programme prepares its students well for their future careers. Alumni told the panel that they feel that the critical analytical skills that they learned during their master's are their most important assets on the job market.

Considerations

The theses that the panel read were all of sufficient quality for a master's programme in Linguistics. They all analyse linguistic data and have the form of a journal article. They demonstrate that the students achieve all intended learning outcomes with regard to knowledge and insight (their



application), reaching and conveying conclusions, and conducting a research project independently. The fact that Linguistics graduates perform well on the job market confirms that the programme enables students to achieve all intended learning outcomes.

Conclusion

Master's programme Linguistics: the panel assesses Standard 4 as 'satisfactory'.

CONCLUSION

The panel assesses Standard 1, 2, 3 and 4 of the master's programme Linguistics as 'satisfactory'. According to NVAO's decision rules, this results in the assessment 'satisfactory' for the programme.

Conclusion

The panel assesses the *master's programme Linguistics* as 'satisfactory'.

APPENDIX A: INTENDED LEARNING OUTCOMES

Graduates of the programme have attained the following learning outcomes, listed according to the Dublin descriptors:

1. Knowledge and insight

i. thorough knowledge of the basic tenets of the theories and research methodologies of their specialisation.

2. Applying knowledge and insight

i. basic research skills which are adequate to carry out original research focused on primary language data;

ii. the ability to write a final thesis, i.e. to independently identify and formulate a scientific problem, describe this problem, analyse relevant linguistic data and provide an insightful and verifiable solution.

3. Making judgements

i. the ability to provide constructive criticism of oral and written research results and to use criticism for revising theories and points of view;

ii. the ability to recognize and critically evaluate scientific paradigms in their chosen field of research.

4. Communication

i. the ability to communicate the achieved research results in their chosen field of research in a clear and substantiated way in an oral and written report, meeting the general criteria observed in the field of linguistics.

5. Learning skills

i. the learning abilities required to be able to follow postmaster's professional training or a PhD training of a largely self-determined or autonomous nature.

Extending and deepening these general qualifications, graduates of each of the specialisations have obtained the following achievement levels.

Specialisation: Chinese Linguistics

1. Knowledge and insight

i. knowledge of linguistic research methods used in the field of Chinese linguistics;

ii. knowledge of the field of Chinese linguistics, the connections between its various subfields, and relations with other fields of study;

iii. advanced knowledge of at least one of the subfields of Chinese linguistics.

2. Applying knowledge and insight

i. the ability to critically apply analytical and descriptive linguistic research methods to data from different varieties of Chinese;

ii. the ability to apply knowledge and insight in one or more of the following areas:

a. working within existing theoretical models, applying these critically to data from varieties of Chinese;

b. conducting experimental work and providing a report on the results of these experiments;

c. carrying out descriptive fieldwork and reporting on results.

3. Making judgements

i. the ability to critically evaluate scientific arguments and methods within the chosen subdiscipline of Chinese linguistics, and to formulate an independent critical opinion of these arguments;

ii. the ability to provide a critical synthesis of scientific arguments dealing with a given issue in the chosen subdiscipline of Chinese linguistics, outlining the difference between the scientific results acquired and the problems that remain to be solved.



Specialisation: Comparative Indo-European Linguistics

1. Knowledge and insight

- i. thorough knowledge of and in-depth insight into the comparative linguistics of the Indo-European language family and the research methods of historical-comparative linguistics;
- ii. advanced knowledge of one Indo-European language or language family, and the ability to independently analyse the philological problems of this language or language family.

2. Applying knowledge and insight

- i. the ability to carry out independent historical-comparative research in the area of the reconstruction of Proto-Indo-European or in the area of the historical grammar of one of the Indo-European languages;
- ii. the ability to independently collect scientific literature, sources and relevant linguistic data in the field of study, employing traditional and modern skills;
- iii. the ability to independently study scientific literature and sources in the field of study and to assess them critically;
- iv. the ability to provide a scientific analysis of the collected linguistic data, from a historical-comparative as well as a philological perspective.

Specialisations: English, French, German and Italian Language and Linguistics

1. Knowledge and insight

- i. knowledge of linguistic research methods used in the field of English/French/German/Italian language and linguistics;
- ii. advanced knowledge of at least one of the subfields of English/French/German/Italian language and linguistics;
- iii. knowledge of the field of English/French/German/Italian language and linguistics, the connections between the various subfields and the relations with other fields of study.

2. Applying knowledge and insight

- i. the ability to critically apply analytical and descriptive linguistic research methods to data from different varieties of English/French/German/Italian;
- ii. the ability to apply their knowledge and insight in one or more of the following ways:
 - a. working within existing theoretical models, applying these critically to data from English/French/German/Italian;
 - b. conducting experimental work and providing a report on the results of these experiments;
 - c. carrying out descriptive fieldwork and reporting on results.

3. Making judgements

- i. the ability to critically evaluate scientific arguments and methods within the chosen subdiscipline of English/French/German/Italian language and linguistics, and to formulate an independent critical opinion of these arguments;
- ii. the ability to provide a critical synthesis of scientific arguments dealing with a given issue in the chosen subdiscipline of English/French/German/Italian language and linguistics, outlining the difference between the scientific results acquired and the problems that remain to be solved.

4. Communication

- i. the ability to comprehend oral presentations and conversations in English/French/German/Italian at the CEFR levels specified in the table below;
- ii. the ability to comprehend written texts in English/French/German/Italian at the CEFR levels specified in the table below;
- iii. the ability to give an oral presentation in English/French/German/Italian (CEFR levels specified in the table below), reporting on the work outlined in (2ii) and (3i-ii);
- iv. the ability to write an MA thesis in English/French/German/Italian (CEFR levels specified in the table below), on the work outlined in (2ii) and (3i-ii).

<i>English:</i>		<i>French:</i>		<i>German:</i>		<i>Italian:</i>	
Listening	C2	Listening	C1/C2	Listening	C2	Listening	C1
Reading	C2	Reading	C2	Reading	C2	Reading	C1
Spoken interaction	C2	Spoken interaction	C1	Spoken interaction	C1	Spoken interaction	B2/C1
Spoken production	C2	Spoken production	C1	Spoken production	C2	Spoken production	B2/C1
Writing	C2	Writing	C1	Writing	C1	Writing	C1

Specialisation: Language and Communication

1. Knowledge and insight

- i. advanced understanding of the relationships between human communication and the structure and use of human languages;
- ii. thorough knowledge of prevailing theoretical approaches in the domain of language and communication;
- iii. insight into the possibilities of variation between human groups in practices of communication, linguistic structure and language use, and the causes and consequences of such variation.

2. Applying knowledge and insight

- i. the ability to analyse texts and conversations, using advanced linguistic research methods;
- ii. the ability to analyse problems in verbal communication, including cross-linguistic communication, to identify their causes and, if relevant, to propose possible remedies, using available theoretical tools.

Specialisation: Language Diversity of Africa, Asia and Native America

1. Knowledge and insight

- i. knowledge of and insight into a particular language family/language area in Africa, Asia or America and the analytical approaches to its characteristic linguistic features; familiarity with the relevant linguistic literature of that area and its culture;
- ii. understanding of the typological diversity of the world's languages.

2. Applying knowledge and insight

- i. the ability to collect and analyse primary data of an African, Asian or Native American language;
- ii. the ability to perform a first phonological and morphological analysis of an African, Asian or Native American language;
- iii. the ability to study syntactic phenomena in an African, Asian or Native American language.

Specialisation: Theoretical Linguistics and Cognition

1. Knowledge and insight

- i. thorough knowledge of the prevailing linguistic theories and issues in at least one of the following fields: syntax, phonetics, phonology, semantics, psycholinguistics, neurolinguistics, first or second language acquisition.

2. Applying knowledge and insight

- i. the ability to analyse comparative linguistic data, using advanced linguistic research methods;
- ii. the ability to apply formal models for the research and/or for modelling of linguistic phenomena;
- iii. the ability to apply theoretical and/or experimental tools in order to investigate the biological, neurological and psychological dimensions of linguistic processing.

Specialisation: Translation in Theory and Practice (Dutch/English)

1. Knowledge and insight

- i. knowledge and understanding of the problems posed by the translation of multimodal, or literary, or policy and legal texts, depending on the contents of the electives offered in a particular academic year;
- ii. knowledge and understanding of areas of translation theory that may be of use to the translator of specialized texts;



- iii. knowledge and understanding of how disciplines such as literary studies, philosophy, psychology, stylistics, lexical semantics and comparative law have contributed to the field;
- iv. knowledge and understanding of the relationship between writing and translation (e.g. contrastive rhetoric, genre theory);
- v. specialist knowledge of and practical skill in the translation of multimodal or literary or legal texts, such that the graduate is ready to embark on a career as a specialist translator; for courses in legal translation, if offered in a particular academic year, this means that the graduate would be able to pass the professional qualification examination administered by the Stichting Instituut Gerechtstolken en Vertalers (SIGV) and the examination for certification.

2. Applying knowledge and insight

- i. the ability to apply research methods in translation theory to the translation of multimodal, literary, or policy and legal texts from English to Dutch and vice versa;
- ii. the ability to handle existing theoretical models and to apply them critically;
- iii. the ability to assess the value of translation theories for translation problems and to critically apply the solutions offered by these theories;
- iv. the ability to apply the language skills in Dutch and English needed to produce translations that could be published after a degree of editing acceptable for the work of a fledgling specialist translator.

APPENDIX B: OVERVIEW OF THE CURRICULUM

SPECIALISATION	CORE COURSES	ADDITIONAL SPECIALISATION-SPECIFIC ELECTIVES
Language specialisations		
Chinese Linguistics	<ul style="list-style-type: none"> - Chinese Linguistics: The State of the Art - The Sounds of Chinese 	<p><i>Choose one course from the list below</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Sinographics: Chinese writing and writing Chinese - Comparative syntax: Introduction (block 3) + Chinese (block 4)
English Linguistics	<p><i>Choose two courses from the list below</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Segmental and syllabic structure in the phonology of English - English Word Formation - Late Modern English letters - Studies in English Composition - Sociolinguistics of Second Language Acquisition - Cognitive approaches to second language acquisition - Bilingual Acquisition 	
French Linguistics	<ul style="list-style-type: none"> - Doutes, on-dits, et certitudes: les sources du savoir dans le langage - Le français des affaires 	NA
German Linguistics	<ul style="list-style-type: none"> - Die Welt auf Papier: Schrift und Schriftsysteme - Die Psychologie der Sprache 	NA
Italian Linguistics	<p><i>Choose two courses from the list below</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Introduzione alla filologia Italiana - Aspetti dell'Italiano contemporaneo - Italiano L2 e metodi per l'apprendimento dell'italiano come L2 	NA
Thematic specialisations		
Comparative Indo-European Linguistics	<p><i>with limited background in Indo-European linguistics</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Indo-European Linguistics I - Indo-European Linguistics II - Advanced Readings in Indo-European Linguistics - Vedic Sanskrit: Linguistic Structure and Prehistory <p><i>with background in Indo-European linguistics:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Advanced Topics in Indo-European Morphology - Advanced Topics in Indo-European Phonology <p>NB: both groups of students reach the learning objectives of this specialisation.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Greek historical grammar I Greek historical grammar II Hittite Anatolian Historical Linguistics Old Church Slavic Language and Culture Old Norse Middle Welsh



<p>Language and Communication</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pragmatics - De sturende kracht van taal 	<p><i>Choose 2 courses from the list below (courses with a "*" originate in the master's programme Neerlandistiek)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Language, Culture and Cognition - Language Contact - Oral Traditions - Argumentative and Rhetorical Practices: strategic maneuvering with truth - The Sociolinguistics of Second Language Acquisition - Cognitive approaches to second language acquisition - Late Modern English letters - Topics in Amerindian transdisciplinary research - Sociolinguistics - Retorisch vuurwerk: een canon van Nederlandse toespraken* - Onderzoelsgroep Nederlands als Tweede Taal* - Didactiek van Nederlands als tweede taal* - Stilistisch: formuleringskeuzes en overtuigingskracht* - Een argumentatieve benadering van populisme* - Politiek debat* - Taalcontact, taalplanning en nationalisme* - Vertaalwetenschap*
<p>Language Diversity of Africa, Asia and Native America</p>	<p>Choose one course from the list below (= linguistic area a student chooses to focus on)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Linguistic Structures of Native America - Austronesian and Papuan Linguistics - Languages of Africa 	<p><i>Choose one course from the list below:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Fieldwork - Berber Linguistics - Topics in Amerindian Ethnolinguistics - Oral Traditions - Language, Culture and Cognition - Language Contact - Issues in Language Endangerment - Field Methods
<p>Theoretical and Experimental Linguistics</p>	<p>Choose two courses from the list below</p> <ul style="list-style-type: none"> - Syntax: Current issues - Semantics: Current issues - Phonology: From Data to Analysis - Experimental Phonetics 	<p><i>Choose one course from the list below:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Methods in Speech Processing - The Sounds of Chinese - Cognitive Neuroscience of Language - Methods in Statistics and Linguistic Data Processing - Forensic Speech Science - Comparative Syntax: Dutch/Chinese/English - Methods in Experimental Linguistics

Linguistics: Chinese Linguistics

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
Semester 1: Obligatory courses				
The Sounds of Chinese	1	I, II	10	500
Chinese Linguistics: The State of the Art	1	I, II	10	500
Semester 2: Select 1 course from the list below:				
✦ Sinographics: Chinese writing and writing Chinese	2	III, IV	10	500
✦ Comparative Syntax: Chinese	2	III, IV	10	500
Elective: select any course offered within the MA Linguistics				
Individual project	1 & 2	I, II, III, IV	5	500
Semester 2: Obligatory courses				
MA Thesis Linguistics	2	III, IV	20	600

Linguistics: English Language and Linguistics

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
Elective: select 2 courses from the list below:				
✦ Studies in English Composition	1	I, II	10	500
✦ Segmental and syllabic structure in the phonology of English	1	I, II	10	500
✦ Cognitive approaches to second language acquisition	1	I, II	10	500
✦ Late Modern English Letters	2	III, IV	10	500
✦ Second Language Sociolinguistics	2	III, IV	10	500
✦ Bilingual Acquisition	2	III, IV	10	500
✦ English Word Formation	2	III, IV	10	500
Elective: select any course offered within the MA Linguistics (including the courses listed above) or a course taught within the MA Literary Studies:				
Elective: select any course offered within the MA Linguistics (including the courses listed above), a course on a linguistic subject taught in another MA, a course taught within the MA Literary Studies: English Literature and Culture or a course taught within the national Masterlanguage curriculum *				
Individual project	1 & 2	I, II, III, IV	5	500
Semester 2: Obligatory courses				
MA Thesis Linguistics	2	III, IV	20	600



Linguistics: French Language and Linguistics

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
Semester 1: Obligatory courses				
→ Doutes, on-dits, et certitudes: les sources du savoir dans le langage	1	I, II	10	500
Semester 2: Obligatory courses				
→ Apprendre le français : le défi de la prononciation	2	III	5	500
→ Apprendre le français: le défi de la prononciation (extension)	2	IV	5	500
MA Thesis Linguistics	2	III, IV	20	600
Elective: course 3 and 4				
Le français des affaires	2	III, IV	10	500
→ Courses MA Linguistics	1 & 2	I, II, III, IV	10	500
→ Courses MA Literary Studies: French Literary Studies	1 & 2	I, II, III, IV	10	500
→ Masterlanguage	1 & 2	I, II, III, IV	10	500
→ Individual project	1 & 2	I, II, III, IV	5	500

Linguistics: German Language and Linguistics

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
Semester 1: Obligatory courses				
Die Welt auf Papier: Schrift und Schriftsysteme	1	I, II	10	500
Semester 2: Obligatory courses				
Die Psychologie der Sprache	2	III, IV	10	500
MA Thesis Linguistics	2	III, IV	20	600
Electives:				
→ Courses MA Linguistics	1 & 2	I, II, III, IV	10	500
→ Masterlanguage German	1 & 2	I, II, III, IV	10	500
Individual project	1 & 2	I, II, III, IV	5	500

<i>Linguistics:</i>	<i>Italian</i>	<i>Language</i>	<i>and</i>	<i>Linguistics</i>	
Vak		Semester	Blok	EC	Niveau
Obligatory components: choose 2 from the courses below (thesis obligatory)					
✦ Aspetti dell'italiano contemporaneo / Aspecten van het hedendaagse Italiaans		1	I, II	10	500
✦ Introduzione alla filologia italiana. Editare un testo italiano / Inleiding tot de Italiaanse filologie. Het editen van een Italiaanse tekst.		1	I, II	10	500
✦ Italiano L2 e metodi per l'apprendimento dell'italiano come L2		2	III, IV	10	500
MA Thesis Linguistics		2	III, IV	20	600
Electives: choose 2					
✦ Masterlanguage		1 & 2	I, II, III, IV	10	500
✦ Courses MA Linguistics		1 & 2	I, II, III, IV	10	500
✦ Individual project		1 & 2	I, II, III, IV	5	500



Linguistics: Comparative Indo-European Linguistics

The personal program consists of one of the two basic programs, complemented with up to four additional courses. Program 1 is primarily intended for students with limited prior knowledge of Indo-European linguistics. Program 2 is primarily intended for students with a background in Indo-European studies.

Program 1 (25 EC):

Course 1: Indo-European linguistics I

Course 2: Indo-European linguistics II

Course 3: Advanced Readings in Indo-European Linguistics

Course 4: Vedic Sanskrit: Linguistic Structure and Prehistory

Additional courses: any two or three courses adding up to 15 EC from the list

Program 2 (20 EC):

Course 1: Advanced Topics in Indo-European Morphology

Course 2: Advanced Topics in Indo-European Phonology

Additional courses: up to three courses adding up to 20 EC from the list

Program 1

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
Semester 1: Obligatory courses				
Advanced Readings in Indo-European Linguistics	1	I, II	10	500
Indo-European Linguistics I	1	I, II	5	500
Vedic Sanskrit: Linguistic Structure and Prehistory	1	I, II	5	500
Electives				
→ Greek historical grammar I	1	I, II	5	500
→ Hittite: Structure and Analysis	1	I, II	5	500
→ Old Persian	1	I, II	5	500
Semester 2: Obligatory courses				
Indo-European linguistics II	2	III, IV	5	500
MA Thesis Linguistics	2	III, IV	20	600
Electives				
→ Greek Historical grammar II	2	III, IV	5	500
→ Anatolian Historical Linguistics	2	III, IV	5	500
→ Old Church Slavic Language and Culture	2	III, IV	10	500
→ Old Norse	2	III, IV	5	500
→ Middle Welsh	2	III, IV	5	500
→ Inleiding tot het Oud Hotanees	2	III, IV	5	500
→ Tocharian	2	III, IV	5	500
→ Individual project	1 & 2	I, II, III, IV	5	500

Program 2

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
Semester 1: Obligatory courses				
Advanced Topics in Indo-European Morphology: Nominal Morphology	1	I, II	10	600
Electives				
→ Greek historical grammar I	1	I, II	5	500
→ Hittite: Structure and Analysis	1	I, II	5	500
→ Vedic Sanskrit: Linguistic Structure and Prehistory	1	I, II	5	500
→ Advanced Readings in Indo-European Linguistics	1	I, II	10	500
→ Old Persian	1	I, II	5	500
Semester 2: Obligatory courses				
Advanced Topics in Indo-European Phonology	2	III, IV	10	600
MA Thesis Linguistics	2	III, IV	20	600
Electives				
→ Greek Historical grammar II	2	III, IV	5	500
→ Anatolian Historical Linguistics	2	III, IV	5	500
→ Old Church Slavic Language and Culture	2	III, IV	10	500
→ Old Norse	2	III, IV	5	500
→ Middle Welsh	2	III, IV	5	500
→ Inleiding tot het Oud Hotanees	2	III, IV	5	500
→ Tocharian	2	III, IV	5	500
→ Individual project	1 & 2	I, II, III, IV	5	500



Linguistics: Language and Communication

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
Semester 1: Obligatory course: Choose 1 of 2				
Pragmatics	1	I, II	10	500
De sturende kracht van taal	1	I, II	10	500
Electives: Select 2 courses from the list below:				
✦ Politiek Debat	1	I, II	10	400
✦ Retorisch vuurwerk: een canon van Nederlandse toespraken	1	I, II	10	500
✦ Language, Culture and Cognition	1	I, II	10	500
✦ Topics in Amerindian transdisciplinary research	1	I, II	10	500
✦ Sociolinguistics	1	I, II	10	500
✦ Onderzoeksgroep Nederlands als Tweede Taal			10	500
✦ Taalcontact, taalplanning en nationalisme	1	I, II	10	500
✦ Didactiek van het Nederlands als tweede taal	1	I, II	10	500
✦ Cognitive approaches to second language acquisition	1	I, II	10	500
✦ Oral Traditions	1	I, II	10	500
✦ Stilistiek: formuleringskeuzes en overtuigingskracht	1	I, II	10	500
✦ Language Contact	1	I, II	10	500
✦ Een argumentatieve benadering van populisme	2	III, IV	10	500
✦ Vertaalwetenschap	2	III, IV	10	500
✦ Argumentative and Rhetorical Practices: strategic maneuvering with truth	2	III, IV	10	500
✦ Late Modern English Letters	2	III, IV	10	500
✦ Second Language Sociolinguistics	2	III, IV	10	500
✦ Individual project	1 & 2	I, II, III, IV	5	500
Elective: select any course within the MA linguistics				
Semester 2: Obligatory course				
MA Thesis Linguistics	2	III, IV	20	600

Linguistics: Language Diversity of Africa, Asia and Native America

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
Semester 1: Obligatory: Select 1 course from the list below:				
Linguistic Structures of Native America	1	I, II	10	500
Austronesian and Papuan Linguistics	1	I, II	10	500
Languages of Africa	1	I, II	10	500
Electives:				
✦ Berber Linguistics	1	I, II	10	500
✦ Field Methods	1	I, II	10	500
✦ Topics in Amerindian transdisciplinary research	1	I, II	10	500
✦ Oral Traditions	1	I, II	10	500
✦ Language, Culture and Cognition	1	I, II	10	500
✦ Language Contact	1	I, II	10	500
✦ Individual project	1 & 2	I, II, III, IV	5	500
✦ Issues in Language Endangerment	2	III	5	500
✦ Fieldwork (Internship)	2	III	10	500
Semester 2: Obligatory course				
MA Thesis Linguistics	2	III, IV	20	600

Linguistics: Theoretical and Experimental Linguistics

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
Obligatory: select 2 from the list below:				
Syntax: Current Issues	1	I, II	10	500
Experimental Phonetics	1	I, II	10	500
Semantics: current issues	1	I, II	10	600
Phonology: From Data to Analysis	2	III, IV	10	500
Electives:select 10 EC from the list below:				
✦ Methods in Speech Processing	1	I, II	5	400
✦ The Sounds of Chinese	1	I, II	10	500
✦ Cognitive Neuroscience of Language	1	I, II	10	500
✦ Methods in Statistics and Linguistic Data Processing	1	I, II	5	500
✦ Forensic Speech Science	2	III, IV	10	500
✦ Comparative Syntax: Dutch	2	III, IV	10	500
✦ Comparative Syntax: Chinese	2	III, IV	10	500
✦ Comparative Syntax: English	2	IV	10	500
✦ Methods in Experimental Linguistics	2	III, IV	10	500
✦ Individual project	1 & 2	I, II, III, IV	5	500
Elective: select any course offered within the MA Linguistics, or a course on a linguistic subject taught in another MA *				
Semester 2: Obligatory courses				
MA Thesis Linguistics	2	III, IV	20	600



Linguistics: Translation in Theory and Practice

Vak	Semester	Blok	EC	Niveau
Semester 1: Obligatory Courses				
Advanced Translation	1	I, II	5	500
Translation Studies	1	I, II	5	500
Translator's Tools	1	I, II	5	500
MA Thesis Linguistics including seminar I	1	I, II	5	600
Elective: select 1 course from the list below:				
→ Literary Translation 1: The familiar and the foreign	1	I, II	10	500
→ Legal Translation 1	1	I, II	10	600
Semester 2: Obligatory Courses				
Workplacement	2	III, IV	10	500
MA Thesis Linguistics including seminar II	2	III, IV	15	600
Elective: select 1 course from the list below:				
→ Literary Translation 2: The other side of the tapestry	2	III, IV	5	600
→ Legal Translation 2	2	III, IV	5	600
Individual project	1 & 2	I, II, III, IV	5	500
Extra-curricular course				
→ Poëzie vertalen	2	III, IV	5	500

APPENDIX C: THESES AND DOCUMENTS STUDIED BY THE PANEL

Prior to the site visit, the panel studied eight theses of the master's programme Linguistics. Information on the selected theses is available from QANU upon request.

During the site visit, the panel studied, among other things, the following documents (partly as hard copies, partly via the institute's electronic learning environment):

- Gids Kwaliteitszorg FGW
- Handleiding examencommissies FGW
- Handleiding OLCs FGW
- Kwaliteitsborging toetsing handreiking
- Onderwijsvisie Learning @ Leiden University
- Regels en richtlijnen examencommissie 2018-19
- Tips bij Toetsen
- Visual Onderwijsvisie met nieuwe benaming
- Notulen van de opleidingscommissies
- Notulen van de examencommissies
- Onderwijs- en Examenreglementen van alle opleidingen
- Opleidingskaarten over alle opleidingen met informatie over instroom, doorstroom, studiesucces en evaluatieresultaten
- Cursusbeschrijvingen en syllabi van geselecteerde cursussen (2 per opleiding)



ALGEMENE BIJLAGEN





BIJLAGE 1: BEZOEKPROGRAMMA

Dag 1: dinsdag 22 januari – Bachelors Engels en Taalwetenschap, en Masters Literary Studies en Linguistics

Begintijd	Eindtijd	Activiteit en deelnemers
09.00	09:10	Aankomst en ontvangst vice-decaan portefeuille masteronderwijs vice-decaan portefeuille bacheloronderwijs beleidsmedewerker team Onderwijs en Kwaliteit beleidsmedewerker team Onderwijs en Kwaliteit
09.10	12.00	Startvergadering en inzien documenten
12.00	12.45	Faculteitsbestuur vice-decaan portefeuille ma- en resma-onderwijs vice-decaan portefeuille ba-onderwijs BA (assessor)
12.45	13.00	Toelichting verkenning Brede Talenopleiding vice-decaan van de Faculteit Geesteswetenschappen
13.00	13.30	Lunch
13.30	14.15	Opleidingsbesturen en studievoördinatoren Bachelors Engelse talen Cultuur en Taalwetenschap studievoördinator Taalwetenschap/Engels lid opleidingsbestuur Engels student-lid opleidingsbestuur Engels, BA3 voorzitter opleidingsbestuur Taalwetenschap studievoördinator Taalwetenschap/Engels voorzitter opleidingsbestuur Engels student-lid opleidingsbestuur Taalwetenschap, BA2
14.15	15.00	Studenten Bachelors Engelse taal en cultuur en Taalwetenschap student Engels BA3, lid OLC student Engels BA2 student Taalwetenschap BA2, track Taal en Cognitie student Engels BA3, lid OLC student Taalwetenschap BA1 student Taalwetenschap BA3, track VIET, lid OLC
15.00	15.15	Pauze
15.15	16.00	Docenten Bachelors Engelse taal en cultuur en Taalwetenschap docent Engels, lid OLC docent Taalwetenschap docent Engels docent Taalwetenschap docent Engels voorzitter OLC en docent Taalwetenschap docent Engels
16.00	16.30	Pauze en afronding Engelse taal en cultuur en Taalwetenschap
16.30	17.15	Opleidingsbesturen en studievoördinatoren Masters Literary Studies en Linguistics studievoördinator Literary Studies student-lid opleidingsbestuur Linguistics voorzitter opleidingsbestuur Linguistics Specialisatie-leider track Engels, Literary Studies student-lid opleidingsbestuur Literary Studies voorzitter opleidingsbestuur Literary Studies studievoördinator Linguistics



17.15	18.00	<u>Studenten Masters Literary Studies en Linguistics</u> <i>student-lid OLC Linguistics</i> <i>student-lid OLC Literary Studies</i> <i>student-lid OLC Literary Studies</i> <i>student-lid OLC Linguistics</i> <i>student-lid OLC Literary Studies</i>
18:00	18:15	Pauze
18.15	19.00	<u>Docenten Masters Literary Studies en Linguistics – Gesprek zal in het Engels gevoerd worden</u> <i>docent Linguistics, voorzitter OLC</i> <i>docent Linguistics</i> <i>docent Linguistics</i> <i>docent Literary Studies</i> <i>docent Linguistics</i> <i>docent Literary Studies</i> <i>docent Literary Studies</i> <i>voorzitter OLC en docent Literary Studies</i>
19.00		Afronding Literary Studies en Linguistics tijdens diner

Dag 2: woensdag 23 januari – Bachelors Franse, Italiaanse en Duitse taal en cultuur, Dutch Studies, Nederlandse taal en cultuur, en Master Neerlandistiek

Begintijd	Eindtijd	Activiteit en deelnemers
09:00	10:00	Paneloverleg en inzien documenten
10.00	10.45	<u>Opleidingsbesturen en studietoördinatoren Bachelors Franse, Italiaanse en Duitse taal en cultuur</u> <i>voorzitter opleidingsbestuur Duits</i> <i>voorzitter opleidingsbestuur Italiaans</i> <i>student-lid opleidingsbestuur Frans, BA2</i> <i>voorzitter opleidingsbestuur Frans</i> <i>voorzitter opleidingsbestuur Italiaans</i> <i>studietoördinator Duits</i> <i>student-lid opleidingsbestuur Duits</i> <i>studietoördinator Frans en Italiaans</i> <i>student-lid opleidingsbestuur Italiaans BA2/BA3</i>
10.45	11.45	<u>Studenten Bachelors Franse, Italiaanse en Duitse taal en cultuur</u> <i>student Frans BA1, student-lid OLC</i> <i>student Italiaans BA3</i> <i>student Italiaans BA2</i> <i>student Frans BA3</i> <i>student Duits BA3</i> <i>student Duits BA1, student-lid OLC</i> <i>student Italiaans BA3</i> <i>student Frans BA3, student-lid OLC</i>
11.45	12.00	Pauze
12.00	13.00	<u>Docenten Bachelors Franse, Italiaanse en Duitse taal en cultuur</u> <i>docent Italiaans, lid OLC</i> <i>docent Duits, lid OLC</i> <i>docent Italiaans, lid OLC</i> <i>docent Frans, lid OLC –ENG</i> <i>docent Frans</i> <i>docent Duits, lid OLC</i> <i>docent Duits</i>
13.00	13.30	Lunch
13.30	14.00	Afronden Franse, Italiaanse en Duitse taal en cultuur

14.00	14.45	Opleidingsbesturen en studietoelatingscommissies Bachelors Dutch Studies en Nederlandse taal en cultuur, en Master Neerlandistiek voorzitter opleidingsbestuur studietoelatingscommissie Nederlands en Neerlandistiek lid opleidingsbestuur ten behoeve van Dutch Studies student-lid opleidingsbestuur, BA3 studietoelatingscommissie Dutch Studies toelatingscommissie Neerlandistiek
14.45	15.45	Studenten Bachelors Dutch Studies en Nederlandse taal en cultuur, en Master Neerlandistiek student Nederlands BA3, student-lid OLC Nederlands student Nederlands BA1, student-lid OLC Nederlands student Neerlandistiek, student-lid OLC
		student Dutch Studies BA2, lid OLC Dutch Studies
15.45	16.00	Pauze
16.00	17.00	Docenten Bachelors Dutch Studies en Nederlandse taal en cultuur, en Master Neerlandistiek Docent lid OLC lid OLC lid OLC docent
17.00	17.30	Afronden Dutch Studies, Nederlandse taal en cultuur, en Neerlandistiek
17.30	18.00	Afronden dag 2
18.00	18.30	Alumni masteropleidingen alumnus Linguistics, theoretical Linguistics alumnus Literary Studies, specialisatie Engels alumnus Linguistics, specialisatie Translation alumnus Neerlandistiek alumnus Literary Studies, specialisatie Frans alumnus Linguistics, specialisatie Frans alumnus Neerlandistiek

Dag 3: donderdag 24 januari – Examencommissies en eindgesprekken

Begin tijd	Eind tijd	Activiteit en deelnemers
9.00	10.00	Overleg panel
10.00	11.00	Examencommissies Bachelors Taalwetenschap, Engelse taal en cultuur, en Franse, Italiaanse en Duitse taal en cultuur voorzitter Engels lid Frans, Italiaans, Duits lid Frans, Italiaans, Duits ambtelijk secretaris Taalwetenschap, Engels, Frans/Italiaans/Duits lid Taalwetenschap voorzitter Taalwetenschap voormalig voorzitter Frans, Italiaans extern lid Taalwetenschap, Engels, Frans/Italiaans/Duits



11.00	12.00	<u>Examencommissies Neerlandistiek (BA/MA) en Dutch Studies, Linguistics en Literary Studies</u> <i>voorzitter Neerlandistiek en Dutch Studies</i> <i>lid Linguistics</i> <i>ambtelijk secretaris Neerlandistiek</i> <i>ambtelijk secretaris Linguistics, Literary Studies</i> <i>voorzitter Linguistics</i> <i>lid Neerlandistiek</i> <i>lid Literary Studies</i> <i>voorzitter Literary Studies</i> <i>extern lid Neerlandistiek, Linguistics, Literary Studies</i> <i>lid Neerlandistiek/Dutch Studies</i>
12.00	13.00	Overleg panel, inclusief lunch
13.00	13.15	<u>Findgesprek verkenning Brede Talenopleiding</u> <i>Onderwijsadviseur</i>
13.15	14.00	<u>Findgesprek management</u> <i>opleidingsvoorzitter Duits</i> <i>vice-decaan portefeuille ma- en resma-onderwijs</i> <i>opleidingsvoorzitter Dutch Studies, Nederlands, Neerlandistiek</i> <i>opleidingsvoorzitter Italiaans</i> <i>voorzitter opleidingsbestuur Italiaans</i> <i>opleidingsvoorzitter Frans</i> <i>Assessor</i> <i>vice-decaan portefeuille ba-onderwijs</i> <i>opleidingsvoorzitter Taalwetenschap</i> <i>opleidingsvoorzitter Linguistics</i> <i>opleidingsvoorzitter Literary Studies</i> <i>beleidsmedewerker team Onderwijs en Kwaliteit</i> <i>opleidingsvoorzitter Engels</i>
14.00	16.00	<u>Formuleren eindoordelen</u>
16.00	17.00	<u>Ontwikkelgesprekken parallel</u>
17.00	17.30	<u>Presentatie voorlopige bevindingen</u>